

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

αντί

Περίοδος Β'
Τεύχος 397
Παρασκευή
10 Μαρτίου 1989
Δρχ. 150

Η ΚΡΙΣΗ ΚΟΡΥΦΩΝΕΤΑΙ

ΚΟΣΚΩΤΑΣ - ΑΝΔΡΕΑΣ: ΤΟ ΣΚΗΝΙΚΟ ΦΩΤΙΣΤΗΚΕ

ΟΙ ΣΤΡΑΤΗΓΟΙ ΠΑΙΖΟΥΝ

Βιβλία που καλύπτουν τα ενδιαφέροντα και τους προβληματισμούς του σύγχρονου πολίτη

ΣΕΙΡΑ: «ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ ΛΟΓΟΣ»

- CHARLES KAHN:
Ο Αναξιμανδρος και οι απαρχές της ελληνικής κοσμολογίας
- ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΑΕΡΟΠΑΓΙΤΟΥ: Περί μυστικής θεολογίας
- G.S. KIRK:
ΗΡΑΚΛΕΙΤΟΣ: Τα κοσμολογικά αποσπάσματα
- ΠΡΟΚΛΟΥ ΔΙΑΔΟΧΟΥ: Στοιχειώσις Θεολογική

ΣΕΙΡΑ: «ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΚΕΨΗ»

- ΝΙΚΟΣ ΠΟΥΛΑΝΤΖΑΣ:
Για τον Γκράμσι. Μεταξύ Σαρτρ και Αλτουσέρ
Παρεμβάσεις
- ΛΟΥΙ ΑΛΤΟΥΣΕΡ:
Στοιχεία αυτοκριτικής
- ΡΑΛΦ ΜΙΛΙΜΠΑΝΤ:
Το Κράτος στην καπιταλιστική κοινωνία
- ΤΣ. ΛΟΥΠΟΡΙΝΙ - Ε. ΜΠΑΛΙΜΠΑΡ - Α. ΤΟΖΕΛ:
Η κριτική της πολιτικής στον Μαρξ
- ΠΙΕΤΡΟ ΙΝΓΚΡΑΟ:
Η κρίση και ο τρίτος δρόμος

ΣΕΙΡΑ: «ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΨΗΦΙΔΕΣ»

- Μ.Ζ. ΚΟΠΙΔΑΚΗΣ:
«ΑΡΙΑΔΝΗ». Μια σπουδή στον ερωτικό Σεφέρη
- ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΕΧΑΓΙΟΓΛΟΥ:
«Εις την οδόν των Φιλελλήνων»
- ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΑΛΛΙΟΡΗΣ:
Ο γλωσσικός αφελληνισμός
Πέραν του μισοξενισμού και της υποτελείας
- ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΕΧΑΓΙΟΓΛΟΥ:
«Ο έρωτας στα χιόνια» του Αλέξανδρου Παπαδιαμάντη
- ΔΑΝΙΗΛ Ι. ΙΑΚΩΒ:
Η αρχαιογνωσία του Οδυσσέα Ελύτη
- ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΑΡΓΥΡΙΟΥ - ΓΙΩΡΓΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ -
ΣΤΡΑΤΗΣ ΤΣΙΡΚΑΣ - ΝΤΙΝΟΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΠΟΥΛΟΣ
Επτά κείμενα για τον Καβαφί

ΔΟΚΙΜΙΑ • ΜΕΛΕΤΕΣ

- ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ:
Θεσμοί, Ιδεολογία και Πολιτική στο Μεσοπόλεμο
- Γ.Δ. ΚΟΝΤΟΓΙΩΡΓΗΣ:
Πολιτικό σύστημα και Πολιτική
- ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΣΑΙΝ ΜΑΡΤΕΝ:
Λαμπράκηδες. Ιστορία μιας γενιάς
- ΥΓΕΙΑ - ΚΟΙΝΩΝΙΑ - ΠΟΛΙΤΙΚΗ:
Το συμπόσιο για το ΕΣΥ
- ΑΛΚΗΣ ΡΑΦΤΗΣ:
Δημοκρατική διοίκηση επιχειρήσεων
- ΠΕΤΡΟΣ ΠΙΖΑΝΙΑΣ:
Ο μαρξισμός της ιστορικής σοσιαλδημοκρατίας
- ΠΛΟΥΤΗΣ ΣΕΡΒΑΣ:
Κυπριακό: «Στρατηγική» και Στρατηγική
- ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΑΡΑΠΟΣΤΟΛΗΣ:
Η Αδιαχώρητη Κοινωνία
- ΜΗΤΣΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΠΟΥΛΟΣ:
Μια συνάντηση. Σεφέρης - Μακρυγιάννης
- ΠΕΤΡΟΣ ΜΑΡΤΙΝΙΔΗΣ:
Συνηγορία της παραλογοτεχνίας
- ΜΑΡΙΚΑ ΤΟΥΝΤΑ:
Η δίκη του Φλωμπέρ
- ΑΛΚΗΣ ΡΑΦΤΗΣ:
Ο Κόσμος του ελληνικού χορού
- ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΛΙΑΠΗΣ:
Ο χορός στους Κουντουριώτες

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

- ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ:
Μεροληπτική κατάθεση
- ΜΗΤΣΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΠΟΥΛΟΣ:
Φύλλα - φτερά
- ΣΠΥΡΟΣ ΚΑΒΟΥΝΙΔΗΣ:
Λεπτομέρειες
- ΑΛΚΗΣ ΡΑΦΤΗΣ:
Η εργασία στην ποίηση

ΛΕΥΚΩΜΑΤΑ

- «ΚΑΤΙ ΤΟ ΩΡΑΙΟΝ»
Το βιβλίο που εντόπισε και ανέλυσε ένα φαινόμενο:
το kits στη σύγχρονη Ελλάδα
- ΑΡΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ:
Τα παλιά αθηναϊκά σπίτια
- ΓΙΑΝΝΗΣ ΙΩΑΝΝΟΥ:
Ο Τρίτος Δρόμος
- ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΑΛΑΙΤΖΗΣ:
Τσιγγάνικη Ορχήστρα
- Α. ΠΕΤΡΟΥΛΑΚΗΣ:
Το ημερολόγιο του Ανδρέα

ΒΙΒΛΙΑ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ

- ΜΙΛΤΟΣ ΣΚΟΥΡΑΣ: Ιστορία μιας γραμμής
Ένα ευρηματικό, παιδαγωγικό βιβλίο για παιδιά προσχολικής ηλικίας με ωραία σχέδια - αφετηρίες για την περιπέτεια της φαντασίας.

ΤΟ ΣΤΙΓΜΑ ΘΑ ΜΕΙΝΕΙ

Η ΠΡΟΧΘΕΣΙΝΗ από τηλεοράσεως απολογία του Α. Παπανδρέου δεν έπεισε κανένα για την αθωότητά του. Ο ισόβιος πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ και, δυστυχώς, πρωθυπουργός της χώρας περιορίστηκε να αναμασήσει τα περί σκευωριών του «ντόπιου και ξένου» κατεστημένου το οποίο, για άγνωστους σε όλους τους Έλληνες λόγους, βάλθηκε να τον ανατρέψει. Ο κλεπταποδόχος του Κοσκωτά και του Λούβαρη δεν μπόρεσε να τινάξει από πάνω του ούτε ίχνος από τις κατηγορίες που τον βαραίνουν. Θα μείνει λοιπόν στην ιστορία ως ο πρωθυπουργός που λεηλάτησε τη χώρα και η κυβέρνησή του ως κυβέρνηση απατεώνων.

ΤΟ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΟ όμως στοιχείο της εμφανίσεως του Α. Παπανδρέου δεν ήταν η, αναμενόμενη άλλωστε, αδυναμία του να αποδείξει την αθωότητά του. Αυτό που κυρίως είδαμε ήταν ένας άνθρωπος που, ευτυχώς, έχει αποδεχθεί την ήττα του. Παρά τις μεγαλόστομες αναφορές στο άτομό του, το ΠΑΣΟΚ, την κυβέρνηση, παρά τις αποτυχημένες συγκρίσεις με το 1965 και τις απειλές προς τους «Μήδους», ο Α. Παπανδρέου έδωσε την εικόνα ενός ανθρώπου που αμύνεται, που δεν μπορεί να επιτεθεί· ενός ανθρώπου που τελικά αναγκάζεται να υποταχθεί στους κανόνες του παιχνιδιού, που στέκει στην επιφάνεια μόνο και μόνο επειδή τον κρατάνε —επειδή το ΠΑΣΟΚ δεν έχει επιλύσει το πρόβλημα της διαδοχής.

ΕΜΜΕΣΩΣ, ο Α. Παπανδρέου αναδεικνύοντας την αδυναμία του, προσπάθησε να μας πείσει ότι θα φθάσουμε ομαλά στις εκλογές, ακόμη κι αν μείνει πρωθυπουργός, και επομένως αδίκως σύσσωμη η αντιπολίτευση απαιτεί την απομάκρυνσή του. Εκλιπαρεί να του αναγνωριστεί η αθωότητα, με αντάλλαγμα να αποδεχθεί την έντιμη ήττα του. Υπάρχουν ακόμη άραγε κάποιοι «σώφρονες» στο ΠΑΣΟΚ που αρχίζουν να αντιλαμβάνονται ότι η μελλοντική τους πολιτική σταδιοδρομία δεν πρόκειται να ωφεληθεί αν ταυτιστούν πλήρως με τον Κουρή και τον Τόμπρα και συγκρατούν τον πρωθυπουργό ή πρόκειται απλώς για τακτική κίνηση που θέλει να μας αποκοιμίσει; Το άμεσο μέλλον, οι αμέσως προσεχείς ημέρες θα το δείξουν.

ΤΟ ΓΕΓΟΝΟΣ πάντως είναι ότι τα συμφέροντα της νομενκλατούρας του ΠΑΣΟΚ (που ορισμένα μέλη της νιώθουν να απειλούνται με φυλακή πλέον, μετά τη σύλληψη Βουρνά - Μαντζουράνη) την καθιστούν αλληλέγγυα με τον αμαρτωλό αρχηγό της μέχρι το σημείο εκείνο που δεν απειλείται πλήρως η υπόστασή της, το πολιτικό της μέλλον, από τους τυχοδιωκτισμούς του Ταύρου. Διαγκωνιζόμενοι για τη διαδοχή συσπειρώνονται πίσω από το φάντασμα του Α. Παπανδρέου, επιδιώκοντας μέσω της δικής του αθώωσης και τη δική τους. Αυτό όμως που δεν πρέπει να ξεχνούν είναι ότι τη φυλάκιση ίσως τη γλυτώσουν, το στίγμα όμως της ατιμίας και της δουλικότητας θα τους μείνει.

περι
εχο
μένα

• Περίοδος Β'
• Χρόνος 16ος
• Τεύχος 397
Παρασκευή 10 Μαρτίου 1989
δρχ. 150

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ
ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ
Δημοχάρους 60
115 21 ΑΘΗΝΑ
Τηλ: 72.32.713 - 72.32.819

Να ετοιμαζόμαστε	12
Δ. ΤΑΚΤΙΚΟΣ	
Ιππότες ελεεινής μορφής	14
ΡΕΠΟΡΤΕΡ	
Χρονικό μιας προαναγγελθείσης απάτης	16
ΒΑΣΙΛΗΣ ΖΗΣΗΣ	
Παιχνίδια με τους στρατηγούς και τη φωτιά	20
Η εξουσία εκδικείται πάντοτε	24
ΜΠΟΣΤ	
Απίστευτα και όμως αληθινά	26
ΑΝΔΡΕΑΣ ΜΠΙΣΤΗΣ	
Ενδοκυριακός διάλογος ώρα μηδέν	28
Θ. ΑΡΓΥΡΑΚΗΣ	
Ο Οζάλ μιλά μέσω Μπιράν για Ανδρέα - Νταβός - Μησο- τάκη	30

ΤΕΤΑ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ	
Η παραφροσύνη ενός δικτάτορα	34
ΜΙΧΑΛΗΣ ΚΟΣΜΙΔΗΣ	
Υπόθεση Πολκ: όταν οι έρευνες εμποδίζονται	42
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΑΛΑΣ	
Καταφύγω στην ιστορία	44
ΑΝΝΑ ΚΑΦΕΤΣΗ	
Εθνική Πινακοθήκη: Θεσμός και δυσλειτουργίες	46
ΚΟΝΑΝ ΝΤΟ'Υ'Λ	
Το μυστήριο της νεκρής που εξαφανίστηκε	48
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΠΙΚΙΩΝΗΣ	
Για την ελληνική πόλη	54

ΜΟΝΙΜΕΣ ΣΤΗΛΕΣ	
ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ	
ΑΝΤΗΝΩΡ	
Το σκανδαλώδες λυκόφως του Α. Παπανδρέου	4
ΗΜΕΡΟΔΗΚΤΗΣ	6
ΑΝΤΙΘΕΣΕΙΣ	8
ΓΕΛΟΙΟΓΡΑΦΙΕΣ	
Γ. ΙΩΑΝΝΟΥ	11
Δ. ΧΑΝΤΖΟΠΟΥΛΟΣ	13
ΑΝΤΙΘΕΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ	32
ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΟΥΜΕ	38
Εικαστικά, Αρχαιολογία, Μουσική, Αρχιτεκτονική	
ΒΙΒΛΙΟ	51
ΔΙΑΛΟΓΟΣ	55

ΕΞΩΦΥΛΛΟ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΧΑΝΤΖΟΠΟΥΛΟΣ

Το σκανδαλώδες λυκόφως του Ανδρέα Παπανδρέου

«ΤΗΝ ΚΑΘΑΡΣΗ θα φέρει ο λαός! Πολίτες της Ελλάδας, φτάνει πια!». Στις λίγες αυτές γραμμές —από την προκήρυξη (της Τρίτης) του Συνασπισμού της Αριστεράς και της Προόδου— διαδηλώνεται η οργή ενός λαού που, συγκλονισμένος από τις τελευταίες αποκαλύψεις που είδαν το φως της δημοσιότητας γύρω από το σκάνδαλο Κοσκωτά, απαιτεί την άμεση απομάκρυνση της κυβέρνησης Παπανδρέου, την ψήφιση της απλής αναλογικής και τη διασφάλιση ομαλών δημοκρατικών διαδικασιών, στην πορεία προς εκλογές.

ΤΟ ΑΙΤΗΜΑ, βέβαια, δεν είναι νέο, μια και η σημερινή πολυεπίπεδη κρίση μαστιάζει τη χώρα, εδώ και αρκετούς μήνες. Το νέο στοιχείο βρίσκεται στην κοινή πλέον συνείδηση ότι τη «μάχη για την κάθαρση και τη δημοκρατία» πρέπει να δώσει ο ίδιος ο λαός, που καλείται να διώξει «όλους τους ενόχους, να καταργήσει τα στεγανά και τα απόρρητα, να κατοχυρώσει το δημοκρατικό έλεγχο και τη διαφάνεια, να κόψει τα δεσμά της εξουσίας με τον κόσμο των άνομων συμφερόντων». Και πρώτο βήμα, προς την κατεύθυνση αυτή, είναι τα συλλαλητήρια που οργανώνει η Αριστερά, την Τετάρτη 15 Μαρτίου, στην Αθήνα, Θεσσαλονίκη και τις άλλες μεγάλες πόλεις.

ΕΙΝΑΙ κοινός τόπος ότι ένα συλλαλητήριο της Αριστεράς δεν απευθύνεται στο «θυμικό» του συγκεντρωμένου λαού, παρά την όποια (αναπόδραστη, ίσως) συγκινησιακή φόρτιση. Κυρίαρχο στοιχείο είναι ο πολιτικός λόγος. Και τον πολιτικό αυτό λόγο φρόντισε η Αριστερά να τον εκφέρει έγκαιρα: «Ο πρωθυπουργός (μετά τις τελευταίες εξελίξεις στη χώρα) —αναφέρει η ανακοίνωση του Πολιτικού

Γραφείου του ΚΚΕ— έχει την ύστατη ευκαιρία, αναλογιζόμενος το συμφέρον του τόπου, να διευκολύνει, με την αποχώρησή του, την ομαλή διέξοδο από τη σημερινή κρίση και το σχηματισμό νέας κυβέρνησης, που μπορεί να σχηματισθεί ακόμα και στα πλαίσια της σημερινής κοινοβουλευτικής πλειοψηφίας». Η παράταση της σημερινής κατάστασης —επισημαίνει, από την πλευρά του, το Εκτελεστικό Γραφείο της ΕΑΡ— «αποσυνθέτει συνολικά την εθνική ζωή και ενθαρρύνει εντάσεις που δυσχεραίνουν την ομαλή πορεία προς τις εκλογές. Η κατάσταση απαιτεί άμεση αντιμετώπιση: Την αποχώρηση του κ. Παπανδρέου, την παραίτηση της κυβέρνησής του και τον σχηματισμό κυβέρνησης γενικής αποδοχής, στην οποία θα εκπροσωπούνται όλες οι πτέρυγες της Βουλής».

ΑΝΑΜΕΣΑ στις δυο ανακοινώσεις (του ΚΚΕ και της ΕΑΡ) υπάρχει μια μικρή απόχρωση. Ωστόσο και τα δυο αυτά κόμματα της Αριστεράς ενώ θεωρούν την απομάκρυνση του Α. Παπανδρέου *sine qua non* όρο, από την άλλη, προσφέρουν περιθώρια κινήσεων στο ίδιο το κυβερνητικό κόμμα, ώστε να συμβάλει στην αποσυμπίεση του πολιτικού κλίματος και την ομαλή διέξοδο από την κρίση.

ΤΟ ΕΡΩΤΗΜΑ, βέβαια, που τίθεται είναι αν υπάρχουν τα περιθώρια αυτά... Αν οι λεγόμενοι «αριστεροί» ή «προοδευτικοί» ή «νηφάλιοι» του Εκτελεστικού Γρα-

φείου έχουν το θάρρος να παραδεχθούν ότι η σημερινή κυβέρνηση του Α. Παπανδρέου, χωρίς ίχνος αξιοπιστίας πια, δεν μπορεί να οδηγήσει τη χώρα σε εκλογές. Και, προπαντός, αν έχουν το θάρρος να υποδείξουν στον άλλοτε «χαρισματικό αρχηγό» ότι η μόνη υπηρεσία που μπορεί να προσφέρει στον τόπο (αλλά και στο ίδιο το κόμμα του) είναι η αποχώρησή του από την κυβέρνηση.

ΕΚΤΟΣ ΑΠΟ τα μέλη του Εκτελεστικού

Γραφείου, το ερώτημα αφορά και τα άλλα συλλογικά όργανα του ΠΑΣΟΚ, την Κεντρική Επιτροπή και την Κοινοβουλευτική Ομάδα. Ωστόσο, μέχρι στιγμής, μόνον ορισμένοι βουλευτές (Τρίτης, Κακλαμανάκη, Γ.Α. Μαγκάκης κ.ά.), και, ως ένα βαθμό, και ο πρόεδρος της Βουλής Ι. Αλευράς, αισθάνθηκαν την ανάγκη να διαφοροποιηθούν από τον Α. Παπανδρέου ή να ζητήσουν —συγκεκριμένα— την παραίτησή του. Όσο για τα μέλη του Εκτελεστικού Γραφείου το μόνο που έκαναν ήταν να καλύψουν τον αρχηγό τους, καταγγέλλοντας τους πάντες —και, φυσικά, τον «κακό» ελληνικό και ξένο Τύπο— ότι προσπαθούν να σπιλώσουν τον «Μεγάλο» (αρχηγό) και να ανακόψουν την «προοδευτική (;) πορεία της κοινωνίας μας»!

ΥΠΑΡΧΟΥΝ, βέβαια, και οι ανακοινώσεις του κυβερνητικού εκπροσώπου Σ. Κωστόπουλου, περί «πατρώνων του Κοσκωτά» (εννοεί το περιοδικό «TIME») και περί συνεργίας Δεξιάς, Αμερικανών, Ξένων κέντρων, με μοναδικό σκοπό την «επαναφορά της χώρας στο καθεστώς της εξάρτησης και της υποτέλειας». Αλλά ο κυβερνητικός εκπρόσωπος δεν ήταν δυνατόν να πρωτοτυπήσει και, φυσικά, δεν πρωτοτύπησε.

Το «διάγγελμα» Παπανδρέου

ΩΣΤΟΣΟ, οι όποιες «ερμηνείες» Κωστόπουλου και οι όποιες καλύψεις από πλευράς Εκτελεστικού Γραφείου ΠΑΣΟΚ, δεν στάθηκαν ικανές να καταλαγιάσουν τον σάλαγο των τελευταίων αποκαλύψεων, όπως καταγράφηκαν στο περιοδικό TIME.

Τελικά, δεν απέμεινε σχεδόν πολιτικό κόμμα (πλην ΠΑΣΟΚ) που να μη ζητήσει την παραίτηση της σημερινής κυβέρνησης. Η κατάσταση αυτή πραγμάτων, υποχρέωσε τον πρωθυπουργό να «συρθεί» τελικά, μπρος στη μικρή οθόνη (τη δική του ΕΤ), κατά τον ίδιο τρόπο που η αντιπολίτευση τον υποχρεώνει να «συρθεί», στις 21 Μαρτίου, στη Βουλή, για να απολογηθεί για τα «έργα και τις ημέρες» της κυβέρνησής του.

ΠΛΗΝ, το «διάγγελμα» Παπανδρέου (όπως χαρακτηρίστηκε από τα έντυπα του αυριανισμού) δεν ήταν τίποτε άλλο παρά μια θλιβερή προσπάθεια να αποδείξει ότι για όλα όσα συμβαίνουν σήμερα στην Ελλάδα και, κυρίως για τη συμμετοχή τώσων επιφανών αξιωματούχων του ΠΑΣΟΚ στο σκάνδαλο Κοσκωτά, φταίνει, κατά σειρά, το αμερικανικό κατεστημένο, η Δεξιά και η παραδοσιακή Αριστερά.

ΦΥΣΙΚΑ, και κατά την προσφιλή του τακτική, ο Α. Παπανδρέου αναζήτησε «άλλοθι» στο ... 1965! Όπως, τότε, κάποιοι «κακοί» (οι Αμερικανοί, το Παλάτι, κ.ά.) επεδίωκαν να ανατρέψουν το Γεώργιο Παπανδρέου, οι ίδιοι «κακοί» άνθρωποι —τη φορά αυτή και με τη σύμπραξη της... Αριστεράς— θέλουν να ανατρέψουν τον Ανδρέα Παπανδρέου, για να ανακόψουν το έργο της αλλαγής και να

σβήσουν, από τον ευρωπαϊκό χώρο, το λαοφιλή πρόεδρο του ΠΑΣΟΚ!

ΕΝΤΥΠΩΣΗ, ωστόσο, προκάλεσαν δυο πράγματα: Πρώτο, η βάρβαρη επίθεσή του κατά της Αριστεράς και, δεύτερο, η σπουδή του να κηρύξει το έργο της Εξεταστικής Επιτροπής «περαιωμένο». Και ως προς την επίθεση κατά της Αριστεράς, εξηγείται από την ταραχή που συνέχει τον ίδιο, αλλά και τον ηγετικό πυρήνα του ΠΑΣΟΚ, από την ολοένα ανερχόμενη δύναμη του Συνασπισμού και από την απόφαση της Προσωρινής Πολιτικής Επιτροπής να οργανώσει συλλαλητήρια σε όλη τη χώρα, με βασικό αίτημα την κάθαρση και την ομαλή πορεία προς εκλογές. Όσο για την Εξεταστική Επιτροπή της Βουλής, το μόνο που δεν είπε είναι γιατί η πλειοψηφία της επιτροπής αυτής ματαίωσε τη μετάβαση κλιμακίου της στις ΗΠΑ, για να ανακρίνει τον υπ. αρ. 1 απάτενας και γιατί —ενώ τα πράγματα γύρω βοούν— κανέναν από τους «πολύ υψηλά ιστάμενους» δεν πήγε ακόμα φυλακή! (Και, βέβαια, «υψηλά ιστάμενοι» δεν είναι κάποιοι άθλιοι «γραμματοκομιστές», τύπου Μαντζουράνη, κ.ά.).

Και το ευρωπαϊκό «κατεστημένο»...

ΑΛΛΑ ΑΝ πέτρα του κακού ήταν μόνο το «αμερικανικό κατεστημένο» (με την έννοια ότι του φορτώνεις όλα τα δικά σου ανομήματα, την απάτη, τη συναλλαγή και τη διαφθορά κάποιων «ημετέρων»...), το πράγμα θα είχε, ενδεχομένως, πέραση. Το ατύχημα, για τον κ. Παπανδρέου, είναι ότι δεν απέμεινε εφημερίδα του γαλλικού ή του γερμανικού ή του ιταλικού ή του ολλανδικού «κατεστημένου» που να μην έδωσε πολιτικές προεκτάσεις στο «σκάνδαλο Κοσκωτά», επισημαίνοντας ότι ο υπ. αρ. 1 απάτενας δεν ήταν μόνος και ότι ποτέ δεν θα είχε αποκτήσει τη δύναμη που απέκτησε (τράπεζα, εφημερίδες, περιοδικά, λογής επιχειρήσεις) χωρίς τη στήριξη, την ενθάρρυνση και τη συνενοχή του «κατεστημένου» που εμπέδωσε στην Ελλάδα ο ίδιος ο κ. Παπανδρέου.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ: Την ίδια ώρα που ο πρωθυπουργός μιλούσε, από την τηλεόραση, έφτανε στο «ΑΝΤ1» σε φωτοτυπία, ένα ολόκληρο ρεπορτάζ της «Λιμπερασιόν» με τίτλο: «Το σκανδαλώδες λυκόφως του

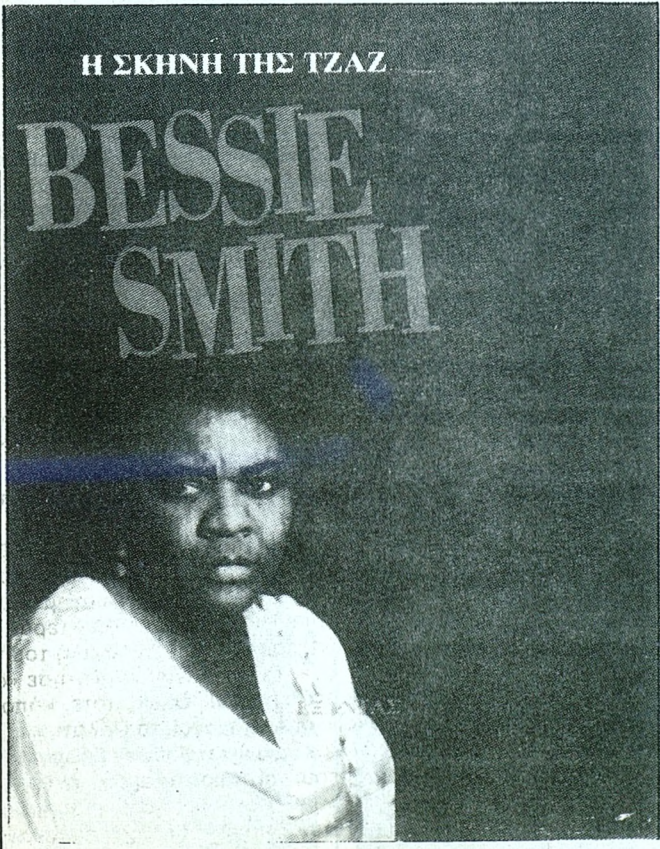
Ανδρέα Παπανδρέου» («Le crépuscule scandaleux d'Andréas Papandréou»). Ενσωματωμένο στο ρεπορτάζ, μια τεράστια φωτογραφία από την αφίσα ελληνικού θεάτρου, όπου ο ήλιος του ΠΑΣΟΚ φώτιζε τον «Αγαπητικό της Δημητρούλας»...

ΑΛΛΑ ΑΝ ΟΛΑ αυτά δεν λέγονται διεθνής διασυρμός της χώρας (και, βέβαια, διασυρμός του ίδιου του Ανδρέα Παπανδρέου), τότε οι έννοιες των λέξεων έχασαν πλέον τη σημασία τους. Το «τηλεοπτικό διάγγελμα» του πρωθυπουργού, ο κενός λόγος, η επίκληση του «προτέρου εντίμου βίου», η μη αναφορά στην κάθαρση, ουσιαστικά η συγκάλυψη —όλα ήλθαν να επιβεβαιώσουν ότι ο Ανδρέας Παπανδρέου δεν μπορεί πλέον τίποτε άλλο να προσφέρει, πέρα από την παραίτησή του. Γι' αυτό, για μια ακόμα φορά, απογοήτευσε. Όχι τους αντιπάλους του, αλλά τα ίδια τα στελέχη του, τους ίδιους τους οπαδούς του. Η ζωή απέδειξε ότι κανένα σκάνδαλο δεν συγκαλύπτεται με αναδρομές στα φαντάσματα του παρελθόντος ή στη συνωμοσιολογία.

ANTHΝΩΡ

Η ΣΚΗΝΗ ΤΗΣ ΤΖΑΖ

BESSIE SMITH

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΞΑΝΤΑΣ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΑΠΟΣΠΕΡΙΤΗΣ

Ερεσσού 9 ΑΘΗΝΑ 106 80 Τηλ.: 3604161

=====

ΙΟΥΛΙΟΥ ΒΕΡΝ
Για μικρούς και μεγάλους

- Δεκαπεντάχρονος πολιάρχος
- Μιχαήλ Στρογκώφ
- Ροβήλος ο κατακτητής
- Ο κυρίαρχος του κόσμου
- Ο Φάρος στην άκρη του κόσμου
- 20.000 λέυγες κάτω από τη θάλασσα
- Τα 500 εκατομμύρια της Μπεγκούμ
- Το αστέρι του νότου
- Από τη γη στη σελήνη
- Γύρω από τη σελήνη
- Ο πύργος των Καρπαθίων
- Ταξίδι στο κέντρο της γης
- Πέντε βδομάδες με αερόστατο
- Τα παιδιά του πλοίαρχου Γκραντ
- Το μυστηριώδες νησί
- Ο γύρος του κόσμου σε 80 μέρες
- Σχολή Ροβινσώων
- Το Αιγαίο στις φλόγες
- Δράμα στη Λιβονία
- Ο υπέροχος Ορενόκος
- Το μυστικό του Βίλχελμ Στόριτζ
- Περιπέτειες Κινέζου στην Κίνα
- Το εναέριο χωριό
- Χωρίς πάνω και κάτω

ημερο δοληκτής

ΤΕΤΑΡΤΗ 22.2 - ΤΡΙΤΗ 7.3

ΤΕΤΑΡΤΗ, 22.2.89

Είχα αποφασίσει να τα παρατήσω. Αρχίζει όμως η απεργία των δημοτικών υπαλλήλων και η προοπτική των σκουπιδιών σε συνδυασμό με την ανομβρία και το νέφος με συγκίνησε. Επιπλέον, είχα εγώ δικαίωμα να τα παρατήσω, όταν η Εξεταστική Επιτροπή για το σκάνδαλο Κοσκωτά έπαιρνε παράταση μέχρι τις 31 Μαρτίου; Και πώς θα άφηνά μόνο του το φίλο μου τον Τόμπρα να συνεχίσει τον αγώνα κατά του «μεθυσμένου, πουλημένου και ηλίθιου» Επιτρόπου της Τράπεζας Κρήτης κ. Κομάρια; Ήρθε τέλος η «17N» να βομβαρδίσει τρία ακατοίκητα διαμερίσματα κι ένιωσα πως δεν είχα ούτε εγώ το δικαίωμα να αφήσω ανυπεράσπιστους τους ενοικιαστές.

Νυν υπέρ πάντων των βωμών και πασών των εστιών ο αγών! Κι όποιον πάρει ο χάρος.

ΠΕΜΠΤΗ, 23.2.89

Κι εκεί που αναρωτιόμουν αν πρέπει να συμμαχήσω με την «17N» ή τον Τόμπρα για να ρίξω τον Άλλο, ήρθε ο Σαββόπουλος να μου ανοίξει τα μάτια: μόνη λύση ο Μητσοτάκης, είπε στον «9,84». Ξεμωραίνει Κύριος ον βούλεται απωλέσαι.

Στη Βουλή, ξανά συζητείται το νομοσχέδιο των «15» περί απλής αναλογικής: κουβέντα να γίνεται που λένε.

Κυβερνητική αντεπίθεση ετοιμάζεται στο θέμα των αυτοκινήτων, μετά τις εξαγγελίες της ΝΔ περί μείωσης της τιμής τους. Δωρεάν διανομή τους δεν αποκλείεται: τι νομίζετε ότι ήθελαν τα δισ από τον Κοσκωτά;

Τα σκουπίδια συσσωρεύονται, το νέφος πυκνώνει, η ανομβρία παρατείνεται, ο Χιροχίτο ετάφη, ο Άρης έχασε από τη Μακάμπι, ο Α. Παπανδρέου είναι θαυμάσια στην υγεία του δήλωσε η Μιμή.

Μη αντέχοντας άλλο την κατάσταση, οι φίλαθλοι του ΟΦΗ τα έκαναν λίμπα στο Ηράκλειο.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ, 24.2.89

Ναρκωτικά αξίας 2 δισ έκαψαν σε υψικάμινο και ντουμάνισε δωρεάν όλο το Αιγάλεω.

Στο Συμβούλιο Επικρατείας ξανά ο ΓΟΚ. Σε λίγο όλες οι οικίες της επικρατείας θα κηρυχθούν αντισυνταγματικές.

Οι ατμοσφαιρικοί ρύποι ξεπερνούν τα όρια επιφυλακής, τα σκουπίδια ξεπερνούν τα όρια των σκουπιδοτενεκέδων, ο Τόμπρας ξεπέρασε ακόμη και τα όρια ανοχής του κ. Λαλιώτη.

Απανταχού της Ελλάδος λιτανείες και νηστείες για να βρέξει. Αν δεν εισακουστούν οι ορθόδοξες δεήσεις, θα κληθούν Ινδιάνοι: ίσως ο χορός της βροχής αποδειχθεί αποτελεσματικότερος.

Με κασέτες ετοιμάζεται να τηγανίσει την κυβέρνηση ο Κοσκωτάς από τις ΗΠΑ. Γι' αυτό τη λάδωνε τόσο καιρό.

Ουδεμία σχέση έχω με τον ξεδοντιασμένο, γηραιό Ημεροδότη που κυκλοφόρησε σήμερα.

ΣΑΒΒΑΤΟ, 25.2.89

Στη λαϊκή αγορά της Καλλι-

δρομίου όλα τα πράσινα προϊόντα της ελληνικής γης έχουν αναρριχηθεί, λόγω ανομβρίας, σε δυσθεώρητα δραχμικά ύψη —εξαιρούνται οι Πασόκοι.

Ρύθμιση χρεών στους αγρότες υπόσχεται ο κ. Μητσοτάκης στην Ακαρνανία, εθνική συμφιλίωση υπόσχεται η κ. Μαρίκα στην Εύβοια. Για μένα που δεν έχω χρέη, ούτε εχθρούς, τίποτα.

Την ίδια ώρα που οι γενικές συνελεύσεις εισαγγελέων, δικαστικών και δικηγόρων καταγγέλλουν τις κυβερνητικές παρεμβάσεις στη δικαιοσύνη, η γενική συνέλευση των συντακτών του Νέου Ημεροδότη αναζητεί τρόπους δραστηκής πολιτικής παρέμβασης στη συγκυρία.

Τ' Απεράθου επιτρέπει, λέει, στον Μ. Γλέζο να πολιτευθεί στις εκλογές. Τελείται μας ελπίδα, να του το απαγορεύσουν οι γιατροί.

ΚΥΡΙΑΚΗ, 26.2.89

Στο Στάδιο Ειρήνης και Φιλίας ομαδικό ντόπιν 20.000 πασόκων ενόψει του αγώνα των εκλογών. Ο κόουτς Α. Παπανδρέου υπόσχεται ότι αυτή τη φορά, σε περίπτωση νίκης, ο Κοσκωτάς θα δώσει πριμ σε όλους.

Στο γήπεδο της Λεωφόρου ομαδική απογοήτευση 20.000 παναθηναϊκών μετά την ισοπαλία με τον Ηρακλή.

Στο Παλάι ντε Σπορ της Θεσσαλονίκης οι του Συνασπισμού έρχονται ισόπαλοι σε φιλικό σικέ ματς μεταξύ τους.

Στο Ολυμπιακό Στάδιο η γενική συνέλευση των συντακτών του Ημεροδότη αποφασίζει να εκδώσει ημερήσια εφημερίδα με τίτλο «Αντρίανη». Όλα τα παραπάνω ματς ήσαν αναίμακτα και ως εκ τούτου το δελτίο ΠΡΟ-ΠΟ ακυρώθηκε.

ΔΕΥΤΕΡΑ, 27.2.89

Όλες οι λιτανείες και οι νηστείες απέτυχαν. Τελευταία μας ελπίδα οι Ινδιάνοι. Για τα

Ορισμένοι νόμισαν πως γινόνταν κιάλας το μνημόσυνο στο Στάδιο Ειρήνης και Φιλίας

σκουπίδια και το νέφος, ουδεμία ελπίδα.

Η γενική συνέλευση των συντακτών του Νέου Ημεροδότη συνεχίζεται στην Πλατεία Συντάγματος: αποφασίζεται η έκδοση και πρωινού φύλλου με τίτλο «Αντιδημοκρατικός Λόγος».

**ΑΠΟΦΕΥΓΕΤΕ
ΤΙΣ ΑΠΟΜΙΜΗΣΕΙΣ
Από το επόμενο τεύχος
ΣΣΕ, ΕΡΩΤΑΣ, ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑ
από τον μοναδικό
τον γνήσιο
ΗΜΕΡΟΔΟΗΚΤΗ**

Μην τολμήσετε να αρρωστήσετε, γιατί από σήμερα η σκυτάλη της ταξικής πάλης πέρασε στους γιατρούς του ΙΚΑ.

Κυκλοφορούν διάφορα σενάρια για τον εκλογικό νόμο που θυμίζουν έργα επιστημονικής φαντασίας.

Εάν απορούσατε για τη σιωπή της, σας πληροφορούμε ότι η κ. Μ. Παπανδρέου απουσίαζε στις ΗΠΑ και επέστρεψε σήμερα.

Ανυπόψιαστο δάσκαλο ανέλαβαν σαν τρομοκράτη οι αρχές ασφαλείας μετά από καταγγελία του Διοικητή της ΑΤΕ κ. Δημόπουλου που κατάφερε, επιτέλους, μ' αυτό το τέχνασμα να πληροφορηθούμε την ύπαρξή του.

Οι κάτοικοι του Ξυνού Νερού πιέζουν τον εξ αγχιστίας πρωθυπουργικό εξάδελφο Γ. Λιάνη να πολιτευθεί. Δεν φοβάται μήπως του βγει ξυνός;

ΤΡΙΤΗ, 28.2.89

Μόνο 300.000.000 κατάθεσε ο Κοσκωτάς σε ελβετική τράπεζα για τον κυρ-Μέντιο. Η αξιοπιστία του «Αντί» που είχε γράψει για ένα δισ υπέστη σοβαρό πλήγμα.

Σύγκρουση των κ. Πρόεδρου και Καψή επί του αερο-

Ο Δ. Σαββόπουλος τοποθετήθηκε αποφασιστικά και ανοιχτά στο πλευρό του Κ. Μητσοτάκη.

πλάνου που τους έφερνε πίσω από το Τόκιο. Δυστυχώς ο πιλότος δεν ανεμίσθη και έτσι επέστρεψαν όλοι σώοι.

Αντί να μας τα χαρίσει απλώς μειώνει τις τιμές η κυβέρνηση στα αυτοκίνητα νέας τεχνολογίας. Φαίνεται ότι δεν περίσσεψε ούτε κοκαλάκι από τα δισ του Κοσκωτά.

Μέσα σε ενθουσιώδες κλίμα η γενική συνέλευση των συντακτών του Νέου Ημεροδότητη που συνεχίστηκε στα υπόγεια του «Αντί» αποφάσισε την έκδοση του αθλητικού φύλλου με τίτλο «Ο Φιλάθλιος».

«Εχθρό της αλλαγής» ο κ. Σωτηράκης, «άστοργη κόρη», ο Α. Παπανδρέου χαρακτηρίσαν τη Σοφία Παπανδρέου Β', για συνέντευξη που έδωσε στην «Ελευθεροτυπία». Γι' αυτό και γω στο μέλλον θα την αποκαλώ απλώς Σοφία Κασσανέβα.

ΤΕΤΑΡΤΗ, 29.2.89

«Άδειασε» τον κ. Καψή και πήρε το μέρος του Προέδρου ο Α. Παπανδρέου. Κάτι μου μυρίζει εδώ — και δεν εννοώ τα σκουπίδια, που έχουν πλέον γίνει βουνό, ενώ μέσα στη γενική βρώμα όλοι μιλούν για καθαρά αυτοκίνητα και τις τιμές τους.

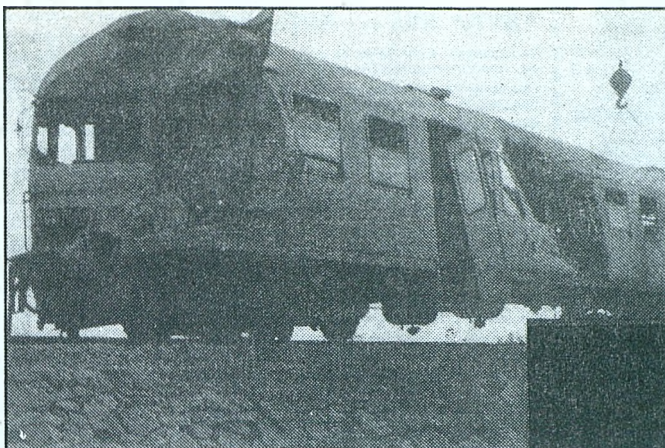
Τα ποντίκια φεύγουν πρώτα από το σκάφος: ο αντιπρόεδρος, λογοκλόπος και μεγαλοπασόκος τον καλό καιρό κ. Γ. Πανούσης αποχώρησε από το Κίνημα...

Η κ. Α. Συνοδινού παραιτήθηκε από βουλευτής «για να μη νομοθετεί μαζί με κλέφτες». Επαινετή ευαισθησία ή «θεική» οδηγία;

Δικηγορική αμοιβή για τον ίδιο είναι τα 300 εκατ. και ο κυρ-Μέντιος δεν έχει καμιά σχέση, δήλωσε ο Γ. Μαντζουράνης. Ακριβοπληρωμένη νομική μεγαλοφυΐα ή απλό βαποράκι; Διαλέγετε και παίρνετε.

Το πρώτο τηγάνι της χώρας

Σε αβύλακτη διάβαση το τρένο της Αλλαγής συγκρούστηκε με τον Γ. Κοσκωτά.

Μνημόνιο του Κοσκωτά για τις σχέσεις του με τον Μεγάλο, δημοσιεύει το «Έθνος». Τελευταίες πινελιές σ' έναν πίνακα που όλοι γνωρίζουμε τι δείχνει.

ΠΕΜΠΤΗ, 30.2.89

Οι συντάκτες του Νέου Ημεροδότητη πιστοί στην ταξική τους θέση μετέχουν σήμερα στην απεργία της ΓΣΕΕ.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ, 31.2.89

Κυκλοφορούν σήμερα η «Αντριάνη», ο «Αντιδημοκρατικός Λόγος» και ο «Φιλάθλιος» με όλες τις πληροφορίες για τη χθεσινή μεγαλειώδη απεργία και την εξίσου μεγαλειώδη νίκη του Άρη επί της ρωσικής ΤΣΣΚΑ στη Μόσχα. Για τη γενική πολιτική συζήτηση που ζητούν τα κόμματα της αντιπολίτευσης στη Βουλή, δεν γράφουν λέξη.

«Αυθορμήτως» προσήλθε να καταθέσει στον ανακριτή Γ. Σκαρλάτο για τα 300 εκατ. ο Γ. Μαντζουράνης. Εγώ στη θέση του θα κατέφευγα στον Σαλιαρέλη.

Αυθορμήτως έσπευσε και ο Κ. Μητσοτάκης να συναντήσει τον Πρόεδρο, ο οποίος απειλεί να αναπέμψει στη Βουλή τυχόν καλπονοθευτικό εκλογικό νόμο.

Εξίσου περίπλοκα με τα του εκλογικού νόμου είναι τα σενάρια για τις τιμές των αυτοκινήτων. Όποιος καταλάβει πριν τις εκλογές περί τίνος πρόκειται, ας μου γράψει.

ΣΑΒΒΑΤΟ, 4.2.89

Είχε παρατραβήξει φέτος ο Φεβρουάριος. Ευτυχώς ο Μάρτιος μπήκε ορμητικά και κάλυψε την καθυστέρηση του.

Ο δικηγόρος του γνωστού σας μεγαλοσπαταώνα ειδοποίησε την Εξεταστική Επι-

τροπή της Βουλής ότι δεν μπορεί να της παραχωρήσει ακρόαση πριν από τις 17 Μαρτίου. Προθύμως η Επιτροπή ματαίωσε το ταξίδι στις ΗΠΑ.

Στη λαϊκή της Καλλιδρομίου οι τιμές των λαχανικών και τα σκουπίδια πάντα στα ύψη, η δημοτικότητα του ΠΑΣΟΚ πάντα στα βάθη.

ΚΥΡΙΑΚΗ, 5.3.89

Το τηγάνισμα άρχισε: στην Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη οι τοπικοί σταθμοί μεταδίδουν κασέτα με συζήτηση Κάθως Κοσκωτά - Γ. Μαντζουράνη. Ο μπαρμπα-Μέντιος κι ο «ένας αποπάνω του» απολαμβάνουν λαδωμένοι τη θέρμη των ανθράκων του θησαυρού.

Σαν να μην έφταναν οι κασέτες, να 'σου και το «Τάιμ» με επτασέλιδη συνέντευξη Κοσκωτά περί της λεηλασίας της Ελλάδος από τον ίδιο και την κυβέρνηση των απατεώνων, όπως είχε αποκαλέσει προ καιρού την ένδοξη κυβέρνηση της αλλαγής κάποιο λαθρόβιο αριστερό έντυπο.

Και τα μεν σκουπίδια από τους δρόμους άρχισαν από σήμερα να τα μαζεύουν. Με τα πολιτικά

σκουπίδια, τι θα γίνει;

Είδατε οι Ινδιάνοι που έφερε μαζί της η Μ. Παπανδρέου; Έβρεξε σήμερα...

ΔΕΥΤΕΡΑ, 6.3.89

Ο μεγαλοφυής νομικός Μαντζουράνης κρατείται στην Ασφάλεια, ο Τόμπρας κρύβεται για ν' αποφύγει τη σύλληψη γιατί απείλησε δημοσιογράφους με περιστροφή, ο Α. Παπανδρέου είναι ελεύθερος ακόμη και δηλώνει ότι το «Τάιμ» γράφει αθλιότητες. Ο μπαρμπα-Μέντιος, κι αυτός ακόμη ελεύθερος, κάνει ότι δεν καταλαβαίνει. Το ίδιο και η κ. Μ. Παπανδρέου, ήτις δηλώνει ότι «θα ήταν ευτυχής αν της έδινε ο Κοσκωτάς 100 εκ. δολάρια. Εγώ να δεις...

ΤΡΙΤΗ, 7.3.89

Γενικώς, γίνεται το έλα να δεις. Ο Α. Παπανδρέου απειλεί με μήνυση το «Τάιμ», ο ανακριτής συλλαμβάνει και τον Γεν. Διευθυντή των ΕΛΤΑ Βουρνά για να μην αισθάνεται ο Μαντζουράνης μόνος, όλοι ζητούν να παραιτηθεί η κυβέρνηση, ο Συνασπισμός ανακοινώνει συλλαλητήρια για τις 15 Μαρτίου, ο Γκμοχ απαιτεί να φύγουν από τον Ολυμπιακό οι Ντέταρι-Γούναρς. Ευτυχώς που, χάρις στην αποφασιστική παρέμβαση των συντακτών του Νέου Ημεροδότητη τα βρήκαν ΓΣΕΕ-ΣΕΒ και αύριο υπογράφεται νέα Γενική Συλλογική Σύμβαση Εργασίας. Το σημαντικό πάντως είναι ότι για πρώτη φορά στην ιστορία του ελληνικού έθνους τόσοι πολλοί συνωμοτούν, σκευωρούν και αποσταθεροποιούν τόσους ολίγους. Μπορούμε βάσιμα να ελπίζουμε ότι, επιτέλους αυτή η συνωμοσία θα επιτύχει...

Ο ΑΛΛΑΓΙΑΣΜΕΝΟΣ ΝΕΟΣ ΗΜΕΡΟΔΗΚΤΗΣ

Αυτά έφυγαν. Τα άλλα αποφάσισαν να μας ταλαιπωρούν ως τις εκλογές.

ΑΝΤΙ ΔΕΣΕΙΣ

Κατά τα άλλα οι Αποκριές συνεχίζονται, με άλλου είδους μασκαρέματα, πιο παραδοσιακά και έντιμα και οι αναγνώστες του ΑΝΤΙ όπως κι εμείς, πήραν μια ανάσα γέλιου διαβάζοντας την μεταμφιεσή μας σε «Αντριάνη», την «πιο φτηνιάρα και αλλαγιάρα» εφημερίδα της σήμερα.

Δυστυχώς, οι μόνοι που δεν φαίνεται να γέλασαν καθόλου με το αστείο του ΑΝΤΙ ήταν οι εκδότες της πραγματικής «Αυριανής», οι Αφοί Κουρή. Την Παρασκευή 3.3.89 στην τελευταία σελίδα της «Αυριανής» είδε το φως της δημοσιότητας το εξής σημείωμα:

Πάρτε σήμερα τον ... Καραγκιόζη τον Παπδυσάκη για να γελάσετε

• Και να δείτε το ποίον των αριστερών απατεώνων του Τύπου, που αγωνίζονται, λέει, για να αναμορφώσουν την κοινωνία!

ΛΕΙΖΕΙ σήμερα, όλοι θέλουν να γελάσουν, να αγοράσουν το «ΑΝΤΙ» του... ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗ Παπδυσάκη. Τόχει αφιερωμένα αλλήληρο, στο συγκρότημά μας.

ΠΑΡΤΕ το, για να δείτε το επίπεδο δημοσιογραφίας των αριστερών... ΑΠΑΤΕΩΝΩΝ...

ΓΙΑ να φτάσει σ' αυτό το ΧΑΛΙ, καταλαβαίνετε τι ΠΕΙΝΑ δάχει ο δύστιχος. Βοηθήστε τον λοιπόν να ξε-λασπώσει.

Πράγματι οι αναγνώστες διάβασαν την έκκληση των Κουρήδων και έσπευσαν μαζικά να αγοράσουν την έκτακτη έκδοση του ΑΝΤΙ.

Για να αναχαιτίσουν την κυκλοφορία της «Αντριάνης» οι Αφοί Κουρή έσπευσαν να ανακρούσουν πρύμναν και την επομένη ημέρα η «Αυριανή» δημοσίευσε ένα επίμετρο του Μάνου Χάρη, το οποίο μας επαινεί, άρα μας... συκοφαντεί.

«Όταν σε χειροκροτεί ο αντίπαλός σου...».

«Αντί» και ... Αυριανισμός

Το περιοδικό «Αντί» βγήκε σε στυλ... φυλλάδας, σε... οπτική αντίγραφο της κάθε... Κουριάδας.

«Αυριανή» και «Φιλαβλο» και «Λόγο», τευχος ένα, προχθές, τα κυκλοφόρησε, μα... παραποιημένα.

Εδώσε μορφολογικά τις τρεις εφημερίδες παραποιώντας, γενικά, όλες τους τις σελίδες.

Μ' αυτόν τόν τρόπο, τον Κουρή θέλησε να χτυπήσει, να... σατιρίσει όλους μας και να... οικονομήσει.

Ήταν ιδέα... εξυπνή, στιαγμένη με μεράκι από τους συνεργάτες του κι από τον Παπουτσάκη.

Γιαυτό κι εγώ, στομικά, μιά κι από... χιούμορ ξέρω, αυθόρμητα κι ειλικρινά, όλους τους, τους συχαίρω.

Μπράβο, λεβέντες του «Αντί» γιαυτή σας την ιδέα, που ήτανε, συνολικά, πάρα πολύ σπουδαία.

Το... σοβαρό σας έντυπο κάνατε... ασχλαμάρα και, λόγω της Απόκριας, το «ντύσατε», μασκάρα.

Την... υψηλή πολιτική και τη... βαριά κουλούρα αφήσατε και μπλέξατε με τον Κουρή τα... ούρα.

Κάτω από τον τίτλο σας, που έχει... πνεύμα λαύρο, στεγάσατε... εκδοτικά, αλόκληρο τόν... Ταύρο.

Μπλέξατε μέσα στη... βρομιά και μέσα στη... απίλη δίνοντας στο... λευκό «Αντί» την... Τυποκιτρινίλα.

Τον... Αυριανισμό κι εσείς προβάλατε δεδόντως, και δόθηκε, έτσι, στον Κουρή, ακόμη ένας... πόντος.

Γιατί, τον... Αυριανισμό κι όταν τον σατιρίζεις, του δίνεις... πόντους, σίγουρα, και τον υποστηρίζεις.

Έτσι... ένεση ηβικής, κάνατε στους Κουρήδες, που πέσαν στον ελληνικό τόν Τύπο, σαν... ακρίδες.

Κι ενώ ήτανε... δεύτερης ποιότητας γραφίδες, τώρα, του Τύπου οι άρχοντες, τους κάνουν ντεμέναδες.

Ηρθαν απ' την Κεφαλονιά, μ' ένα φτωχό διαόκι και φτάσανε, σιγά - σιγά, νάναι του Τύπου οι... δρόκοι.

Ρίξαν τον Καραμανλισμό, με λίγους συνεργάτες και γίνανε για το Λαό φύλακες και... δραγόνες.

Κάναν τον... Αυριανισμό σχεδόν σαν ένα Κόμμα, -Αθιά νερό, και πούσαι ακόμα.

Είπαμε η «Αυριανή» ου...
Γιατί το τεύχος σας αυτό, που... εποχή θ' αφήσει, πάρα πολλά αντίτυπα, σίγουρα, θα πουλήσει.

Μέχρι κι εγώ, ειλικρινά, θα σπεύσω να... σάς πάρω, αν και... Μαύρο με γράψατε και όχι... Μαύρο Χάρο.

Μ.Χ.

Παρ' όλα αυτά η «Αντριάνη» έχει σχεδόν εξαντληθεί και μόνον η εκδοτική επιτυχία κάποιου αμερικανικού περιοδικού TIME την απείλησε λίγο...

Δικαστικές σκοπιμότητες

Η σύλληψη του απλού «γραμματοκομιστή» πριν από λίγο καιρό και «χρηματοκομιστή» πλέον Γιάννη Μαντζουράνη με την κατηγορία της αποδοχής προϊόντων εγκλήματος αποτελεί αναμφισβήτητα μια θετική παρέμβαση της Δικαιοσύνης προς τη μοναδική κατεύθυνση που μπορεί να δώσει μια λύση στο αδιέξοδο που έχει οδηγήσει τη χώρα η διαφθορά της κυβέρνησης.

Ωστόσο, προκύπτει ένα ερώτημα: Γιατί απαγγέλθηκε εναντίον του Γ. Μαντζουράνη μόνον η κατηγορία για αποδοχή προϊόντων εγκλήματος και όχι για συμμετοχή σε δωροδοκία με τελικό αποδέκτη (δωροελήπτη λέγεται) τον «θείο» ή «μπάρμπα» (Μένιο);

Είναι δεδομένο ότι όλος ο διάλογος στη γνωστή πλέον κασέτα κατέτεινε στην αποκάλυψη ότι τα χρήματα τα πήρε ο «θείος». Και πραγματικά αποδεικνύεται αυτό από πλήθος επιβεβαιώσεων του Μαντζουράνη. Άλλωστε ο τελευταίος λέγει ότι ένα μικρό ποσόον ήδη το έδωσε στο «θείο».

Ομοίως είναι δεδομένο ότι από τις 2 έως 4/8/88 ο Μαντζουράνης ταξίδεψε στη Γενεύη και άνοιξε το λογαριασμό και 4-5/8/88 ταξίδεψε εκεί ο Γ. Κοσκωτάς με τη σύζυγό του Κάθυ για την τοποθέτηση των χρημάτων (2.050.000 δολ. ΗΠΑ).

Ο Γ. Κοσκωτάς στο ιδιόγραφο σημείωμά του, που δημοσιεύθηκε στον Τύπο αναφέρει ότι μετά την ψηφίση του νόμου 4/8/88 (άρθρο 40 Νόμου 1806/88) έφυγε αμέσως για Γενεύη, όπου τοποθέτησε τα χρήματα στο λογαριασμό του Μαντζουράνη.

Ποια περιθώρια, λοιπόν, υπάρχουν ώστε να μην ασκηθεί ποινική δίωξη για δωροδοκία ή έστω απόπειρα δωροδοκίας; Κανένα περιθώριο οπωσδήποτε. Γιατί ο εισαγγελέας Δωρής και ο ανακριτής Σκαρλάτος επέλεξαν την οδό της αποδοχής προϊόντων εγκλήματος και όχι της δωροδοκίας για να κατηγορήσουν τον Μαντζουράνη; Προφανώς κυριάρχησαν σκέψεις και αναστολές διότι το αδίκημα της δωροδοκίας θέλει αποδέκτη των δωροδωμένων και αυτός δεν μπορούσε να είναι ο Μαντζουράνης παρά μόνον ο «θείος» Μένιος, ο οποίος αμέσως πήγαινε κατηγορούμενος.

Τέτοιου είδους όμως δικαστικές αναστολές μπροστά στα τρομερά αδικήματα των ανθρώπων της εξουσίας αφήνουν έκθετες τόσο τις ποινικές δίωξεις όσο και τις δικαστικές αρχές που ισχυρίζονται ή προσπαθούν να απεμπλακούν από τα πλοκάμια της κυβερνητικής εξουσίας.

Στο μεταξύ, προφυλακίστηκε στον Κορυδαλλό και ο διευθυντής των ΕΛΤΑ Παναγιώτης Βουρνάς, με την ίδια κατηγορία της «αποδοχής προϊόντων εγκλήματος». Ο Π. Βουρνάς κατέθεσε στην Τράπεζα Κρήτης 7 δισεκατομμύρια των ΕΛΤΑ και κατηγορείται ότι εισέπραξε τη διαφορά του «πανωτόκιου».

Παρ' όλο που ο Π. Βουρνάς είναι υπόδικος θα τολμήσουμε να μην τον αξιολογήσουμε όπως τον Γ. Μαντζουράνη. Ο Π. Βουρνάς είναι έντιμος με την έννοια ότι δεν φαίνεται να εισέπραξε ο ίδιος το «πανωτόκιο».

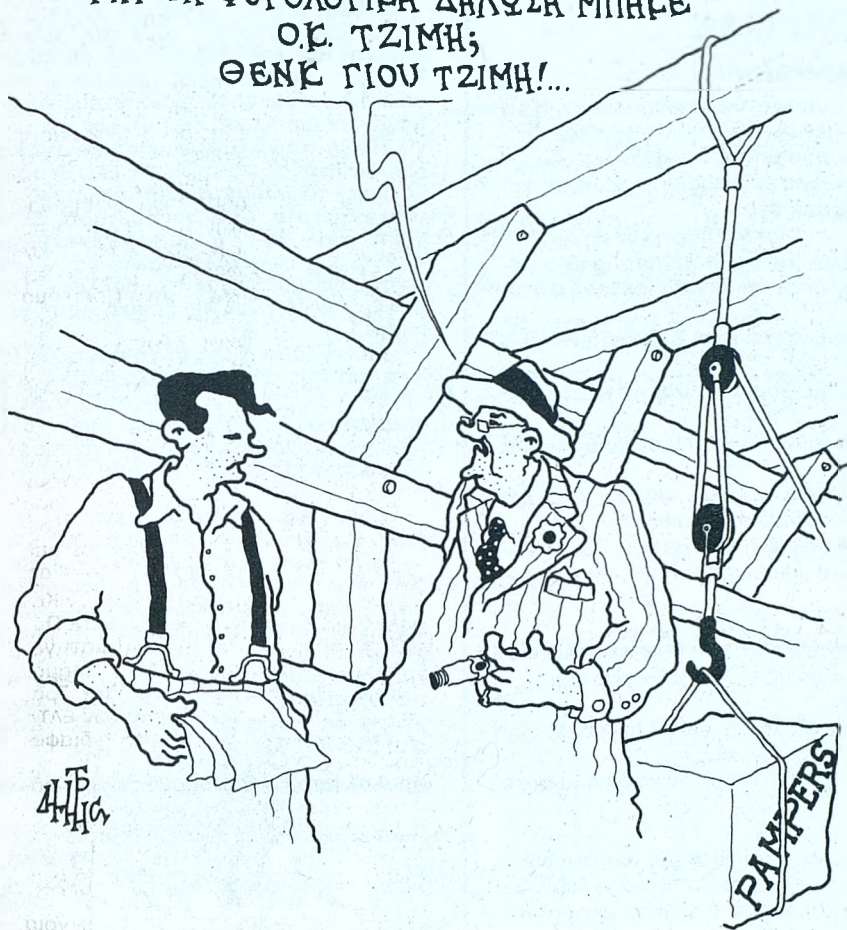
Είναι όμως «ανέντιμος» με την έννοια ότι δέχτηκε να κλειστεί στη φυλακή, παρά να αποκαλύψει τους πραγματικούς ενόχους στην υπόθεσή του, τον Ανδρέα Παπανδρέου και το Γιώργο Πέτσο.

Υπεύθυνοι άνδρες

«Ο Βουρνάς θα δικαιωθεί την 18η Ιουλίου» διαλάλησε το αθρόνι του Άργους, ο υφυπουργός κ. Κουτσογιάννης. Και αυτά προκειμένου να διαδηλώσει την απέχθειά του προς το πρόσωπο των δικαστικών λειτουργών κ. Δωρή και Κρουσταλάκη που είχαν το «θράσος» και την τόλμη να προφυλακίσουν τον Γενικό Διευθυντή των ΕΛΤΑ.

Ο κ. Κουτσογιάννης όπως και πολλοί άλλοι συνέλληνες μπορεί να θεωρούν ότι ο κ. Βουρνάς είναι αθώος, όπως και πολλοί άλλοι μπορεί να πιστεύουν ότι είναι ένοχος. Εμείς πιστεύουμε ότι δεν είναι «αυτομαργός» και ότι είναι αθώος του αδικήματος της δωροληψίας - τουλάχιστον μέχρι αποδείξεως του αντιθέτου. Αλλά όπως σημειώσαμε σ' αυτή τη σελίδα, πιστεύουμε ότι ο κ. Βουρνάς είναι ένοχος για την απόκρυψη άλλου εγκλήματος και δωροληψία που ίσως είναι ο τα-

ΘΕΛΩ Η ΔΗΛΩΣΗ ΝΑ ΛΑΜΠΕΙ ΤΖΙΜΗ!
Ο ΑΛ ΚΑΠΟΝΕ ΔΕΝ ΜΠΗΚΕ ΦΥΛΑΚΗ
ΓΙΑ ΤΙΣ ΚΛΟΠΕΣ...
ΓΙΑ ΤΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΔΗΛΩΣΗ ΜΠΗΚΕ
Ο.Κ. ΤΖΙΜΗ;
ΘΕΝΕ ΓΙΟΥ ΤΖΙΜΗ!...

μίας της Χαριλάου Τρικούπη ή ο Γ. Πέτσος ή ο ίδιος ο πρωθυπουργός.

Αλλά από το σημείο αυτό μέχρι εκείνου που ο υφυπουργίσκος αυτοαναγορεύεται σε κριτή της δικαστικής αρχής και αρμόδιο για να επιμερίζει ευθύνες, απέχει πολύ.

Ο κ. Κουτσογιάννης παρουσιάζεται ως αντιστασιακός. Οι πράξεις και οι λόγοι του τον αναδεικνύουν απλώς σε σφογγολάριο της εξουσίας, ανίκανο και αναρμόδιο να ασκεί δημόσιο λειτουργήμα. Σώζεται μέχρι στιγμής χάρη στη βουλευτική του ασυλία. Η οποία ενδεχομένως θα λήξει στις 18 Ιουνίου όπου βέβαια δεν θα απαγγελθεί η ετυμηγορία για τις ΔΕΚΟ αλλά για το κόμμα της εξουσίας. Υπομονή.

Το ψηφοδέλτιο Επικρατείας

Σύμφωνα με αποκλειστικές πληροφορίες του ΑΝΤΙ το ψηφοδέλτιο Επικρατείας του ΠΑΣΟΚ στις προσεχείς εκλογές διαμορφώνεται ως εξής:

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ ΨΗΦΟΔΕΛΤΙΟ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

ΑΛΕΞΑΚΗΣ Ιωάννης
ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΥ-ΤΟΥΡΛΟΥΜΠΟΥΣΗ
Αργυρούλα
ΚΑΜΠΑΝΗΣ Σταμάτης
ΚΑΡΑΧΑΛΙΟΣ Κωνσταντίνος
ΚΟΣΚΩΤΑΣ Γεώργιος
ΚΡΥΣΤΑΛΛΗΣ Ντάνος
ΛΟΥΒΑΡΗΣ Γεώργιος
ΜΑΝΤΖΟΥΡΑΝΗΣ Ιωάννης
ΜΑΥΡΑΚΗΣ Δημήτριος
ΜΕΤΑΞΑΣ Ιωάννης
ΝΑΖΙΜ Αζάμ
ΡΟΚΟΦΥΛΛΟΣ Ευστάθιος
ΤΟΜΠΡΑΣ Θεοφάνης

ΚΥΠ
Ο.Α.
ΕΒΟ
ΕΛΔΑ
Τράπεζα Κρήτης
ΚΥΠ
ΚΕΣΤΡΕΑ
Κορυδαλλός
ΔΕΗ
Παν. Αθηνών
ΑΓΕΤ
Μάντρα αυτοκίνητο
ΟΤΕ

Νεότερες πληροφορίες αναφέρουν ότι τις θέσεις των κ. Καραχάλιου, Μεταξά και Ναζίμ διαπραγματεύονται οι κ. Γ. Μαγκάκης, Κ. Σημίτης και Α. Τρίτσης. Είναι όμως αμφίβολο αν θα επιτύχουν να συμπεριληφθούν στο ψηφοδέλτιο, επειδή τις ίδιες θέσεις διεκδικούν με περισ-

σότερες πιθανότητες οι κ. Κ. Λαλιώτης, Γ. Γεννηματάς και Κ. Τσούρας.

Το ψηφοδέλτιο αυτό έλαβε δισεκατομμύρια. Η καταμέτρηση συνεχίζεται στη Γενεύη.

Εισαγγελείς

Το κόμμα της αξιωματικής αντιπολίτευσης, η ΝΔ δηλαδή, έχει συστήσει μια «Επιτροπή Σκανδάλων» της οποίας αρμοδιότητα είναι η συλλογή στοιχείων για τα ποικίλα σκάνδαλα του κόμματος της εξουσίας ώστε «εν ευθέτω χρόνω» να τα καταγγείλει στο λαό και τη δικαιοσύνη.

Το πράγμα είναι κωμικό αλλά ο κ. Μητσοτάκης —ο οποίος βεβαίως γνωρίζει τα στοιχειώδη— έχρισε επικεφαλής της Επιτροπής τον αξιότιμο κ. Παλαιοκρασά πιστό φίλο και προαγωνό του Κοσκωτά στο χώρο της ΝΔ. Και έχει συμπεριλάβει στα μέλη της επιτροπής αυτής και έναν άλλο νεοδημοκράτη, δικηγόρο στο επάγγελμα που έχει παλαιόθεν ως πελάτη τον περίωνυμο Μαργέλο.

Ο καθένας μπορεί να φανταστεί τι είδους καθαρή θα επιτελέσει η ΝΔ αν της περνά από το χέρι: «Τάτσι, μίτσι, κότσι».

Η ασυλλόγιστη από-ριψη των απορριμάτων

Η πρόσφατη απεργία των εργαζομένων στους δήμους και τις κοινότητες του Νομού Αττικής έδειξε αν μη τι άλλο την πραγματική διάσταση του προβλήματος των οικιακών απορριμμάτων.

Σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία, μόνο στην Αθήνα παράγονται την ημέρα ένα κιλό οικιακά απορρίμματα ανά άτομο, που σημαίνει 4.000 τόνοι οικιακά απορρίμματα την ημέρα.

Αν αναλογισθεί κανείς ότι το πειραματικό εργοστάσιο ανακύκλωσης που λειτουργεί από τον περασμένο χρόνο είναι ικανό να επεξεργασθεί 16 τόνους σκουπιδιών την ημέρα προκύπτει αυτονόητα ότι το μεγαλύτερο τμήμα τους καταλήγει στις υπερπλήρεις χωματερές του Σχιστού και των Ν. Λιοσίων.

Ας σημειωθεί ότι η λύση των χωματερών στις οποίες τα απορρίμματα θάβονται χωρίς καμιά επιλογή προκαλούν μόλυνση των υπογείων υδάτων —με τη μεταφορά από τις βροχοπτώσεις στραγγισματός τους στο εσωτερικό της γης— και μπορούν να αποτελέσουν εστία πυρκαϊών (αυτοαναφλέξεις των γυαλιών) και κάθε επιδημιακής μόλυνσης και στη λύση αυτή προτίθεται να προσφύγει ξανά ο ενιαίος Σύνδεσμος Δήμων και Κοινοτήτων Νομού Αττικής δημιουργώντας μια νέα χωματερή στο Ξηρόρεμα του Θριασίου Πεδίου.

Το κόστος των έργων προβλέπεται να φθάσει το 1 δις δρχ. όσο δηλαδή θα απαιτείτο για τη δημιουργία μιας νέας μονάδας ανακύκλωσης, δυναμικότητας 1000

ΚΙ ΕΜΕΙΣ ΤΟ ΒΙΟΛΙ ΜΑΣ

ΑΝΤΙ ΦΕΣΤΙΒΑΛ 6-11 ΑΠΡΙΛΙΟΥ

Σε πείσμα όσων συμβαίνουν επιμένουμε. Οι γιορταστικές εκδηλώσεις για τα 400 τεύχη του ΑΝΤΙ θα γίνουν στο εγκαταλειμμένο εργοστάσιο της οδού Πειραιώς 256, από τις 6 έως τις 11 Απριλίου, όπως προ μηνός προαναγγείλαμε.

Το πρόγραμμά μας για το οποίο θα σας κρατούμε ενημέρους ολοένα και εμπλουτίζεται. Για την ώρα, πάντως, έχουμε εξασφαλίσει:

- **Εκθέσεις:** Έκθεση φωτογραφίας με θέμα την ελληνική βιομηχανική αρχιτεκτονική και μια δεύτερη για τη φωτογραφία και τον Τύπο. Έκθεση τουρκικής γελοιογραφίας και σύγχρονων σκισσογράφων, Ελλήνων και ξένων. Έκθεση φωτογραφίας της Τζένης Μαρκέτου.

- **Εικαστικά:** Παρουσίαση δέκα νέων καλλιτεχνών, οι οποίοι θα στήσουν έργα τους σε ένα χώρο 1.000 τετραγωνικών μέτρων.

- **Οπτικοακουστικά:** Video art από το Κέντρο Ζορζ Πομπιντού και το Ινστιτούτο Γκαίτε, και πρωτότυπα θεάματα με ήχο και φως.

- **Προβολές:** Φεστιβάλ κινηματογραφικού ντοκιμαντέρ και μια ρετροσπεκτίβα στον Σεργκέι Παρατζάνοφ.

- **Συζητήσεις:** Στρογγυλή τράπεζα για θεσμικά και πολιτικά προβλήματα, λογοτεχνικές συναντήσεις, ομιλίες οικολόγων με παράλληλες εκθέσεις.

- **Θέατρο:** Μια πρωτότυπη επιθεώρηση του ΜΠΟΣΤ (παραγωγή του Αντι-Φεστιβάλ!) παρλάτα για μεγάλους και θέατρο για μικρούς του Γιάννη Προεστάκη και μια παράσταση με ιταλικές μαριονέτες.

- **Μουσικές εκδηλώσεις:**

- *Fureys and Davey Arthur.* Ιρλανδικό συγκρότημα, με χρυσούς και πλατινένιους δίσκους, που θα παίξει και παραδοσιακές μπαλάντες της χώρας τους.

- *B.B. James.* 8μελές αφρο-ρέγγε συγκρότημα.

- *Mory Cante* ο πολύ γνωστός καλλιτέχνης με 23 άτομα συνοδεία σε μια συναυλία αφρικάνικης μουσικής.

- *Alexander Rosenbaum*, ο περίφημος τροβαδούρος της περεστρόικα, από το Λένινγκραντ.

- Ο Σύριος Φαράχ Σιλάλ.

Κι όλοι οι Έλληνες που αγαπάτε, με μεγάλη έκπληξη τη λαϊκή μας βραδιά.

Ακόμα θα υπάρχουν προγράμματα για τη διασκέδαση των παιδιών, διάφορα happenings που για την ώρα σας κρατάμε «μυστικά», και ό,τι άλλο σκεφτούμε (και μπορέσουμε) στη διαδρομή.

τώνων ημερησίως η οποία θα επιδοτείτο όχι μόνον από την ΕΟΚ αλλά και από την χώρα που θα εξήγαγε στην Ελλάδα την σχετική τεχνολογία.

Το σύστημα της ανακύκλωσης που εφαρμόζεται ευρύτατα τόσο στη Δυτική Ευρώπη όσο και στην Αμερική και περιλαμβάνει την επιλεκτική συλλογή των σκουπιδιών και επεξεργασία τους και επαναχρησιμοποίηση των υλικών όχι μόνο βοηθά στην εξοικονόμηση ενέργειας (σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΚΟ Θεσσαλονίκης, τα ποσοστά εξοικονόμησης ανέρχονται στο: 43% για το χαρτί, 22% για το γυαλί, 90-97% για τα πλαστικά και 47-95% για τα μέταλλα, αλλά και ως εκ τούτου δεν μολύνει το περιβάλλον και αποφέρει κέρδη για την Τοπική Αυτοδιοίκηση.

Υπολογίζεται — σύμφωνα πάντα με τα στοιχεία της ΕΚΟ Θεσσαλονίκης — ότι μόνον η αύξηση του ποσοστού ανακύκλωσης κουτιών αλουμινίου (από 6-8% σήμερα σε 50%) θα μπορούσε να αποφέρει καθαρό κέρδος 300 εκατομ. δραχμών ετησίως.

Ομολογουμένως το θέμα των σκουπιδιών, ο καθένας από μας προσπαθεί να το παραβλέψει. Η απεργία και οι δυσάρεστες επιπτώσεις της όπως η δυσσομία ή ο κίνδυνος δημιουργίας εστιών μολύνσεως είχαν μια και μοναδική θετική πλευρά, απέδειξαν ότι το ζήτημα δεν ξεχνιέται τόσο εύκολα και αν συνεχισθεί η ασυλλόγιστη αυτή από-ριψη των απορριμμάτων θα πνιγούμε κυριολεκτικά μέσα στα ίδια μας τα σκουπίδια.

ΤΑ ΒΡΗΚΑΝ ΓΙΣΕΕ - ΕΡΓΟΔΟΤΕΣ: ΑΥΞΗΣΗ 10,4% ΤΟ Α' ΜΗΝΟ '89. ΣΕΛ. 24

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΛΟΓΟΣ
ΑΝΑΡΤΗΣΗ ΤΟΥ ΠΑΡΟΝΤΟΣ
ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΔΡΟΜΟΥ

ΑΙΣΧΟΣ
ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΕΛΕ

**ΜΕ ΕΝΤΟΛΗ
ΤΟΥ ΜΠΟΥΣ**
το δημοσίευμα του TIME

Εδώ κλειστά

Ο Μπους ήρθε στην Αθήνα. Και μάλιστα έμεινε μια βδομάδα στο ξενοδοχείο «Μ. Βρετανία». Μπους: έτσι λεγόταν ο δημοσιογράφος του Time που ήρθε στην Αθήνα, για να πάρει δηλώσεις από Παπανδρέου - Κουτσόγιωργα και λοιπούς.

Και όντως είναι πρόεδρος. Αποκλειστικές πληροφορίες του ΑΝΤΙ: πρόεδρος του συννοικιακού συμβουλίου του 18ου διαμερίσματος του βορείου τμήματος της 96ης λεωφόρου (Ν. Υόρκη). Κατά τα λοιπά, ο «μπροστάρης της αλλαγής» Κ. Γερονικολιός, αφεντικό του «Δ.Α.» μπορεί πράγματι να είναι περήφανος που του έλαχε στην καριέρα του μια ραδιοφωνική συνομιλία με τον Τόμπρα. Μέχρι εκεί, και πολύ του πάει.

ΔΕΝ ΕΧΕΤΕ
ΕΤΟΙΜΗ ΤΗ ΦΟΡΟ-
ΛΟΓΙΚΗ ΣΑΣ ΔΗΛΩΣΗ;
... ΜΑ ΤΙ ΝΟΜΙΖΕΤΕ;
ΤΖΑΜΠΑ ΣΑΣ ΠΟΥΛΑΜΕ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΟΛΟΥ
ΤΟ ΧΡΟΝΟ;

.. ΜΙΑ ΜΙΚΡΗ
ΠΑΡΑΤΑΣΕΟΥΛΑ
ΚΥΡΙΕ ΤΣΟΒΟΔΑ
.....

6.3.89

τομνα

ΝΑ ΕΤΟΙΜΑΖΟΜΑΣΤΕ

Ποια γεγονότα παρακολουθεί τις ημέρες αυτές η κοινή γνώμη; Ο πρωθυπουργός της χώρας και ο εκπρόσωπος του επαναλαμβάνουν εκνευριστικά «σενάρια που εκπορεύονται από δολιοφθορείς και ξένα κέντρα» ενώ δεν απαντούν στο απλό ερώτημα του «πόθεν έσχες».

Ο δημόσιος λειτουργός κύριος Θεοφάνης Τόμπρας οπλοφορεί, απειλεί και υβρίζει το πανελλήνιο.

Η «εφημερίδα της κυβερνήσεως» Αυριανή και το ανελλήνιστο και βορβορώδες ραδιόφωνό της προκαλούν και καλούν σε πράξεις τραμπουκισμού με τα μελανότερα φασιστικά συνθήματα.

Αυτό είναι το πρόσωπο, ο λόγος και η πρακτική του κυβερνώντος κόμματος. Το «πιστόλι» του Τόμπρα. Όταν λοιπόν συμβαίνουν όλα αυτά, οι διάφοροι υπουργοί και υπουργίσκοι και μέλη της κοινοβουλευτικής ομάδας και λειτουργοί οργανισμών καμώνονται πως δεν καταλαβαίνουν, χρησιμοποιούν μια γλώσσα κίβδηλη και αναντιστοιχούν στα τεκταινόμενα και καταναλίσκουν την όποια φαϊά ουσία τους για να επινοούν άλλοθι που τους «εξασφαλίζουν» την παραμονή σε αξιώματα που δεν έχουν πια το ηθικό κύρος να διατηρούν.

Ο κ. Γ.Α. Μαγκάκης λ.χ. κάλεσε την κυβέρνηση να παραιτηθεί — χειρονομία που έκαναν και άλλοι κυβερνητικοί, ανοιχτά ή ψιθυριστά όπως λ.χ. ο κ. Κ. Σημίτης. Θεωρούν οι αξιοσέβαστοι αυτοί κύριοι ότι η δική τους έκκληση να παραιτηθεί η κυβέρνηση έχει μεγαλύτερη βαρύτητα από τις εκκλήσεις όλων των κομμάτων. Και παρουσιάζονται έτσι «να έχουν ήσυχη την συνείδησή τους» διατηρώντας ταυτόχρονα και τον θώκο που θα τους είναι χρήσιμος «όταν έρθει η ώρα για το καλό του ΠΑΣΟΚ». Αλλά δεν τολμούν ούτε να παραιτηθούν ούτε να ενεργοποιηθούν. Απλώς «στοχάζονται». Πρόβλημα ίσως δημιουργείται στον Α. Παπανδρέου: οι «εκκλήσεις» αυτών των επωνύμων του ΠΑΣΟΚ, πολιτικάντικες και ευθέως «επαγγελματικές», δεν κάνουν άλλο ωστόσο από το να επαυξάνουν την απομόνωση και τη συρρίκνωση της νομιμότητας του ίδιου του «Αρχηγού».

Αλλά το πρόβλημα βέβαια δεν είναι

Ανακυκλώνεται καθημερινά και οξύνεται η κρίση που προκαλείται από την προσβλητική παρουσία του Ανδρέα Παπανδρέου και των παρατρεχάμενών του στην κυβέρνηση. Η χώρα διέρχεται τη μεγαλύτερη πολιτική κρίση των τελευταίων χρόνων και εν τούτοις ένας αναισθητος ηγεμόνας εξακολουθεί να εξορκίζει «το κακό» με διαγγέλματα και άλλα φληναφήματα.

περί ενός «καλού ή κακού ΠΑΣΟΚ». Το πρόβλημα είναι πολύ πιο σοβαρό και δεν ενδιαφέρει αυτή τη στιγμή η πολιτική ανάλυση και ο στοχασμός τον οποίο επικαλούνται ιδιωτικώς αυτοί ο αξιοσέβαστοι κύριοι. Με τα σημερινά δεδομένα, με τον Ανδρέα που γνωρίζουμε, τον Πέτσο, τον Μένιο, τον Γιωργάκη και τους άλλους, με τον Τόμπρα και τον Ταύρο να διαφεντεύουν και να προκαλούν με την παρουσία τους, η χώρα οδηγείται σε εκλογές την 18η Ιουνίου.

Όμως το προεκλογικό κλίμα αλλά και οι μετεκλογικές συνθήκες δεν θα έχουν να κάνουν ούτε με «καλό» ούτε με «κακό» ΠΑΣΟΚ έτσι όπως εξελίσσεται η κατάσταση. Η συνέχιση του σημερινού κλίματος διχάζει τον λαό και οδηγεί τη χώρα σε απρόβλεπτες περιπέτειες. Η αποδυνάμωση των θεσμικών πλαισίων και η διοικητική αποσάθρωση συνοδευόμενες από την πολιτική απάτη και τον χυδαίο κυνισμό της ανδρείκης «εξουσίας» έχουν ως βέβαιο αποτέλεσμα την εθνική καταβράθρωση. Για το λόγο αυτό, σε κανέναν δεν επιτρέπεται να καμώνεται ότι δεν κατανόει την δραματικότητα της σημερινής συγκυρίας.

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας έχει ως μέλημά του τα αποκαλυπτήρια του αδριάντα του Βενιζέλου και η σχετική διαμάχη του με τον πρόεδρο της Βουλής αποκαλύπτει το ανάστημα ενός ανδρός που κάποτε ως ανακριτής καταλάβαινε

περισσότερα από όσα «αγνοεί» καθισμένος στον θώκο που του χάρισε το ΠΑΣΟΚ.

Ενδεχομένως και αυτός να «συμβουλευτεί» το ίδιο στοχαστικά όπως και ο Πρόεδρος της Βουλής κ. Γιάννης Αλευράς. Αλλά την ώρα αυτή, δεν έχει ανάγκη η χώρα από τις εκκλήσεις του κ. Μαγκάκη ή του κ. Σημίτη και των «συμβουλών» των Προέδρων της Δημοκρατίας και της Βουλής.

Στην αντίπερα όχθη, η νηφαλιότητα του «Θεού» της Δεξιάς κ. Κ. Καραμανλή, η σιωπή και η αποχή του είναι το ίδιο υποκριτική και, συνεπώς, καταστρεπτική όσο και οι εκκλήσεις και οι συμβουλές των υπολοίπων.

Την ώρα αυτή οι επώνυμοι και οι αρμόδιοι δεν έχουν περιθώρια για να διαφύλассουν το «προφίλ» του δημόσιου άνδρα παραλείποντας ταυτόχρονα και το στοιχειώδες χρέος του απλού πολίτη. Η ώρα αυτή είναι η ώρα της στράτευσης. Πέραν των εκκλήσεων, την επικλήσεων και της περισυλλογής εμείς μόνον μια φωνή ακούσαμε να μιλά τη γλώσσα της αλήθειας και του χρέους;

Απέναντι σε μια σηπόμενη κυβέρνηση και σε έναν πρωθυπουργό που έχει αγγίξει την πολιτική παράνοια και έχει γαζωθεί στην επιζήμια για την χώρα και το λαό εξουσία, μόνον η Αριστερά πήρε την πρωτοβουλία που επιτάσσει το «114» του πάλαι ποτέ Συντάγματος.

Απέναντι στον παραληρηματικό λόγο του πρωθυπουργού, την φοφοδεή στάση των εντίμων συμμετόχων και τις υπεκφυγές των δημοσίων ανδρών, απέναντι στην κατ' ουσίαν αποχή, η Αριστερά προτείνει το μόνο αποτελεσματικό μέτρο για όσους κωφεύουν ή αδρανούν;

Η Αριστερά, για άλλη μια φορά καλεί το λαό να σώσει την τιμή της χώρας. Χωρίς να παύει να προειδοποιεί, χωρίς να κουράζεται να επαναλαμβάνει τις εκκλήσεις της, καλεί κάθε πολίτη της Ελλάδας να επιτελέσει το στοιχειώδες καθήκον του: Να διαδηλώσει την διαμαρτυρία του.

Όσοι νομίζουν ότι έχουν περιθώρια να ομφαλοσκοπούν και να διαλέγονται με το φαυλότατο παρόν ας μην επικαλεστούν στο μέλλον την κρίση του λαού ή της Ιστορίας.

Ο ΣΥΝΑΣΠΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΛΑΟ

ΠΟΛΙΤΕΙΣ της Ελλάδας. Φτάνει πια! Το ποτήρι ξεχειλίζει! Η χώρα βυθίζεται στην κρίση από την πολιτική αναισθησία των κυβερνώντων. Πάρτε στα χέρια σας την κάθαρση. Απαιτήστε να φύγουν οι ένοχοι των σκανδάλων. Απαιτήστε εδώ και τώρα την ψήφιση της απλής αναλογικής.

Διασφαλίστε τις ομαλές δημοκρατικές εξελίξεις.

Την κάθαρση θα φέρει ο λαός. Η κυβέρνηση δεν τη θέλει. Είναι κυβέρνηση συγκάλυψης των σκανδάλων.

Η ΝΔ δεν μπορεί. Ζητά την ψήφο σας σήμε-

ρα για να εφαρμόσει αύριο την ίδια πολιτική που παράγει, αναπαράγει και συγκαλύπτει τα σκάνδαλα και την καταλήστευση του δημόσιου χρήματος. Με τον πανδημοκρατικό σας αγώνα σήμερα, με την ψήφο σας αύριο στο Συνσπασισμό, θα καθαρίσετε την κόπρο του Αυγεία.

Ένας ισχυρός Συνσπασμός, στηριγμένος στον αγώνα του λαού μας, είναι σε θέση να επιβάλει την κάθαρση, να καταργήσει τα στεγανά και τα απόρρητα, να κατοχυρώσει το δημοκρατικό έλεγχο και τη διαφάνεια, να κόψει τα δεσμά της συναλλαγής της εξουσίας με τον κόσμο των άνομων συμφερόντων.

Τούτη την ώρα, ο Συνσπασμός της Αριστεράς και της Προόδου αναλαμβάνει ένα ευρύτερο εθνικό, πανδημοκρατικό και καθαρτήριο έργο. Είναι Συνσπασμός πανδημοκρατικής μάχης για την ψήφιση της απλής αναλογικής και τις δημοκρατικές εξελίξεις.

Είναι Συνσπασμός ηθικής αντίστασης του λαού μας ενάντια στη σήψη και τη διαφθορά. Είναι ο δικός σας Συνσπασμός.

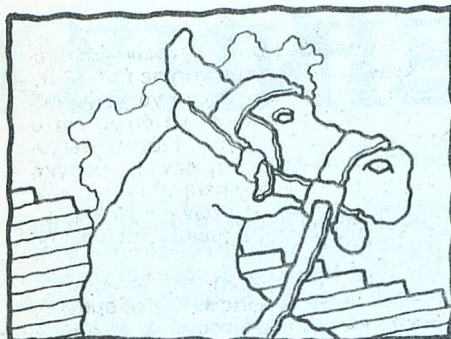
Πολίτες της Ελλάδας, δημοκράτες, δημοκράτισσες.

Σε τούτη την κρίσιμη ώρα ας μη λείψει κανένας.

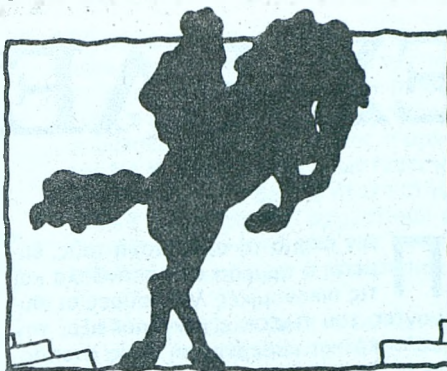
ΟΛΟΙ ΤΗΝ ΤΕΤΑΡΤΗ 15/3 ΣΤΑ ΜΕΓΑΛΑ ΣΥΛΛΑΛΗΤΗΡΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΘΑΡΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΠΛΗ ΑΝΑΛΟΓΙΚΗ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ, ΤΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ ΚΑΙ ΤΙΣ ΑΛΛΕΣ ΜΕΓΑΛΕΣ ΠΟΛΕΙΣ

Ο άνθρωπος που τον έλεγαν άλογο

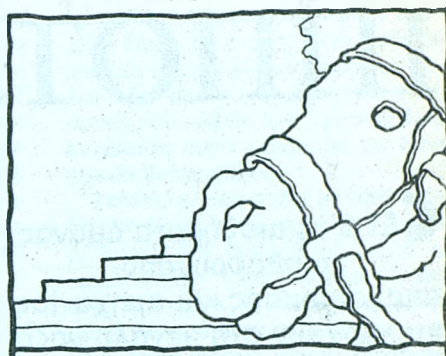
του Δημήτρη Χαντζόπουλου

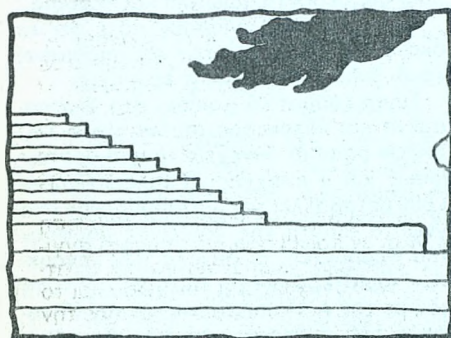
ΚΑΘΕ ΑΠΟΚΡΙΑ ΤΟΥ ΑΡΕΣΕ ΝΑ ΝΤΥΝΕΤΑΙ
ΑΛΟΓΟ. ΙΣΩΣ ΓΙΑΤΙ ΕΙΧΕ ΤΗ ΣΤΟΛΗ.

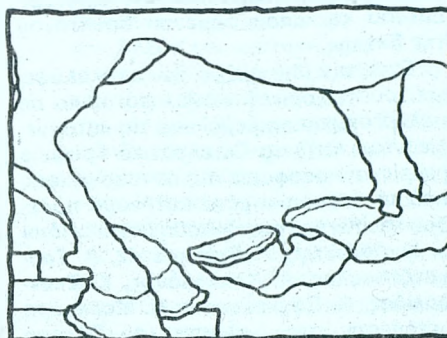
ΕΒΓΑΙΝΕ ΣΤΟ ΔΡΟΜΟ, ΖΗΤΑΓΕ ΑΠ' ΤΟΥΣ
ΠΕΡΑΣΤΙΚΟΥΣ ΝΑ ΤΟΝ ΚΑΒΑΛΑΝΕ...

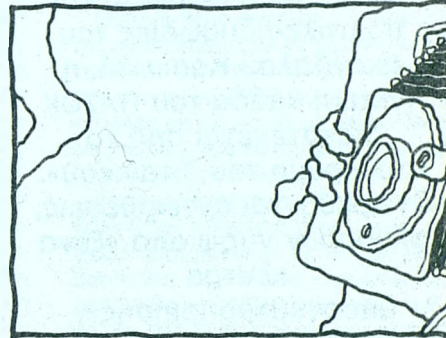
...ΚΑΙ ΑΦΟΥ ΧΑΙΜΙΝΤΡΙΖΕ ΛΙΓΟ, ΜΕΤΑ
ΤΟΥΣ ΠΗΓΑΙΝΕ ΜΙΑ ΒΟΛΤΑ ΣΤΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ.

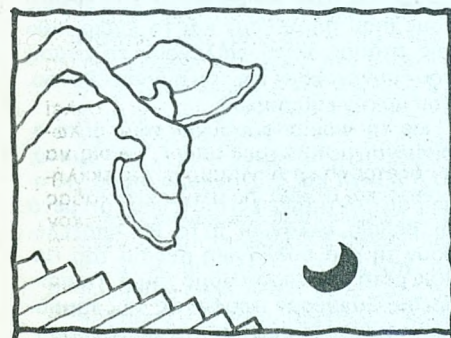
ΜΙΑ ΤΡΕΛΗ ΑΠΟΚΡΙΑ ΜΠΗΚΕ ΣΤΗ ΒΟΥΛΗ.
ΟΤΑΝ ΤΟΝ ΕΙΔΕ Ο ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ ΜΕ ΜΙΑΣ...

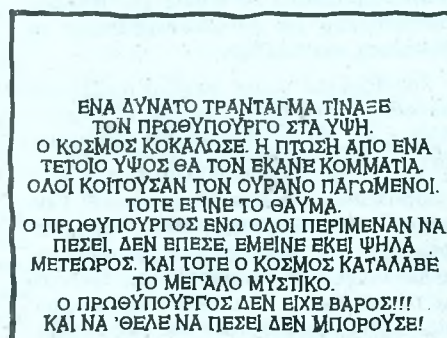
...ΒΡΕΘΗΚΕ ΣΤΗ ΣΕΛΑ ΚΑΙ ΒΓΗΚΑΝ ΣΤΗΝ
ΠΛΑΤΕΙΑ ΠΟΥ ΗΤΑΝ ΓΕΜΑΤΗ ΚΟΣΜΟ.

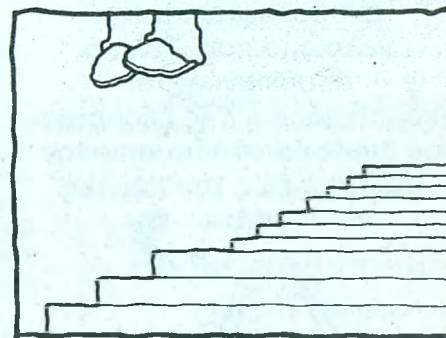
ΜΙΑ ΣΤΙΓΜΗ ΚΑΠΟΙΟΣ ΤΡΑΒΗΣΕ ΜΙΑ
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ. ΤΟ ΦΛΑΣ ΤΟΝ ΤΡΟΜΑΞΕ.

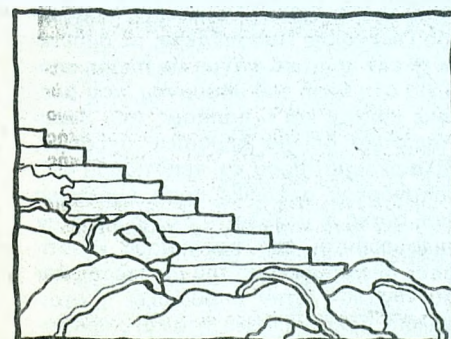
ΑΡΧΙΣΕ ΝΑ ΤΡΕΧΕΙ ΣΑ ΔΑΙΜΟΝΙΣΜΕΝΟΣ
ΚΑΙ ΝΑ ΔΙΝΕΙ ΜΕΓΑΛΟΥΣ ΠΗΛΟΥΣ.

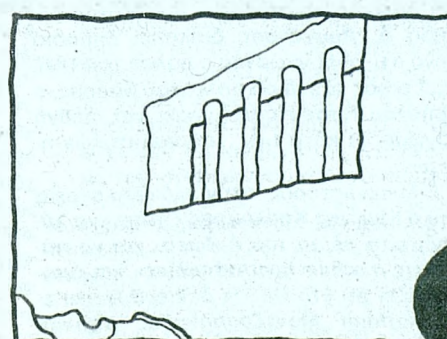
ΕΝΑ ΔΥΝΑΤΟ ΤΡΑΝΤΑΓΜΑ ΤΙΝΑΞΕ
ΤΟΝ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟ ΣΤΑ ΥΨΗ.
Ο ΚΟΣΜΟΣ ΚΟΚΑΛΩΣΕ. Η ΠΤΩΣΗ ΑΠΟ ΕΝΑ
ΤΕΤΟΙΟ ΥΨΟΣ ΘΑ ΤΟΝ ΕΚΑΝΕ ΚΟΜΜΑΤΙΑ.
ΟΛΟΙ ΚΟΙΤΟΥΣΑΝ ΤΟΝ ΟΥΡΑΝΟ ΠΑΓΩΜΕΝΟΙ.
ΤΟΤΕ ΕΓΙΝΕ ΤΟ ΘΑΥΜΑ.
Ο ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΝΩ ΟΛΟΙ ΠΕΡΙΜΕΝΑΝ ΝΑ
ΠΕΣΕΙ, ΔΕΝ ΕΠΕΣΕ, ΕΜΕΙΝΕ ΕΚΕΙ ΨΗΛΑ
ΜΕΤΕΩΡΟΣ. ΚΑΙ ΤΟΤΕ Ο ΚΟΣΜΟΣ ΚΑΤΑΛΑΒΕ
ΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΜΥΣΤΙΚΟ.
Ο ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ ΔΕΝ ΕΙΧΕ ΒΑΡΟΣ!!!
ΚΑΙ ΝΑ 'ΘΕΛΕ ΝΑ ΠΕΣΕΙ ΔΕΝ ΜΠΟΡΟΥΣΕ!

ΑΡΓΑ ΤΟ ΒΡΑΔΥ ΟΤΑΝ ΔΙΑΛΥΘΗΚΕ Ο ΚΟΣΜΟΣ
ΤΟΝ ΚΑΤΕΒΑΣΕ Η ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΙΚΗ.

ΤΗΝ ΕΠΟΜΕΝΗ ΜΕΡΑ ΔΙΠΛΑ ΣΕ ΜΙΑ ΣΤΟΛΗ
ΑΛΟΓΟΥ ΒΡΕΘΗΚΕ ΕΝΑ ΓΡΑΜΜΑ.

ΜΕ ΑΠΛΑ ΛΟΓΙΑ ΕΞΗΓΟΥΣΕ ΠΩΣ
Ο ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ...

...ΘΑ ΑΠΟΚΤΟΥΣΕ ΚΑΙ ΠΑΛΙ ΤΟ ΒΑΡΟΣ ΤΟΥ.
Η ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ ΕΞΚΙΣΕ ΤΟ ΓΡΑΜΜΑ.

ΙΠΠΟΤΕΣ ΕΛΕΕΙΝΗΣ Μ

Ενώ τα αισθήματα άμυνας, αποθάρρυνσης, απαγοήτευσης και αμηχανίας κυριαρχούν στη μεγάλη μάζα των οπαδών του ΠΑΣΟΚ που βομβαρδίζεται καθημερινά από τις αποκαλύψεις και πολιτικές δυσωδίες του σκανδάλου Κοσκωτά, η ηγετική ομάδα του ΠΑΣΟΚ διακατέχεται από το «σύνδρομο του Τιτανικού». Ονειρεύονται αντεπιθέσεις, φλυαρούν γύρω από «ξένα κέντρα αποσταθεροποίησης», προασπίζουν το «κύρος του Ηγέτη της Αλλαγής» και βυθίζονται καθημερινά στην ανυποληψία και την γελοιοποίηση. Τελικά αποδεικνύονται «κομπιναδόροι της εξουσίας» σε διάφορα στάδια από την πολιτική έως την ποινική απάτη. ➤

Πριν ακόμα τη συμμετοχή τους, έμμεση ή άμεση στα σκάνδαλα και τις οικονομικές λοβιτούρες οι ιθύνοντες του ΠΑΣΟΚ είχαν αποδείξει την πολιτική και κυβερνητική τους ανεπάρκεια. Την ίδια ανικανότητα για θάρρος και αυτοκριτική επιδεικνύουν και τώρα με την εμμονή τους να αποτελέσουν την «αυτοκρατορική φρουρά» του εγκλωβισμένου και απομονωμένου Σουλτάνου της Εκάλης.

Έτσι, την ίδια ημέρα των αποκαλύψεων του περιοδικού «TIME» (το οποίο σε πολλά σημεία επιβεβαίωσε τις καταγγελίες του ANTI) το Εκτελεστικό Γραφείο (χωρίς την αναφορά της συνυπογραφής από το θεσμοποιημένο αυτόνομο πρόεδρο του Κινήματος) δηλαδή μόνοι οι ίδιοι οι Κ. Λαλιώτης, Γ. Γεννηματάς, Α. Τσοχατζόπουλος, Α. Κακλαμάνης, Κ. Σκάνδαλιδης, Θ. Πάγκαλος και Μ. Μερκούρη μετέπεσαν στην «κλάση» του Σωτήρη Κωστόπουλου. Κατήγγειλαν, λέει την «πολιτική πλεκτάνη» και τις προσπάθειες των σκοτεινών κέντρων «να σπιλώσουν προσωπικά το κύρος του Ανδρέα Παπανδρέου και να υπονομεύσουν τη δυναμική του ΠΑΣΟΚ».

Ταυτίζοντας χωρίς κανένα πρόβλημα συνείδησης το ΠΑΣΟΚ με τον Α. Παπανδρέου, σε μια αποθέωση της προσωπολατρίας και εθελοδοουλίας.

Ορισμένοι από αυτούς, όπως ο Γ. Γεννηματάς ψελλίζουν προτάσεις «να ξαναφέρουμε την πολιτική στο προσκήνιο», άλλοι όπως ο Κ. Λαλιώτης ασχολούνται με το φαινόμενο του «τομπρισμού» (χωρίς να μας εξηγούν γιατί και πώς αναδείχθηκε και διατηρείται) και ποια είναι τα «κομματικά συμφέροντα» που το κατευθύνουν. Άλλωστε ένας άλλος μαρξιστής και δομικός αριστερός ο βουλευτής Λέσβου Δ. Βουνάτσος διαλαλεί δημόσια μόνο ότι είναι γνωστός ο ρόλος του TIME και έτερος του ίδιου πολιτικού βάρους, ο Χρήστος Παπουτσής, μιλάει για διεθνή συνωμοσία κατά των ...σοσιαλιστικών ηγετών.

Ειλικρινέστερος στην ειδωλολατρεία του ο Κίμωνας Κουλούρης ζητάει «να λύσουμε τα χέρια του Ανδρέα, για να πάρει τις σωστές πρωτοβουλίες» και υποστηρίζει ότι «το ΠΑΣΟΚ δεν ευθύνεται εάν κάποιοι Μαντζουράνηδες μπήκαν στους κόλπους του και το εκμεταλλεύθηκαν». Μια θεωρία την οποία επαναλαμβάνει τις τελευταίες ημέρες, δημόσια και ιδιωτικά έως και ο γραφικός Γ. Κασιφά-

ρας χωρίς να μπαίνει στον κόπο να προβληματισθεί ποιοι ανέδειξαν και στήριξαν τους Μαντζουράνηδες και για λογαριασμό ποιων οι Λούβαρης και Μαντζουράνης «όπως παλαιότερα οι Σ. Αποστολόπουλος, Δ. Μαυράκης, Δ. Καραχάλιος, Θ. Μαργέλλας και τόσοι άλλοι» διαχειρίστηκαν και προώθησαν σκοτεινά οικονομικά συμφέροντα, ιδιωτικά και δημόσια.

Χωρίς να αναλογισθούν ποτέ ότι το σκάνδαλο Κοσκωτά ήταν και παραμένει «σκάνδαλο κυβερνητικής εξουσίας».

Συμπερασματικά λοιπόν, στο διασπαρμένο και κατακερματισμένο χώρο του ΠΑΣΟΚ όπου οι συνεχείς «αντεπιθέσεις» (όπως και η προχθεσινή τηλεοπτική) έχουν μεταβάλλει τον Α. Παπανδρέου στο γνωστό ιππότη της «ελεεινής μορφής» του Θερβάντες, το σύνολο των λεγόμενων «αριστερών» έχει ταυτίσει την τύχη του με τον Α. Παπανδρέου και τον «Τιτανικό» της κυβερνητικής του εξουσίας. Δεν υπάρχει καμιά αμφιβολία και απάτη. Όσο και εάν ορισμένοι ομολογούν ιδιωτικά κάποιες επιφυλάξεις και ενδοιασμούς, σε όλες τις δημόσιες εμφανίσεις τους (που αποτελούν και τη λυδία λίθο της στάσης τους) επιλέγουν τη στάση του «συνενόχου» και του συνυπεύθυνου. Του αρχηγικού πιστού.

Με τη «νομιμοφροσύνη» τους αυτή ορισμένοι, με πρώτους τους Γ. Γεννηματά, Κ. Λαλιώτη και Θ. Πάγκαλο (παρά τις αμοιβαίες αντιπάθειες) πιστεύουν ότι μετά τη βέβαιη εκλογική ήττα θα αποτελέσουν τη νέα συλλογική ηγεσία του ΠΑΣΟΚ, μετά τον παροπλισμό του Α. Παπανδρέου. Συγχέουν προφανώς την κομματική νομιμοφροσύνη με τον μικροκομματισμό και τα στενά προσωπικά συμφέροντα του Α. Παπανδρέου. Μαζί τους συμπλέει —από πλευράς καιροσκοπισμού τουλάχιστον— ο άλλοτε λαλίστατος Γιωργάκης Παπανδρέου, με ουδέτερο πλέον πολιτικό στίγμα και πλήρη αποτυχία στη θέση του υπουργού, που βρέθηκε κάποτε και ο παππούς του. Χαρακτηριστικό δείγμα δημοσίων σχέσεων, παλαιοκομματισμού και νεποτισμού ο Γ. Παπανδρέου απέδειξε πόσο ευάλωτες είναι αυτές οι μεθόδοι —ακόμα και όταν επικουρούνται από πρόθυμους «κρατιστές» διανοούμενους της αριστεράς και του ΠΑΣΟΚ— όταν απουσιάζει η στοιχειώδης πολιτική ικανότητα και ο οριζοντίας.

Παράλληλα με την «ανακτορική φρουρά» των κάθε είδους «αριστερών» και «κομματικών» της κυβέρνησης και του

ΟΡΦΗΣ

του Δ. Τακτικού

ΠΑΣΟΚ υπάρχει ο Μένιος Κουτσόγιωργας ως έτερος πόλος. Απειλεί ευθέως τον ίδιο τον πρωθυπουργό με αποκαλύψεις σε περίπτωση που υποχρεωθεί να παραιτηθεί μόνος ή συλλογικά κάτω από το βάρος των σκανδάλων. Αυτοπαγιδευμένος στο λαϊκισμό του Μένιου και «Αυριανής-Τόμπρα» ο Α. Παπανδρέου γνωστοποίησε πριν μερικές μέρες σε κάποιους «εκτελεστικούς» ότι δεν απομακρύνει το Μ. Κουτσόγιωργα γιατί θα οδηγηθεί το κόμμα σε διάσπαση και τους είπε κοφτά: «*εάν εσείς νομίζετε ότι πρέπει να φύγει να πάτε να του το πείτε*».

Αυτοί απέμειναν κεχηνότες και άρχισαν να συζητούν με ποια ρουσφετολογικά μέτρα (αγροτικά, οικονομικά, στεγαστικά, δημοσίων έργων κ.λπ.) θα γίνει η περίφημη νέα «αντεπίθεση» του ΠΑΣΟΚ με επίκεντρο πυκνές δημόσιες εμφανίσεις του Α. Παπανδρέου και το νέο εκλογικό νόμο. Τελικά, οι ρουσφετολογικές εξαγγελίες, που θα άλλαζαν το κλίμα, μεταιώθηκαν σε σύσκεψη την περασμένη Τρίτη και οι «επιτελείς της Εκάλης» αποφάσισαν να ριχθεί το όλο βάρος «της αντεπίθεσης» στις καταγγελίες του ίδιου Α. Παπανδρέου γύρω από το TIME και τις αποκαλύψεις Κοσκωτά. Δεν πείθουν πλέον οι ανακοινώσεις του Σωτήρη Κωστόπουλου και του ΕΓ. Χρειάζεται —το αντιλαμβάνονται και οι ίδιοι— η «απολογία» του Ανδρέα Παπανδρέου παρά την έλλειψη πειστικότητας που τη διακρίνει.

Απομονωμένος λοιπόν αλλά πάντα επίφοβος και σταθερός ο Μένιος Κουτσόγιωργας αποτελεί —κατά την πρωθυπουργική ορολογία— έναν πόλο δυναμικής μέσα στο χώρο του ΠΑΣΟΚ, καθώς «*όχι ο ίδιος αλλά το πνεύμα του*» κυριαρχούν ως επιλογές και πρακτικές της «αντεπίθεσης» που δεν είναι παρά άμυνα.

Παιχνίδι ισορροπιών και ηθελημένης αποστασιοποίησης, όπως έχει τονίσει το ΑΝΤΙ, χαρακτηρίζει τη στάση του προέδρου της Βουλής Γιάννη Αλευρά, ο οποίος άρχισε να προβάλλεται —ως μεταβατικός ή κοινή εμπιστοσύνης πρωθυπουργός από την πλευρά του «Συνασπισμού». Ένα ρόλο τον οποίο ο Ι. Αλευράς φέρεται να μην απορρίπτει χωρίς όμως να διακόπτει τους δεσμούς του με το ΠΑΣΟΚ. Η αποστασιοποίησή του αφορά μόνο πρόσωπα —με πρώτους τον Α. Παπανδρέου (ο οποίος σχεδιάζει κάποια «καπελωτική» ή εκτονωτική επίθεση φιλίας στον κ. Αλευρά)— και τους Κουτσόγιωργα και «εκτελεστικούς».

Η όλη προσωπική στρατηγική του Ι. Α-

λευρά αυτό τον καιρό είναι να μη προκαλέσει ρωγμές στις καλές του σχέσεις με το χώρο του «Συνασπισμού» (προσωπικές και πολιτικές) και με τη συντηρητική παράταξη. Άλλωστε, ο ίδιος ο αρχηγός της ΝΔ Κ. Μητσοτάκης γνωστοποίησε σε επιτελείς του ότι δεν θα ήταν κατηγορηματικά αντίθετος στο σχηματισμό μεταβατικής κυβέρνησης υπό τον Ι. Αλευρά, που θα λειτουργούσε ως υπηρεσιακή για τις εκλογές.

Ανάλογη προσωπική στρατηγική, αλλά χωρίς τις παρασκηνακές κινήσεις και συμμαχίες Αλευρά χαρακτηρίζει τον Κώστα Σημίτη και την προσπάθειά του να οικοδομήσει ένα «αποστασιοποιημένο και τεχνοκρατικό» προφίλ, χωρίς όμως αναθεωρήσεις της πολιτικής «ιδεολογίας» του ΠΑΣΟΚ και αυστηρή κριτική. Ο Κ. Σημίτης εξακολουθεί να μεταθέτει το θέμα του ιδεολογικοπολιτικού του στίγματος στο μέλλον και συγκεκριμένα μετά τις εκλογές, να οικοδομεί την εικόνα του «εξελιγμένου ΠΑΣΟΚικού» και να μην αμφισβητεί σε τίποτα τον Α. Παπανδρέου. Είναι χαρακτηριστικό ότι στα πλαίσια αυτής της άχρωμης και προσωπικής πολιτικής ο Κ. Σημίτης μίλησε την περασμένη Τετάρτη για την αναγκαία απομάκρυνση των «*ελαχίστων μη εντίμων*» (ποιων και από ποιους και με ποια κριτήρια;) και για την ανάγκη μιας «*επιθετικής πολιτικής*», που να διαφοροποιεί εκείνους, που έχουν κάποια ανάμειξη στο σκάνδαλο Κοσκωτά από όλους τους υπόλοιπους. Φυσικά με επικεφαλής τον Α. Παπανδρέου, τον πρώτο και κύριο ένοχο και υπεύθυνο. Είναι σαφές ότι αυτή η εσωστρεφής αντίληψη του κ. Σημίτη έχει για το άμεσο μέλλον ως προϋπόθεση ένα διακεκριμένο υπουργικό του ρόλο και αγνοεί τη σύσταση του ίδιου του Α. Παπανδρέου προς τους δυο προξενητές του ΕΓ για την υπουργοποίηση του Σημίτη ότι «*εάν θέλει ας έλθει, να μην το μεταβάλλουμε σε παράκληρο*».

Ο οριακός πολιτικός λόγος του Σημίτη, αντιμετωπίζεται και οριακά. Οριακός παραμένει, αν και κάπως περισσότερο προωθημένος από εκείνο του Κ. Σημίτη ο πολιτικός λόγος και οι προτάσεις διεξόδου του «*αυτόνομου αριστερού*» **Αντώνη Τρίτση** παλαιότερα έμπιστου και χειραγωγούμενου από το Καστρί. Ο Α. Τρίτσης προσπαθεί να εκφράσει τους «*αγωνιστές της Αλλαγής*» στην αντίθεσή τους με την «*Κυβέρνηση και το Κίνημα*» γενικά και αόριστα, χωρίς να διαφοροποιεί τον Α. Παπανδρέου ή το Μένιο Κουτσόγιωργα από τους άλλους, λιγότερο υπεύθυνους και ενόχους, χωρίς να κάνει συγκεκριμένες προτάσεις και εξειδικεύσεις. Μιλάει για γενικές ευθύνες, συλλογικές και τελικά αόριστες.

Μιλάει για παраίτηση ευθιξίας της κυβέρνησης, αλλά και παράλληλα για κά-

ποιο νεφελώδες «*Κίνημα μέσα στο Κίνημα*». Εάν ο Κ. Σημίτης φιλοδοξεί να εγράψει «*αρχηγική υποθήκη*» για το μέλλον έξω από τους σημερινούς μηχανισμούς του ΠΑΣΟΚ ο Α. Τρίτσης δίνει την εντύπωση ενός λαϊκισμού με παντιέρα την 3η Σεπτεμβρίου.

Τελικά, οι περισσότεροι προωθημένες θέσεις έχουν εκφραστεί από βουλευτές οι οποίοι δεν διακρίθηκαν ποτέ για τη «*μαρξιστική*» τους επίδοση (Γ. Μαγκάκης, Σ. Ακριτά, Ρ. Κακλαμανάκη) σε μια σαφή αποστασιοποίηση από το κατεστημένο κάθε είδους, της κυβέρνησης και του ΠΑΣΟΚ και σε μια προσπάθεια προσέγγισης του «Συνασπισμού», τουλάχιστον πολιτικά.

Θέτουν θέμα ηγεσίας και παραίτησης της κυβέρνησης, αλλά εξακολουθούν να «*παίζουν το παιχνίδι της διαφοροποίησης εσωτερικά*». Μοιάζουν να αναζητούν κι άλλες αιτίες —σαν να μην φθάνουν οι έως τώρα— για να αποχωρήσουν από το ΠΑΣΟΚ χωρίς κάποιες ενοχές.

Συμπερασματικά το ΠΑΣΟΚ των σκανδάλων δεν πρόκειται σύντομα να κλυδωνισθεί από μεγάλης εκτάσεως κρίση και διάσπαση σε επίπεδο κορυφής. Οι εξαιρέσεις θα επιβεβαιώσουν αυτό τον κανόνα. Το ΠΑΣΟΚ θα παραμείνει ως τις εκλογές το Κίνημα του αμαρτωλού αρχηγού, των πραιτωριανών αριστερών της «*ανακτορικής φρουράς*» και των προσωπικών παιχνιδιών (χωρίς ευρύτερες εσωκομματικές πρωτοβουλίες) ορισμένων «*κεντρογενών*» βουλευτών. Απομονωμένο, ανυπόληπτο και γελοιοποιούμενο το ΠΑΣΟΚ και η κυβέρνησή του δεν προδικάζουν την καταδίκη τους μόνον στις προσεχείς εκλογές αλλά και τα επόμενα χρόνια. □

Books and comics from USA

at very cheap prices

Fiction and non-fiction books

We have thousand titles of books: Novels, scientific books (computer, economy, psychology, biology, history, geography etc.).

Movie classics, rare art books and magazines for collectors.

Rare Comics (Marvel, DC etc.).

ΦΙΛΟΛΑΟΥ 151, ΤΗΛ. 7015292
ΣΤΕΛΙΟΣ ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΟ ΧΡΟΝΙΚΟ ΜΙΑΣ ΠΡΟΑ

του Ρεπόρτερ

Όσα είδαν το φως της δημοσιότητας τις τελευταίες μέρες γύρω από το μεγαλύτερο μεταπολεμικό πολιτικό και οικονομικό σκάνδαλο Γ. Κοσκωτά - Ανδρέα Παπανδρέου με αποκορύφωμα τη συνέντευξη του μεγαλοαπατεώνα στο αμερικάνικο περιοδικό TIME οδήγησαν τον τόπο σε μία από τις πλέον σοβαρές κρίσεις των τελευταίων χρόνων που αγγίζει την πολιτική τραγωδία.

Εγκαλούνται πλέον προσωπικά ο Ανδρέας Παπανδρέου, ο Μένιος Κουτσόγιωργας και άμεσοι συνεργάτες τους.

Τα φερέφωνα του πρωθυπουργού και αρχηγού του ΠΑΣΟΚ επιμένουν να ψελίζουν το τροπάριο περί «αθλιότητων», «ντόπιων και ξένων κέντρων αποσταθεροποίησης» —που βέβαια ουδέποτε κατονόμασαν. Κατηγορούν ότι «επιδιώκουν» —αυτά τα κέντρα— «να υπονομεύσουν το λαϊκό προοδευτικό κίνημα» και ότι έχουν βάλει στόχο «τον αυθεντικό λαϊκό αγωνιστή Ανδρέα Παπανδρέου». Όλα είναι υπαγορευμένα και εξυπηρετούν τη «συκοφάντηση της κυβέρνησης» και την «πολιτικοποίηση μιας ποινικής υπόθεσης»· κανένας δεν έκλεψε.

Απέναντι σε όλα όσα έχουν αποκαλυφθεί η κυβέρνηση σιωπά και αντί για στοιχεία σκευωρίας, που δήλωνε ο πρωθυπουργός ότι θα αποκαλύψει, είχαμε την επιβεβαίωση από τον ίδιο με το υπόμνημά του που κατέθεσε στην εξεταστική επιτροπή της αλληλογραφίας του με τον Κοσκωτά. Αντί να απαντηθούν όσα καταμαρτυρεί ο απατεώνας βλέπουμε τους «φίλους» του πρωθυπουργού, όπως τους χαρακτηρίζει ο ίδιος, στελέχη του κόμματός του και άλλοτε και νυν στελέχη του κυβερνητικού μηχανισμού να προφυλακίζονται.

Άναυδη η κοινή γνώμη διαβάζει με λεπτομέρειες τα όσα μέσα από τις φυλακές χλευάζει ο απατεώνας περί οικονομικών και πολιτικών σκανδάλων, χρηματοποστολών, αγορών ξενοδοχείων, ομάδων, ανθρώπων με την καθοδήγηση της εξουσίας και προσωπικά του Ανδρέα Παπανδρέου και καμία απάντηση επί της ουσίας δεν δίνεται.

Όλα τα κόμματα ζητούν να παραιτηθεί ο Ανδρέας Παπανδρέου και να συγκροτηθεί κυβέρνηση κοινής αποδοχής για να οδηγηθεί η χώρα ομαλά στις εκλογές με απλή αναλογική και η κυβέρνηση... κατηγορεί το ΚΚΕ ότι «ωθεί σε αποστασία».

Η δημοκρατική κοινή γνώμη ζητεί εξηγήσεις για τα πανωτόκια, τις καταθέσεις, τις καταγγελίες και τις αποκαλύψεις και ο «υπερήφανος» πρωθυπουργός απαντά με το «θα υποβάλω μήνυση κατά του TIME για συκοφαντική δυσφήμιση».

Αποκαλύπτονται με συγκλονιστικές λεπτομέρειες η διαφθορά, η σήψη και η ανάμειξη κορυφαίων στελεχών της κυβέρνησης στο σκάνδαλο Κοσκωτά με πολιτικές και ποινικές ευθύνες και τα στελέχη του ΠΑΣΟΚ σιωπούν.

Αποκαλύπτονται πτυχές των στενών δεσμών του μεγαλοαπατεώνα με τον πρωθυπουργό της χώρας και απαντούν με γενικότητες για ντόπια και ξένα κέντρα αποσταθεροποίησης.

Μετατρέπεται σε δημόσιο κατήγορο μέσα από τις φυλακές του Σάλεμ ο Γ. Κοσκωτάς εκβιάζει και προκαλεί και μένει αναπάντητος, ενώ η εξεταστική επιτροπή της Βουλής γίνεται δύο φορές ρεζίλι και τελικά δεν τολμά να πάει να τον εξετάσει.

Κορυφώνεται η διεθνής διάσταση του σκανδάλου, ενώ το σύνολο του διεθνούς Τύπου μετά το TIME προβάλλει μία εικόνα της Ελλάδας τραγική και ο πρωθυπουργός, στην κοινή θέση όλων των πολιτικών δυνάμεων «να φύγει», απαντά «δεν φεύγω».

Επισημαίνονται εδώ και μήνες οι πολιτικές ευθύνες κυβερνητικών παραγόντων του ίδιου του πρωθυπουργού και ανθρώπων του περιβάλλοντός του για ανάμειξη στο σκάνδαλο Κοσκωτά και απαντούν με τη λέξη «σκευωρία».

Κλιμακώνεται η πολιτική κρίση με τα όσα αποκαλύπτονται και ενώ οι ευθύνες της κυβέρνησης παίρνουν νέες διαστάσεις και οι πολιτικές ευθύνες γίνονται πελώριες η κυβέρνηση σχεδιάζει την παραπλάνηση της κοινής γνώμης για να συγκαλύψει τις ευθύνες της.

Τα όσα ακολουθούν αναφέρονται στα όσα συγκλονιστικά αποκαλύφθηκαν τις τελευταίες μέρες.

Όταν θα κυκλοφορεί το ANTI δεν είναι διόλου απίθανο να αποκαλυφθούν και νέα στοιχεία για το σκάνδαλο Ανδρέα - Κοσκωτά, που ξεπερνώντας πλέον τα ελληνικά σύνορα κέρδισε και τα πρωτοσέλιδα του διεθνούς Τύπου.

Άλλωστε οι προηγούμενες εξελίξεις και αποκαλύψεις στοιχείων από την πλευρά των δικηγόρων του πάλαι ποτέ «δρ» της Παλλήνης διαδέχονται η μία την άλλη, που τις τελευταίες μέρες η κοινή γνώμη κυριολεκτικά μένει εμβρόντητη από το πλήθος των σκανδάλων στα οποία είναι αναμειγμένα κορυφαία στελέχη της κυβέρνησης και προσωπικά οι Μένιος Κουτσόγιωργας δεξί χέρι του πρωθυπουργού και ο ίδιος ο Ανδρέας Παπανδρέου.

Ας θυμηθούμε τι ακριβώς ήρθε στο φως της δημοσιότητας μέχρι και το ρεπορτάζ που δημοσιεύθηκε στο περιοδικό TIME, σε σχέση με το μεγαλύτερο μεταπολεμικό σκάνδαλο.

● Την Τρίτη 28 Φεβρουαρίου ο «Ελεύθερος Τύπος» αποκαλύπτει ότι στις 4 Αυγούστου του 1988 ο Γ. Κοσκωτάς κατέθεσε στην Τράπεζα της Γενεύης το ποσό των 2.000.000 δολαρίων στο όνομα του δικηγόρου του Γιάννη Μαντζουράνη, φίλου του Μένιου Κουτσόγιωργα και πρώην γραμματέα του υπουργικού Συμβουλίου και στέλεχος του ΠΑΣΟΚ με προορισμό τον ίδιο τον Μένιο. Σύμφωνα με το

«ΦΙΛΟΙ» ΚΑΙ ΕΚΛΕΚΤΟΙ

Μέχρι τώρα έχουν προφυλακιστεί για το σκάνδαλο Κοσκωτά ο υπαρχηγός του Π. Βακάλης, ο Βουνάς και ο Γαλιανός των ΕΛΤΑ για τις καταθέσεις και τα πανωτόκια. Η κατηγορία είναι ίδια και για άλλους διοικητές οργανισμών, Τόμπρα και λοιπούς.

Κρατείται ο Γ. Μαντζουράνης, στέλεχος του ΠΑΣΟΚ, πρώην γραμματέας του υπουργικού συμβουλίου και δικηγόρος του απατεώνα.

Δίωξη έχει ασκηθεί εναντίον του «φίλου» Γ. Λούβαρη, μεσάζοντα σε όπλα και χρηματοποστολές, ενώ του έχει απαγορευθεί και η έξοδος από τη χώρα.

Προφυλακισμένος είναι ο Αργ. Σαλιαρέλης με το τζετ του οποίου διέφυγε ο Κοσκωτάς. Δίωξη επίσης έχει ασκηθεί εναντίον δυο ορκωτών λογιστών.

Από το σκάνδαλο των όπλων προφυλακισμένος από τον Ιανουάριο είναι και ο Στ. Καμπάνης της ΕΒΟ.

«Φίλοι» και εκλεκτοί όλοι...

ΝΑΓΓΕΛΘΕΙΣΗΣ ΑΠΑΤΗΣ

ρεπορτάζ τα χρήματα αυτά απαιτήσε ο ίδιος ο Μένιος από τον ψευδοντόκτορα για «να του φτιάξει (ο Μένιος) νόμο για τους τραπεζίτες και τους εκδότες.

• Την Πέμπτη, 2 Μαρτίου, το «Έθνος» δημοσίευσε χειρόγραφο σημείωμα του μεγαλοαπατεώνα στο οποίο αποκάλυπτε την ύπαρξη μυστικής συμφωνίας μεταξύ του ίδιου και του πρωθυπουργού **Ανδρέα Παπανδρέου**. Το σχέδιο είχε στόχο, σύμφωνα με τα 33 σημεία του χειρογράφου του ίδιου του Γ. Κοσκωτά, την άλωση του Τύπου, την προβολή των μελών της οικογένειας Παπανδρέου και εξηγεί πώς και γιατί δημιουργήθηκε η «ΓΡΑΜΜΗ ΑΕ» καθώς και τη συνεργασία Τράπεζας Κρήτης και «Γραμμής» με το ΠΑΣΟΚ.

Στο χειρόγραφο σημείωμά του ο Γ. Κοσκωτάς ξεκινά από το Μάρτιο του '85:

«Μάρτιο του '85: Φεύγει ο **Μπακογιάννης**, αναλαμβάνει ο Γ. **Τσουσίας** προσωρινά. Συνεχίζω τις συζητήσεις με **Θ. Κατσάνεβα** και μιλάμε για έκδοση εφημερίδας που να είναι του ΠΑΣΟΚ και ειδικά του Α. Π. Μιλάμε για τη συντακτική ομάδα και αυτός προτείνει τον **Θ. Καλούδη**. Ο **Θ. Καλούδης** αναλαμβάνει για λίγο καιρό το «ΕΝΑ» και συγχρόνως ξεκινά να σκέφτεται μία εφημερίδα.

Ο **Θ. Καλούδης** με φέρνει σε επαφή με τον Γ. **Παπανδρέου**. Βλεπόμαστε στο σπίτι του Γ. Π., τέρμα Αμπελοκήπων, 2-3 φορές.

Θέματα: α) Συνεργασία Τρ. Κρ. και «Γραμμής» με ΠΑΣΟΚ.

β) Εκτυπωτικές εγκαταστάσεις.

γ) Εφημερίδα για ΠΑΣΟΚ και για την οικογένεια (μεγάλη προβολή δικιά του).

δ) ΕΓΝΕ (Ένωση Νέων Επιχειρηματιών).

ε) Βοήθεια στον ίδιο για προσωπική άνοδο.

στ) Τράπεζα Κεντρικής Ελλάδος έδωσε εντολή στον επίτροπο να μου δώσει τις μετοχές.

Στις συναντήσεις με τον Α.Π. είμαστε μόνοι μας εκτός από τη συνάντηση στο σπίτι του Μ.Ζ. που ήταν και αυτός μπροστά (Πότε;).

Θέματα:

1. «ΓΡΑΜΜΗ» βοηθάει το ΠΑΣΟΚ αλλά ειδικά τον Α.Π.

2. Διευθυντές εντύπων με πολιτικό βάρος, πάντα άνθρωποι του ΠΑΣΟΚ.

3. «Καθημερινή»: ίδια πολιτική γραμμή αλλά να μην κτυπά τον Α.Π. και να μην προβάλλει τον **Κ. Μητσοτάκη**.

4. «Βραδυνή»: όπως και η «Καθημερινή».

5. «Καθημερινή» και «Βραδυνή» ποιους να κτυπούν από το ΠΑΣΟΚ.

6. «24 ΩΡΕΣ», η εφημερίδα του.

7. Εγκαταστάσεις Παλλήνης —Σύγχρονη τε-

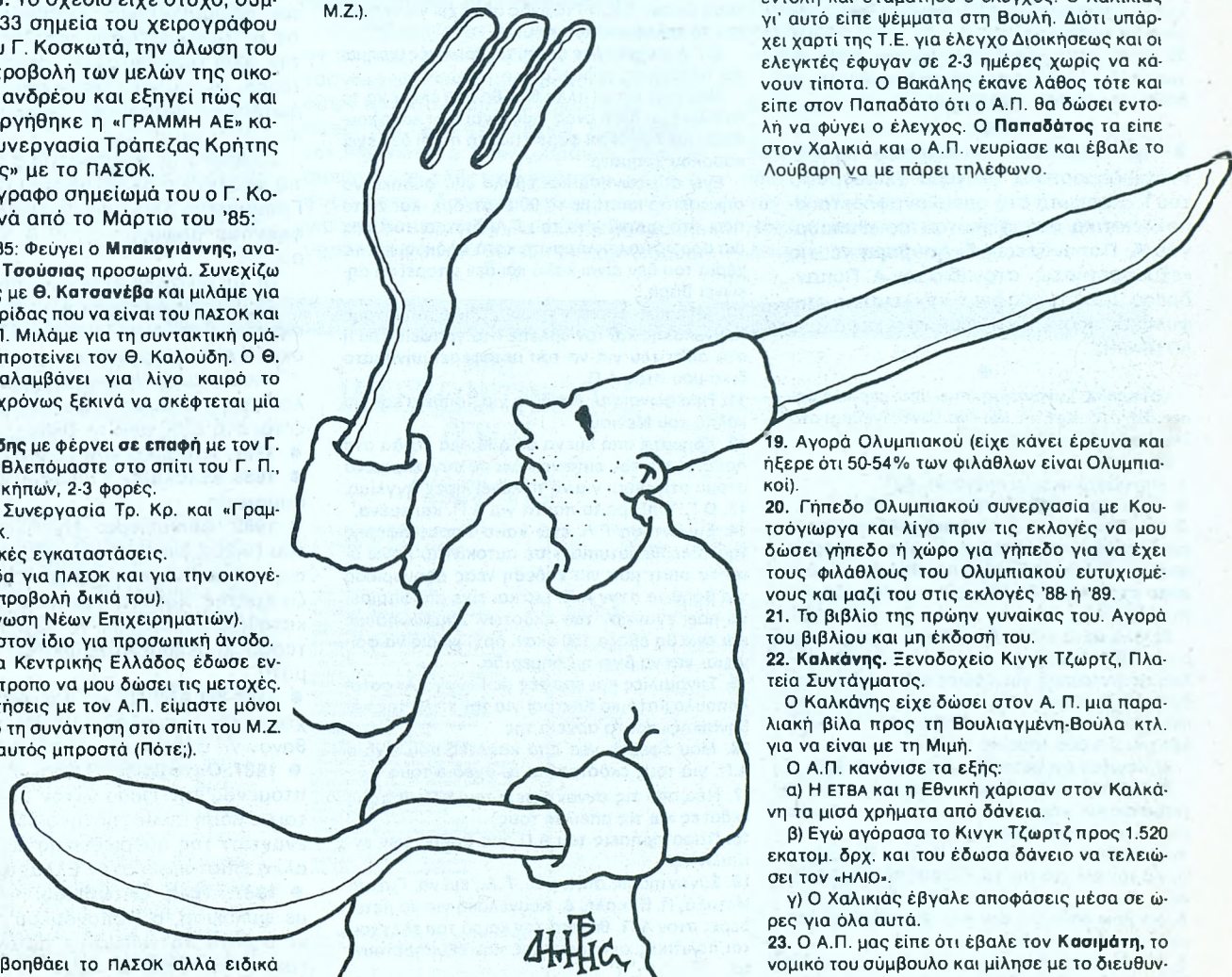
χνολογία.

8. Χρήματα για Παλλήνη από Τρ. Κρ. και μετά τακτοποίηση με αύξηση μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας.

9. Ραδιοφωνικός σταθμός —άδεια-προβολή δική του.

10. Καταθέσεις οργανισμών —χρήματα για ΠΑΣΟΚ από τους τόκους (Παρών Μ.Ζ.). Συνεργασία με **Κουτσόγιωργα**;

11. Σκευωρία Αμερικανών —εκδοτών. Η σύλληψή μου, τον 10/87 στην Ουάσιγκτον (παρών Μ.Ζ.).

12. Όχι ποινική δίωξη για το ταξιδιωτικό έγγραφο (παρών Μ.Ζ.).

13. Πόλεμος των εκδοτών, να μην ανησυχώ, αυτός είναι μαζί μου μέχρι το τέλος. Βιβλίο του για **Λαμπράκη**.

14. Να διώξει τον **Χαλικιά** αλλά όχι τώρα, αργότερα γιατί θα είναι κακό και γι' αυτόν και για εμένα (Μόλις άρχισε ο έλεγχος της Τρ. Κρ.).

15. Ο έλεγχος της Τρ. Κρ. θα ήταν τυπικός από την Τράπεζα Ελλάδος και το υπουργείο Εμπορίου.

16. Εντολή στο Υπ. Δημ. Έργων για άδεια Παλλήνης και έκδοση σε 1-2 μέρες.

17. Εντολή στον **Πέτσο** υπουργείο Βιομηχανίας για Παλλήνη και ό,τι άλλη επένδυση Κοσκωτά να γίνεται αμέσως.

18. 6/88 τηλεφώνω μετά από συνάντηση με **Λούβαρη** (παρών **Πάνος Βακάλης**), να σταματήσει ο έλεγχος της Τ.Ε. στη Διοίκηση της Τράπεζας Κρήτης διότι θα φανούν τα χρήματα που έχουν πάει (σε ΠΑΣΟΚ, ΓΡΑΜΜΗ, ΟΛΥΜΠΙΑΚΟ). Έδωσε εντολή και σταμάτησε ο έλεγχος. Ο **Χαλικιάς** γι' αυτό είπε ψέμματα στη Βουλή. Διότι υπάρχει χαρτί της Τ.Ε. για έλεγχο Διοικήσεως και οι ελεγκτές έφυγαν σε 2-3 ημέρες χωρίς να κάνουν τίποτα. Ο **Βακάλης** έκανε λάθος τότε και είπε στον Παπαδάτο ότι ο Α.Π. θα δώσει εντολή να φύγει ο έλεγχος. Ο **Παπαδάτος** τα είπε στον **Χαλικιά** και ο Α.Π. νευρίασε και έβαλε το **Λούβαρη** να με πάρει τηλεφώνω.

19. Αγορά Ολυμπιακού (είχε κάνει έρευνα και ήξερε ότι 50-54% των φιλάθλων είναι Ολυμπιακοί).

20. Γήπεδο Ολυμπιακού συνεργασία με **Κουτσόγιωργα** και λίγο πριν τις εκλογές να μου δώσει γήπεδο ή χώρο για γήπεδο για να έχει τους φιλάθλους του Ολυμπιακού ευτυχισμένους και μαζί του στις εκλογές '88 ή '89.

21. Το βιβλίο της πρώην γυναίκας του. Αγορά του βιβλίου και μη έκδοσή του.

22. **Καλκάνης**. Ξενοδοχείο Κινγκ Τζωρτζ, Πλατεία Συντάγματος.

Ο **Καλκάνης** είχε δώσει στον Α. Π. μια παραλιακή βίλα προς τη Βουλιαγμένη-Βούλα κτλ. για να είναι με τη **Μιμή**.

Ο Α.Π. κανόνισε τα εξής:

α) Η ΕΤΒΑ και η Εθνική χάρισαν στον **Καλκάνη** τα μισά χρήματα από δάνεια.

β) Εγώ αγόρασα το Κινγκ Τζωρτζ προς 1.520 εκατομ. δρχ. και του έδωσα δάνειο να τελειώσει τον «**ΗΛΙΟ**».

γ) Ο **Χαλικιάς** έβαλε αποφάσεις μέσα σε ώρες για όλα αυτά.

23. Ο Α.Π. μας είπε ότι έβαλε τον **Κασιμάτη**, το νομικό του σύμβουλο και μίλησε με το διευθυντή των «**ΝΕΩΝ**» για να μη γίνει έλεγχος στους εκδότες. Ότι οι εκδότες φοβούνται τον έλεγχο.

24. Μου διάβαζε τις ανακοινώσεις εναντίον των εκδοτών πριν βγουν στην Τ.Β.

25. Μηνύματα και χρήματα μέσω **Λούβαρη**.

26. Χρήματα στη φρουρά του, μέσω **Λούβαρη**.

27. Πρόσληψη συζύγου **Μιμής** στη ΓΡΑΜΜΗ για 100.4 FM (έγιναν πολλές συναντήσεις αυτού του κυρίου και του Δημ. Κουνελάκη).

28. Προβολή **Μιμής** σεμνά και πάντα για αγάπη

και υποστήριξη δική του.

29. Μου έστειλε μήνυμα ότι **Λαμπράκης, Χαλκιάς, Κασσιμάτης, Παπαδότος** είναι μασόνοι και ο ένας δίνει εντολές στον άλλον βάσει ιεραρχίας.

30. Του έστειλα γράμμα 10 ή 11/88 το οποίο έδωσε στον Κουτσόγιωργα, ενώ εγώ του έγραφα εναντίον του Κουτσόγιωργα σ' αυτό το γράμμα.

31. Εταιρεία για το Αιγαίο. Ο Α.Π. είχε εγκρίνει τη συμμετοχή της Τράπεζας Κρήτης, υπήρχε έγκριση του Υπουργικού Συμβουλίου και ο ίδιος είχε πει στον Βάλβη να προχωρήσει.

32. Βαμβοκουργία Χίου. Η μόνη μεγάλη βιομηχανική μονάδα της Χίου. Όποιος έλεγχε τους 200-300 εργαζόμενους είχε αμέσως και τον έλεγχο των ψήφων 200-300 οικογενειών της Χίου και άρα συν την ανεργία από τη ναυτιλιακή κρίση και το μοναδικό βουλευτή της περιοχής. Γι' αυτό πούλησα την εταιρεία σε μια θυγατρική της ΚΥΔΕΠ.

33. Με εντολή του Α.Π. αγόρασα την «Εβδόμη» για να την κλείσω και έτσι να σταματήσει να βάζει γυμνές φωτογραφίες της Μιμής.

• Την Παρασκευή 3 Μαρτίου το «Έθνος» δημοσιεύει δεύτερο χειρόγραφο του Γ. Κοσκωτά στο οποίο αναφέρεται αποκλειστικά στο φίλο του πρωθυπουργού Α. Παπανδρέου, **Γ. Λούβαρη** και τις «εξυπηρετήσεις» στον ίδιο τον Α. Παπανδρέου. Ιδού τι γράφει ο εγκλειστος στις φυλακές του Σάλεμ «δρ» στο κεφάλαιο ΛΟΥΒΑΡΗΣ:

ΛΟΥΒΑΡΗΣ: Συνάντηση σπίτι μου, μερικές φορές στην Τρ. Κρήτης και ένα λαντς (γεύμα) στο «Μεριντιέν», πολλά τηλεφώνια.

Θέματα:

1. Μηνύματα μεταξύ εμένα και Α.Π.

2. Χρήματα από Τρ. Κρήτης στον Α.Π.

3. Δουλειές μεταξύ εμένα και Λούβαρη. Μου έφερε το Γιώργο Σιδέρη για να κάνουμε οι τρεις μας ένα «Shopping Center» στο Φάληρο. Μου έφερε σχέδια για ξενοδοχεία στη Χαλκίδα και τη Σάμο.

Σε όλα αυτά αυτός θα έπαιρνε μετοχές χωρίς να βάλει χρήματα αλλά θα αναλάμβανε όλες τις εγκρίσεις και άδειες από το Δημόσιο διότι ήξερε όλους τους υπουργούς. Όλοι οι υπουργοί τον άκουγαν και εκτελούσαν τις εντολές του για δύο λόγους:

α) Νόμιζαν ότι μετέφερε εντολές του Α.Π.

β) Έβλεπε τον Α.Π. με τις πιτζάμες με τις γκόμνες και μπορούσε να κανονίσει ποιοι να γίνουν υπουργοί και ποιοι όχι.

4. Μετέφερε εντολές του Α.Π. στον Ρουμελιώτη για τον έλεγχο της Τρ. Κρήτης από το Λονδίνο.

5. Να βρω σπίτι για τον Α.Π. για να μείνει και να το αγοράσω εγώ.

6. Να δώσω χρήματα στη Μαργαρίτα για να δώσει στον Α.Π. το διαζύγιο.

7. Προβολή της Μιμής και με ποιους τρόπους.

8. Μου έστειλε τη Βλαχοπούλου δύο φορές από το Λονδίνο για να βοηθήσω τη Μιμή και ίσως για χρήματα, αλλά εγώ δεν κατάλαβα καλά και δεν έδωσα χρήματα.

9. Τελευταία φορά που πήρε χρήματα ήταν 1 ή 2 ημέρες πριν πάει ο Α.Π. στο Λονδίνο. Με πήρε τηλεφώνω και κλείσαμε ραντεβού για το απόγευμα σπίτι μου. Εγώ πήγα σπίτι, έδωσα μία βαλίτσα στον οδηγό μου και μαζί με τον Ηρα-

κλή, τους έστειλα στην Τράπεζα να φέρουν 90 εκατομμύρια δρχ.

Τα έφεραν και επειδή η βαλίτσα ήταν πολύ μεγάλη, έβαλα τον Μανώσο και τα έβαλε σε ένα χαρτοκούτι από κάποιο παιχνίδι των παιδιών μου.

Ο Λούβαρης με πήρε τηλέφωνο και μου είπε ότι ο Α.Π. τον ήθελε κάτι και δεν μπορούσε να έλθει εκείνο το απόγευμα και θα ερχόταν την άλλη μέρα το πρωί στις 8.30.

Το πρωί έξω από το σπίτι μου ήταν τα δύο αυτοκίνητα με τους ανθρώπους που με πήγαιναν στην δουλειά συν οι φύλακες του σπιτιού.

Ο Λούβαρης ήρθε, καθήσαμε και ήπιαμε καφέ. Του είπα ότι αυτή τη δόση πρέπει να του δώσω 150 εκατομμύρια δρχ. και στο κουτί έχω τα 90, που μου είχε ζητήσει. Ο Γ.Λ. μου είπε ότι ο Α.Π. έχει οικονομικές ανάγκες διότι τα παιδιά του του ζητούν χρήματα και δεν έχει να τους δώσει, π.χ. ο Γιώργος δεν έχει να πληρώσει το τηλέφωνό του κτλ.

Ο Γ.Λ. έκανε όλες αυτές τις δουλειές (χρήματα, πληρωμές, τράπεζες).

Μου είπε ότι τα άλλα 60,0 θα μου έλεγε να τα στείλω έξω διότι ένας γιος είναι έξω και σπουδάζει και έρχονται φορές που το παιδί δεν έχει καθόλου χρήματα.

Εγώ συμφώνησα και έβαλα ένα φύλακα να σηκώσει το κουτί με τα 90 εκατ. δρχ. και να το πάει στο αυτοκίνητο του Γ.Λ. διότι αυτός έχει μία αρρώστια (σκλήρυνση κατά πλάκας) και τα χέρια του δεν είναι καλά και δεν μπορεί να σηκώνει βάρη.

10. Μερικές φορές πήγαινε και ο Δημήτρης Κουνελάκης και τον έβλεπε στο γραφείο του ή στο σπίτι του για να του μεταφέρει μηνύματα δικά μου στον Α.Π.

11. Τηλέφωνα από Λονδίνο για βοήθεια και για κόλπα του Μένιου.

12. Χρήματα από εμένα σε Δ.Μ. για έξοδα στο Λονδίνο και του είπα να πάει σε συγκεκριμένο άτομο στην ΒΒCΙ για να τα κάνει λίρες Αγγλίας.

13. Ο Γ.Λ. ήξερε τα πάντα για Α.Π. και εμένα.

14. Συνάντηση Γ.Λ. εγώ και ο Καρατζαφέρης της «Ελευθεροτυπίας» σε αυτοκίνητο πάνω από το σπίτι μου για έκδοση νέας εφημερίδας για βοήθεια στον Α.Π. μια και είχε αποφασίσει να πάει εναντίον των εκδοτών. Συμφωνήσαμε και εγώ θα έβαζα 150 εκατ. δρχ. χωρίς να φαίνομαι για να βγει η εφημερίδα.

15. Συνουλίει και επαφές με Γιώργο Αποστολόπουλο (Ιατρικό Κέντρο) για τον τίτλο της «Αθηναϊκής» και το αρχείο της.

16. Μου έφερνε νέα από κασέτες που είχε ο Α.Π. για τους εκδότες και τα σχέδιά τους.

17. Νέα από τις συναντήσεις του Α.Π. με τους εκδότες και τις απειλές τους.

18. Παρατηρήσεις του Α.Π. για άρθρα των εντύπων μου.

19. Συναντήσεις σπίτι μου, Γ.Λ., εμένα, Γιάννη Μεταξά, Π. Βακάλη, Δ. Κουνελάκη για να μεταφέρει στον Α.Π. θέματα τον καιρό του ελέγχου και πολιτικές σκοπιμότητες που εξυπηρετούντο.

• Την Κυριακή 5 Μαρτίου δύο ραδιοσταθμοί —στη Θεσσαλονίκη ο σταθμός του δημάρχου Κούβελα και στην Αθήνα ο «9.84 FM» —μεταδίδουν κασέτα με μαγνητοφωνημένη τηλεφωνική συνομιλία του **Γ. Μαντζουράνη** και της **Κάθυ Κοσκωτά**.

Στην ταινία αυτή ο Γ. Μαντζουράνης μιλάει για διακίνηση χρημάτων που θα

κατέληγαν στον «μπάρμπα» (υπονοείται ο Μ. Κουτσόγιωργας), ενώ η Κάθυ Κοσκωτά ακούγεται να λέει «ο μεγάλος έιπε να καθαριστεί ο δικός μου»).

• Την Τρίτη 7 Μαρτίου κυκλοφορεί το περιοδικό «TIME». Με τίτλο «*Η λεηλασία της Ελλάδας*» έχει τέσσερις σελίδες αφιερωμένες στο σκάνδαλο Κοσκωτά στην αμερικάνικη έκδοση και δέκα στην ευρωπαϊκή.

Το ρεπορτάζ του TIME περιλαμβάνει «απολογία» του Γ. Κοσκωτά που έγινε με έξι συνεντεύξεις του απατεώνα σε συνεργάτες του περιοδικού. Το TIME γράφει επίσης ότι «*ζητούσε σχόλια και απαντήσεις από κυβερνητικούς αξιωματούχους —συμπεριλαμβανομένου και του πρωθυπουργού Παπανδρέου— για τις κατηγορίες αυτής της υπόθεσης. Όταν όλοι αρνήθηκαν να δώσουν συνέντευξη, τους υποβλήθηκε μια λίστα με ερωτήσεις*». Απαντήσεις βέβαια δεν δόθηκαν.

Σύμφωνα με πληροφορίες η λίστα με τις ερωτήσεις υποβλήθηκαν στη Γενική Γραμματεία Τύπου και στο Πολιτικό Γραφείο του πρωθυπουργού Α. Παπανδρέου.

Το αμερικάνικο περιοδικό σημειώνει ότι «*οι κατηγορίες που διατυπώνει ο Κοσκωτάς είναι συγκλονιστικές, αν και δύσκολα επαληθεύονται*».

Η ιστορία του Κοσκωτά για το σκάνδαλο όπως ο ίδιος την παρουσιάζει συνοψίζεται στα εξής από το TIME:

• **1984:** Αγοράζει την Τράπεζα Κρήτης.

• **1985 καλοκαίρι:** Επανεκλογή ΠΑΣΟΚ — συμφωνία

• **1985 φθινόπωρο:** Ηγετικά στελέχη του ΠΑΣΟΚ δίνουν εντολή σε κρατικές επιχειρήσεις να καταθέσουν στην Τράπεζα Κρήτης. Αρμεγοντας τους τόκους των καταθέσεων αρχίζει να δημιουργεί μια τεράστια δεξαμενή χρημάτων για λαδώματα.

• **1986-87:** Αρχίζει τις παράνομες παροχές σε αξιωματούχους του ΠΑΣΟΚ που πιθανόν να φτάνουν τα 30 εκατ. δολάρια.

• **1987. Οκτώβριος:** Ο Κοσκωτάς επισκεπτόμενος την Ουάσιγκτον συλλαμβάνεται με βάση παλιές κατηγορίες για απάτη εναντίον της αμερικάνικης κυβέρνησης, αλλά επιστρέφει στην Ελλάδα.

• **1987. Τέλη Οκτωβρίου:** Απειλώντας με φυλάκιση, ο Παπανδρέου τον πιέζει να στέλνει κατευθείαν σ' αυτόν ποσά σε τακτά διαστήματα. Κατά τον επόμενο χρόνο ο Κοσκωτάς διοχετεύει 20 εκατ. δολάρια σε γαλάζιες βαλίτσες.

• **1986-88:** Με την παρότρυνση Παπανδρέου και χρησιμοποιώντας κονδύλια της τράπεζας ο Κοσκωτάς αγοράζει παραδοσιακές ελληνικές εφημερίδες όπως η «*Καθημερινή*» και η «*Βραδυνή*». Διορίζει επιτελεία φιλοπαπανδρεϊκά και εκδίδει τις «*24 Ώρες*» για να αβαντάρει την οικογένεια Παπανδρέου.

Αγοράζει και κλείνει την «Εβδόμη» για να μην δημοσιεύει γυμνές φωτογραφίες της Δ. Λιάνη.

Ο Παπανδρέου πιέζει τον Κοσκωτά να αγοράσει τον «Ολυμπιακό» και να γίνει σύνδεση με την προεκλογική εκστρατεία του ΠΑΣΟΚ, για τις εκλογές του 1989.

● **1988. Σεπτέμβριος:** Η πολιτική ισχύς του Παπανδρέου υποχωρεί εξαιτίας της υγείας του, των αποκαλύψεων για την ερωμένη του και το τραπεζικό σκάνδαλο.

● **1988. Οκτώβριος:** Ο Παπανδρέου είναι πολύ αδύναμος για να σταματήσει την έρευνα για την Τράπεζα Κρήτης, η οποία αποκαλύπτει ότι έχει γίνει κατάχρηση 210 εκατ. δολαρίων.

● **1988. Νοέμβριος:** Με την κάλυψη ενός φίλου του της ελληνικής αντικατασκοπείας, ο Κοσκωτάς διαφεύγει και συλλαμβάνεται από το FBI μόλις προσγειώνεται στη Βοστώνη.

Ο Κοσκωτάς λέει ότι οι καταθέσεις των ΔΕΚΟ στην Τράπεζα Κρήτης έγιναν κατόπιν εντολών των ηγετών του ΠΑΣΟΚ. Προστατευόμενος και ενθαρρυνόμενος από τον Α. Παπανδρέου διαχέτευε ο ίδιος κρυφά καταθέσεις της Τράπεζας στα περιοδικά και τις εφημερίδες του.

Μιλά «για σαράντα γαλάζιες βαλίτσες που έφυγαν από την Τρ. Κρήτης γεμάτες πεντοχίλιαρα τις οποίες πήρε καταρχήν σπίτι του». Από και παρέδιδε χρήματα σε έναν από τους εμπιστούς του Παπανδρέου τον Γ. Λούβαρη που εκτελούσε τις διανομές προς τον Α. Παπανδρέου. Το συνολικό ποσό ανήλθε μέσα στο χρόνο σε 3 δις δρχ. και ακόμα ισχυρίζεται ότι μετέφερε προσωπικά μισό δις δρχ. στο σπίτι του Μ. Κουτσόγιωργα. Δύο φορές, λέει, το μήνα άλλα έξι στελέχη του ΠΑΣΟΚ έπαιρναν από την Τράπεζα βαλίτσες που έφταναν στο 1,5 δις δρχ.

Μιλώντας για τους ελέγχους στην Τρ. Κρήτης ο Κοσκωτάς λέει ότι «θάφτηκαν και δύο σταμάτησαν με απευθείας τηλεφωνήματα από τον Παπανδρέου».

Επιβεβαιώνει ότι πλήρωσε ένα επιπλέον ποσό 2 εκατ. δολαρίων στον Μ. Κουτσόγιωργα, σαν επιβράβευση των χειρισμών του στο θέμα του νόμου περί του απορρήτου των καταθέσεων. Σύμφωνα με τον Κοσκωτά, ο Μαντζουράνης, είχε δεσμεύσει σε ελβετική τράπεζα ποσό ύψους 2 εκατ. δολαρίων που προοριζόταν για τον Κουτσόγιωργα. Η ύπαρξη του λογαριασμού αυτού θα τον ενοχοποιούσε.

Αναφέρει πέντε συναντήσεις με τον πρωθυπουργό σπίτι του στο Καστρί και μία στο σπίτι του Μ. Ζιάγκα. Στην πρώτη συνάντηση (αρχές του '86) λέει ο Κοσκωτάς, «μπήκε μπρος» η έκδοση της καθημερινής εφημερίδας («24 Ώρες»), που θα παρείχε κάλυψη στην οικογένεια Παπανδρέου.

Αναφερόμενος στις προσωπικές απαιτήσεις του Παπανδρέου και του Κουτσόγιωργα επιβεβαιώνει ότι πλήρωσε 90.000 δολάρια και εξασφάλισε τα παγκόσμια δικαιώματα των απομνημονευμάτων της πρώτης γυναίκας του Α. Παπανδρέου, **Χριστίνας Ρασιά**, που επρόκειτο να εκδοθούν σε βιβλίο.

Λέει ακόμη ότι μία μέρα πριν φύγει ο Παπανδρέου για να κάνει εγχείρηση ο Λούβαρης ήρθε να εισπράξει το συνηθισμένο ποσό, μια βαλίτσα με 90 εκατ. δρχ.

Στη συνέντευξη του στο TIME ο μεγαλοπατεώνας παρουσιάζει τον εαυτό του ως εκτελεστικό όργανο ενός σχεδίου με εμπνευστές και καθοδηγητές τον ίδιο τον πρωθυπουργό Α. Παπανδρέου, τον Μ. Κουτσόγιωργα, αλλά και κορυφαίους συνεργάτες τους με στόχους πολιτικούς και οικονομικούς.

ΓΕΝΕΥΗ: 4 ΚΑΙ 5 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1988

Στη Γενεύη βρισκόταν ο Κοσκωτάς στις 4 και 5 Αυγούστου 1988. Αυτό προκύπτει από λογαριασμό στο όνομά του του ξενοδοχείου «INTERCONTINENTAL GENEVE» που αποκαλύπτει το ANTI.

Ο Κοσκωτάς πήγε στη Γενεύη, όπως αναφέρει και ο ίδιος σε μια από τις σημειώσεις του που δημοσίευσε ο «Ελεύθερος Τύπος» στις 28 Φεβρουαρίου, για να καταθέσει τα 2 εκ. δολ. στο λογαριασμό Μαντζουράνη με προορισμό το Μένιο.

Αναφερόμενος στην υπόθεση των 2 εκ. δολαρίων που κατέθεσε στο λογαριασμό Μαντζουράνη για να δοθούν στον «μπάρμπα» όπως ακούγεται στην κασέτα, στη συνέντευξη του στο TIME ο μεγαλοπατεώνας λέει «πως του δόθηκαν οδηγίες να πληρώσει ένα επιπλέον ποσόν 2 εκ. δολ. στο Μένιο Κουτσόγιωργα σαν επιβράβευση για τους χειρισμούς του στο θέμα του νόμου που πέρασε το καλοκαίρι του '88 η κυβέρνηση περί του απορρήτου των καταθέσεων».

Σύμφωνα με τις «σημειώσεις» Κοσκωτά που δημοσίευσε ο «Ελ. Τύπος» στις 28/2, «ο Κοσκωτάς έφυγε όταν ψηφίσθηκε ο νόμος για τη Γενεύη μέσω Μονάχου και στις 4 Αυγούστου κατέθεσε τα 2 εκ. δολ. στο λογαριασμό του Μαντζουράνη με συνεννόηση, να τα «σηκώσει» και να τα μεταφέρει στο λογαριασμό του Μένιου στη CITY BANK». «Μερι-

HOTEL
INTERCONTINENTAL
GENEVE

TEL 34 60 91 - TELEX: 23 130
TELEGRAMME: INHOTELCOR
TELEFAX 022/34 28 84

INTER-CONTINENTAL HOTELS
A World of Great Hotels
EUROPE

AMSTERDAM, Amstel Hotel
ATHENS, Athens Inter-Continental
BELGRADE, Belgrade Inter-Continental
BERLIN, Inter-Continental Berlin
BUCHAREST, Inter-Continental Bucharest
BUDAPEST, Dunas Inter-Continental
CAIRO, Cairo Inter-Continental
CANNES, Carlton Inter-Continental
COLOGNE, Inter-Continental Köln
DUSSELDORF, Inter-Continental Düsseldorf
FRANKFURT, Frankfurt Inter-Continental
GENEVA, Inter-Continental Genève
HAMBURG, Inter-Continental Hamburg
HANNOVER, Inter-Continental Hannover
HELSINKI, Inter-Continental Helsinki
LISBON, Hotel Ritz Lisboa
LONDON, Inter-Continental London
LONDON, The Portman Inter-Continental
LONDON, Britannia Inter-Continental
LONDON, May Fair Inter-Continental
LUXEMBOURG, Inter-Continental Luxembourg
MADRID, Inter-Continental Madrid
MUNICH, Hotel Vier Jahreszeiten
PARIS, Inter-Continental Paris
PARIS, Le Grand Inter-Continental Paris
PARIS, Hotel Mouton Inter-Continental Paris
PRAGUE, Inter-Continental Prague
VIENNA, Inter-Continental Wien
WARSAW, Victoria Inter-Continental
ZAGREB, Inter-Continental Zagreb

Over 50 additional Properties in North America, Latin America, Middle East, Pacific, Asia and Africa.

1627/28	KOSKOTAS MR G	1/150
4.8.	GRECE	5.8.
TA/TA	-----	10640
RES		

Date	Référence	Chambre	Débit	Crédit	Solde
Date	Reference	Room	Charges	Credits	Balance
AUT-4 ⁰⁰	APPT	1627	M* 1.500.00		* 1.500.00
AUT-5 ⁰⁰	ETAGE	1628	M* 59.00		* 1.559.00
AUT-5 ⁰⁰	TRCL	1627	* 76.70		
AUT-5 ⁰⁰	ETAGE	1627	* 71.00		
AUT-5 ⁰⁰	%	1627	* 11.00		* 1.717.70

κές μέρες πριν», υπογραμμίζει ο Κοσκωτάς «έστειλα τον Μαντζουράνη στην UBS-GENEVE και άνοιξε ένα λογαριασμό στο όνομά του, για να του δώσω τα 2 εκ. δολ. που ήθελε ο Μένιος. Είδοποίησα έναν φίλο μου στην Τράπεζα και τον βοήθησε να ανοίξει τον λογαριασμό...».

Το ότι ο Κοσκωτάς ήταν πράγματι

στη Γενεύη στις 4 και 5 Αυγούστου προκύπτει από το λογαριασμό του στο ξενοδοχείο INTERCONTINENTAL στη Γενεύη. Τις δραστηριότητές του εκεί τι ομολογεί ο ίδιος. Οι δικαστικές αρχές και ο επιτροπος στην Τράπεζα Κρήτης δεν έχουν παρά να προχωρήσουν την έρευνα στο λογαριασμό του Μαντζουράνη και του Μένιου.

ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΣΤΡΑΤ ΚΑΙ ΤΗ ΦΩΤΙΑ

Μέχρι την ώρα τουλάχιστον που γράφονταν αυτές οι γραμμές ήταν «Ηλίου Φαινότερον» ότι ο Ανδρέας Παπανδρέου και οι μεταμφιεσμένοι σε «πολιτικούς» απατεώνες που τον περιτριγυρίζουν δεν προτίθενται να παραδώσουν την εξουσία οικειοθελώς. Για τον απλούστατο λόγο ότι γνωρίζουν πως τους περιμένει όλους ο Κορυδαλλός όταν εγκαταλείψουν τους θώκους που υφάρπαξαν εξαπατώντας, πρώτους απ' όλους, τους ψηφοφόρους.

Ο Ανδρέας Παπανδρέου εμμένει στο να παριστάνει τον πρωθυπουργό επειδή γνωρίζει καλά πως η έντονη αγανάκτηση που διακατέχει τη μεγάλη πλειοψηφία του λαού για όσα απίθανα συμβαίνουν μπροστά στα μάτια του δεν βρίσκει αντιστοιχία στις προθέσεις της πολιτικής ηγεσίας η οποία αδυνατεί να κατανοήσει ότι ο Ανδρέας Παπανδρέου δεν πρέπει να φτάσει στις εκλογές ως πρωθυπουργός. Και δεν αναφερόμαστε εδώ στις εκκλήσεις προς τον πρωθυπουργό για να παραιτηθεί, αλλά στον τρόπο με τον οποίο θα εξαναγκασθεί να αποδεχθεί αυτή την ύστατη λύση.

Εφόσον, η κρίση εμφανίζεται —και είναι— ως αδιέξοδη, όσο ο κόσμος βλέπει τον Α. Παπανδρέου να σιγοσφυρίζει αδιάφορος, είναι εύκολη η απότομη μεταστροφή των αισθημάτων, είναι εύκολο να επικρατήσει η ιδεολογία του «δεν γίνεται τίποτα».

Αυτό ακριβώς θέλει να εκμεταλλευθεί ο Ανδρέας Παπανδρέου, παρατείνοντας την επιθανάτια αγωνία της κυβέρνησής του. Με μοναδικά όπλα την τυφλή βία του «αυριανισμού», τα εξανδραποδισμένα σώματα ασφαλείας (βλέπε τελευταίες «κρίσεις» στην αστυνομία) και τα γκαιμπελικά μέσα κρατικής ενημέρωσης προσπαθεί να σπείρει την απογοήτευση του «δεν γίνεται τίποτα» και να εκμεταλλευθεί τις φοβίες που υπάρχουν σε λαϊκά στρώματα, λόγω του πρόσφατου παρελθόντος της επταετίας.

ο Στα σχέδια αυτά του Α. Παπανδρέου περιλαμβάνονται ασφαλώς και οι Ένοπλες Δυνάμεις. Παράδειγμα, η αναταραχή που επικρατεί τις τελευταίες ημέρες στο στράτευμα, όπου πολλά λέγονται και ακούγονται, για «ομαδοποιήσεις» αξιωματικών, για «περίεργες κινήσεις σε συντάγματα» και άλλα πολλά. Μέχρι και ο «κωδικός αριθμός» του «σχεδίου κινητοποίησης» κάποιων «πράσινων» αξιωματικών λέγεται πως έχει γίνει γνωστός.

Δεν έχουμε ακόμα λόγους για να πιστέψουμε ότι υφίσταται πράγματι κίνδυνος εκτροπής προερχόμενος εκ του στρατεύματος. Υπάρχει όμως και το «αλλά». Τη στιγμή που, όπως αποδεικνύουμε στο ρεπορτάζ που ακολουθεί, ο στρατός πολιτικολογεί ασύστολα και έχει κομματικοποιηθεί έντονα και όταν αυτό συμβαίνει σε μια εποχή όπου η νόμιμη πολιτική εξουσία έχει αποσυντεθεί, όλα είναι πιθανά.

Πρέπει λοιπόν ο Ανδρέας Παπανδρέου να εξαναγκασθεί σε παραίτηση. Αυτός είναι ο κύριος παράγοντας ανωμαλίας και όσο παραμένει στην εξουσία μπορούμε να τα περιμένουμε όλα απ' αυτόν.

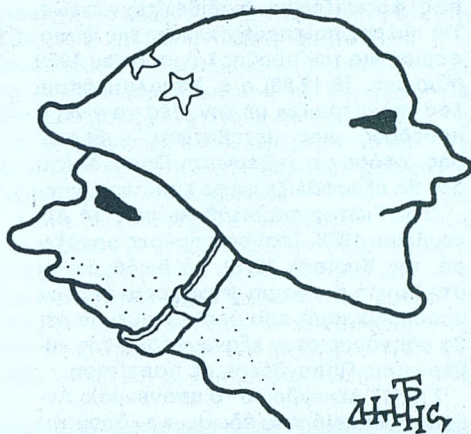
Οι πληροφορίες που φτάνουν τελευταία στο «ΑΝΤΙ» για την κατάσταση που έχει δημιουργηθεί στις Ένοπλες Δυνάμεις εξαιτίας της παρατεταμένης πολιτικής και κοινωνικής κρίσης που μαστίζει τη χώρα, είναι ανησυχητικές. «Κάτι κινείται στο στράτευμα». Βέβαια τόσο ο κ. Παπανδρέου, όσο και ο κ. Μητσοτάκης αισθάνονται πολύ σίγουροι για τον εαυτό τους και δεν χάνουν ευκαιρία για να διακηρύξουν προς κάθε κατεύθυνση ότι «οι Ένοπλες Δυνάμεις θα παραμείνουν πιστές στο πολίτευμα» και ότι «θα επιτελέσουν το καθήκον τους, όπως επιτάσσει το Σύνταγμα». Οι πληροφορίες όμως περί του αντίθετου και πολύ συγκεκριμένες είναι και αρκετά ανησυχητικές για να υποτιμηθούν και ενδεχομένως να αγνοηθούν, κάτω από το πρόσχημα της οποιαδήποτε «κινδυνολογίας».

Οι πληροφορίες αυτές δεν οδηγούν απαραίτητα στο συμπέρασμα ότι επικρατεί ή ετοιμάζεται κάποιο «πραξικόπημα» ή άλλη κίνηση αξιωματικών. Άλλωστε, είναι τόσο εκτεταμένη η αποδιοργάνωση που επικρατεί στις Ένοπλες Δυνάμεις, ύστερα από επτά χρόνια «ελέγχου» τους από το ΠΑΣΟΚ που —ευτυχώς— δυσκολεύονται και οι κινήσεις των κάθε είδους επιδοξων σωτήρων. Ωστόσο, πρέπει να σημειώσουμε εξαρχής ότι στη σημερινή συγκυρία η «πραξικοπηματολογία» καλλιεργείται από ορισμένους κύκλους της παραπαίουσας κυβέρνησης, η οποία προσπαθεί σαν αυτόν που πνίγεται να κρατηθεί από τα μαλλιά της.

Μέχρι στιγμής η αναταραχή που επικρατεί στις Ένοπλες Δυνάμεις και κυρίως στην Πολεμική Αεροπορία και το Στρατό Ξηράς απηχεί κυρίως την έντονη πολιτική διαμάχη που ξέσπασε με αφορμή τα σκάνδαλα του Ανδρέα Παπανδρέου και των ανθρώπων του. Πτέρρχοι και στρατηγοί έχουν εμπλακεί μέχρι τις επωμίδες στην κομματική αντιπαράθεση και «σφάζουν» αλλήλους με πρόσχημα τις ετήσιες «κρίσεις». Άλλοι, κατωτέρου βαθμού, «προστάτες της ακεραιότητας της

ΓΗΓΟΥΣ

του Βασίλη Ζήση

χώρας», συμμετέχουν επώνυμα και μερικές φορές ένστολα σε συγκεντρώσεις του ΠΑΣΟΚ ή της ΝΔ και απειλούν οι μεν τους δε με λίστες προγραφών. «Περιμένετε και θα δείτε τι θα γίνει» είναι η μόνιμη επωδός των συζητήσεων που γίνονται μεταξύ των αξιωματικών στις πολεμικές μονάδες, αυτές τις ημέρες.

Η απαράδεκτη και επικίνδυνη κομματικοποίηση των Ενόπλων Δυνάμεων τρέφεται καθημερινά από τις δηλώσεις των πολιτικών αρχηγών (όπως ο κ. Μητσοτάκης που δήλωσε την περασμένη Κυριακή ότι «δεν θα αναγνωρίσει τις τελευταίες κρίσεις») ή την αρθρογραφία του ημερήσιου Τύπου (ο οποίος σύσσωμος την περασμένη εβδομάδα χειροκρότησε το γεγονός ότι ο «δημοκρατικός αντιπτεράρχος κ. Στάππας νίκησε στα σημεία τον πράσινο πτεράρχο κ. Μακέδο»).

Κανείς τους βέβαια δεν αναλογίζεται ποιος μπορεί να είναι οι συνέπειες της κομματικοποίησης των Ενόπλων Δυνάμεων, τη στιγμή που είναι σε όλους γνωστό πως δεν υπάρχουν «αριστεροί» και «δεξιοί» αξιωματικοί, αλλά κυρίως μια κάστα στρατοκρατών που αναπαράγεται συνεχώς προασπίζοντας τα συμφέροντά της.

Όμως, ο πολιτικός κόσμος της Ελλάδας, ύστερα από τόσα δεινά που έχει υποστεί εξαιτίας των στρατιωτικών παρεμβάσεων, όφειλε να έχει συνειδητοποιήσει πως μέσα σε αυτό το σκηνικό της βαθύτατης κρίσης που καθίσταται αδιέξοδη εξαιτίας της ανικανότητας της αντιπολίτευσης να εξαναγκάσει σε παραίτηση έναν διεφθαρμένο πρωθυπουργό κάθε πολιτική αναταραχή στο στρατό είναι εκ προοιμίου επικίνδυνη για τη δημοκρατία.

Πράσινοι και βένετοι

Σήμερα οι Ένοπλες Δυνάμεις έχουν διχαστεί σε αλληλομισούμενες παρατάξεις, σε «πράσινους» και «βένετους» και τα στελέχη τους, από την ανώτατη μέχρι την κατώτατη βαθμίδα ενεργούν όχι με κριτήριο την άμυνα της χώρας, αλλά τα προσωπικά και κομματικά συμφέροντα. Ο βασικός διαχωρισμός γίνεται φυσικά μεταξύ οπαδών της Νέας Δημοκρατίας και του ΠΑΣΟΚ.

Οι «πράσινοι» —και πιο λίγοι— αξιωματικοί είναι σε όλες τις περιπτώσεις «σκληροί» και «ανδρείκοι». Στη μεγάλη πλειοψηφία τους πιστεύουν ότι «το ΠΑΣΟΚ αντιμετωπίζει μια ολομέτωπη επίθεση της αντίδρασης, με αφορμή τα σκάνδαλα ορισμένων προσώπων του πρωθυπουργικού περιβάλλοντος και υπουργών», αλλά «ο ίδιος ο Ανδρέας δεν έχει κλέψει, έδειξε μόνον εμπιστοσύνη σε διεφθαρμένα πρόσωπα». Οι αξιωματικοί αυτοί πιστεύουν ότι «πρέπει να αντισταθούν στο ρεβανσισμό της δεξιάς, που απειλεί να διαλύσει το λαϊκό κίνημα που ενέπνευσε το ΠΑΣΟΚ».

Πρέπει ωστόσο να σημειώσουμε ότι πολλοί από τους «ανδρείκους» αξιωματικούς είναι και ικανοί και τίμιοι και —αν και «δεξιών καταβολών»— εντάχθηκαν στο ΠΑΣΟΚ επιθυμώντας την αλλαγή στις σχέσεις πολιτών - στρατού και την αξιοκρατία. Όσον αφορά το ιδεολογικό στίγμα τους πρέπει να σημειώσουμε ότι αρκετοί από αυτούς τους αξιωματικούς έχουν ως σημείο αναφοράς τον κ. Γιώργο Γεννηματά. Δεν γνωρίζουμε βέβαια αν βρίσκονται σε επαφή μαζί του —πράγμα απίθανο: «ιδεολογική συγγένεια και αναφορά» —εκεί αρχίζει και τελειώνει η σχέση τους με τον υπουργό Εργασίας. Είναι

εύκολο όμως να αντιληφθεί κανείς ότι η ομαδοποίηση των «πράσινων» αξιωματικών αντανακλά τον επιχειρούμενο διαχωρισμό μεταξύ «τίμιου» και «διεφθαρμένου» ΠΑΣΟΚ και όταν οι «τίμιοι» είναι πολύ σίγουροι για τα «δικαία» τους, πολλά μπορούν να συμβούν.

Για προαγωγές, στη ΝΔ

Στις τελευταίες κρίσεις τα κριτήρια που επικράτησαν στα συμβούλια προαγωγών ήταν τα εξής: «Είναι δικός μας; Αν ναι να προαχθεί». Αν ο αξιωματικός δεν ήταν «δικός τους», τότε η μόνη περίπτωση να επιβιώσει ήταν η εξαιρετική επαγγελματική ικανότητα και αυτό μέχρι το βαθμό του ταξιαρχου. Από εκεί και πάνω για να προαγόταν κανείς έπρεπε να έχει δηλώσει «δικός τους».

Είναι φυσικό λοιπόν όλοι οι αξιωματικοί που δεν έχουν δηλώσει «ΠΑΣΟΚ» καθώς και εκείνοι που δεν διακρίνονται για την επαγγελματική τους κατάρτιση να επιδιώκουν κάποια επαφή με τη Νέα Δημοκρατία προκειμένου να εξασφαλίσουν την αποκατάστασή τους και να πάρουν τη «ρεβάνς», δικαίως ή αδικώς. Στο σημείο αυτό βρίσκεται όλη η ουσία της κομματικοποίησης των Ενόπλων Δυνάμεων, αλλά και μια από τις κυριότερες πηγές ανωμαλίας στη λειτουργία του στρατεύματος.

Η ευθύνη της ΝΔ βρίσκεται στο ότι εκμεταλλεύεται την έντονη δυσaréσκεια που προκάλεσε στις τάξεις των αξιωματικών η άλογη πολιτική του ΠΑΣΟΚ αναπαράγοντας με τη σειρά της την ίδια λογική.

Την ευθύνη της «καθοδήγησης» των δεξιών αξιωματικών την έχει αναλάβει η «κλαδική αποστράτων» της ΝΔ που οργανώνει τελευταία συγκεντρώσεις με ομιλήτη, μεταξύ άλλων, το μόνιμο γεφυροποιό σε αλλαγές κυβερνήσεων, αν και υποβαθμιζόμενο πλέον, κ. Ευάγγελο Αβέρωφ.

Ο επίτιμος πρόεδρος της ΝΔ διατηρεί ισχυρά ερίσματα στις μεσαίες τάξεις των «δεξιών» αξιωματικών, ενώ η επιρροή του κ. Μητσοτάκη φαίνεται να επικεντρώνεται σε υψηλόβαθμους, με τους οποίους διατηρούν προσωπική επαφή ορισμένοι βουλευτές του, όπως ο κ. Ζιούμας ή ο κ. Βουγιουκλάκης.

★ ★ ★

Οι αναγνώστες του «ΑΝΤΙ» θα θυμούνται ασφαλώς ότι στις αρχές Ιανουαρίου η κυβέρνηση επέκρινε τους τρεις αρχηγούς επειδή απένειμαν τιμητική πλακέτα στον κ. Γιώτα. Η «Αυριανή» μάλιστα θεώρησε την ενέργεια αυτή «πραξικοπηματική» ενώ η αντιπολίτευση και ο Τύπος υποστήριξαν τους τρεις αρχηγούς με τον ισχυρισμό ότι επρόκειτο για μια εθιμοτυπική και μόνον ενέργεια.

Ορισμένοι κύκλοι υποστηρίζουν ότι κάθε άλλο παρά «εθιμοτυπική» ήταν η ενέργεια των τριών αρχηγών. Οι πληροφορίες και οι εκτιμήσεις των κύκλων αυτών ισχυρίζονται ότι ο κ. Στάππας πρωτοστάτησε στην ενέργεια αυτή και «παρέσυρε» τους δυο άλλους αρχηγούς να «τιμήσουν» τον κ. Γιώτα, για καθαρά πολιτικούς λόγους, που έχουν να κάνουν με το «παζάρι», που γίνεται εν όψει της επικείμενης κατάρρευσης του ΠΑΣΟΚ.

Σύμφωνα με τις ίδιες πληροφορίες οι τρεις αρχηγοί των Ενόπλων Δυνάμεων φαίνεται ότι έχουν συγκροτήσει ένα άτυπο «διευθυντήριο», εν γνώσει και με την ανοχή του υπουργού Άμυνας κ. Γιάννη Χαραλαμπίδου. Η απονομή της τιμητικής πλακέτας στον κ. Γιώτα έγινε συνεπώς για άλλους λόγους και όχι επειδή ο κ. Στάππας ή ο κ. Βελλίδης λ.χ. έγιναν ξαφνικά υπέρμαχοι της τιμιότητας στην κυβερνητική διαχείριση. Αν ήθελαν να πείσουν ότι διαχωρίζουν τη θέση τους από τους σκανδαλοποιούς μπορούσαν να το κάνουν με αφορμή τα δεκάδες σκάνδαλα που έχουν σημειωθεί στις υπηρεσίες τους. Τι έκανε, παραδείγματος χάριν, ο αρχηγός του ΓΕΑ για το σκάνδαλο των «Μάτζικ» και των «Μιράζ»; Όχι μόνο δεν παραιτήθηκε αλλά αντίθετα, τον Οκτώβριο του 1987 πρωτοστάτησε μαζί με το χαϊδεμένο του πτέραρχο κ. Χαρ. Σταυραράκη στην κατασκευή ισχυρισμών που υποτίθεται πως θα άντεκρουαν τις αποκαλύψεις του «ΑΝΤΙ» για το σκάνδαλο Λούβαρη. Το ίδιο άλλωστε δεν έκανε τότε και ο «έντιμος» κ. Γιώτας;

Εκτός από τις πληροφορίες αυτές, υπάρχουν και ορισμένα δημοσιεύματα που οδηγούν στα συμπεράσματα αυτά. Για παράδειγμα την προηγούμενη Πέμπτη (2.3.89), μια ημέρα μετά τις κρίσεις, ο «Ελεύθερος Τύπος» δημοσίευσε ένα «ρεπορτάζ» το οποίο κάτω από τον τίτλο «δεν τόλμησαν να αλλάξουν τους τρεις αρχηγούς» θριαμβολογούσε για την παραμονή των ιδίων αρχηγών στις Ένοπλες Δυνάμεις και έπαιρνε το μέρος του κ. Στάππα με τον υπότιτλο «ο μεγάλος χαμένος στη μάχη με τον αρχηγό ΓΕΑ είναι ο Φ. Μακέδος». Πώς η κατεχορήν δεξιά εφημερίδα υπερασπίζεται —με μανία μπορεί να πει κανείς— τρεις αρχηγούς των Ενόπλων Δυνάμεων που μόλις πριν από λίγους μήνες κατηγορούσε ως «πρασινοφρουρούς» και «ανίκανους»;

Η απάντηση πρέπει να βρίσκεται στα παιχνίδια που παίζει η ΝΔ με τις Ένοπλες Δυνάμεις.

Ο κ. Χαραλαμπίδουλος είναι άλλος

Ο κ. Χαραλαμπίδουλος γνωρίζει και ανέχεται την κατάσταση αυτή, παίζοντας το δικό του παιχνίδι στον αγώνα επικράτησης μέσα στο ΠΑΣΟΚ. Στόχος του είναι

να πείσει τους ενδιαφερόμενους ότι «έχει το στρατό με το μέρος του» και να προβληθεί έτσι ως ο επικρατέστερος διάδοχος του Ανδρέα Παπανδρέου.

Ο «τίμιος» και «αγέρωχος» κ. Χαραλαμπίδουλος, δεν είναι και τόσο αφοσιωμένος οπαδός του Ανδρέα Παπανδρέου, όπως φροντίζει να διαδίδει τεχνιέντως. Τις ημέρες που προηγήθηκαν της ψηφοφορίας για τον προϋπολογισμό του 1989 (Κυριακή, 18.12.88) ο κ. Χαραλαμπίδουλος «φλερτάρει» με την ιδέα να γίνει ο πρόεδρος μιας μεταβατικής κυβέρνησης, εφόσον η κυβέρνηση Παπανδρέου δεν θα εξασφάλιζε ψήφο εμπιστοσύνης.

Ο κ. Γιώτας παραιτήθηκε στις 14 Δεκεμβρίου 1988. Τέσσερις ημέρες αργότερα, την Κυριακή 18.12, θα διεξάγονταν στη Βουλή η κρίσιμη ψηφοφορία για τον προϋπολογισμό που όλοι περίμεναν ότι θα οδηγούσε στον εξαναγκασμό της κυβέρνησης Παπανδρέου σε παραίτηση.

Στις 17 Δεκεμβρίου το απόγευμα ο Ανδρέας Παπανδρέου έδωσε μια «δραματική» τηλεοπτική συνέντευξη με την οποία «κατάγγειλε» ότι «υπήρχε σχέδιο ανατροπής του».

Τα γεγονότα αυτά συνδέονται μεταξύ τους. Ο κ. Χαραλαμπίδουλος —και ίσως και ο κ. Γιώτας— διατηρούσε επαφές με μια ομάδα βουλευτών του ΠΑΣΟΚ που είχε αποφασίσει να καταψηφίσει τον προϋπολογισμό και να προκαλέσει έτσι την πτώση της κυβέρνησης, και αυτό φαίνεται ότι το γνώριζε ο κ. Στάππας και οι δυο άλλοι αρχηγοί. Ο κ. Γιώτας όμως ανακάλυψε ότι συμμετείχε άθελά του σε μια κίνηση που εξυπηρετούσε άλλους και έσπευσε να παραιτηθεί, χαλώντας τα σχέδια του κ. Χαραλαμπίδουλου και των «άλλων».

Τα στεγανά παραμένουν

Η εικόνα που έχει διαμορφωθεί σήμερα στα τρία σώματα των ΕΔ έχει ως εξής:

● Η Πολεμική Αεροπορία έχει διχαστεί σε δυο τουλάχιστον αντίπαλες ομάδες, τους «δεξιούς» και τους «ανδρείκους» —τα μέλη των οποίων βρίσκονται και συνεδριάζουν— και η μια απειλεί την άλλη με «εξόντωση». Οι μεν, οι «δεξιοί» ετοιμάζουν ανοικτά τις λίστες των προγράφων και πολλοί από αυτούς, που μέχρι πρόσφατα λιβάνιζαν κατά τα άλλα το ΠΑΣΟΚ σπεύδουν τώρα να καθίσουν στις πρώτες σειρές οργανωμένων συγκεντρώσεων της κλαδικής απόστρατων της ΝΔ. Οι άλλοι, οι «ανδρείκοι», υποστηρίζουν ότι «συσπειρώνονται» για να αντισταθούν στο «ρεβανσισμό» των δεξιών και «να υπερασπίσουν το λαϊκό κίνημα που εξέφρασε το ΠΑΣΟΚ» τώρα που «η ηγεσία του κινήματος έχει μείνει ακέφαλη». Η πόλωση στην Αεροπορία έχει κλιμακωθεί τόσο, που κάθε πλευρά μπορεί πλέον και «μετράει» τους αντιπάλους της. «Οι 13 στους 16 αρχηγούς πολεμι-

κών μοιρών ανήκουν στη δεξιά» υπερηφανεύονται στη ΝΔ.

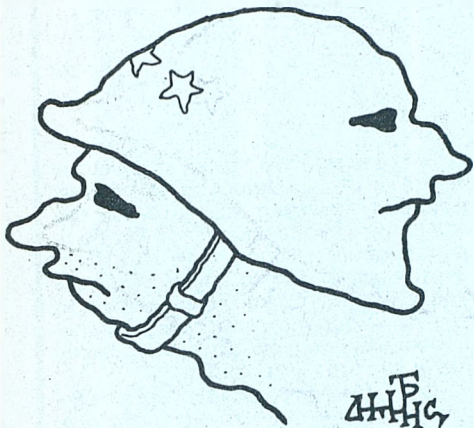
● Η ίδια κατάσταση επικρατεί και στο Στρατό Ξηράς. Πληροφορίες από ελεγχόμενες πηγές αναφέρουν ότι έχει προχωρήσει τόσο η ομαδοποίηση στο Στρατό, ώστε οι διάφορες ομάδες, κυρίως στο χώρο των μεσαίων και ανώτερων στελεχών τολμούν και συνευρίσκονται ανοικτά σε διάφορα σπίτια και συζητούν τρόπους «να την αντιμετωπίσει η κατάσταση».

Η πιο συγκροτημένη από αυτές τις ομάδες είναι μια ομάδα «ανησυχούντων συνταγματάρχων» οι οποίοι αριθμούν τους τριάντα πέντε και πρόσκεινται στο ΠΑΣΟΚ. Η ομάδα συγκροτήθηκε άτυπα μετά την 1η Ιανουαρίου και το πιστεύω της εξαντλείται στην «υπεράσπιση του Αντρέα και του ΠΑΣΟΚ από τις επιβουλές των αντιπάλων τους».

Τέλος, άλλες πληροφορίες του «ΑΝΤΙ» που δεν έγινε δυνατόν να επιβεβαιωθούν, αναφέρουν ότι πριν από λίγες μέρες παρατηρήθηκαν «περιέργες κινήσεις» κάποιων «θερμοκέφαλων» σε σύνταγμα πεζοναυτών.

● Δεν μπορούσαμε να διαπιστώσουμε επακριβώς την κατάσταση που επικρατεί στο Πολεμικό Ναυτικό, ένα σώμα που ήταν ανέκαθεν «κλειστό» στις «ξένες» επιρροές και οι αξιωματικοί του ενεργούσαν πάντα σύμφωνα με τα στενά τους συμφέροντα. Ωστόσο, αναφέρονται και εκεί κινήσεις «ανησυχούντων αξιωματικών» που πρόσκεινται στο ΠΑΣΟΚ και κινούνται στο περιβάλλον γνωστού για τις συντηρητικές του απόψεις ναυάρχου.

Όλα αυτά οδηγούν στο συμπέρασμα ότι κάτι εγκυμονείται σήμερα στις Ένοπλες Δυνάμεις εξαιτίας της άφρονος αντιμετώπισής τους από τα δυο μεγάλα κόμματα και της εμπλοκής τους στην πολιτική διαμάχη. Άλλωστε είναι από μόνο του επικίνδυνο το γεγονός ότι σε όλη την κλίμακα της ιεραρχίας των Ενόπλων Δυνάμεων λειτουργούν σήμερα ομάδες

αξιωματικών που συνευρίσκονται και συσκέπτονται, άτυπα μιν, αλλά συσκέπτονται, για το τι θα γίνει «για να βγει η χώρα από την κρίση». Παρόμοιες ομαδοποιήσεις έχουν να παρατηρηθούν στο στράτευμα εδώ και δεκαπέντε χρόνια, γεγονός που σημαίνει ότι κανένας δεν ελέγχει σήμερα τις Ένοπλες Δυνάμεις. Το στράτευμα έχει αυτονομηθεί από τους υπόλοιπους θεσμούς και πέρα από τις εσωτερικές αντιθέσεις του ενεργεί πλέον ως μια αυτόνομη κάστα που υπερασπίζει μόνον τα συμφέροντά της.

Ένα φάντασμα επιστρέφει

«Κάτι κινείται» λοιπόν στο στρατό. Ακόμα και αν αυτό το «κάτι» περιορίζεται προς στιγμήν στην κομματική αντιπαράθεση των αξιωματικών και ο κ. Μητσοτάκης, όπως και οι άλλοι, δεν ανησυχούν από την πιθανότητα μιας ακόμα «εκτροπής», το γεγονός και μόνον ότι οι Ένοπλες Δυνάμεις πολιτικολογούν ασύστολα σε μια περίοδο βαθιάς πολιτικής και κοινωνικής κρίσης είναι από μόνο του ένα πολύ επικίνδυνο φαινόμενο για τη σαθρή δημοκρατία μας.

Αλλά υπάρχουν και άλλοι κίνδυνοι, πολύ πιο άμεσοι και ορατοί από το ενδεχόμενο ενός πραξικοπήματος. Την ίδια στιγμή που πτέρωχοι και στρατηγοί έχουν εμπλακεί στην πολιτική διαμάχη ο τουρκικός επεκτατισμός αναζωπυρώνεται. Την ίδια στιγμή που η ανεπάρκεια της ηγεσίας της και τα αλληπάλληλα σκάνδαλα έχουν καθηλώσει την ελληνική Παλεμική Αεροπορία στο έδαφος, τα τουρκικά F-16 αλωνίζουν ανενόχλητα τον ελληνικό εναέριο χώρο, επειδή δεν έχουν αντίπαλο αεροσκάφος να αναμετρηθούν. Εμείς σπεύσαμε να πληρώσουμε πρώτοι τις μίζες για τα «Μιράζ» και τα F-16, αλλά οι Τούρκοι παρέλαβαν πρώτοι τα ίδια τα αεροπλάνα.

Παρά τις διακηρύξεις του Ανδρέα Παπανδρέου και του ΠΑΣΟΚ περί «απολιτικοποίησης» του στρατεύματος και κα-

τάργησης των «στεγανών» που τις διαχωρίζουν από το λαό, οι Ένοπλες Δυνάμεις παραμένουν φέουδο των αρχηγών τους και δέσμιες των κομματικών επιλογών της αναπαραγόμενης κλίκας που τις κυβερνά μετά τον εμφύλιο.

Ο Ανδρέας Παπανδρέου και οι κυβερνήσεις του όχι μόνο δεν άλλαξαν αυτό το καθεστώς, αλλά αντίθετα έκαναν ότι μπορούσαν για να «κομματικοποιήσουν» και να «αποδιοργανώσουν» τις Ένοπλες Δυνάμεις, δίνοντας στους αξιωματικούς ό,τι τους ζητούσαν, από αυξήσεις και κάθε είδους προνόμια και παροχές μέχρι συμμετοχή στις προμήθειες.

Αλλά, οι ευθύνες επιμερίζονται και στο κόμμα της αξιωματικής αντιπολίτευσης η οποία σπεύδει να επωφεληθεί από την κατάσταση που επικρατεί στις Ένοπλες Δυνάμεις προκειμένου να εξυπηρετήσει τις στενά κομματικές της επιδιώξεις. Όπως και το ΠΑΣΟΚ έτσι και η Ν.Δ.

δεν έχει κανένα λόγο για να καταργήσει τα στεγανά που χωρίζουν τις Ένοπλες Δυνάμεις από το λαό. Το μόνο που θέλει να κάνει είναι να πάρει τους στρατηγούς με το μέρος της και δεν την απασχολεί καθόλου αν αυτή η συμπεριφορά της θέτει σε κίνδυνο τη δημοκρατία και τη χώρα.

Αν αυτή τη στιγμή υπάρχουν δεκάδες λόγοι που απαιτούν την παραίτηση του Α. Παπανδρέου και τον ορισμό μιας υπηρεσιακής κυβέρνησης πρέπει να προστεθεί ένας ακόμα: Μια κυβέρνηση υπηρεσιακή που θα οδηγήσει σε άμεσες εκλογές, θα εκτονώσει την ένταση και στις Ένοπλες Δυνάμεις για τις οποίες πρέπει όλα τα κόμματα από τώρα να δεσμευθούν ότι θα τις κρατήσουν έξω από τα πολιτικά παιχνίδια, θα φροντίσουν για το αξιόμαχό τους και θα εγγυηθούν ότι δεν θα υπάρξουν προγραφές αλλά μόνον αξιολογικές επιλογές. []

ΠΟΙΟΣ ΠΑΤΡΟΝΑΡΕΙ ΤΑ ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΑ ΑΝΤΑΛΛΑΚΤΙΚΑ

Μια άλλη απάτη σε βαθμό κακουργήματος με πρωταγωνιστές οικονομικούς αξιωματικούς της Διοίκησης Αεροπορικού Υλικού και αντιπροσώπους.

Insert the following after paragraph 2.

"Nothing in this agreement shall convey to the buyer the right to reproduce or cause the reproduction of any product of a design identical or similar to that of the product purchased hereunder or give to the buyer a license under any patents or rights owned or controlled by the seller".

This addendum will retroactively become operative on the effective date of FOS contract for F1 CG/AC.

Είχαμε ασχοληθεί πριν 2 χρόνια με μια «ιστορία τρόμου» της Διοίκησης Αεροπορικού Υλικού, όπου υλικά των MIRAGE, πρόσφατα αγορασμένα, είχαν βγει για εκποίηση στο ένα χιλιοστό της αξίας τους. Σήμερα φέρνουμε σε φως, το πώς μεθοδεύεται, με βασικό πυρήνα αγορασμένα MIRAGE, να τα πληρώσουμε ακόμα ακριβότερα.

Στις πιο αναπτυγμένες μέχρι και τις περισσότερες υπανάπτυκτες αεροπορίες του κόσμου, έχει αναπτυχθεί ένα δίκτυο παραγωγής βασικών, τουλάχιστον, ανταλλακτικών για υποστήριξη τους σε εθνική βάση. Το δίκτυο αυτό αποτελείται από ένα πλέγμα κρατικών εργοστασίων και υποκατασκευαστών τους και παρέχει αυτοδυναμία και οικονομία. Πριν από κάμποσα χρόνια, υπήρχε μια αρκετά ισχυρή τέτοια αυτοδυναμία στην χώρα μας, με βασικό πυρήνα το Κρατικό Εργοστάσιο Αεροπλάνων (με το οποίο επίσης ασχοληθήκαμε) που σήμερα έχει σχεδόν μηδενισθεί. Το εξωφρενικό στην όλη αυτή υπόθεση είναι ότι οι οικονομικοί αξιωματικοί της Αεροπορικής Διοίκησης Υλικού πάνε να παγιοποιήσουν την κατάσταση αυτή προσπαθώντας να απαγορεύσουν την

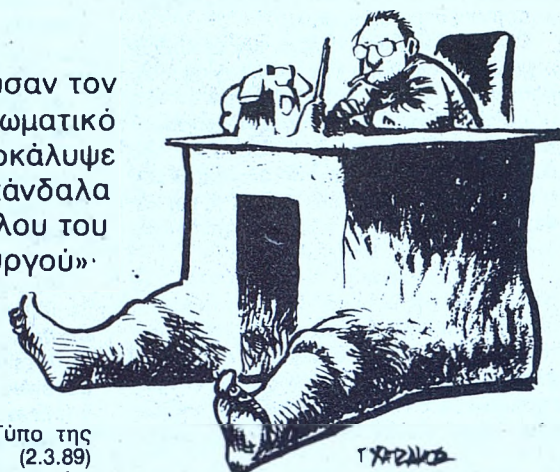
παραγωγή ανταλλακτικών, πράγμα που ήταν αδιανόητο και πριν 30 ακόμα χρόνια, όπου δεν υπήρχαν OFFSETS, ελληνοποιήσεις και άλλα ηχηρά.

Στην παράπλευρη φωτοτυπία εγγράφου γαλλικών εταιρειών διαβάζει κανείς την προσπάθεια, και μάλιστα αναδρομική, για απαγόρευση παραγωγής ανταλλακτικών, κάτι που και για μπανανίες είναι αδιανόητο. Έτσι τα MIRAGE σε λίγο θα μας στοιχίζουν το χρόνο περίπου 10 δις. δραχμές σε ανταλλακτικά.

Οι ίδιοι κύκλοι αυτοί της διοίκησης ενώ υπογράφουν παράνομες δεσμεύσεις σαν την παραπάνω γαλλική, δεν προωθούν αντίστοιχες ελληνικές προτάσεις, καθυστερούν υπογραφές συμβάσεων κ.τ.λ. Στο θλιβερό αυτό κατεστημένο 4-5 αξιωματικών και πρακτόρων γαλλικών συμφερόντων είχε αντιταχθεί σκληρά ο υποπτεράρχος Ε. Παπαδόπουλος, του οποίου η πρόσφατη αποστρατεία θα μπορούσε να ερμηνευθεί σαν εκδίκηση των ξένων συμφερόντων. Ο κ. Παπαδόπουλος είχε ξεκινήσει πραγματική σταυροφορία για ελληνοποίηση των προμηθειών, πράξη που τον τιμά ιδιαίτερα, και που αποτελεί εξαίρεση στο ευρύτερο κλίμα των στρατηγών.

Η ΕΞΟΥΣΙΑ ΕΚΔΙΚΕΙΤΑΙ ΠΑΝΤΟΤΕ

Αποστράτευσαν τον
αξιωματικό
που αποκάλυψε
τα σκάνδαλα
του «φίλου του
πρωθυπουργού»·
Γιώργου Λούβαρη

Αν διαβάσει κανείς τον Τύπο της προηγούμενης Πέμπτης (2.3.89) θα σχηματίσει την εντύπωση ότι οι τελευταίες κρίσεις στην ηγεσία των Ενόπλων Δυνάμεων έγιναν μέσα σε κλίμα απόλυτης τάξης και ηρεμίας. Και όμως την ίδια μέρα όλες οι πολεμικές μοίρες της αεροπορίας είχαν τεθεί σε συναγερμό για να αντιμετωπίσουν πιθανές κινήσεις επίδοξων κινηματιών.

Όλα άρχισαν την προηγούμενη ημέρα, ανήμερα δηλαδή των κρίσεων, όταν με απόρρητο σήμα, το Εθνικό Κέντρο Επιχειρήσεων (ΕΚΑΕ) του Αρχηγείου Τακτικής Αεροπορικής Δύναμης (ΑΤΑΔ) διέταξε τους διοικητές των μονάδων «να παρακολουθήσουν τις αντιδράσεις του προσωπικού από τις κρίσεις και να αναφέρουν αμέσως κάθε εξέλιξη».

Εκείνη την ημέρα (Τετάρτη 1.3.89) είχε κριθεί μόνον η ηγεσία της Πολεμικής Αεροπορίας και είχαν αποστρατευθεί τρεις υποπτεράρχοι, ο Ε. Παπαδόπουλος, ο Ι. Ευθυμίου και ο «προαιώνιος εχθρός» του κ. Σταπά, Δημήτρης Κολώνης. Όλοι λοιπόν οι διοικητές της Πολεμικής Αεροπορίας κατάλαβαν από το σήμα ότι ο αρχηγός τους, ο κ. Στάππας, περίμενε να εκδηλωθεί κάποια «κίνηση» από μέρους του κ. Κολώνη και άλλων «πράσινων» αξιωματικών, εφόσον για τους άλλους δυο αποστρατευθέντες δεν ετίθετο θέμα.

Το επεισόδιο αυτό παρέμεινε μέχρι σήμερα «μυστικό» της Πολεμικής Αεροπορίας, οπότε τίθεται το ερώτημα: Γιατί ο κ. Στάππας έστειλε το περιεργο αυτό σήμα; Είχε πράγματι πληροφορίες ότι ο κ. Κολώνης θα επιχειρούσε κάποιο απονενονημένο διάβημα και αν ναι τότε γιατί δεν ενημέρωσε αμέσως την κυβέρνηση; Και αν δεν εύρισκε την κυβέρνηση, γιατί δεν ενημέρωσε αμέσως τον υπόλοιπο πολιτικό κόσμο; Τι παιχνίδι παιχτηκε;

Η απάντηση βρίσκεται σε τρεις διαφορετικές ιστορίες που συνδέονται μεταξύ τους και αποδεικνύουν την ύπαρξη των στεγανών που χωρίζουν τις Ένοπλες Δυνάμεις από το λαό. Αλλά εκθέτουν και εκείνους στους οποίους ενεπιστεύθη το ΠΑΣΟΚ την ηγεσία της εθνικής άμυνας.

Ο κ. Στάππας αποστράτευσε τον κ. Κολώνη πρώτον, επειδή εθεωρείτο «πρωτοπαλικό» του μεγάλου αντιπάλου του, του αντιπτεράρχου Φίλιππα Μακέδου, δεύτερον επειδή παράλληλα με την ιδιότητά του ως «ανδρείκού» αξιωματικού, ο κ. Κολώνης έχαιρε και χάρει μεγάλης εκτίμησης στις τάξεις των δημοκρατικών αξιωματικών και τρίτον επειδή ο κ. Κολώνης διαχώρισε αμέσως τη θέση του από τους σκανδαλοποιούς που ανέχθηκε ο κ. Στάππας. Για να καλυφθεί λοιπόν ο κ. Στάππας απέναντι στους υφιστάμενους του και να δικαιολογήσει την ξαφνική αποστρατεία του υποπτεράρχου Κολώνη διέταξε το ΑΤΑΔ —που διοικείται από στενό του φίλο— να στείλει το περιεργο σήμα που προαναφέραμε, υπαινισσόμενος έτσι εμμέσως ότι ο Δ. Κολώνης θα επιχειρούσε κάποια κίνηση.

Αλλά η μεγάλη «είδηση» βρίσκεται αλλού και την αποκαλύπτουμε σήμερα που μετά την αποστρατεία του κ. Κολώνη εξέλιπαν όλοι οι λόγοι που επέβαλαν στο «ΑΝΤΙ» να την αποσιωπήσει. Ο υποπτεράρχος Δ. Κολώνης ήταν ο αξιωματικός που «σήκωσε» το βάρος των μυστικών ερευνών για το σκάνδαλο των πυραύλων «Μάτζικ» και το κύκλωμα Λούβαρη - Τσάτσων - χουντικών. Συνεπώς δεν θα ήταν καθόλου άστοχο να διαπιστώσουμε και στην υπόθεση αυτή ότι η εξουσία δεν συγχωρεί ποτέ και πάντα εκδικείται έστω και με τη διαμεσολάβηση ενός αξιωματικού όπως ο κ. Στάππας, που απολαμβάνει τη φήμη του δημοκρατικού; Ότι και αν είναι ο υποπτεράρχος Κολώνης, «ανδρείκός», «δεξιός», ή «αριστερός», η ξαφνική και αδικαιολογητή αποστρατεία του αποτελεί όνειδος και για την Πολεμική Αεροπορία, επειδή όταν όλοι οι αξιωματικοί έσκυβαν δουλικά την πλάτη στις προσωπικές ορέξεις του Ανδρέα Παπανδρέου και του Γιώργου Λούβαρη, ο Δημήτρης Κολώνης, αν και «ανδρείκός» κατάγγειλε έγγραφα όσα άλλοι δεν τολμούσαν ούτε να ψιθυρίσουν.

Οι έρευνες για τους πυραύλους «Μάτζικ» είχαν αρχίσει το 1984-85 με πρωτοβουλία ενός αξιωματικού του Α2/ΓΕΑ —το όνομα του οποίου δεν θα αποκαλύψουμε ακόμα— του τότε διευθυντού ασφαλείας του Α2 αντισημναρχου Νίκου Παπαδάκη και του διευθυντή του Α2 ταξιαρχου Λυντζεράκου, αεροπορικού ακόλουθου στην Ουάσιγκτον μέχρι πριν από λίγο καιρό.

Όταν οι έρευνες έφτασαν σε αδιέξοδο την ευθύνη τους την ανέλαβε ο Δ. Κολώνης και όταν έληξαν τις έθεσε αμέσως υπόψη της τότε ηγεσίας της Αεροπορίας και του αρχηγού της, αντιπτεράρχου Αποστολάκη, παλιού φίλου του κ. Στάππα, από την εποχή του «Κινήματος του Ναυτικού». Όταν όμως παρουσίασε το «φάκελο Λούβαρη» στον κ. Αποστολάκη εκείνος του είπε «μην τον αγγίζεις, το θέμα το χειρίζεται ο Μαρινάκης». Ο κ. Μαρινάκης είναι γνωστός στους αναγνώστες του «ΑΝΤΙ» από τη συμμετοχή του σε πολλά σκάνδαλα και υπενθυμίζουμε ότι σήμερα συνεργάζεται με τον κ. Σπύρο Καρατζαφέρη της ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑΣ στην έκδοση του στρατιωτικού περιοδικού «Άμυνα και Τεχνολογία».

Αργότερα, ο κ. Κολώνης, που είχε περιπέσει στο μεταξύ σε δυσμένεια και είχε εξοριστεί στο ΓΕΕΘΑ παρουσίασε το φάκελο-Λούβαρη και στον κ. Χαραλαμπίδου, ο οποίος αφού τον συνεχάρη του υποσχέθηκε ότι «θα τον αποκαταστήσει σύντομα». Φυσικά τον αποστράτευσε. Μήπως λοιπόν θα έπρεπε να «αποστρατευθεί» μόνος του και ο υπουργός Άμυνας, ύστερα από αυτή την αποκάλυψη; Διαφορετικά πώς θα μπορέσει να εξηγήσει την ένοχη σιωπή του επί τόσα χρόνια για το σκάνδαλο Λούβαρη; Ή μήπως εκτός από το σκύψιμο της μέσης του στο Καστρί ο κ. Χαραλαμπίδουλος ήξερε τόσα χρόνια να παζαρεύει καλά τα μυστικά που έμαθε τόσον καιρό στην ηγεσία του υπουργείου Άμυνας;

Αλλά υπάρχουν και άλλα σκάνδαλα που «συνδέουν» τον κ. Στάππα με τον κ. Κολώνη και εξηγούν εν μέρει, την αποστρατεία του τελευταίου. Ένα από αυτά είναι και η αγορά πέντε δυσδιάστατων ραντάρ από τη γερμανική εταιρεία «Ζήμενς», ενώ όπως γράψαμε πριν από ένα χρόνο η Πολεμική Αεροπορία χρειαζόταν τρισδιάστατα. Ο κ. Κολώνης κατάγγειλε έγκαιρα την απαράδεκτη αγορά, αναφέροντας παράλληλα συγκεκριμένες υπόνοιες για δωροδοκία αξιωματικών που ήταν προστατευόμενοι της ηγεσίας. Μόλις ο κ. Στάππας διάβασε την έκθεση εξοργίστηκε και άρχισε να φωνάζει «ποιος με υπονομεύει εδώ μέσα;». Η αγορά βέβαια, έγινε.

Αλλά ας σταματήσουμε εδώ γιατί τα υπόλοιπα δεν ωφελούν πραγματικά κανέναν.

Η «HALF NOTE» productions + 90,2 Αριστερά στα FM παρουσιάζουν

WB4C

ΣΤΑΔΙΟ
ΕΙΡΗΝΗΣ
& ΦΙΛΙΑΣ

18 ΑΠΡΙΛΙΟΥ
9M.M.

ΕΙΣΙΤΗΡΙΑ
ΣΤΑ ΤΑΜΕΙΑ ΤΟΥ ΠΑΛΛΑΣ
ΚΑΙ ΣΤΑ ΚΕΝΤΡΙΚΑ
ΔΙΣΚΟΠΩΛΕΙΑ

“Άκουσα τόν κατωτέρω διάλογον μεταξύ δύο ανθρώπων μέ νοσηράν φαντασίαν.

— Προβλέπω ραγδεάς εξελίξεις εις τήν ἡπόθεσιν Κοσκωτά μετά τά Κούλουμα.

— Δηλαδή, τί προβλέπεις;

— Προβλέπω Κουκούλουμα.

Παρακάτω δέν άκουσα διότι ἤμουν βιαστικός. Πήγα νά πάρω λαγάνα.

* * *

“Αστατο καιρό είχαμε εις τήν ταφήν του Χιροχίτο. “Ας ελπίσουμε ότι θά έχου-
με καλῆτερο στήν κηδεία του Βαλντχάιμ.
“Εάν πάμε μέ τούς άλλους 167 άρχηγούς
Κρατών καί εις τήν “Αφστρεϊάν, τελειό-
νουμε μέ τās κοινονικάς μας ύποχρεό-
σεις πρός τούς ἥρωας του Β’ Παγκο-
σμίου Πολέμου καί κλείνομεν ώς τεθλι-
μένοι.

* * *

“Αναιδέστατος ό νέος άφτοκράτωρ
της “Ιαπωνείας “Ακηχίτο. “Ενώ είχε παρα-
χωρήσει δεκαπεντάλεπτον άκρόασιν εις
τόν Κύριον Πρόεδρον της Δημοκρατίας
μας καί τήν στιγμήν πού διά νά παρηγο-
ρήσῃ τόν βαρυπενθούντα διάδοχον του
διηγῆτο τόν Πελοπονισιακόν Πόλεμον,
εις τό κρίσιμότερον σημῖον της μάχης, ό
“Ακηχίτο τόν διέκοψε μέ τās φράσεις, μή
μιλάς δέν εἶναι άπαραίτητο μή μιλάς πε-
ράσαμε τό τέταρτο. “Ενώ όπως μετεδό-
θη, ἡ άκρόασις έκράτησεν ακριβώς 12 λε-
πτά.

Πόση διαφορά μεταξύ του άναιδούς
“Ακη Χίτο καί του ιδικοῦ μας έβγενοῦς
“Ακη, πού όχι μόνο δέν βάζει χρονικούς
περιορισμούς, αλλά έκλιπαρεῖ τούς “Αρ-
χηγούς Κομμάτων νά μιλήσουν διά τόν έ-
κλογικόν Νόμον προσφέρων άκρόασει
έπιπροστίτου διαρκείας. Τέτοιοι δυστυ-
χώς ιδιόρρυθμοι εἴμεθα. Νά ιστάμεθα ύπο-
μονητικοί εις τήν οὔραν διά μίαν δωδεκά-
λεπτον συζήτησιν μέ άφτοκράτορα καί
νά περιφρονούμε μέ άγένειαν τήν πρό-
σκλησιν ενός ύπουργοῦ “Εσωτερικῶν διά
ένα απόγευμα μέ συζήτησιν περί άνέμων
καί ἡδάτων.

* * *

Διαβάζων εις τās εφημερίδας διά τās
ύψηλάς έπικηρήξεις πού ώρισεν ό θρη-
σκεφτικός ἡγέτης του “Ιράν, έσκέφθην
πόσον τυχερός έστάθη ό άείμνηστος με-
ταρρυθμιστής της Τουρκίας κ. Μουσταφά
Κεμάλ πού άπέθανε, χωρίς νά δολοφονη-
θῇ.

Μίαν όρεάν προΐαν εισέβαλε εις τήν
“Εθνοσηνέλεφσιν κραθέντων τό ιερόν Κο-
ράνιον καί άφού άνήλθε εις τό βῆμα τό
πέταξε εις τούς βουλευτάς, έκστομίζων
τούς κατωτέρω σατανικούς στίχους:

Τό βιβλίον άφτό σās έχει άποβλακώση.
Λοιπόν, σās άρέσει δέν σās άρέσει,

ΑΠΙΣΤΕΥΤΑ ΚΑΙ Μωο62.

νά μή σās ξαναδῶ μέ σαρίκι καί μέ φέσι
καί πρίν σās πάρῃ ό διάολος καί σās

σηκώσῃ

σās διατάζω, έπειδῃ έγώ έστι θέλω
άπό άβριο θά φοράτε όλοι καπέλλο
ώστε συντόμως γέροι καί νέοι
νά γίνεται όλοι “Εβροπαίοι.

Τήν εποχήν πού ό Κεμάλ άπήγγειλεν
άφτά εις τούς Χοτζάδες κέ βουλευτάς, ο
Χομεϊνί ἦτο νέος καί δέν είχε τήν δῆνα-
μιν νά τόν έπικηρήσῃ. “Ο Κεμάλ ἦτο ἤδη
μέγας ἡγέτης της Τουρκίας, ενώ ό Χομεϊ-
νί άφισκοκλητής εις τήν νεολαίαν της
“Ισλαμικής έπαναστάσεως. “Εάν τόν εί-
χεν επικηρήσει λόγω βλασφημίας πρός
τό Κοράνειον μέ ποσόν 3 εκατομμυρίων
δολαρίων, πρώτη θά τόν εκαθάριζεν ἡ
Ζωζώ Νταλμάς πού τόν έβλεπεν καθημε-
ρινώς καί έζη μαζί του εις τό άνάκτορον
του Ντολμά-Μπαξέ, πού διά τήν χλιδή
του οι Τούρκοι τό άποκαλοῦν “Βίλα Καλ-
κάνη του Βοσπόρου». “Εκεῖ Ζωζώ καί
Μουσταφάς είχαν βάλει τās βάσεις μι-
ας άληθοῦς “Ελληνο-Τουρκικής φιλίας 70 έ-
τη πρό του Νταβός καί εκεί ό Κεμάλ εξέ-
πνεφσεν έξαντλημένος άπό φησικόν θά-
νατον εις τās άγκάλας της Ζωζώς πού
τήν κατηγορήσαν διά δολοφονίαν. “Εάν ἡ
Ζωζώ τόν είχαν πράγματι δολοφονήσῃ,
δέν θά ἤρχετο εις τήν “Ελλάδα διά νά λά-
βῃ τήν σύνταξιν τών 12.000 ως διατελέ-
σας ἡθοποιός, αλλά θά έζη εις τήν “Εκά-
λην μέ άλλας προσοπικότητας μέ τούς
τόκους της έπικηρήξεως πού θά είχαν
στείλει μέ τόν Λούβαρην εις καμίαν κα-
λήν τράπεζαν της Γενέβης. “Αρα, τυχε-
ρός ό Κεμάλ, άτυχος ἡ Ζωζώ καί άκόμη
πιό άτυχοί έμεῖς πού πάθαμε μεγάλη Μι-
κρασιατική καταστροφή έξ αιτίας της μι-
κράς ἡλικίας του Χομεϊνί.

* * *

Τί θά γίνει τέλος πάντων μέ άφτάς τās
άλεπαλήλους παρετήσεις. “Ο κ. Γιότας
παρητήθη διότι δέν μπορούσε νά συνα-
γελάζεται μέ κλέπτας. “Η κῆρια Συνοδι-
νού παρητήθη διότι δέν ἤθελε νά εργά-
ζεται μέ λωποδύτας. Τόρα φημολογῖται
ότι θά παρετηθῇ κέ άλλος βουλευτής
διότι δέν μπορεί νά συνενωθῇ μέ πλα-
στογράφους. “Η χώρα όμως άφήνῃ τήν
στιγμήν διαθέτει πλούσιον κοκτέιλ ειδι-
κοτήτων. “Εχομαι θησαβρόν όχι μόνον
άνθρώπων, αλλά καί ειδικευμένων κλά-
δων. “Υπάρχουν κομπινადόροι, μεσάζον-
τες, εργολάβοι, φίλοι, καταχρασταί
κ.λ.π. “Εάν ό ένας βουλευτής παρετήτε

διότι δέν ἡμπορεῖ νά συνεργάζεται μέ
“ταχυδρόμον» κέ ό άλλος διότι δέν ἡμπο-
ρεῖ νά τά έβρῃ μέ τήν άλφα ἢ βῆτα συντε-
χνίαν, τότε έχομαι διάλυσιν του Κοινο-
βουλίου έλλείψει βουλευτῶν. Μόνη λύ-
σις νομίζω εἶναι ἡ προκήρηξις εκλογῶν
έντός του Μαρτίου, ώστε νά άναδειξομαι
συνεργασίμους. Δέν εἶνε όρέον νομίζο-
νά εἴμεθα ρατσισταί.

Τί θά πεί “δέν συνεργάζομαι μέ τόν τά-
δε διότι εἶνε άπατεῶν ἢ άτιμος»; “Αφτό
εἶνε καθαρός ρατσισμός. Δέν έπιτρέπετε
νά διαχωρίζομεν τούς “Ελληνας εις δύο
κατηγορίας φωτός καί σκότους. “Ολοι έ-
νομένοι πρέπει νά εἴμεθα διά τήν νέαν
τετραετίαν, εἶπεν ό προθυπουργός μέ
τήν βαρησήμαντον όμιλίαν του εις τό
στάδιον Ειρήνης κέ Φιλίας, τόν όπιον ό-
λοι οι Λαοί της “Εβρόπης θαβμάζουν, διό-
τι χορίς ύποκρισίας βοηθεῖ τήν πάταξιν
του ρατσισμοῦ στέλων όπλα εις τήν Νό-
τιον “Αφρικὴν. Μόνον κακοί ἡγέται δια-
χωρίζουν τούς Λαούς εις πλούσια κράτη
του Βορά καί πτωχά του Νότου. “Εμεῖς
δέν δεχόμεθα τήν κηδεμονίαν οὔδενοῦς,
οὔτε έπιτρέπομεν όριοθέτησιν τών δρα-
στηριοτήτων μας. “Ανήκομεν εις τούς
ΒΙΠΣ της Εὐρώπης κέ μέ τά κολακεφτικώ-
τερα λόγια μας προβάλει Διεθνώς τό
Τάϊμ. Διότι όπος λέγουν κέ τά αρχικά
μας, δέν εἴμεθα μόνον Βολικοί “Υπηρέται
Πανγκοσμίου Συνφέροντος, αλλά καί
Βοηθτικοί “Υπηρέται Πολεμικῶν Σηράξε-
ων.

Δι’ άφτό παρακαλό, μέ φειδῶ αί παραι-
τήσεις κέ όχι υπερβολικέ έφθιξε.

* * *

Κέ κάτι άσχετον, τό όποιον όμος άνα-
φέρω έπιδή μέ εντηποσίασεν. “Εδιάβασα
ότι “Ιάπωνες τεχνικοί, κατασκεβάσαν τό
μικρότερον ραδιόφωνον ἡψηλῆς τεχνο-
λογίας πού τό μήκος του εἶναι ενός πόν-
του καί τό πάχος του μόλις δύο χιλιο-
στῶν. Τώρα, μοῦ εἶπεν κάποιος “Ιάπων
τουρίστας, μία αντίπαλος κατασκεβά-
στρια “Εταιρία έτοιμάζεται νά ρίξῃ εις
τήν αγοράν ένα άκόμη πιό έπαναστατι-
κόν ραδιόφωνον. Δέν θά έχη καθόλου
διαστάσεις καί θά εἶνε άφαντον κέ άόρα-
τον. “Αφτός πού θέλει νά τό αγοράσῃ, ά-
πλῶς θά πηγένη εις τό ταμείον κέ θά
πληρόνη, κέ ό καταστηματάρχης θά τόν
βεβεόνη ότι τό πήρε. “Εάν όμως ό πελά-
της κατά τήν έξοδον άντιληφθῇ ότι τό
ραδιόφωνον πού άγόρασε εἶνε άνήπαρ-
κτον κέ έπιστρέψῃ διά νά διαμαρτηρηθῇ,

ΟΜΩΣ ΑΛΗΘΙΝΑ

Όλοι αι ταμιαί έχουν έντολήν νά λέγουν «Μετά τήν απομάκρυνσιν έκ του Ταμείου, ουδέν λάθος αναγνωρίζεται. Θά τό χάσατε καθ' όδόν καί πρέπει ν' αγοράσετε άλλο».

Φοβούμαι ότη κάποια μεγάλη άπάτη έτοιμάζει ή 'Ιαπωνική Τράπεζα πού χρηματοδοτεί αψήν τήν έφέβρεσιν. Κέ θά ξεσπάση μέγα σκάνδαλον άν αποδειχθεί ότι πολλοί διεφθηνταί από κασέτας εισέπραξαν κέ τεράστια ποσά. 'Η κασέτα, κατ' έμέ είνε τό πλέον επικίνδυνον τμήμα του ραδιοφώνου.

★ ★ ★

Ό κήριος Τόμπρας, διά νά αποδείξη ότη ό προθυπουργός είνε άθώος κέ δέν έχη καμίαν ανάμειν εις τό θέμα Κοσκοτά, άνέσυρε από τό κονσερβοκούτι τής μνήμης του μίαν ιστορίαν κέ διηγήθη τήν κατ' έτέρω διήγησιν:

«Ένας έστιάτωρ, άντιληφθείς έξω του έστιατορίου του έναν πεινασμένον, του προσέφερε εις μίαν τράπεζαν φαγητόν. (Έστιατόριον τών Φίλων. έλέγετο το Κέντρον, αλλά άφτό χάριν συντομίας τό παρέλειψεν ό κ. Τόμπρας.) Μετά τήν Χριστιανικήν άψήν πράξιν του χριστιανου έστιάτορος πού έμβλημά του ήτο τό "Ού μοιχέφσης" (πού καί άφτό τό παρέλειψεν ό κ. Τόμπρας νά τό αναφέρη) ό πεινασμένος άφού τήν έτύλοσεν, άνεχώρησε καί όλίγον μακρήτερον διέπραξε ένα έγκλημα. Καί μέ ιεράν αγανάκτησιν ό έβέξαπτος κέ ιδιόρυσμος κ. Τόμπρας έρώτησεν: Πτέει ό έστιάτωρ πού τόν έταΐσεν;»

Εις τήν έρώτησιν άψήν πιστέβω ότι δικαιούμαι διά νά άπαντήσω κέ νά είπω τά έξης έντός τών πλεσίων του Σηντάγματος: Δέν ένστερνίζομε τάς άπόψεις σας κ. Τόμπρα. Πτέει εις μέγαν βαθμόν ό Χριστιανός έστιάτωρ, διότι ένω πολλοί γείτονες του έφόναναν "Μήν τόν ταΐζης, είνε ύποτον πρόσοπον" άφτός εκόφεβεν εις τάς προειδοποιήσεις τών καθολικώς διαμαρτηρομένων. "Άλλοι γοερώς εκράβγαζον "Μήν τόν ταΐζης, είνε άπατεών. Κηκλοφορεί μέ πλαστήν κάρταν DINERS κι έβαλε εις τό χέρι πολλούς έστιάτορας τής 'Αμερικής προφασιζόμενος τόν πεινασμένον. Διати θέλγν νά καταστρέψης τήν καλήν φήμην του έστιατορίου σου σιτίζων έναν χονδρόν του όποιου κέ μόνον ή έξωτερική έμφάνισις προδίδει άνάτον βουλιμίαν; Κέ καλά ως φανατικός Χριστιανός προέβης εις ένα χριστιανικόν

σφάλμα κέ ύπέπεσες εις άμαρτίαν. Διати μετά τό έγκλημα του πεινασμένου έξηκολούθης νά τόν μπουκώνης; Καί διати διά νά έλαφρύνης τήν θέσιν του έστελνες τόν άρχιγκαρσόν μπάρμαν καί μπάρμαν μέ τόν πρόθυμον λαντζέρην Σωτήρην διά νά διαδίδουν ότι ουδέποτε έγνώρισες τόν πεινασμένον κέ ουτε είχες συναλαγάς μέ άψήν, επιδεικνύοντες κέ "ρόζ χαρτιά" εις τούς θαμόνας διά νά πεισθούν ότι ό καταβροχθίσας τό καταπέτασμα πεινασμένος ήτο έντάξει οικονομικός κέ είχαν άφήσει φέβγων καί έβδομαδιαίον πουρμπουάρ 75 εκατομμυρίων εις τόν καταστηματοάρχην; Διати διέδιδον μέ όλην τήν δήναμιν τών πνευμόνων των ότι όλα αυτά είνε σκεβωρία πού άποσκοπεί νά του κλείσουν τό έστιατόριον, άφού ή προκλητική ταΐσις καί μπούκωσις έγένετο διά τής μεγίστης κουτάλας του μαγειρίου ένώπιον τών άπορούντων πελάτων κατόπιν όδηγιών του πού ήτο ό Μέγας Κουταλιανός καί παρασκευαστής τών Σοσιαλιστικών σπεσιαλιτέ;

Άψτά προειδοποιούν οί γείτονες κ. Τόμπρα εις τόν άλαζόνα καταστηματοάρχην, τά όποια όμως άφτός μέ άψταρχισμόν άπέριπτε καί δι' άψτό σήμερον δέν θεωρείται άθώος άλά συνένοχος. Καί ό χαρισματικός έστιάτωρ, εις μίαν προσπάθειαν συγκρατήσεως τών πελάτων πού κατευθύνονται εις άλλας κουζίνας, προσφέρει νέα έδέσματα καί πιάτα όπως «μποξάν παροχών» «παρामυθοσάλαταν άφέςεων» καί «άμόλυβδους γίγαντες μεγάλου κυβισμού», πού λόγω προχείρου κατασκευής ουδένα συγκινούν γαστρονομικός. "Ένα άπομένει νά κάνετε κ. Τόμπρα διά νά τόν σώσετε άφού σάς έχει μαγέψη τόσον ή άκτινοβολία του. Νά τραβήξετε τό ρεβόλβερόν σας καί νά τόν ύποχρεώσετε νά εγκαταλείψη τό μαγειρείον. Άψτό επιτάσει τό Δημόσιον σηνφέρον του όποιου σεις είσθε ό ισόβιος ή πηρέτης.

★ ★ ★

"Έχω μίαν θεωρίαν πού βασίζεται επί έπιστημονικής βάσεως. "Ότι δηλαδή πολλές φορές άσήμαντα γεγονότα, αλλάζουν τόν ρούν τής ιστορίας. Τόν Ναπολέον κατέστρεψεν μία άσήμαντος βροχή. Ό Κέσαρ έξ αιτίας τής μύτης τής Κλεοπάτρας διέλυσε μίαν άφτοκρατορίαν. Ό Νέφτων έκ τής πτόσεως ενός μύλου έφέβρε τήν βαρήτητα. Κέ έγώ έκ τής θέας όλίγων σκουπιδιών ένepνέψοθην τό κατωτέρω ποίημα.

*Μίαν φοράν καί ένα κερόν
πήγε ή γάτα εις τόν χορόν
καί δέν χόρεψε καλά
κέ τής κόψαν τήν ουρά.
Κέ ή ουρά μετά τόν χορόν
ερίφθη εις σκουπιδιών σωρόν.*

Κι' ένας γάτος πού τήν αγαπούσε - κέ εις τά σκουπίδια τήν ζητούσε βλέπων τής αγαπημένης του τήν ουρά - εκλαψε μέ δάκρυα πικρά. Κέ έρωτώ κάθε καλόπιστον άναγνώστην: Έάν δέν έβλεπα όλίγα άσήμαντα σκουπίδια, θά τό έγγραφα; Άσφαλώς όλοι θά μου πούν ΟΧΙ. Άρα ή θεωρία μου είνε σωστή.

★ ★ ★

Πρωτοφανή γεγονότα έλάμβανον χώραν εις τό Βηζάντιον από άψτούς πού έκυβέρνων κέ ήθελον πάση θηρία νά διατηρήσουν τήν έξουσίαν. Άγιος κατέσφαζε Άγιον, Άφτοκράτειραι μέ έραστάς άρχιεβνούχους παρέσυραν εις τά λουτρά κέ έστραγγάλιζαν Πατριάρχας, ό Άγιος Κωνσταντίνος μαχέρωνεν τόν υιόν του κέ παρά τάς παρακλήσεις τής μητρός του Άγίας Έλένης κατακρεούργει τήν σήζηγόν του Φάφσαν κέ ή θεοσεβής Άγία Ειρήνην έβγαζε τά μάτια του γυιου της πού ήθελε νά τήν άποσταθεροποιήση. Τέτοια βλέπων ή σώφρων Άγία Φιλοθέη κατέφηνεν εις τήν Άττικήν, μη θέλων νά άναμιχθί έί άψτό πού έλέγετο Δημόσιος βίος τής Χώρας. «Καλύτερον οίκοπεδοφάγος εις τήν Καλογρέζαν παρά νά βλέπω τοιάφτας άθλιότητας» θά έσκέφθη ή Άγία άψτή γυνέκα τών βορίων προαστείων.

Ό μόνος άδικημένος τήν έποχήν έκείνην ήτο ό άείμνηστος Βασίλειος Βουλγαροκτόνος πού ένω είχεν τυφλώσει έπιτυχώς 100.000 άνδρας, ουτε Άγιος άνεκήρυχθη, ουτε τίποτα. Φένεται ότι καί τότε ή Δικεοσύνη, δέν έστέκετο εις τό ύψος της κέ διεπράτοντο άδικίε. Έφτηχώς τώρα τά ήθη έχουν αλλάξει καί αι κηβερνήσεις φροντίζουν ώστε τά έθιμα νά μήν είναι τόσον όδηγνρά.

Σήμερον, δίνης 30 δραχμάς, πέρνγης τήν έφημερίδα τής άρεσκείας σου καί τυφλώνεσαι μόνος σου. Καί όρασιν τάβρου νά έχεις, τήν χάνης.

Η αγγλόφωνη εβδομαδιαία εφημερίδα «Wewspot» No 7 της 17/2/89, που εκδίδεται από τη Γενική Διεύθυνση Τύπου και Πληροφοριών στην Αγκυρα, δημοσίευσε τον παραπάνω χάρτη με την ακόλουθη «θριαμβευτική» λεζάντα: «Στο National geographic magazine (αμερικάνικο περιοδικό) τόμος 174, No 6 τον Δεκέμβρη του 1988 η Βόρεια Κύπρος απεικονίζεται σαν χωριστή οντότητα».

ΕΝΔΟΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ: Ω

του Ανδρέα Μπίστη

Η συναισθηση, ότι πρόκειται για την τελευταία ίσως απόπειρα διατήρησης στη ζωή, μιας διαδικασίας κλινικά ήδη νεκρής, με τη μέθοδο των «τεχνητών αναπνοών», είναι διάχυτη στους κύκλους της πολιτικής ηγεσίας στην Κύπρο. Τόσο σε εκείνους της αντιπολίτευσης που διακηρύσσουν δημόσια αυτές τις εκτιμήσεις τους, όσο και σε εκείνους της κυβέρνησης, που μόνο για λόγους σκοπιμότητας αποφεύγουν να διατυπώσουν δημόσια τις απαισιόδοξες προβλέψεις τους.

Εάν μάλιστα θελήσει κανείς να είναι ακόμη ακριβέστερος και μέσα στα πράγματα, είναι υποχρεωμένος να διαπιστώσει ότι εκείνο που απασχολεί περισσότερο τις δυο πλευρές, ετούτη τη στιγμή, είναι το πώς θα κατορθώσουν να αποφύγουν διεθνώς το βάρος της ευθύνης για την αποτυχία του διαλόγου και να χρεώσουν την αντίπαλη πλευρά με το στίγμα της αδιαλλαξίας.

Αδιάφυστη μαρτυρία αυτής της πραγματικότητας, υπήρξε η αποτυχημένη α-

πόπειρα του Ραούφ Ντενκτάς να торπιλίσει το νέο αυτό γύρο διαβουλεύσεων, αρνούμενος αρχικά να προσέλθει στην εναρκτήρια συνάντηση της Δευτέρας το πρωί, εάν ο κ. Βασιλείου δεν «ανακαλούσε» πρώτα το χαρακτηρισμό των Τουρκοκυπρίων, ως «στρατηγικής μειονότητας» που τη χρησιμοποιεί η Αγκυρα για να προωθήσει τους σκοπούς της στην Κύπρο. Μια διατύπωση που είχε προβάλλει ο Κύπριος πρόεδρος στην ομιλία του στο Βασιλικό Ινστιτούτο Διεθνών Υποθέσεων στο Λονδίνο, κατά τη διάρκεια της πρόσφατης επίσκεψής του στην Αγγλία. Όταν ωστόσο, ο Τουρκοκύπριος ηγέτης διαπίστωσε ότι το πυροτέχνημα αυτό, δεν υπήρχε προθυμία από κανένα, να εκληφθεί σαν επαρκής κάλυψη για την διακοπή του διαλόγου, αναγκάστηκε να αναδιπλωθεί άδοξα και να προσέλθει στο διάλογο, το απόγευμα της Δευτέρας, αντί το πρωί όπως ήταν προκαθορισμένο.

Εκτός, λοιπόν, άλλων απροόπτων, οι δυο ηγέτες Βασιλείου και Ντενκτάς, έχει προγραμματισθεί να πραγματοποιήσουν δέκα συναντήσεις μέχρι τα τέλη του Μάρτη, προτού μεταβούν ξανά στη Νέα Υόρκη για νέες τριμερείς διαβουλεύσεις

Μια νέα, απεγνωσμένη, προσπάθεια διάσωσης του ενδοκυπριακού διαλόγου ξεκίνησε από την περασμένη Δευτέρα 6/3/89 στη Λευκωσία, με τη μορφή ενός καινούργιου γύρου «εντατικών διαβουλεύσεων» μεταξύ του προέδρου Βασιλείου και του Τουρκοκύπριου ηγέτη Ραούφ Ντενκτάς, με την παρουσία του ειδικού απεσταλμένου του Γ.Γ. του ΟΗΕ, Όσκαρ Καμιλλιόν.

μαζί με το Γ.Γ. του ΟΗΕ Ξαβιέ Περέζ Ντε Κουεγιάρ, στις 6 και 7 του Απριλίου. Είναι προφανές, ότι η φάση αυτή των συνομιλιών, που μόλις άρχισε, θα είναι η τελευταία γι' αυτό και η πιο κρίσιμη εάν πρόκειται να τηρηθεί το προκαθορισμένο χρονοδιάγραμμα της 1ης του Ιούνη για εξεύρεση λύσης στο Κυπριακό, που συμφωνήθηκε μεταξύ των τριών ανδρών στην πρώτη τους συνάντηση στη Γενεύη τον Αύγουστο του 1988.

Με τα σημερινά, ωστόσο, δεδομένα είναι εξαιρετικά αμφίβολο, αν όχι ακατόρθωτο, να γεφυρωθεί το χάσμα που χωρίζει τις δέσμες «εναλλακτικών προτάσεων», που έχουν ήδη καταθέσει στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων οι δυο πλευρές. Πιστοποίηση της απόστασης που χωρίζει τις θέσεις των δυο πλευρών, αποτελούν και οι επίσημες αξιολογήσεις τους εκατέρωθεν. Ο κ. Ντενκτάς έχει χαρακτηρίσει τις προτάσεις της κυπριακής κυβέρνησης σαν «απογοητευτικές», διότι κατά τους ισχυρισμούς του οι ρυθμίσεις που προβλέπουν «βρίσκονται πιο πίσω και από το Σύνταγμα του 1960», ενώ ο κ. Βασιλείου αναφερόμενος στις τουρκο-

στην Τουρκία, όπως αξιώνει με τις διχοτομικές προτάσεις του ο Ντενκτάς. Η κυπριακή κυβέρνηση, προκειμένου να πετύχει αυτό που θεωρεί ότι θα είναι ένα «ενωμένο κράτος», έκανε και νέες σοβαρές παραχωρήσεις, αποδεχόμενη απλά ένα αόριστο «χρονοδιάγραμμα» αποχώρησης του Αττίλα και των εποίκων και όχι PRIN το σχηματισμό της μικτής ομοσπονδιακής κυβέρνησης όπως αξίωνε παλαιότερα· ακόμα αποδέχθηκε μονάχα τη συνταγματική κατοχύρωση των τριών ελευθεριών αλλά όχι και την ΑΜΕΣΗ εφαρμογή τους στην πράξη. Εντούτοις δεν είναι δυνατό να αναμένεται συγκεκριμένος, ανάμεσα στις δυο διαμετρικά αντίθετες αντιλήψεις για το μελλοντικό κράτος, που χωρίζει τις δυο πλευρές.

Και τούτο διότι, όπως επανειλημμένα έχει λεχθεί από διάφορους ανώτατους κυβερνητικούς αξιωματούχους της Άγκυρας τα τελευταία δεκαπέντε χρόνια, η τουρκική εισβολή στην Κύπρο, μόνο σαν πρόσχημα είχε την «προστασία» των Τουρκοκυπρίων. Στην ουσία της υπήρξε μια επεκτατική πράξη, στηριγμένη στη ναζιστική λογική του «ζωτικού χώρου» για τη δημιουργία ενός «ΠΑΡΕΜΒΑΛΛΟΜΕΝΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ» μεταξύ της Κύπρου και της Τουρκίας, στα πλαίσια της εξυπηρέτησης των δικών της και αλλότριων ξένων συμφερόντων που έχουν προδιαγράψει την ανάδειξη της σε τοπική περιφερειακή ηγεμονική δύναμη στην περιοχή της Ν.Α. Μεσογείου και στον ευρύτερο μεσανατολικό χώρο. Από αυτό το ΚΕΚΤΗΜΕΝΟ από αυτή την επιδίωξη, ΔΕΝ ΠΡΟΚΕΙΤΑΙ ΝΑ ΠΑΡΑΙΤΗΘΕΙ η σημερινή στρατοκρατούμενη Τουρκία.

Γι' αυτό και στο επόμενο διάστημα, μέχρι τον Ιούνιο, θα πρέπει αντίθετα, να αναμένονται κάθε λογής πιέσεις του ξένου παράγοντα και προκλήσεις εκ μέρους της Άγκυρας και του Ντενκτάς προς την κυπριακή κυβέρνηση, για να ενδώσει στα διχοτομικά τους σχέδια, σε μια περίοδο μάλιστα μέγιστης εσωτερικής εξασθένισης της Ελλάδας.

Εάν αυτή η πραγματικότητα, δεν συνειδητοποιηθεί το ταχύτερο δυνατό, ιδίως στην Κύπρο, και εάν δεν σχεδιασθεί μια πολιτική ΑΜΕΣΗΣ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΤΗΣ ΜΕΤΩΠΟΥ, ώστε να προσαρμοσθεί, με γρήγορους ρυθμούς, σε επίπεδο φρονήματος, πολιτικής, οικονομικής και αμυντικής διαχείρισης στις συνθήκες μιας ΗΜΙΚΑΤΕΧΟΜΕΝΗΣ και ΠΟΛΙΟΡΚΗΜΕΝΗΣ χώρας, όπως είναι σήμερα, τότε μόνο με τις θλιβερότερες των σκέψεων μπορούμε να ατενίζουμε το εγγύς και το απώτερο μέλλον αυτού του πολύπαθου νησιού, αυτής της λατρευτής γης της Αφροδίτης, αλλά και του ελληνισμού στο σύνολό του. []

ΜΙΧΑΛΗΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΗΣ ΕΘΝΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

Τραγική απροθυμία, ανεπάρκεια και ολιγωρία του αθηναϊκού κράτους
11×18 εκ. - 208 σελ. - 500 δρχ.

ΠΟΝΤΙΟΙ: ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ
11×18 εκ. - 112 σελ. - 350 δρχ.

ΠΑΣΟΚ, ΜΝΗΜΗ ΚΑΙ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ
11×18 εκ. - 112 σελ. - 400 δρχ.

Εκδόσεις Ηρόδοτος
Μαυρομιχάλη 7 - GR 106 79 Αθήνα
Τηλ.: (01) 36.30.903

ΓΡΑΦΤΕΙΤΕ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΕΣ ΣΤΟ ΑΝΤΙ

Το βιβλίο που πρέπει να διαβαστεί από όλους

ΣΞΕΟΥΑΛΙΚΑ ΜΥΣΤΙΚΑ

Η Τέχνη της Έκστασης στον Έρωτα μέσα από διδασκαλίες του Ινδουϊστικού Πολιτισμού - ΤΑΟ, ΚΑΜΑ ΣΟΥΤΡΑ κτλ.

Πάνω από 600 φωτογραφίες και πλήθος από ανέκδοτες γκραβούρες.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΜΠΟΥΚΟΥΜΑΝΗ
Μαυρομιχάλη 1 - 3618502

Ο ΟΖΑΛ ΜΙΛΑ ΜΕΣΩ ΜΠΙΡΑΝ ΓΙΑ ΑΝΔΡΙ

Μιλάει στο «Αντί»
ο δημοσιογράφος
της «Μιλλιέτ»
Α. Μπιράν

ΑΝΤΙ: Κύριε Μπιράν ο ελληνικός Τύπος σας χαρακτήρισε σαν εκπρόσωπο, άτυπο βέβαια, του υπουργείου Εξωτερικών της Τουρκίας. Έχετε να κάνετε κάποια παρατήρηση όσον αφορά αυτό το χαρακτηρισμό;

Μπιράν: Ο ελληνικός Τύπος φαίνεται ότι είναι ανενήμερος όσον αφορά το πρόσωπό μου. Πρέπει να σας πω ότι εδώ και δυο μήνες έχω κάνει γύρω στις δέκα δημοσιεύσεις που στρέφονται τόσο κατά της πολιτικής του υπουργείου Εξωτερικών όσο και κατά της κυβέρνησης Οζάλ. Εξάλλου απεχθάνομαι να είμαι εκπρόσωπος έστω και άτυπος κάποιου επίσημου κρατικού οργανισμού. Στη διάρκεια της καριέρας μου, εδώ και εικοσιπέντε χρόνια, ποτέ δεν προσπάθησα να δικτυωθώ σε τέτοιους κύκλους. Ιδεολογικά ανήκω στη σοσιαλδημοκρατία. Πολιτικά βρίσκομαι πλησιέστερα στον Ινονού παρά στον Οζάλ και παλεύω για την ολοκληρωτική καθιέρωση της δημοκρατίας στη χώρα μου.

Παρά τη δήλωση του κ. Μπιράν, η οποία έχει καθαρά απολογητικό χαρακτήρα, τίποτε δεν πείθει ότι ο δημοσιογράφος της «Μιλλιέτ» δεν εκφράζει τις απόψεις της τουρκικής κυβέρνησης και ειδικά του υπουργείου των Εξωτερικών της χώρας του. Ο Μπιράν ήρθε στην Ελλάδα για να παρευρεθεί στο συνέδριο που οργάνωσε η Πάντειος σχολή με θέμα τις ελληνοτουρκικές διαφορές. Ταυτόχρονα ανέπτυξε μεγάλη δράση δίνοντας συνεντεύξεις σε εφημερίδες και περιοδικά, όπως στην εφημερίδα των Κούρδων προσφύγων «Κουρδιστάν Πρες», μιλώντας σχεδόν πάντοτε εξ ονόματος της τουρκικής κυβέρνησης. Αυτό εξάλλου το συμπέρασμα θα βγάλει και ο αναγνώστης του «Αντί» διαβάζοντας τη συνέντευξη που ακολουθεί. Τελικά ο Μπιράν φαίνεται ότι έγινε διαμετακομιστής των απόψεων του Οζάλ για την πολιτική κατάσταση που επικρατεί σήμερα στην Ελλάδα και για την τακτική που θα ακολουθήσει η τουρκική κυβέρνηση μέχρι τις εκλογές στη χώρα μας. Συγκεκριμένα αναφερόμενος στα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο Α. Παπανδρέου είπε:

«Αναλύοντας την εξέλιξη των γεγονότων τον τελευταίο καιρό στην Ελλάδα διακρίνουμε μια συγκεκριμένη κατάσταση. Δεν καταλαβαίνουμε επακριβώς τι συμβαίνει. Διατηρούμε αμφιβολίες για τις μεθόδους που ακολουθεί ο κ. Παπανδρέου στις διαδικασίες που συντελούνται στην πολιτική σκηνή της χώρας σας. Επίσης πιστεύουμε ότι δεν είναι πλέον ο καθοριστικός παράγοντας στις πολιτικές διεργασίες. Έχει χάσει τον πλήρη έλεγχο. Πιστεύουμε ότι ο Παπανδρέου δεν είναι τόσο δυνατός όσο παλιότερα, δηλαδή προτού ξεσπάσουν τα σκάνδαλα και βέβαια πριν από την εγχείρηση. Έτσι πεποίθηση του πρωθυπουργού της χώρας μου Τουργκούτ Οζάλ είναι να μην προχωρήσει σε καμία ενέργεια που θα αφορά τις ελληνοτουρκικές σχέσεις πριν από τις εκλογές. Ταυτόχρονα πιστεύει ότι πρέπει να απέχει η Τουρκία από κάθε ενέργεια που θα είχε ενδεχόμενα σαν αποτέλεσμα να δυναμιτίσει το κλίμα που έχει διαμορφωθεί μετά το Νταβός. Έτσι περιμένουμε το αποτέλεσμα που θα προκύψει από τις κάλπες».

Οζάλ για Παπανδρέου

«Αυτό που θέλω να πω, όμως, είναι ότι η τουρκική κυβέρνηση και πρώτα απ' όλους ο πρωθυπουργός Τ. Οζάλ πιστεύει ότι είναι πολύ πιο εύκολο να δοθεί μια λύση στα προβλήματα που απασχολούν την Ελλάδα και την Τουρκία συζητώντας με τον Παπανδρέου παρά με τον Μητσοτάκη. Ο κ. Οζάλ πιστεύει ότι παρά τις συ-

νεχείς αρνήσεις του κ. Παπανδρέου για διάλογο στο Νταβός έδωσε δείγματα μιας σημαντικής στροφής με αποτέλεσμα να επιδιώκει το διάλογο. Στη συνέχεια πιστεύει ότι ο κ. Παπανδρέου είναι σαν ηγέτης πιο χαρισματικός από τον Μητσοτάκη, και, κάτι αρκετά σημαντικό, διαθέτει την απαραίτητη επιρροή και ευκαμψία για να πείσει την ελληνική κοινή γνώμη για τις ενέργειές του. Αυτό βέβαια επ' ουδενί δεν σημαίνει ότι ο Οζάλ δεν πρόκειται να διαπραγματευτεί με τον κ. Μητσοτάκη. Όμως, όπως πιστεύει και το υπουργείο Εξωτερικών της χώρας μου, ο Μητσοτάκης ακόμα και μετά τις εκλογές δεν θα διαθέτει την απαραίτητη δύναμη και ευλυγισία για να πείσει την ελληνική κοινή γνώμη για την ανάγκη κατάληξης στις ελληνοτουρκικές διαφορές.

Αντίθετα πιστεύουν ότι ο Παπανδρέου είναι περισσότερο ικανός να κάνει κάτι τέτοιο. Κατά τα άλλα στο υπουργείο δεν έχουν καμία αντίρρηση να διαπραγματευτούν με τον Μητσοτάκη. Γνωρίζουν τον ίδιο καλά, όπως επίσης και την πολιτική που ενδεχόμενα θα ακολουθήσει. Αυτά που σας ανέφερα προηγουμένως δεν σημαίνουν ότι η τουρκική κυβέρνηση παραδέχεται τον Παπανδρέου σαν πιο ικανό επειδή τη βολεύει να κάνει διαπραγματεύσεις μαζί του, ή επειδή ενδεχόμενα θα κάνει περισσότερες παραχωρήσεις στην τουρκική πλευρά.

Απλώς πιστεύουν ότι ο Παπανδρέου έχει μεγαλύτερο λαϊκό έρρισμα από ό,τι ο Μητσοτάκης και κατά συνέπεια μπορεί να πείσει ευκολότερα τον ελληνικό λαό για την ανάγκη ύπαρξης μιας βιώσιμης λύσης στις ελληνοτουρκικές διαφορές.

ΑΝΤΙ: Όπως, όμως, γνωρίζετε παίρνοντας υπόψη μόνο τα στατιστικά στοιχεία, όλα δείχνουν ότι ο Παπανδρέου θα χάσει τις εκλογές. Πώς να υποθετήσουμε λοιπόν την απάντησή σας. Σαν επιθυμία της κυβέρνησής σας να δει τον Παπανδρέου ξανά πρωθυπουργό, επειδή η κρίση που περνά διευκολύνει τις κινήσεις της διπλωματίας της χώρας σας, ή σαν επιθυμία για γρηγορότερη επίλυση των διαφορών;

Μπιράν: Ο Οζάλ όπως και ο Παπανδρέου είναι ένας πανέξυπνος πολιτικός. Όμως δεν μπορούμε να μιλάμε με απόλυτη σιγουριά για το ποια θα είναι τα αποτελέσματα των εκλογών. Έχοντας όμως σαν δεδομένο ότι ο Παπανδρέου περνά μια μεγάλη κρίση, ο Οζάλ μεταθέτει κάθε ενέργεια προς προώθηση των ελληνοτουρκικών προβλημάτων για την μετά τις εκλογές περίοδο. Όλα αυτά που σας λέω είναι οι εντυπώσεις που εγώ ο ίδιος αποκόμισα από συζητήσεις που είχα με τον υπουργό Εξωτερικών για Παπανδρέου - Μητσοτάκη.

ΕΑ - ΝΤΑΒΟΣ - ΜΗΤΣΟΤΑΚΗ

του Θ. Αργυράκη

ΕΡ.: Ο Παπανδρέου όπως επίσης ο Οζάλ αντιμετωπίζουν αρκετά προβλήματα. Έχοντας λοιπόν σαν δεδομένο ότι το Νταβός ήταν δικό τους παιδί, τι θα είχατε να πείτε για τη μελλοντική διαμόρφωση των ελληνοτουρκικών σχέσεων;

ΑΠ.: Θα έλεγα ότι το πιο σωστό είναι να τεθεί αυτό το ερώτημα μετά τις εκλογές της 26 Μαρτίου στην Τουρκία και βέβαια μετά τις εκλογές στη χώρα σας. Παρ' όλα αυτά νομίζω ότι το Νταβός έχει περάσει στο παρελθόν. Σήμερα είναι ανάγκη να προσεγγίσουμε τις ελληνοτουρκικές διαφορές από μια άλλη πλευρά. Πρέπει να υπάρξει μια νέα προσέγγιση.

ΕΡ.: Κάνετε λόγο για πολιτική συμφωνία;

ΑΠ.: Οποιοδήποτε γίνεται λόγος για πολιτική συμφωνία. Μια πολιτική συμφωνία που θα στοιχειοθετείται από υπαναχωρήσεις και από τις δυο πλευρές πάνω στο πακέτο των προβλημάτων που έχουν οι δυο χώρες. Υπάρχει το πρόβλημα του Αιγαίου, για παράδειγμα, το πρόβλημα των Ελλήνων στην Τουρκία, οι μειονότητες του κυπριακού και άλλα, που εάν δεν υπάρξει ένα «give and take» δεν πιστεύω ότι οι οποιοσδήποτε διαπραγματεύσεις θα καταλήξουν σε κάποιο θετικό αποτέλεσμα. Δηλαδή αν εξετάσουμε το κάθε θέμα ξεχωριστά, είναι δύσκολο για να μην πω αδύνατον να καταλήξουμε σε μια συμφωνία.

ΕΡ.: Γνωρίζετε βέβαια ότι η ελληνική πλευρά θεωρεί ανύπαρκτο το θέμα «μειονοτήτων τουρκικής καταγωγής» όπως αδιαπραγμάτευτο θεωρεί και το Αιγαίο. Ταυτόχρονα η στάση της Τουρκίας στο Κυπριακό θα αποτελέσει κλειδί για τη θετική εξέλιξη των ελληνοτουρκικών σχέσεων. Η κυβέρνηση σας όμως δεν φαίνεται

διατεθειμένη για τέτοιες υποχωρήσεις. Πιστεύετε ότι κατά αυτό τον τρόπο μπορεί να υπάρξει κάποια σύγκλιση απόψεων;

ΑΠ.: Επαναλαμβάνω ότι εξετάζοντας το κάθε θέμα ξεχωριστά δεν καταλήγουμε πουθενά. Υπάρχουν θέματα που πρέπει να δοθούν εγγυήσεις και από τις δυο πλευρές. Από πλευράς Τουρκίας, για παράδειγμα, πρέπει να δοθούν εγγυήσεις για το Κυπριακό. Από πλευράς Ελλάδας για το θέμα του Αιγαίου. Δεν είναι δυνατόν να θίγονται μονομερώς τα προβλήματα και ταυτόχρονα να παρουσιάζονται οι δυο πλευρές αμετακίνητες στις θέσεις τους. Πρέπει να υπάρξει αλλαγή νοοτροπίας, εάν δεν θέλουμε να φτάσουμε σε ένα νέο Μάρτη του '87. Δεν συμφωνώ όμως στο ότι για να υπάρξει κάποια συμφωνία πρέπει προηγουμένως να γίνουν βήματα πρακτικά σαν δείγματα καλής θέλησης. Η επίσημη άποψη της κυβέρνησής μου είναι ότι δεν είναι διατεθειμένη να δώσει κάποια δείγματα καλής θέλησης χωρίς προηγουμένως να υπάρχει συμφωνία που θα δεσμεύει τις δυο πλευρές. Η παροχή δειγμάτων καλής θέλησης είναι μια αρκετά χρονοβόρα διαδικασία, γιατί καμιά πλευρά δεν θα αρκείται στα βήματα που θα κάνει η άλλη πλευρά. Η κάθε πλευρά θα ζητά περισσότερα με αποτέλεσμα ενδεχόμενα μηδενικό και ατέλειωτες διαβουλεύσεις. Κατά συνέπεια δεν μπορούν να δοθούν δείγματα καλής θέλησης χωρίς προκαταρκτική συμφωνία αρχών, ακόμα περισσότερο προτού δούμε τα αποτελέσματα των εκλογών.

ΕΡ.: Υπάρχει όμως ήδη μια κάποια περιορισμένη πολιτική συμφωνία που χρονολογείται από το Νταβός. Αντίθετα με αυτήν τη συμφωνία

που προέβλεπε την αποφυγή προκλητικών ενεργειών, παρατηρείται ότι από πλευράς Τουρκίας κάτι τέτοιο δεν εφαρμόζεται. Πριν από λίγο καιρό π.χ. έκανε την εμφάνισή του ο νόμος για τον καθορισμό των ορίων επιχειρησιακού ελέγχου για θέματα έρευνας και διάσωσης στο Αιγαίο. Επίσης είχαμε συχνές παραβιάσεις του εναέριου χώρου της Ελλάδας και άλλες προκλητικές ενέργειες. Εάν συνεχιστεί αυτή η κατάσταση νομίζετε ότι θα υπάρχει έδαφος για τη δημιουργία ενός ευνοϊκού κλίματος;

ΑΠ.: Μα και από την ελληνική πλευρά έγιναν χειρονομίες που εμείς θεωρούμε αρνητικές. Η Ελλάδα παρεμπόδισε τη λειτουργία των επιτροπών συνεργασίας. Τέσσερις φορές παρακόλλησε κάθε συζήτηση για την προοπτική εισόδου της Τουρκίας στην ΕΟΚ. Συνέχισε να ασκεί πιέσεις στην Τουρκία μέσω του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Υπάρχουν και άλλες αλλά αναφέρω αυτές σαν σημαντικότερες. Για να φτάσουμε λοιπόν σε μια νέου είδους προσέγγιση πρέπει και οι δυο πλευρές να αποφασίσουν τι θέλουν. Δηλαδή η Ελλάδα πρέπει να αποφασίσει στην προκειμένη εάν θέλει να μοιραστεί το Αιγαίο με την Τουρκία. Η Τουρκία, επίσης τι θα κάνει με την Κύπρο. Όλα αυτά θα καταλήξουν στη δημιουργία ενός συνολικού πλαισίου, ενός σεναρίου, πράγμα που απουσίαζε από το Νταβός. Στο Νταβός δεν υπήρχε σενάριο. Υπήρχαν απόψεις των δυο ηγετών. Για να καταλήξω, πιστεύω ότι κανείς διεθνής οργανισμός δεν μπορεί να προωθήσει τη λύση των προβλημάτων των δυο χωρών. Μόνο η Ελλάδα και η Τουρκία μπορούν να τα βρουν, καταλήγοντας σε μια βιώσιμη συμφωνία.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΑΚΡΙΤΑΣ

Έφessου 24,
171 21 Νέα Σμύρνη
Τηλ.: 9334 554, 9334 685

Γ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ & ΜΕΤΑΛΛΗΝΟΥ

ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΙΑ

ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ
ΣΤΗΝ ΟΘΩΜΑΝΙΚΗ
ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ

Σύντομη, εύληπτη ιστορία της περιόδου που γέννησε τον σύγχρονο Έλληνα. Τεκμηριωμένη και με γραβούρες και κείμενα εποχής.

TATIANA ΓΚΟΡΙΤΣΕΒΑ

Η σύγχρονη Ρωσική «Ορθόδοξη Εμπειρία», χρήσιμη για τους νεοέλληνες που προσπαθούν να αποβάλουν τη δική τους...

**ήθος
ἀηθες**

Η ήθικη αλλοτρίωση της Εκκλησίας μέσα σ' ένα γενικότερα παρηκμασμένο κόσμο, ιδωμένη υπό το πρίσμα της αναλλοτρίωτης Ορθοδοξίας.

ΑΝΤΙ ΔΕΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

ΕΥΡΩΠΗ:

Διαπραγματεύσεις για τα συμβατικά όπλα

Οι πολίτες των χωρών της δυτικής Ευρώπης ακούν δεκαετίες τώρα, τις κυβερνήσεις τους να τους λένε ότι αν δεν αυξηθούν οι προϋπολογισμοί για την άμυνα, μια ωραία πρωία θα ξεκινήσουν τα σοβιετικά στρατεύματα από την ανατολή και θα φτάσουν με ταχύτητα αστραπής έως τη Μόσχα, απ' όπου θα ετοιμάσουν απόβαση στη Βρετανία. Κανείς δεν θα είναι σε θέση να σταματήσει τους Σοβιετικούς, εκτός αν οι Ευρωπαίοι συμφωνήσουν να πληρώσουν περισσότερους φόρους για εξοπλισμούς και δεχτούν την αμερικανική «προστασία».

Το γεγονός ότι δεν παρουσιάστηκαν ποτέ ενδείξεις ότι οι Σοβιετικοί είχαν τέτοιες διαθέσεις, λίγο εξουδετέρωνε την απήχηση του κουτοπόνηρου αυτού ισχυρισμού στα συντηρητικά μυαλά, επειδή η στρατιωτική μηχανή των ανατολικών κρατών ενισχυόταν και ανανεωνόταν διαρκώς. Μετά την εμφάνιση του Γκορμπατσόφ όμως, η ισχύς των ψυχροπολεμικών κραυγών μειώνεται σταθερά.

Η έναρξη των διαπραγματεύσεων μεταξύ των δυο μεγάλων στρατιωτικών συνασπισμών, στη Βιέννη, για τη μείωση των συμβατικών εξοπλισμών στην Ευρώπη αποδεικνύει ότι η Δύση έχει αποφασίσει να αλλάξει γραμμή πλεύσης. Οι αλληπάλληλες πρωτοβουλίες Γκορμπατσόφ για την ειρήνη βρίσκουν έδαφος στην κοινή γνώμη των κοινοβουλευτικών δημοκρατιών της Ευρώπης και οι αντίστοιχες ηγεσίες είναι υποχρεωμένες να ανταποκριθούν.

Είναι η πρώτη φορά, που το ΝΑΤΟ και το Σύμφωνο της Βαρσοβίας διαπραγματεύονται με όλα τα μέλη τους παρόντα. Δεκαέξι χώρες του ΝΑΤΟ συμπεριλαμβανομένης της Γαλλίας, που δεν ανήκει στο στρατιωτικό σκέλος της συμμαχίας, θα καθήσουν απέναντι στις επτά χώρες του Συμφώνου της Βαρσοβίας για τις δυσκολότερες διαπραγματεύσεις στην ιστορία. «Θα ασχοληθούμε εδώ με τα βασικά

προβλήματα της ασφάλειας Ανατολής - Δύσης, τα οποία δεν έχουμε αντιμετωπίσει καθόλου επί σαράντα χρόνια», τονίζει αξιωματούχος του ΝΑΤΟ, αναφερόμενος στη συνολική περίοδο ύπαρξης των δυο συνασπισμών. Και μόνη η προσπάθεια κοινά αποδεκτού ορισμού του χαρακτήρα κάθε οπλικού συστήματος είναι το πιο φιλόδοξο έργο που έχουν αναλάβει ποτέ οι δυο πλευρές.

Οι διαπραγματεύσεις θα επικεντρωθούν σε τρία είδη όπλων: άρματα μάχης, συστήματα πυροβολικού και θωρακισμένα μεταγωγικά οχήματα. Το ΝΑΤΟ πρότεινε στο παρελθόν να παραμείνουν 20.000 άρματα μάχης από κάθε πλευρά, που σημαίνει ότι το ίδιο θα μειώσει τη δύναμή του κατά 2.200 άρματα, ενώ το Σύμφωνο της Βαρσοβίας θα αναγκαστεί να αποσύρει 37.000. Από την άλλη πλευρά, η Σοβιετική Ένωση θέλει να συμπεριληφθούν τα μαχητικά αεροπλάνα στις διαπραγματεύσεις, αλλά οι Δυτικοί θεωρούν ότι αυτό είναι το αποτελεσματικότερο όπλο τους σε περίπτωση πολέμου και θα το διαπραγματευθούν μόνο μετά την επίτευξη συμφωνίας για άλλα όπλα. Έπειτα, το αποτέλεσμα των διαπραγματεύσεων δεν αρκεί να διασφαλίζει τα συμφέροντα των δυο συνασπισμών, αλλά και τα συμφέροντα της κάθε μιας από τις 23 χώρες που ενδιαφέρονται.

Οι δυο πλευρές γνωρίζουν καλά ότι η μια απ' αυτές, δηλαδή το ΝΑΤΟ έχει πολύ λίγα να προσφέρει στις διαπραγματεύσεις, επειδή υστερεί σε συμβατικό οπλισμό. Για να μην έχουν κι αυτές την τύχη των διαπραγματεύσεων για την Αμοιβαία Εξισορροπημένη Μείωση Δυνάμεων σε επτά χώρες της κεντρικής Ευρώπης, που έληξαν στις 2 Φεβρουαρίου, ύστερα από άκαρπες προσπάθειες 15 ετών, πρέπει να περιληφθούν και άλλα συναφή θέματα ή να προβεί η Δύση σε παραχωρήσεις και σε άλλους γεωγραφικούς χώρους.

Οι προτάσεις της πάντως, για τη βελ-

τίωση των διμερών σχέσεων δεν είναι αρκετές.

BENEZΟΥΕΛΑ:

Το ΔΝΤ υποκινεί λαϊκή εξέγερση

«Ποιος περίμενε ότι η Βενεζουέλα, η πλουσιότερη χώρα της Λατινικής Αμερικής, ήταν βόμβα πυριτίδας έτοιμη να εκραγεί», αναρωτήθηκε κάποιος από τους ξένους τραπεζίτες στο Καράκας.

«Πάντως όχι η κυβέρνηση», θα μπορούσε να απαντήσει κανείς για την ομάδα των διαχειριστών της εξουσίας, που αποφάσισαν να ακολουθήσουν την πεπατημένη για να επιλύσουν το συνθηθέτερο και ταυτόχρονα εκρηκτικότερο πρόβλημα των χωρών του τρίτου κόσμου: Το υπερδολογικωμένο εξωτερικό χρέος.

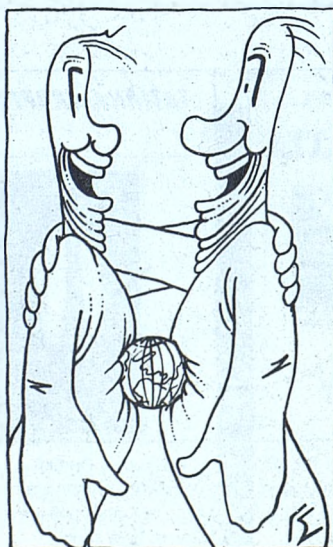
Η Βενεζουέλα έχει συνάψει δάνειο 4,3 δις δολάρια και πρέπει να το ξεπληρώσει. Την περασμένη εβδομάδα κατέβαλε την πρώτη δόση. Κεφάλαιο αίματος 300 νεκροί και τοκοχρεωλύσιο 1.500 τραυματίες, ενώ δέσμευσε για την επόμενη δόση 3000 συλληφθέντες.

Αυτός είναι ο απολογισμός των τεσσάρων ημερών της λαϊκής εξέγερσης, που έγινε σε ένδειξη διαμαρτυρίας για τις αυξήσεις τιμών και τα άλλα μέτρα λιτότητας, που ανακοίνωσε η κυβέρνηση του Προέδρου Κάρλος Αντρές Πέρεζ. Χρειάστηκε η κινητοποίηση του στρατού και η επιβολή έκτακτων μέτρων για να κλειστούν οι κάτοικοι της πρωτεύουσας στα σπίτια τους.

Ακόμη και τότε τρομοκρατημένος ο Πέρεζ ανακοίνωσε αύξηση 50% στο κατώτατο εργατικό μηνιαίο εισόδημα, αλλά η προσφορά του πέρασε σχεδόν απαρατήρητη. Το κατά κεφαλήν ετήσιο εισόδημα του μέσου κατοίκου της Βενεζουέλας είναι 2.920 δολάρια, όσο και στη χώρα μας, και δεν επαρκεί για την αντιμετώπιση του καθημερινού πληθωρισμού. Το συνολικό εξωτερικό χρέος της Βενεζουέλας είναι 32 δις δολάρια και τρομάζει τους πάντες.

Το καινούργιο στην υπόθεση αυτή είναι η θεωρητική στάση της κυβέρνησης, που προειδοποίησε τις βιομηχανικές χώρες της Δύσης ότι ο λαός θα ξεσηκωθεί ξανά, αν δεν βρεθεί τρόπος αποπληρωμής του χρέους. Έμμεση αναγνώριση ότι η εξέγερση ήταν δίκαιη.

Χαρακτηριστικό στοιχείο είναι επίσης, ότι η κρίση πλήττει ευρύτατα στρώματα εργαζομένων και όχι μόνο τους εργάτες. Πλήττει τους εμπόρους, καθώς ένα από τα μέτρα λιτότητας είναι η απελευθέρωση των συναλλαγματικών ισοτιμιών, που οδηγεί στην αύξηση των τιμών των εισαγόμενων προϊόντων. Πλήττει τους καταναλωτές, αφού διπλασιάζονται οι τιμές των καυσίμων. Πλήττει τους επενδυτές, με την αύξηση του ανώτατου ορίου των επιτοκίων.

Στη χώρα, που το 1958, ο λαός ανέτρεψε με επανάσταση τη δικτατορική κυβέρνηση, η κρίση πλήττει κυρίως τη δημοκρατία.

ΙΣΡΑΗΛ

Πόλωση και μετά τις εκλογές

Οι δημοτικές εκλογές στο Ισραήλ στάθηκαν σημαντικό γεγονός για τους Άραβες των κατεχόμενων εδαφών, καθώς συνέπεσαν με την κλιμάκωση της στρατιωτικής βίας και την άρνηση της ισραηλινής κυβέρνησης να ανταποκριθεί στις πολλαπλασιαζόμενες πρωτοβουλίες και εκκλήσεις για ειρηνική, δίκαιη και οριστική λύση του μεσανατολικού. Οι ηγέτες της παλαιστινιακής εξέγερσης κάλεσαν το λαό τους να απόσχει από την ψηφοφορία και ο λαός υπάκουσε: Από τους 80.000 Άραβες εγγεγραμμένους στους εκλογικούς καταλόγους των Ιεροσολύμων ψήφισαν μόνο 3.000, έναντι 12.000 στις προηγούμενες εκλογές.

Αποτέλεσμα ήταν, να μειωηφίσει το κόμμα της «Μιάς Ιερουσαλήμ» του Τέντυ Κόλεκ, ο οποίος εκλέγεται συνέχεια δήμαρχος τα τελευταία 24 χρόνια. Σύνθημα του Κόλεκ ήταν η ειρηνική συνύπαρξη Αράβων και Εβραίων στην πόλη. Αντίθετα,

ενισχύθηκαν τα κόμματα της αραβικής άκρας αριστεράς και της εβραϊκής άκρας δεξιάς. Το αποτέλεσμα στα Ιεροσόλυμα συζητήθηκε αρκετά, παρ' όλο που σε άλλες πόλεις και χωριά στα κατεχόμενα οι Άραβες ψήφισαν σε μεγάλους αριθμούς. Συζητήθηκε κυρίως, επειδή το αδιάλλακτο Λίκούντ, το κόμμα του πρωθυπουργού Σαμίρ, βγήκε ενισχυμένο από τις εκλογές και έσπευσε να αποδώσει την ενίσχυσή του στην αποδοχή, που υποτίθεται ότι έχει η πολιτική του της άρνησης για οποιεσδήποτε διαπραγματεύσεις με τους Παλαιστίνιους.

Δεν υπάρχουν αποδείξεις ότι ο Κόλεκ αντιστρατεύεται στο χώρο του την επίσημη πολιτική του Ισραήλ. Είναι όμως μετριοπαθής και η πρακτική της συνύπαρξης που έχει ακολουθήσει ίσως φανεί χρήσιμη στο μέλλον, όταν, όπως ελπίζει κάθε δίκαιος άνθρωπος, οι Παλαιστίνιοι θα δημιουργήσουν το δικό τους κράτος, δίπλα στο κράτος του Ισραήλ. Από αυτή την άποψη μπορεί να θεωρηθεί λάθος τακτικής των Παλαιστινίων η αποχή τους ειδικά στα Ιεροσόλυμα. Η ενίσχυση των ακροδεξιών Εβραίων πολώνει την κατάσταση, σε μια εποχή που ο Γιάσερ Αραφάτ εξαντλεί όλα τα περιθώρια ελιγμών για να διευρύνει το μέτωπο υποστήριξης στον αγώνα του λαού του.

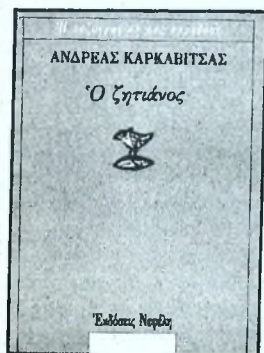
Από την άλλη πλευρά, οι θριαμβολο-

γίες του Σαμίρ και οι προεκτάσεις που δίνει στη νίκη του κόμματός του θα αποδειχτούν ανόητες εκτιμήσεις. Η πεποίθηση ότι η αύξηση του ποσοστού του Λίκούντ αποκαλύπτει το συμπαγή χαρακτήρα του εβραϊκού μετώπου κατά της συνύπαρξης δεν είναι μόνο παρακινδυνευμένη, αλλά ενδέχεται να μετατραπεί σε μπουόμεραγκ για εκείνον που θα επιχειρήσει να την οδηγήσει στο αναγκαίο της συμπεράσμα. Για την κυβέρνηση εκείνη, που θα επιμένει να αντιτίθεται σε κάθε έννοια δικαίου, που θα εξακολουθεί να αγνοεί τη σημαντική μεταστροφή των κυριότερων συμμάχων του Ισραήλ σε ό,τι αφορά την παλαιστινιακή υπόθεση και που θα κλείνει τα μάτια στις πιέσεις τις οποίες ασκεί αντικειμενικά η διεθνής πραγματικότητα για λύση του μεσανατολικού.

Παρά την πτώση του κόμματός του, ο Κόλεκ επανεξελέγη δήμαρχος της πόλης, που οι Παλαιστίνιοι θέλουν για πρωτεύουσα του κράτους τους. Θα είναι πολύ σημαντικό να πετύχει η ειρηνική συνύπαρξη στα Ιεροσόλυμα και να επεκταθεί σε ολόκληρη τη Μέση Ανατολή. Για να γίνει αυτό, βέβαια, πρέπει να εφαρμοστεί η απαίτηση των Παλαιστινίων για άμεση αποχώρηση των ισραηλινών δυνάμεων κατοχής από τα εδάφη τους.

Παντελής Μούτουλας

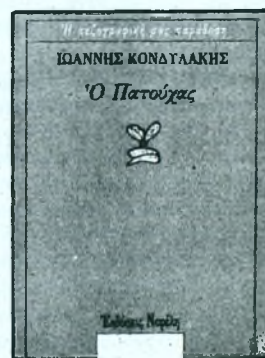
Η πεζογραφική μας παράδοση.

ΑΝΔΡΕΑΣ
ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑΣ
'Ο Ζητιάνος

ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ

ΙΩΑΝΝΗΣ
ΚΟΝΔΥΛΑΚΗΣ
'Ο Πατούχας

Με μιὰ γλώσσα χυμώδη, κατευθείαν από τις πηγές τῆς λαϊκῆς λαλιᾶς, μ' ἓνα ὕφος ρεαλιστικό πού φτάνει κάποτε ὡς τὴν ὑπερβολή, μὲ μιὰ περιγραφικὴ ρωμαλεότητα πλατιάς ἀνάσας, ὁ Ἀνδρέας Καρκαβίτσας μὲ τὸν *Ζητιάνο*, ἐπιβάλλεται ἰδιαίτερα μὲ τοῦτο τὸ βιβλίο του, ὡς μιὰ ἀπὸ τὶς καθοριστικὲς καὶ τίμιες μορφές τῆς πεζογραφικῆς μας παράδοσης.

1979-1989
ΔΕΚΑ ΧΡΟΝΙΑ
ΝΕΦΕΛΗ

«Σπάνιον φαινόμενον ἑλληνος λογοτέχνου ὁ ὁποῖος γράφει ἐπειδὴ ἔχει κάτι θετικὸν καὶ ὠρισμένον νὰ εἴπῃ» (Φ. Πολίτης), ὁ Κονδυλάκης μὲ τὸ ὑποδειγματικὰ λιτὸ καὶ ἀνεπανάληπτο ὕφος του, κληροδότησε, μὲ τὸν *Πατούχα* του, στὴν πεζογραφία μας ἓνα ἀπὸ τὰ πιὸ στέρεα «κλασικά» τῆς ἔργα.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΝΕΦΕΛΗ

Μαυρομιχάλη 9, Αθήνα, Τηλ. 360.77.44

ΡΟΥΜΑΝΙΑ: Η ΠΑΡΑΦΡΟΣΥΝΗ

Ποια είναι τα πλέον απάνθρωπα, τα πλέον εγκληματικά καθεστώτα; Πού βασιλεύει, χωρίς κανένα πρόσχημα, η βαρβαρότητα; Πού καταπατούνται ακόμη και τα βασικότερα ανθρώπινα δικαιώματα επί εικοσιτετραώρου βάσεως; Όταν τίθενται σήμερα τέτοια ερωτήματα, στο νου έρχεται σχεδόν αυθόρμητα η Νότιος Αφρική και ο «νόμιμος» ρατσισμός, η Χιλή και η δικτατορία του στρατηγού Αουγκούστο Πινοσέτ, η Περσία και η θεοκρατία που εκφράζει —εκτός των άλλων— ο παράφρων Αγια-τολλάχ Χομείνι.

Όσο όσο σ' αυτήν την ήπειρο, την Ευρώπη, στην οποία βρισκόμαστε, υπάρχει μια χώρα που το καθεστώς της με τη δική του «πρωτοτυπία» και «ιδιαιτερότητα» θαυμάσια μπορεί να συναγωνισθεί με τα προαναφερθέντα. Πρόκειται για τη Ρουμανία. Αυτό που συμβαίνει στη Ρουμανία υπερβαίνει την αποτυχία του υπαρκτού «σοσιαλισμού» και αγγίζει τα όρια της εξόντωσης του πληθυσμού: τόσο των Ρουμάνων όσο και των εθνικών μειονοτήτων, Ούγγρων και Γερμανών, που βρίσκονται στην Τρανσυλβανία στο βορειοδυτικό τμήμα της χώρας.

Στις 21 Φεβρουαρίου στις Βρυξέλλες η πολιτική επιτροπή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ασχολήθηκε με το θέμα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Ρουμανία. Επί έξι ώρες βουλευτές και εκπρόσωποι μη κυβερνητικών οργανώσεων παρακολουθούσαν τις καταθέσεις - καταγγελίες των ειδικών και των πολιτικών εξορίστων οι οποίοι προσπαθούσαν να δώσουν κάποια εικόνα του ρουμανικού εφιάλτη. Μεταξύ των ομιλητών επρόκειτο να είναι και ο ρουμανικής καταγωγής συγγραφέας *Ευγένιος Ιονέσκο*. Λόγοι υγείας δεν του επέτρεψαν τελικά να παραστεί. Τον εκπροσώπησε όμως η κόρη του, *Μαρί - Φρανς*, η οποία διάβασε το κείμενο που ο *Ιονέσκο* είχε προετοιμάσει για την περίπτωση αυτή. Από το κείμενο αυτό, το απόσπασμα που ακολουθεί:

Την ώρα που η δημιουργία της Ευρώπης γίνεται πραγματικότητα μια χώρα (ευρωπαϊκή) βρίσκεται στην πιο τραγική στιγμή της ιστορίας της: στα πρόθυρα του αφανισμού της ως λαού, στα πρόθυρα της οριστικής εξόδου της από την Ευρώπη (...). Η έξοδος από την Ευρώπη και η έξοδος από την Ιστορία συμβαδίζουν.

Πώς μπορούμε να μην αντιδράσουμε

Ουρές στο Βουκουρέστι.

σ' αυτή την πολιτιστική γενοκτονία της οποίας είμαστε μάρτυρες; Πώς μπορούμε να μην δείξουμε την αλληλεγγύη μας προς εκείνους που έχουν το θάρρος να υψώνουν τη φωνή τους μέσα στη Ρουμανία; Εάν δεν τους ακούσουμε, εάν δεν τους υποστηρίξουμε, τότε είμαστε ένοχοι γιατί αρνούμαστε να βοηθήσουμε ένα λαό που κινδυνεύει.

Για λίγα κιλά αλεύρι

Ο κόσμος στη Ρουμανία ζει σε συνθήκες γενικής εξαθλίωσης. Καταστολή, μιζέρια, πείνα. Ακόμα και οι πατάτες πωλούνται με το κομμάτι. Από τα μπακάλικα έχουν εξαφανισθεί τους τελευταίους μήνες έως και τα αυγά. Θαρρείς και σταμάτησαν οι κότες να γεννούν. Ουρές παντού. Αναμονή επί ώρες με αμφίβολα αποτελέσματα. Άδεια τα ράφια και οι βιτρίνες των καταστημάτων. Η μόνη αγορά που κατά κάποιο τρόπο «λειτουργεί» είναι η μαύρη· φυσικά υπό την πλήρη ανοχή της αστυνομίας. Μόνο στη μαύρη αγορά θα βρει κανείς π.χ. καφέ και θα πληρώσει το ένα κιλό 1.200 λέι, όταν ο μέσος μισθός είναι 3.000 λέι.

Τα βασικά είδη διατροφής διανέμονται με δελτίο. Σύμφωνα με τους ομιλητές στην πολιτική επιτροπή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, ο Ρουμάνος εργάτης δικαιούται να αγοράσει το χρόνο δέκα κιλά

ζάχαρη, δέκα λίτρα λάδι, τρία κιλά αλεύρι, εννέα κιλά καλαμποκάλευρο, εννέα κιλά κρέας (κοτόπουλο ή χοιρινό) υπό την προϋπόθεση όμως ότι είναι «νομοταγής». Το κράτος δεν ανανεώνει στους «κακούς Ρουμάνους» την κάρτα διατροφής εξαναγκάζοντάς τους έτσι να βρουν «παράνομους» τρόπους για να τραφούν. Το δικαίωμα σε μερικά κιλά αλεύρι προϋποθέτει υποταγή στο καθεστώς.

Δελτίο υπάρχει και στα καύσιμα ενώ αυστηρότατοι είναι οι περιορισμοί στην κατανάλωση ηλεκτρικού ρεύματος καθώς και στις ώρες λειτουργίας της κεντρικής θέρμανσης. Στις εννέα το βράδυ το Βουκουρέστι μοιάζει με νεκρή πόλη. Τα πάντα κλειστά, οι δρόμοι κατασκότεινοι. Στα διαμερίσματά τους οι Ρουμάνοι κυριολεκτικά παγώνουν· η θερμοκρασία το χειμώνα δεν ξεπερνά τους δέκα βαθμούς. Και τι διαμερίσματα είναι αυτά... Εδώ ισχύει ο κανόνας όσο νεώτερα τόσο χειρότερα. Γύρω από το Βουκουρέστι δημιουργήθηκαν τα τελευταία χρόνια οικισμοί, «χωριά» κατά την επίσημη ορολογία, οι οποίοι απαρτίζονται από συγκροτήματα λαϊκών πολυκατοικιών. Για το όλο εγχείρημα το καθεστώς καμαρώνει ιδιαίτερα. Λεπτομέρεια: Τα διαμερίσματα αυτών των πολυκατοικιών δεν διαθέτουν... τουαλέτες. Ευτυχώς διαθέτουν, κοινόχρηστες βεβαίως κουζίνες.

ΕΝΟΣ ΔΙΚΤΑΤΟΡΑ

της Τέτας Παπαδοπούλου

Οι άθλιες συνθήκες διαβίωσης έχουν επιπτώσεις στην υγεία του πληθυσμού. Ο δόκτωρ *Ίαν Βιάνου* κατέθεσε στην επιτροπή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ότι επιδημίες που σπανίζουν πλέον στην υπόλοιπη Ευρώπη, όπως π.χ. η λοιμώδης υπατίτιδα, μαστίζουν τη Ρουμανία. Επίσης αναφέρθηκε εν εκτάσει στη νοσοκομειακή περιθαλψη η οποία πάει από το κακό στο χειρότερο. Τα νοσοκομειακά αυτοκίνητα (πρώτες βοήθειες) δεν μεταφέρουν ασθενείς οι οποίοι είναι μεγαλύτεροι από εβδομήντα ετών, οποιαδήποτε ανάγκη και αν έχουν. Η *Μαρί-Φρανς Ιονέσκο* τόνισε ότι ο δείκτης παιδικής θνησιμότητας στη Ρουμανία είναι ο υψηλότερος στην Ευρώπη· στις χίλιες γεννήσεις, ογδόντα θάνατοι.

Ενώ το καθεστώς δεν μπορεί να θρέψει, να περιβάλει και να στεγάσει τον υπάρχοντα πληθυσμό, ο οποίος υπολογίζεται σε είκοσι τρία εκατομμύρια, συνεχίζεται η «πολιτική» υπέρ των γεννήσεων. Έμμονη ιδέα του *Νικολάε Τσαουσέσκου*, από παλιά, είναι ότι οι Ρουμάνοι πρέπει το 2000 να φθάσουν τα τριάντα εκατομμύρια. Για να επιτευχθεί αυτός ο «σημαντικός» στόχος η τεκνοποίηση έχει αναχθεί σε πατριωτικό καθήκον. Κάθε γυναίκα οφείλει να κάνει πέντε παιδιά. Όμως ο πατριωτισμός δεν αρκεί για να καλυφθεί το πλάνο. Για το λόγο αυτό, ήδη από το 1966, απαγορεύονται αυστηρότατα οι εκτρώσεις. Επίσης απαγορεύεται και η χρήση αντισυλληπτικών. Οι γιατροί οι οποίοι, παρά ταύτα, συνεργούν σε εκτρώσεις διακινδυνεύουν φυλάκιση δέκα ετών. Οι γυναικολογικές εξετάσεις επιβάλλονται κατά τακτά διαστήματα, ώστε να μπορεί να ελεγχθεί η ηθελήμενη διακοπή της εγκυμοσύνης, δηλαδή η παράνομη και αντιπατριωτική έκτρωση. Τους γιατρούς που επιτελούν αυτό το λειτουργήμα ο κόσμος τους αποκαλεί *γυναικολογική αστυνομία*.

Η εξόντωση των εθνικών μειονοτήτων

Πίσω από τη δήθεν αθώα έκφραση συστηματοποίηση των αγρών κρύβεται ένα από τα εφιαλτικότερα σχέδια του *Νικολάε Τσαουσέσκου*. Πρόκειται για την κατεδάφιση επτά χιλιάδων χωριών της Τρανσυλβανίας. Η επίσημη δικαιολογία γι' αυτή την άνευ προηγουμένου καταστροφή είναι η εξοικονόμηση καλλιεργή-

σιμης γης. Η παράνοια και η κυνικότητα δεν έχουν τα όριά τους. Γκρεμίζουν χωριά για να τα μετατρέψουν σε ...χωράφια. Απομακρύνουν τους κατοίκους τους από την περιοχή που ζούσαν, τους μεταφέρουν αλλού, τους εγκαθιστούν σε άθλιους οικισμούς, συνήθως, χωρίς ηλεκτρικό ρεύμα, χωρίς νερό και με κοινόχρηστους χώρους υγιεινής. Η κατεδάφιση των χωριών έχει ήδη αρχίσει και προβλέπεται ότι θα ολοκληρωθεί σε δέκα χρόνια.

Ο *Μαρκ Άλμοντ* ιστορικός στο κολλέγιο Γούλφσον της Οξφόρδης μιλώντας για το θέμα αυτό στην πολιτική επιτροπή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου τόνισε:

Είναι προφανές ότι θέλουν να «τοποθετήσουν» τους αγρότες σε χώρους ανώνυμους και ομοιόμορφους, να τους αποκόψουν από κάθε έννοια ιδιωτικής ζωής και να τους κάνουν να εξαρτώνται, ακόμη περισσότερο, από το κράτος.

Ένα αγγλικό τηλεοπτικό συνεργείο κατόρθωσε και κινηματογράφησε, «παράνομα» βεβαίως, την κατεδάφιση δυο χωριών, τις αντιδράσεις και την απόγνωση των αγροτών οι οποίοι παρακολουθούσαν τις μπουλντόζες να γκρεμίζουν τα σπίτια τους και ό,τι ήταν, μέχρι εκείνη τη στιγμή, η ζωή τους. Το φιλμ-ντοκουμέντο προβλήθηκε σε αρκετά ευρωπαϊκά κανάλια στις 4 και 5 Μαρτίου.

Μεγαλοφυΐα των Καρπαθίων, *Δούναβη της σκέψης*, έτσι αποκαλεί ο επίσημος ρουμανικός τύπος τον *Νικολάε Τσαουσέσκου*. Περισσότερο εύστοχος θα ήταν ο χαρακτηρισμός *Βρυκόλακας των Καρπαθίων* αν όχι *Μποκάσα της Ευρώπης*, γιατί αυτό που, ουσιαστικά, επιδιώκει με την καταστροφή των επτά χιλιάδων χωριών είναι η εξαφάνιση των εθνικών μειονοτήτων. Θέλει να εκρουμανίσει τα τρία εκατομμύρια Ούγγρων και το ένα εκατομμύριο Γερμανών που κατοικούν στην Τρανσυλβανία και δη στα υπό κατεδάφιση χωριά. Και γνωρίζει καλά ότι για να κάμψει την αντίστασή τους, πρέπει να τις «ξεριζώσει» αυτές τις εθνότητες από το χώρο τους.

Ο αγώνας της Ντόινα Κορνέα

Η *Ντόινα Κορνέα* είναι το πρόσωπο-σύμβολο της αντίστασης κατά του καθεστώτος *Τσαουσέσκου*, όπως π.χ. ο θεατρικός συγγραφέας *Βάτσλαβ Χάβελ* στην Τσεχοσλοβακία. Κατοικεί στην πό-

λη Κλουζ πρωτεύουσα της Τρανσυλβανίας και μέχρι προ τινος ήταν καθηγήτρια της γαλλικής φιλολογίας στο εκεί πανεπιστήμιο· οι αρχές την «απομάκρυναν» διότι διδασκε στους φοιτητές κείμενα του *Ιονέσκο*, του *Σιοράν*, του *Ελιάντ*...

Τον περασμένο Σεπτέμβριο η *Ντόινα Κορνέα* έστειλε μια επιστολή (τη συνυπέγραψαν και άλλα είκοσι εννέα άτομα) στον *Νικολάε Τσαουσέσκου* ζητώντας του να σταματήσει η καταστροφή των χωριών της Τρανσυλβανίας. Αποτέλεσμα; Τη συνέλαβαν, την ανέκριναν και την έθεσαν σε κατ' οίκον περιορισμό. Τούτο σημαίνει ότι είναι κομμένο το τηλέφωνό της, ότι δεν της δίνουν την αλληλογραφία της, ότι η αστυνομία έχει τοποθετήσει ένα προβολέα που φωτίζει συνεχώς το σπίτι της, ότι έξω από την πόρτα της υπάρχει μονίμως φρουρός.

Ξένοι δημοσιογράφοι που επιχειρήσαν να τη συναντήσουν, συνεληφθήσαν και απελάθησαν αμέσως. Μόνο δύο Γάλλοι γιατροί, μέλη της οργάνωσης *Γιατροί του κόσμου*, κατόρθωσαν να τη δουν. Μιλώντας μαζί τους η *Ντόινα Κορνέα* είπε:

Δεν ανήκα ποτέ σε κανένα κόμμα. Ο αγώνας μου δεν είναι πολιτικός, αλλά ηθικός. Αυτό που διακυβεύεται στη χώρα μου, αυτό που κινδυνεύει είναι η ουσία του ανθρώπου. Είναι δύσκολο να αντισταθεί κανείς εδώ, σε αυτή τη μοναξιά. (...) Ξέρετε εδώ όσοι ανήκουν στην αντιπολίτευση εξαφανίζονται. Ορισμένοι δολοφονήθηκαν. Εγώ δεν φοβάμαι να πεθάνω. Δεν φοβάμαι πια τίποτα.

Επί τρεις δεκαετίες οι δυτικές κυβερνήσεις «χάιδευαν» το Ρουμάνο δικτάτορα, γιατί τις εξυπηρετούσε η σύγκρουσή του με την ΕΣΣΔ. Στην Ελλάδα, μετά τη μεταπολίτευση, η ανανεωτική κομμουνιστική αριστερά δεν παρέλειπε κάθε χρόνο την ημέρα των γενεθλίων του *Νικολάε Τσαουσέσκου* να του εύχεται —από την πρώτη σελίδα των εντύπων της— υγεία, μακροήμερευση και ολοκλήρωση του έργου του...

Στη διεύθυνση «*Opération villages roumaines*» 67 av. de la République, 75011 Paris, μπορούν να απευθυνθούν όσοι θέλουν να βοηθήσουν ώστε, ίσως, να μην μπώρεσει να ολοκληρώσει το έργο του (την ισοπέδωση των επτά χιλιάδων χωριών) ο *Δούναβης της σκέψης*.

□

ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ

ΑΥΤΟΒΙΟΓΡΑΦΙΑ

**ΤΖΟΑΝΕ
ΜΠΑΕΖ**

**ΚΑΙ ΜΙΑ ΦΩΝΗ
ΝΑ ΤΡΑΓΟΥΔΑΩ**

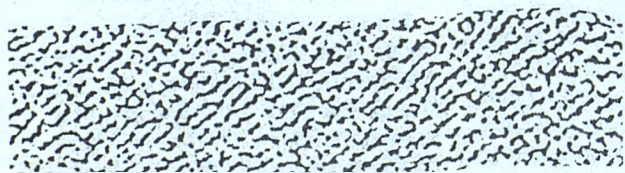
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗ

ΑΥΤΟΒΙΟΓΡΑΦΙΑ

**ΑΡΘΟΥΡ
ΜΙΛΕΡ**

**ΣΤΗ ΔΙΝΗ
ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ**

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗ

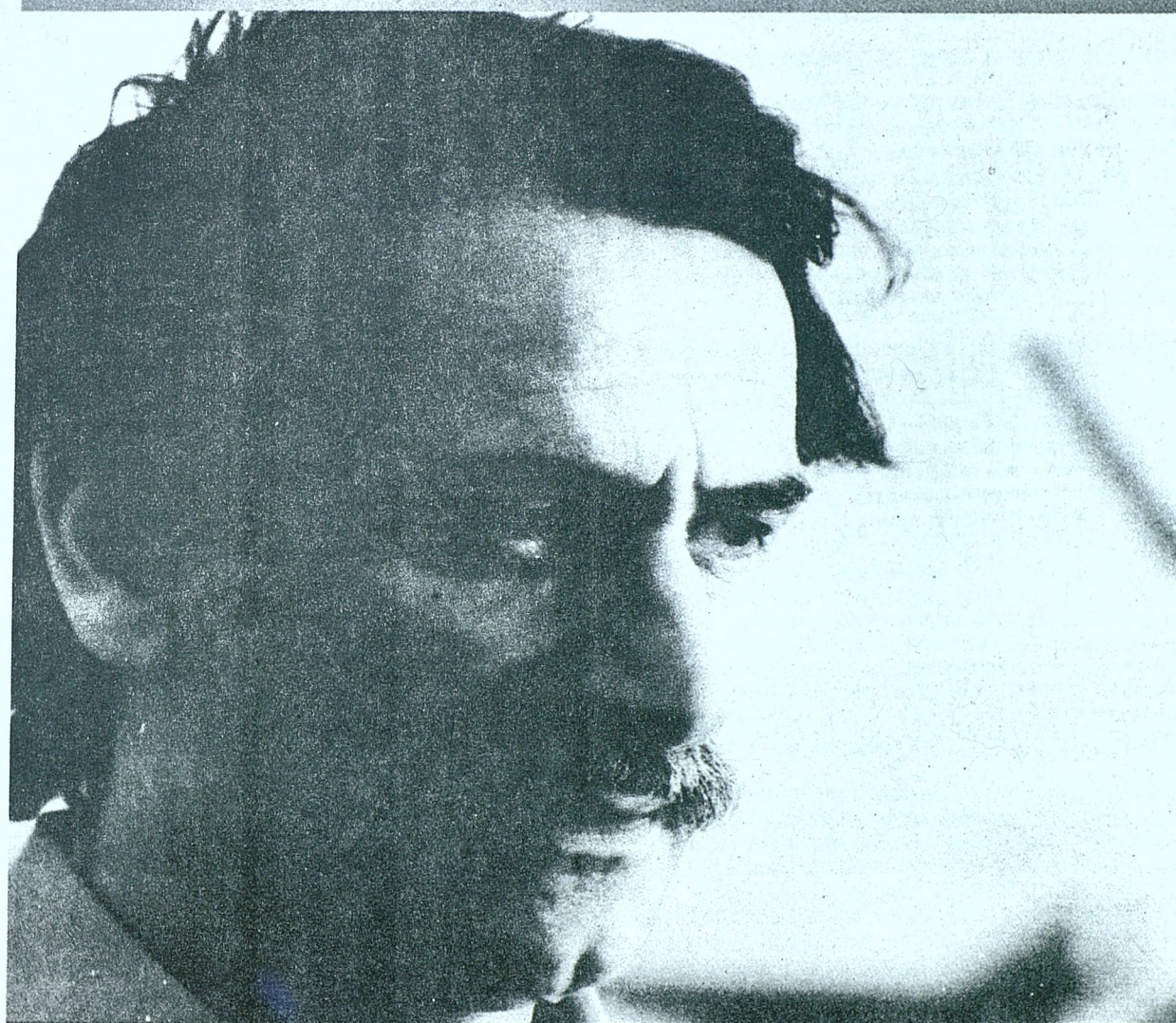

**ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗ**

ΖΩΟΔΟΧΟΥ ΠΗΓΗΣ 3, 106 78 ΑΘΗΝΑ, ΤΗΛ. 360.32.34

ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ

ΑΝΤΩΝΗΣ Σ. ΤΡΙΤΣΗΣ

Νέο ξεκίνημα

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗ

Επισημαίνουμε

Ο σκοταδισμός της σήμερον

Πολλές οι αντιδράσεις για το βιβλίο του Ινδοεγγλέζου Ρούσντι «Σατανικοί στίχοι» που εκδόθηκε στην Αγγλία και στην Ιταλία, όπου και εξαντλήθηκε σε 24 ώρες. Μια ιστορία για το καλό και το κακό όπου το ένα εμπεριέχει το άλλο, έχει σκανδαλίσει τους Μουσουλμάνους για δύο κυρίως αποσπάσματα. Για το ότι ο Μωάμεθ δεν έχει την επιφοίτηση του Θεού αλλά του Σατανά και για έναν οίκο ανοχής του οποίου το όνομα και οι γυναίκες φέρουν τις ονομασίες του ιερού υφάσματος — Χιτζάμπ — της Θρησκείας και των γυναικών του Προφήτη Μωάμεθ αντίστοιχα.

Ο θρησκευτικός αρχηγός του Ιράν αρνήθηκε να διαβάσει το βλάσφημο αυτό βιβλίο ενώ οι φανατικοί μουλάδες καίνε ομοιώματα του συγγραφέα και έχουν κηρύξει ιερό πόλεμο εναντίον του, σε όλον τον κόσμο.

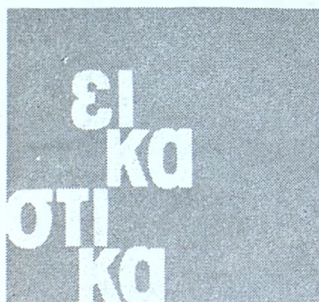
Στην Ευρώπη οι πράξεις των φανατικών Ισλαμιστών έχουν προκαλέσει την μήνιν των πολιτικών και διανοουμένων.

Οι θέσεις και η πρακτική του άκρατου θρησκευτικού φανατισμού που τα τελευταία χρόνια προπαγανδίζεται ολοένα και εντονότερα με προπομπό το Ιράν δεν μπορεί παρά να προκαλούν αυτές τις αντιδράσεις. Αλλά δεν μπορούμε και να μην γελάσουμε με τις φαιδρύνουσες αντιδράσεις των θεωρούμενων πολιτισμένων δυτικών, με τους αιώνες του στείρου ορθόδοξου και καθολικού χριστιανισμού στην πλάτη τους.

Τι παραπάνω έκαναν οι μουσουλμάνοι απ' ό,τι επί τόσους αιώνες έκαναν και κάνουν οι χριστιανοί; Ακόμα και πριν λίγους μήνες στη χώρα μας είχαμε φαινόμενα φανατισμένων χριστιανών με την ευκαιρία της προβολής του «Τελευταίου Πειρασμού».

Η ελευθερία της σκέψης, του λόγου και της έκφρασης δεν μπορεί να περιορίζεται από τις όποιες απογορεύσεις και απειλές. Έχουμε δικαίωμα να διαβάζουμε, να βλέπουμε και να ακούμε ό,τι θέλουμε εμείς και όχι ό,τι θέλουν οι φανατικοί της οποιας ανατολικής ή δυτικής θρησκείας.

Στη γραμμή αυτή κυκλοφόρησε και στην Ελλάδα ένα κείμενο από τις «Εκδόσεις Νέα Σύνορα», το περιοδικό «Διαβάζω» και άλλα έντυπα και πολλούς διανοούμενους. Τέτοιες φωνές πρέπει να ακούγονται και τέτοιες θέσεις να στηρίζονται.

Πνευματικός κοσκωτισμός

Όταν συντάσσαμε το σημείωμα που δημοσιεύτηκε υπό τίτλο «Ο αναντικατάστα-

τος». στο ANTI (τ. 394, 10/2/89, σ. 47), υπαινισσόμαστε δικαίως «ασυγχώρητες αδιαφάνειες και λαθροχειρίες», αλλά δεν ξέραμε ακόμη με ποια ιδιότητα παραμένει και διοικεί την Εθνική Πικανοθήκη ο κ. Δημ. Παπαστάμος και μετά τη συνταξιοδότησή του. Άλλωστε τίποτα σχετικό δεν ανακοίνωσε, όπως όφειλε, ούτε το υπουργείο Πολιτισμού ούτε το Δ.Σ. του ιδρύματος. Δυστυχώς δεν πρόκειται για παραλείψεις, διοικητικές συνήθειες αυθαιρεσίες ή σκανδαλώδεις ευνοίες. Βρισκόμαστε μπροστά σε μια σειρά από πράξεις και αποφάσεις που

παραβιάζουν ωμά το πνεύμα και το γράμμα του νόμου και του δικαίου, με ολοφάνερες πολιτικές προεκτάσεις. Επειδή έχω εκθέσει σε δύο άρθρα μου στην εφημ. ΑΥΓΗ (19/2 και 26/2/89) τις κατάφωρες παρανομίες στις οποίες συνήργησαν σύμβουλοι του ΥΠΠΟ και έντιμα μέλη του Δ.Σ. της Ε.Π., μεταξύ των οποίων ο κ. Στέλιος Παναγόπουλος, Διοικητής της Εθνικής Τράπεζας και ο κ. Νίκος Θέμελης, ανώτατος δικαστής, πρόεδρος του Ελεγκτικού Συνεδρίου και πρόεδρος του Δ.Σ. του αμαρτωλού ιδρύματος, θα αρκεστώ να περιγράψω τη σημερινή κατάσταση.

Με την υπ' αριθ. Β/1013/16-1-89 παράνομη απόφαση της υπουργού Πολιτισμού, εάν εκτελείται στο σύνολό της, και μετά από εξίσου παράνομη γνωμοδότηση του Δ.Σ., εάν δεν έχει στο μεταξύ ανακληθεί σε κάποια σημεία προς μερική συγκάλυψη της παρανομίας και του σκανδαλού, ο κ. Παπαστάμος, χωρίς να είναι επί βαθμώ 1 υπάλληλος (Διευθυντής), αλλά υπερεξουσιοδοτημένο μέλος του Δ.Σ. υπογράφει: α) όλα τα εξερχόμενα έγγραφα της Υπηρεσίας, β) τα εντάλματα πληρωμής και τις εντολές πληρωμής προς τις Τράπεζες, γ) τις επιταγές για να εξοφληθούν χρηματικά εντάλματα. Αλλά κάθε φορά που ένας Διευθυντής Πικανοθήκης βάζει την υπογραφή του κάτω από ένα χαρτί μπορεί να χαρίζει εκατομμύρια, να ανεβάζει ή να κατεβάζει τιμές, να υψώνει ή να ταπεινώνει αξίες, να διαφθείρει συνειδήσεις. Γι' αυτό ο νόμος απαιτούσε δυο υπογραφές, του Προέδρου και του Διευθυντή, υπογραφές που τώρα παραχωρήθηκαν και τυπικά στον άνθρωπο που ενσαρκώνει τα αρχοντολαϊκά ιδεώδη των «υψηλοτέρων» στρωμάτων του ΠΑΣΟΚ και εκφράζει μια από τις αθλιότερες πολιτικές του επιγαιμίες, των χουντικών και μεταπολιτευτικών τζακιών.

Αντρέας Μπελεζίνης

● Η πέμπτη ατομική έκθεση της ζωγράφου Ελένης Μπίλλια θα εγκατασταθεί στις 14 Μαρτίου, στην «Αίθουσα Τέχνης Πειραιά». Θα εκτεθεί η πρόσφατη παραγωγή της ζωγράφου, κυρίως ελαιογραφίες, και η έκθεση θα διαρκέσει ως τις 4 Απριλίου.

● Μεγάλα ανδρικά σώματα σε ακρυλικό της Μαρίας Χρηστέα και μικρές γυναικείες φιγούρες σε ακουαρέλα της Χαράς Καραϊτζίδου εκτίθενται στην αίθουσα τέχνης «Έκφραση» (Ι.

Μεταξύ και Φοίβης 11, Γλυφάδα) από 16.3 ως 4.4.

● Με θέμα την «Επανάσταση» και αφορμή τα 200 χρόνια από τη Γαλλική Επανάσταση 18 νέοι καλλιτέχνες εκθέτουν δουλειά τους στην αίθουσα του Γαλλικού Ινστιτούτου Αθηνών. Η έκθεση θα διαρκέσει ως τις 30.3.

● Έκθεση με έργα των καλλιτεχνών της γενιάς του Μεσοπολέμου (1923-1940), από τις συλλογές της Πικανοθήκης Πιερρίδη, θα λειτουργεί από 15.3. ως 3.4., στον εκθεσιακό χώρο της Πικανοθήκης (Λεωφ. Βασ. Γεωργίου 29, Γλυφάδα).

● Ο κόσμος των παραμυθιών σε πορσελάνη ανασυστήνεται στην γκαλερί «Πλειάδες» (Δαβάκη 3-5, Αμπελόκηποι) από την Ελένη Ζαφειρίου. Μάγισσες, ανθρωπάκια, κυρίες παλιάς εποχής, οπερετικές φιγούρες, ένας θεατρικός μικρόκοσμος είναι στημένος σε ένα παραμυθένιο σκηνικό από μια άξια νέα καλλιτέχνηδα.

● Την καινούργια της δουλειά θα εκθέτει στην γκαλερί «Χρυσόθεμις» (25ης Μαρτίου 20, Χαλάνδρι) ως τις 31.3. η ζωγράφος Μαρία Γιαννακάκη.

● Δυο εκθέσεις ζωγραφικής στην γκαλερί «Όρα», από 15.3 έως 3.4: Έργα του Γιώργου Μπουρναζάκη που αυτοπροσδιορίζονται ως ψυχολογική και πλαστική αναζήτηση και η τελευταία δουλειά του ζωγράφου Μαδάρου.

Η Ρόδος πριν και πέρα από το «Καστέλο» και τη «σύνοδο» της ΕΟΚ

Στη Ρόδο κατά τη συνάντηση των αρχηγών κρατών της ΕΟΚ, «κάποιοι» θαύμασαν το μεγαλείο του Καστέλου. Δεν ήξεραν όμως ότι πέρα και πριν από αυτό υπάρχει η έντονη, πλην αφανής ακόμη λόγω αβελτηρίας μας, παρουσία ενός άλλου πρωτοφανούς μεγαλείου, δηλαδή «η πόλη των αστών», η αρχαία Ρόδος.

Προ πέντε περίπου μηνών στη σκέψη ότι ύστερα από μια τριετία ή τετραετία συμπληρώνονται 2.400 χρόνια από την ίδρυση της πόλεως Ρόδου (408/7 π.Χ.) και 45 χρόνια συνεχούς ανασκαφικής έρευ-

νας από την Ελληνική Αρχαιολογική Υπηρεσία και την Αρχαιολογική Εταιρεία, δημοσίευσα ένα άρθρο¹ —σάλπιγμα—, πιστεύοντας ότι θα έφθανε σε «ευήκοα ὦτα». Δεν ξέρω ακόμη τι θα κάνουν οι υπεύθυνοι και οι αρμόδιοι, επειδή όμως πιστεύω ότι όχι μόνον ο αρχαιολογικός κόσμος, αλλά ένας σεβαστός αριθμός ελλήνων πολιτών ενδιαφέρεται να πληροφορηθεί σε γενικές γραμμές ποια είναι περίπου τα ως σήμερα συμπεράσματα των ανασκαφικών ερευνών στη Ρόδο και ποιες οι επιπτώσεις των στην αρχαιολογική γνώση, παρουσιάζω εδώ περιληπτικά αυτά που εγώ μπορώ να επισημάνω.

Οι ανασκαφές στην πόλη της Ρόδου άρχισαν κατά τα τελευταία χρόνια της δεκαετίας του 1940, όταν ο τότε Έφορος Αρχαιοτήτων Γιάννης Κοντής παρέλαβε την Αρχαιολογική Υπηρεσία Δωδεκανήσου από τον τελευταίο Ιταλό αρχαιολόγο, τον L. Moricone. Τότε ανάμεσα στις τεραστίες διαστάσεις αναστηλωτικές εργασίες για την αποκατάσταση των ζημιών από τις καταστροφές του πολέμου, την παραλαβή πλήθους αρχαιολογικών αντικειμένων του τόσο πλούσιου Μουσείου

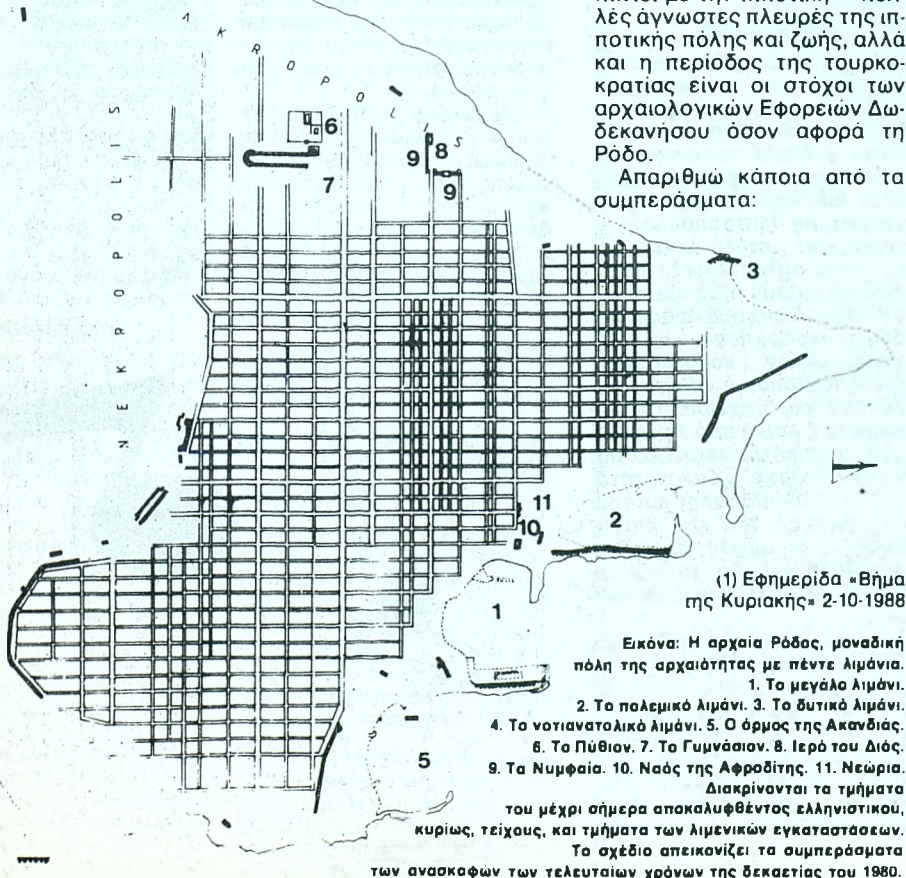
της Ρόδου, των 8.000 τόμων βιβλίων της Αρχαιολογικής Βιβλιοθήκης του Αρχαιολογικού Ιδρύματος Δωδεκανήσου, και πολλών άλλων απασχολήσεων, ο Κοντής άρχισε το ανασκαφικό έργο στη Ρόδο, αντιμετωπίζοντας το σκεπτικισμό και κάποια δηκτικότητα από τους προϊστάμενους του στο υπουργείο. Η συλλογιστική των ανθρώπων εκείνων ήταν πως ύστερα από τριάντα χρόνων ανασκαφικό έργο των Ιταλών συναδέλφων στη Ρόδο δεν ήταν δυνατόν να είχε μείνει ανερευνήτο, ό,τι είχε απομείνει από την αρχαία πόλη.

Βέβαια η απάντηση του Κοντή δόθηκε στα 1954 με τη μονογραφία του «Συμβολή εις την ρυμοτομίαν της Ρόδου», όπου τόσο από τα ως τότε συμπεράσματα της ανασκαφικής δραστηριότητας των Ιταλών, όσο από τα λίγα, αλλά σημαντικά δεδομένα των δικών του ανασκαφών, σε συνδυασμό και με τις λιγοστές αλλά πολύτιμες αρχαίες πηγές παρουσίασε ο Κοντής την πρώτη —και εντελώς πρωτότυπη— αποκάλυψη της ρυμοτομίας της αρχαίας Ρόδου και τη σχέση της υποδάμειας εκείνης ρυμοτομίας με την επιβίωση των στοιχείων της ως

τα 1950. Ένα —το πρώτο— υποδάμειο ρυμοτομικό σχέδιο της Ρόδου δόθηκε στη δημοσιότητα με απεικόνιση των καθέτων οδικών αξόνων 35 περίπου διηνεκών αρχαίων οδών. Το σχέδιο αυτό συνέβαλε όχι μόνο στην ακριβή γνώση της ροδιακής ρυμοτομίας και πολεοδομίας, αλλά γενικότερα στον καθορισμό του υποδαμείου πολεοδομικού συστήματος.

Καθώς οι έρευνες πήραν το χαρακτήρα των συστηματικών σωστικών ανασκαφών που, λόγω του οικοδομικού οργανισμού, πλήθυναν απίθανά κατά τις επόμενες δεκαετίες, η αυταπάτηση, η πίστη και ο ενθουσιασμός των αρχαιολόγων είχε και έχει τουτο το σπουδαίο αποτέλεσμα: Την ίδια στιγμή που μια τεράστια σε έκταση και ύψος σύγχρονη πόλη υψώνεται από ημέρα σε ημέρα στη βόρεια μύτη του νησιού, να κερδίζεται ταυτόχρονα με την προσεκτική και σχολαστική αρχαιολογική έρευνα, ό,τι έχει απομείνει από το μεγάλο και μοναδικής σημασίας πολεοδομικό και ρυμοτομικό αλλά και το γενικότερο μεγάλο και αδιάκοπο παρελθόν της. Η υποδάμεια πόλη, η βυζαντινή πόλη —που από τις ανασκαφές αποδεικνύεται πως δεν συμπίπτει με την ιπποτική— πολλές άγνωστες πλευρές της ιπποτικής πόλης και ζωής, αλλά και η περίοδος της τουρκοκρατίας είναι οι στόχοι των αρχαιολογικών Εφορειών Δωδεκανήσου όσον αφορά τη Ρόδο.

Απαριθμώ κάποια από τα συμπεράσματα:

Εικόνα: Η αρχαία Ρόδος, μοναδική πόλη της αρχαιότητας με πέντε λιμάνια.
1. Το μεγάλο λιμάνι.
2. Το πολεμικό λιμάνι. 3. Το δυτικό λιμάνι.
4. Το νοτιοανατολικό λιμάνι. 5. Ο όρμος της Ακαντιάς.
6. Το Πύθιον. 7. Το Γυμνάσιον. 8. Ιερό του Διός.
9. Τα Νυμφαία. 10. Ναός της Αφροδίτης. 11. Νεώρια.
Διακρίνονται τα τμήματα του μέχρι σήμερα αποκαλυφθέντος ελληνιστικού, κυρίως, τείχους, και τμήματα των λιμενικών εγκαταστάσεων. Το σχέδιο απεικονίζει τα συμπεράσματα των ανασκαφών των τελευταίων χρόνων της δεκαετίας του 1980.

Πρώτον: Πιστοποιείται από ημέρα σε ημέρα ότι η αρχαία —κυρίως η ελληνιστική— Ρόδος είχε άριστο κρατικό μηχανισμό που λειτούργησε άτεγκτα επί χίλια χρόνια.

Δεύτερον: Η Ρόδος ήταν «πόλις αστών», δημιούργημα δηλαδή μιας διαμορφωμένης αστικής τάξης, που κράτησε τη δημοκρατική ζωή με ουσιαστικές θεσμικές παραχωρήσεις στα φτωχότερα λαϊκά στρώματα, όπως προκύπτει από διάφορα ροδιακά ευρήματα, από τις αρχαίες πηγές, κυρίως όμως από τη διαπίστωση κατά τις ανασκαφές ότι υπήρχαν μέσα στην πόλη τεράστιοι χώροι αναψυχής των πολιτών, ενώ η εκτεταμένη εκτός τειχών περιοχή δεν προοριζόταν μόνο για τα απέραντα νεκροταφεία αλλά και για μεγάλα πάρκα, με διακριτικές διαμορφώσεις.

Τρίτον: Η Ρόδος υπήρξε μια «ανοιχτή» πόλη εμπόρων, ναυτικών, траπεζιτών, μεταπρατών, στην οποία κάθε ξένος μπορούσε όχι μόνο να προκόψει, αλλά να αποκτήσει ως και δικαιώματα «Ροδίου πολίτου», εφόσον το άξιζε.

Τέταρτον: Στον πολεοδομικοκοσμητικό τομέα έπαιξε, ίσως, μοναδικό ρόλο με τη διατήρηση, συμπλήρωση, με την ανεπαίσθητη ανθρώπινη επέμβαση στο φυσικό περιβάλλον σε συνδυασμό με την αρχιτεκτονική δραστηριότητα, έτσι ώστε με βελτιώσεις να δημιουργείται ένας θαυμάσιος περιβάλλον χώρος που, για πρώτη φορά στην ιστορία των ανθρώπων, προοριζόταν για όλους τους κατοίκους και τους ξένους της πόλης αυτής. Η συγκριτική εξέταση έρευνών, οι ιστορικοί συσχετισμοί, τα επιγραφικά και τα λοιπά στοιχεία γλυπτικής και χωρορρυθμίας απέδειξαν ότι το μεγάλο και τόσο άρτια οργανωμένο αυτό «άστυ» αναπτύχθηκε για πρώτη φορά «προς τέρψιν» των αστών «και προς ευζωίαν». Οι έρευνες εξάλλου στη νότιο Ιταλία αποκάλυψαν ότι ο εξόριστος για λίγο στη Ρόδο Τιβέριος μετέφερε στη Σπερλόγκα και στο Κάπρι, με ροδιακά εργαστήρια το ροδιακό τρόπο επεμβάσεως στη φύση με την εξής διαφορά: ότι στη Ρόδο όλα αυτά τα αγαθά προοριζόταν για τους αστούς (για το λαό —πόσο παράξενα ηχεί σ' αυτά μας σήμερα η λέξη αυτή) ενώ στη Ρώμη όλα γίνονταν για την τέρψη του Αυτοκράτορα.

Κλείνω εδώ τις αναφορές μου και επισημαίνω ότι τα περισσότερα από τα πιο πάνω συμπεράσματα, εκτός από τις τακτικές επιστημονικές ανα-

κοινώσεις στα ελληνικά και ξενόγλωσσα επιστημονικά περιοδικά, έχουν ήδη γνωστοποιηθεί κατά καιρούς στο διεθνή επιστημονικό κόσμο σε διάφορα συνέδρια. Και όμως τα κινήτα, αλλά και τα ακίνητα κατάλοιπα όλων αυτών των αποκαλύψεων της ελληνικής έρευνας «κρέμονται επί ξυρού ακμής». Έτσι εκτεταμένοι, και μικρότερης εκτάσεως αρχαιολογικοί χώροι, ανάμεσα στις πολυκατοικίες της νέας πόλης με σπουδαιότητας σημασίας κατάλοιπα της αρχαίας πόλης, ενώ θα μπορούσαν ήδη να αποτελούν θαυμάσια αρχαιολογικά πάρκα —χώρους αναψυχής και θεωρίας των πολιτών και των επισκεπτών— έχουν παραμείνει ή σε μορφή σωρού λίθων, ή, το συνθετικότερο, όταν —λόγω καθαρισμού— δεν αποτελούν απορριματοφόρους τάφρους, συντελούν στην «οπτική μόλυνση του περιβάλλοντος». Άλλοι παρόμοιοι χώροι παρεμβάλλονται άμορφα μεταξύ οδών και οικοπέδων και προσθέτουν επί πλέον προσκόμματα στην προσπέλαση των περιοίκων στα σπίτια τους. Το Μεγάλο Μουσείο τέλος της πόλεως Ρόδου, διαχρονικής μορφής, όπου ο επισκέπτης δεν θα καλείται να θαυμάζει κάποια εξαιρετόν κάλλους έργα τέχνης, θα μπορούσε να είχε ήδη αρχίσει να στεγάζει σε υπάρχοντες ευτυχώς χώρους. Προς άρση πάσης παρεξηγήσεως πρέπει να αναφέρω εδώ ότι τα μεγάλα έργα τέχνης των αμέτρητων ροδιακών ελληνιστικών εργαστηρίων αποτελούσαν εμπορεύσιμο είδος, κατασκευάζοντο επί παραγγελία και μετεφέροντο στους τόπους των αγοραστών. Το μεγάλο πλήθος των έργων τέχνης, που κοσμούσε την πόλη, είναι γνωστό ότι το άρπαζαν οι Ρωμαίοι και το μετέφεραν στη Ρώμη, ενώ πάρα πολλά άλλα μαρμάρινα και χάλκινα αγάλματα καταστράφηκαν στα επόμενα χρόνια. Στο Μουσείο λοιπόν της Ρόδου θα καλείται ο επισκέπτης να παρακολουθεί «με λογισμό και με όνειρο» πως μια τόσο μεγάλη ελληνιστική πόλη, κατοικούμενη συνεχώς επί χίλια και πλέον χρόνια, κατόρθωσε με ίδιους πόρους να ζει «ευνοημένη».

Πώς η Ρόδος, που την τιμούσε ιδιαίτερα ο Μ. Αλέξανδρος, έζησε χωρίς εσωτερικές διαμάχες, χωρίς δικτατορίες, με πλήρη σεβασμό στους πολίτες και στους ξένους, κυρίως όμως με σεβασμό και φροντίδα για το φυσικό

κό περιβάλλον, αν και, όπως προκύπτει από τις ανασκαφές, αντιμετώπιζε προβλήματα υπερπληθυσμού, τα οποία —τηρουμένων των αναλογιών— ήταν παρόμοια με τα δικά μας. Σημειώτεον δε ότι την αγάπη, τη φροντίδα και τη στοργή για το πράσινο και για το περιβάλλον τα κληροδότησε στο βυζαντινό, κυρίως όμως στον ιπποτικό κόσμο.

Τελειώνοντας πρέπει να τονίσω ότι τα πάντα υπάρχουν στη Ρόδο για να αναδειχθεί όλος αυτός ο κερδισμένος από τους Έλληνες αρχαιολόγους πλούτος. Αρκεί μόνο να προστεθεί η βούληση και το θάρρος των υπευθύνων. Ίδωμεν.

Γρηγόρης
Κωνσταντινόπουλος

Ανεκπλήρωτες προσδοκίες μιας συναυλίας

Ο Σταύρος Ξαρχάκος προλογίζοντας στο «πρόγραμμα» —τη συναυλία με έργα Μ. Schütz, J. S. Bach και Α. Ramirez τα έσοδα της οποίας θα διατεθούν για το εθνικό βραβείο διεύθυνσης ορχήστρας «Δημήτρης Μητρόπουλος»— επεσήμανε μεταξύ άλλων ότι «ο τόπος αυτός υφίσταται το συνεχές βιασμό μιας στεγανοποίησης, περιχαράκωσης και δήθεν ιεράρχησης καλλιτεχνικών αξιών..., κατακερματίζεται το μουσικό φάσμα στο σύνολό του, διαχωρίζεται αυθαίρετα η λαϊκή από την έντεχνη μουσική με αποτέλεσμα να μην υπάρχει η δυνατότητα της αλληλοεπίδρασης και της ανανέωσης... και ότι επιτέλους είναι καιρός να σοβαρευτούμε και να τοποθετηθούμε ενώπιον των ευθυνών μας».

Αυτές ήταν οι προθέσεις. Το αποτέλεσμα όμως;

Στο πρώτο μέρος το Historia der Geburt Jesu Christi (1664) του Μ. Schütz (1585-1672) χριστουγεννιάτικο ορατόριο για μικρό ορχηστρικό σύνολο, χορωδία και μονωδούς υπό τη διεύθυνση και διδασκαλία του Στέφανου Βασι-

λειάδη ανέδειξε την ερμηνευτική ικανότητα του εξαίσιου Άρη Χριστοφέλλη (σε ρόλο καστράτι - σοπρανίστ) και τον Κίμωνα Βασιλόπουλο (τενόρος). Ο διευθυντής αν και απέδωσε πολύ σεμνά το έργο αυτό του 17ου αιώνα (χωρίς να παρασυρθεί σε μεγαλόσχημες εκφράσεις) δεν κατάφερε να επιβληθεί όσο έπρεπε στην ορχήστρα με αποτέλεσμα να σημειωθούν «λανθασμένες» εκκινήσεις (στο 7ο και 8ο μέρος).

Απ' το σημείο όμως αυτό κι έπειτα αρχίζουν τα φαιδρά.

Υπό τη διεύθυνση του ίδιου μαέστρου ήταν ν' ακολουθήσει η Καντάτα αρ. 106 «Actus Tragicus» του J. S. Bach που όμως ματαιώθηκε για... τεχνικούς λόγους.

(Από συντελεστή της εκδήλωσης μάθαμε ότι η αιτία της ματαιώσεως ήταν οι μουσικοί που θα παίζαν στο επόμενο έργο και δούλευαν σε νυχτερινά κέντρα θα καθυστερούσαν, αν παρεμβολόταν και ο Bach).

Και φτάσαμε έτσι στη Misa Criolla του Α. Ramirez, Νοτιοαμερικανική λαϊκή λειτουργία για χορωδία λαϊκή ορχήστρα, μονωδούς και μικροφωνική εγκατάσταση, υπό την μπαγκέτα του Στ. Ξαρχάκου με ερμηνευτή το Γ. Νταλάρα.

Δεν είναι σκοπός μας να κρίνουμε μουσικά το έργο του Ramirez αλλά στην καλύτερη περίπτωση φαινόταν «ξένο» μπροστά στην πολυφωνία του 17ου αιώνα.

Και μέσα σ' αυτό το αισθητικό κομφούζιο που προκάλεσε ο «μη διαχωρισμός» της έντεχνης από τη λαϊκή μουσική, είχαμε τον κ. Ξαρχάκο να διευθύνει φανφαρόνικα αναπηδώντας για να δώσει τις «θέσεις» και μοιάζοντας περισσότερο με μίμο που προ-

σποιείται το διευθυντή μιας κολοσσιαίας ορχήστρας, παρά με αρχιμουσικό ενός μικρού ορχηστρικού συνόλου και χορωδίας. (Αλήθεια, αν ποτέ διέυθυνε την 8η συμφωνία του Μάλερ των «Χιλίων» εκτελεστών πώς θα συμπεριφερόταν;).

Ο Γιώργος Νταλάρας (που σε κάποια σημεία η ερμηνεία του δεν ήταν καν η αναμενόμενη) εκλάικε ακόμα περισσότερο την όλη ατμόσφαιρα (ας αναλογιστούμε την ερμηνεία του Χοσέ Καρέρας) και παρόλα τα μικρόφωνα και τους ενισχυτές το μόνο που άφηνε να διαφανεί, ήταν η σαφής κατωτερότητά του σε σχέση με τους σολίστ του προηγούμενου έργου οι οποίοι στον ίδιο χώρο τραγούδησαν χωρίς μηχανικά βοηθήματα.

Αυτή ήταν σε συντομία, η προσπάθεια του να «σοβαρευτούμε και να αναλάβουμε τις ευθύνες μας».

Αυτό ήταν ο «βιασμός της στεγανοποίησης» που εξελίχθηκε σε βιασμό του Bach για χάρη των νυχτερινών κέντρων.

Αυτή ήταν η αποτυχημένη απόπειρα λαοφίλου τραγουδιστή να βαπτιστεί στα νερά της «έντεχνης».

Μια προσπάθεια που η τόσο σοβαρή πρόφασή της (η καθιέρωση του εθνικού βραβείου διεύθυνσης ορχήστρας) αν μη τι άλλο τη φόρτωνε με επιπλέον ευθύνες, που κατάρρευσε στο βωμό της χειρότητας, της σοβαροφάνειας και της διαφήμισης.

Το μόνο που απέμεινε είναι ίσως η συμπαθητική βθμελής χορωδία του Πνευματικού Κέντρου. Δεν θα θέλαμε να προσθέσουμε τίποτα άλλο, παρά μόνο ξαναγυρίζοντας στο θέμα της καθιέρωσης «ε-

θηνικού βραβείου», ότι θα ήταν απαραίτητο να υπάρξουν στο πρόγραμμα και έργα Ελλήνων συνθετών.

Βέβαια κατά μια άλλη εκδοχή η εκδήλωση αυτή άφησε στην αφάνεια την ελληνική μουσική αλλά τουλάχιστον δεν τη γελοιοποίησε.

Νεκτάρης Μητρόπουλος

Μια φορά κι έναν καιρό

Κάποτε ζούσε κάποιος Ηρόστρατος, που έκαψε το ναό της Άρτεμης για να μείνει τ' όνομά του στην αιωνιότητα. Από τότε το καλάμι το έχουν καβαλήσει πολλοί.

Πιο πρόσφατα ζούσε εδώ κάποιος καλλιτέχνης που με τα τραγούδια του είχε πιάσει τον παλμό κάποιου κόσμου, είχε βγάλει στο προσκήνιο υπόγεια ρεύματα.

Απ' ό,τι φαίνεται ο άνθρωπος αυτός έχει πεθάνει.

Έχουμε τώρα το βρυκόλακά του που βγάζει φετφάδες επί παντός του επιστητού, που παριστάνει την Ελληνών Χριστιανών συνείδησή μας, που υπερασπίζεται με μπράβους τη Γελοιοτήτά Του.

Αιωνία του η μνήμη.

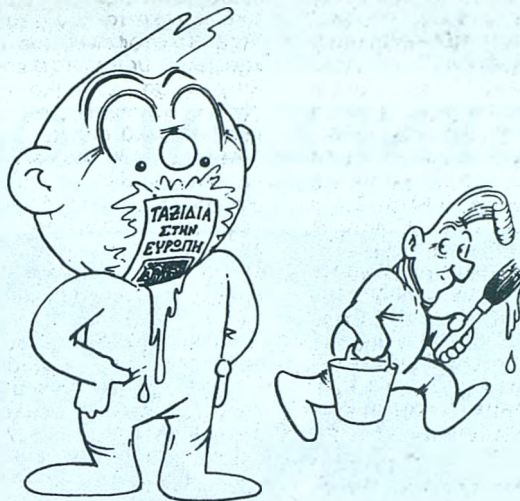
Βασίλης Αργυρίου

Σπρέυ και κόλλα

Ήταν μια εποχή που πίστευαν πως με λίγη πειθώ και λίγο απορρυπαντικό μπορούν να αποκατασταθούν τα πράγματα. Να «ξαναβρεί» η πόλη το χαμένο της πρόσωπο. Γιατί η καθαριότητα ταυτίζεται με την αλήθεια - κάτω από οποιεσδήποτε συνθήκες.

Μόνο που η συλλογιστική ήταν λάθος. Η πόλη, κατατμημένη στις επιμέρους αρχιτεκτονικές της, πεισματικά επανέρχεται στην ίδια «άβλια» κατάσταση, με την καθαριότητα να έχει μεταναστεύσει στα καθώς πρέπει προάστια. Τα υπόλοιπα κομμάτια της πόλης, η καρδιά της, θα δέχονταν καθημερινά πυκνά στρώματα από σπρέυ και κολλημένες αφίσες. Να την αιχμαλωτίζουν, όπως σε κουκούλι εντόμου που

υφαίνεται σιγά σιγά γύρω από τη νύμφη.

Τα σημεία έδυνσης ήταν εκεί που η κατάσταση ξεπερνάει το όριο συναγερμού - στις υποβαθμισμένες περιοχές του κέντρου, τις ταυτισμένες «συμπτωματικά» με ορισμένες κτιριακές εγκαταστάσεις από ανώτατα ιδρύματα. Η Νομική, το Χημείο και πιο κάτω το Πολυτεχνείο να δέχονται συνεχείς επιθέσεις. Όποιος δεν έχει προσέξει ποτέ το χοντρό στρώμα από αφίσες να έχει αποσπαστεί από μόνο του από τον τοίχο και να γέρνει προς τα έξω, βρώμικο και κουρελιασμένο, δεν μπορεί να καταλάβει τι σημασία έχει κάτι τέτοιο για την αρχιτεκτονική. Το ίδιο ισχύει για τα «μηνύματα» που το καθένα φροντίζει να σβύσει ή να παραμορφώσει το προηγούμενό του, πάντα στο ίδιο ύψος από το έδαφος. Όσο πιο συμπαγής ο τοίχος κοντά στη βάση του κτιρίου, τόσο πιο παχύ το στρώμα από σπρέυ να γεμίζει το «κενό».

Σε μια εποχή που μελέτησε σχολαστικά τα γκραφίτι της Πομπηίας ή τα χαράγματα των «σκοτεινών εποχών» στον Παρθενώνα, ελάχιστη προσοχή δόθηκε σε αυτή την καινούργια αρχιτεκτονική παρέμβαση στην πόλη. Η νομοθεσία την αντιμετώπισε με τη δέουσα αυστηρότητα (τα αντικειμενικά στοιχεία), η λαογραφία την καταπόντισε σε ασκήσεις γραφικότητας (το αστικό φολκλόρ) - αλλά δεν μας είπε κανένας τι σχέση έχουν όλα αυτά με την αρχιτεκτονική ως πράξη.

Για να εξηγούμαστε: η αρχιτεκτονική είναι πλέον το «αποτέλεσμα» αυτών των παρεμβάσεων - μια και δείχνει πως έχει οριστικά ξεφύγει από τα χέρια εκείνων που είτε

ρύπανση και οι μεταμορφωμένοι κάτω από τα «φτιασίδια» του σπρέυ και του κολλημένου χαρτιού. Και βέβαια η συμβολική αυτής της αρχιτεκτονικής (αυτό δεν είναι που τελευταία εκτιμάται ιδιαίτερα;) είναι η συμβολική των ιδιών των μηνυμάτων που αποτυπώνονται πάνω της - και όχι οι οποιεσδήποτε προθέσεις του «αρχιτέκτονα».

Γιατί αν η αρχιτεκτονική είναι εξυπηρετική τέχνη της κοινωνίας, αυτός είναι και ο πιο σύγχρονος ρόλος της: να προσφέρει επιφάνειες έτοιμες να δεχτούν τις αυθόρμητες (ή προετοιμασμένες) επιθέσεις των ομάδων που απαρτίζουν τη συγκεκριμένη κοινωνία. Και όσο πιο σύντομα γίνει αυτό κατανοητό από τους αρχιτέκτονες, τόσο καλύτερα για την «ένταξη» της δουλειάς τους στη σημερινή πόλη.

Δ. Φιλιππίδης

ΘΑΝΑΣΗΣ ΤΣΟΥΠΑΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΟΙ ΛΑΟΚΡΑΤΙΚΟΙ ΘΕΣΜΟΙ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗΣ

**ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΗ
ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ**

Σε όλα τα βιβλιοπωλεία

Εκδόσεις Γλάρος

ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ 31 • ΑΘΗΝΑ • ΤΗΛ. 3618 457

ΟΤΑΝ ΟΙ ΕΡΕΥΝΕΣ ΕΜΠΟΔΙΖΟΝΤΑΙ

του Μιχάλη Κοσμίδη

Απρίλιος 1949, Δίκη Γρηγόρη Στακτόπουλου. Ο Στρατηγός «Άγριος» Μπίλ Ντόνοβαν «τακτικός και ήσυχος», ο δε Ουίλιαμ Πολκ σκεπτικός. Κατά τ' άλλα, στο ακροατήριο χαμόγελο.

Το Μάιο του 1948 ξέσπασε αυτό που έμεινε γνωστό ως «υπόθεση Πολκ». Μια σκοτεινή δολοφονία και μια σκευωρία που επενδύθηκαν με τον «καλύτερο» τρόπο στις επιδιώξεις των ελληνικών και αμερικανικών αναγκών του εμφυλίου.

Ο Αμερικανός ανταποκριτής του CBS Τζωρτζ Πολκ, δολοφονήθηκε από άγνωστους, στην προσπάθειά του να συναντηθεί με το Μάρκο Βαφειάδη, ηγέτη του Δημοκρατικού Στρατού, για μια αποκλειστική συνέντευξη.

Λόγω του ειδικού πολιτικού βάρους που είχε η χώρα εκείνη την περίοδο (εμφύλιος πόλεμος, μεταβίβαση της επικυριαρχίας από τους Άγγλους στους Αμερικανούς), αλλά και λόγω των γενικότερων πολιτικών συνθηκών (αρχή «ψυχρού πολέμου», Δόγμα Τρούμαν, Σχέδιο Μάρσαλλ) το έγκλημα, απέκτησε αμέσως διεθνείς διαστάσεις.

Ειδικές επιτροπές δημοσιογράφων, δημιουργήθηκαν, και πλήθος πρακτόρων, τεχνικών συμβούλων και ανακριτών, συνένευσαν στην Ελλάδα. Ανάμεσά του και ένα από τα πιο μεγάλα αμερικανικά «κεφάλια», ο στρατηγός «Άγριος» Μπίλ Ντόνοβαν, αρχηγός του OSS, και από τους ιδρυτές της CIA.

Το έγκλημα θεωρήθηκε εξαρχής πολιτικό, παρά τις πρώτες προσπάθειες του ελληνικού κράτους, να περάσει «ανώδυνα».

Σύντομα οι ανακρίσεις —αποκλείοντας όλες τις άλλες πιθανότητες— στράφηκαν προς την αριστερά. Ένα πλήθος επώνυμων και ανώνυμων κακοποιήθηκε προκειμένου να στηριχτεί η επίσημη εκδοχή.

Κορυφαίο πρόσωπο της ιστορίας, «αναδεικνύεται» ο δημοσιογράφος της «Μακεδονίας» και ανταποκριτής του «Ρώτερ», Γρηγόρης Στακτόπουλος, που φάνταζε στα μάτια των αρχών, ως ο «ιδανικός ένοχος».

Μετά από αλληπάλληλα βασανιστήρια, και ύστερα από τέσσερις αλληλοσυγκρουόμενες και αλληλοσυμπληρούμενες καταθέσεις, ο Στακτόπουλος θα «ομολογήσει» πως το έγκλημα διέπραξε το ΚΚΕ, δια των στελεχών του Μουζενίδη και Βασιανά.

Στη δίκη του, τον Απρίλιο του 1949, ο Γρηγόρης Στακτόπουλος, θα είναι ένας ιδιάτυπος Έλληνας «Ντρέφους», καθώς θα «υπερασπίζεται» την ενοχή του. Μόνο, πολλά χρόνια αργότερα, θα διακηρύξει την αθωότητά του και θα υποστηρίξει πως έπεσε θύμα μιας σκευωρίας.

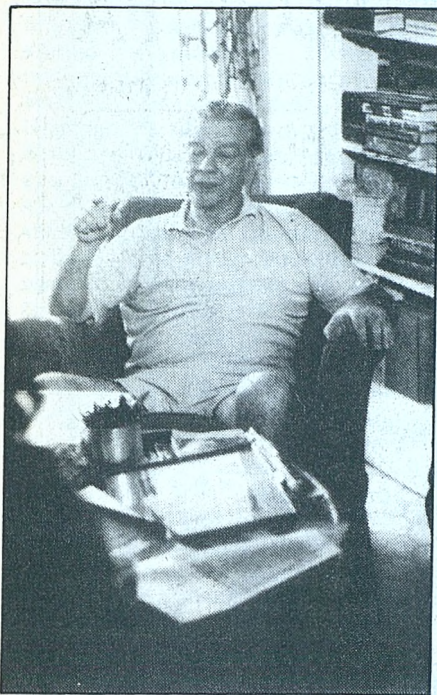
Για να στηριχθεί όμως η σκευωρία εναντίον της αλήθειας και του Γρηγόρη Στακτόπουλου, έπρεπε οι ελληνικές αρχές, με τη συνεργασία των «αμερικάνων φίλων», να φिमώσουν τις όποιες αντίθετες απόψεις.

Τρεις τέτοιες χαρακτηριστικές περιπτώσεις θα παρουσιάσουμε εδώ, μέσα από τα ντοκουμέντα που έφερε στο φως η έρευνα για την ταινία του Διονύση Γρηγοράτου «Ο φάκελος Πολκ στον αέρα».

Πρόκειται για τα εμπόδια που στήθηκαν για να αποτρέψουν από την αλήθεια, τον αδελφό του Πολκ, Ουίλιαμ Πολκ, τον συνεργάτη του Πολκ στην Παλαιστίνη, Τζων Ντόνοβαν, και τον προσδευτικό Ελληνοαμερικανό δημοσιογράφο Κωνσταντίνο Πούλο.

1. Ουίλιαμ Πολκ

Ο αδελφός του Πολκ φάνηκε, εξαρχής να μην πείθεται από την επίσημη εκδοχή. Σε άρθρο του στην «National gazette» της 1ης Αυγούστου 1948 ο Ουίλιαμ Πολκ, κατηγορεί τις ελληνικές αρχές για απόπειρα συγκάλυψης και για προσπάθεια να χαρακτηρίσουν το έγκλημα ερωτικό. Στο ίδιο άρθρο αναφέρει και τη δήλωση εκπροσώπου του Στέιτ Ντηπάρτμεντ στην Ελλάδα, ότι «θα ήταν φρικτό αν αποδεικνυόταν η ενοχή των δεξιών, γιατί αυτό θα υπονοούσε την ελληνική κυβέρνηση και αυτομάτως θα ενέπλεκε εμάς (τους Αμερικανούς)». Το άρθρο καταλήγει με τη χαρακτηριστική φράση, «ο τροχός έχει ήδη αρχίσει να περιστρέφεται και θα γυρίζει μέχρις ότου κάποιος βρει το θάρρος να υψώσει το ανάστημά και να τον σταματήσει».

Ο συνεργάτης του Πολκ, κι ανταποκριτής του NBC, Τζων Ντόνοβαν, σε πρόσφατη φωτογραφία.

Ο νεαρός τότε Ουίλιαμ Πολκ, προσπάθησε να σηκώσει το ανάστημά του, και να συνεργαστεί με μια επιτροπή δημοσιογράφων που θα διεξήγαγε παράλληλες ανακρίσεις. Από έγγραφο της αμερικανικής πρεσβείας της 26ης Οκτωβρίου 1948 (No. 811.91268) προκύπτει η σκέψη κάποιων κύκλων, να επιχειρήσουν την κάλυψη του Στακτόπουλου με Αμερικανούς δικηγόρους. Η περίπτωση αυτή θα ήταν πιθανή, αν τα ενδιαφερόμενα μέρη παρέσυραν τον Ουίλιαμ Πολκ, «ο οποίος —όπως λέει ο Στρατηγός Ντόνοβαν— έχει ξεπουληθεί τελείως στους κομμουνιστές».

Με τον αδελφό του θύματος, χαρακτηρισμένο «συνοδοιπόρο», δεν είναι να μας παραξενεύει η στενότατη παρακολούθησή του στην Αθήνα.

Δύο έγγραφα της Υπηρεσίας Αλλοδαπών είναι αρκετά ενδιαφέροντα. Πρόκειται για τα 74/108/4 της Γ.Δ.Α. Μακεδονίας - Θράκης / 9.5.49 και 6627/5 του Κέντρου Αλλοδαπών Αθηνών / 30.5.49. Σ' αυτά τα έγγραφα παρουσιάζεται λεπτό προς λεπτό η κίνηση του Ουίλιαμ Πολκ, από τις 12.4.49 που ήλθε στην Αθήνα από την Αμερική, ως τις 3.5.49 που ανεχώρησε για τη Ρώμη. Μια ενδιαφέρουσα πληροφορία παρέχεται εδώ. Ο αδελφός Πολκ δεν γιόρτασε το Πάσχα στην πρεσβεία, με τους συμπατριώτες του, αλλά προτίμησε «να συνδειπνήσει μετά της Πέτκου και

της... εμφορούμενης υπό υγείων κοινωνικών φρονημάτων... Η Πέτκου είναι ανηθίκου διαγωγής η δε επαφή της μετά του εν λόγω, οφείλετο εις σεξουαλικούς σκοπούς».

Αυτή η αναφορά στα «υγιή κοινωνικά φρονήματα», αφήνει εντυπωσιακά ανοιχτή την εκδοχή ο Ουίλιαμ Πολκ, να παρακολουθείτο ακόμη και από τις κοπέλες που συναναστρεφόταν («η κατάσκοπος που μ' αγάπησε»).

2. Τζων Ντόνοβαν

Ο Τζων Ντόνοβαν ήταν ανταποκριτής του NBL στην Παλαιστίνη και στενότερος συνεργάτης και φίλος του Τζωρτζ Πολκ. Πρωτοστάτησε μαζί με τον Κωνσταντίνο Πούλο στη δημιουργία μιας άλλης επιτροπής δημοσιογράφων που θα διεξήγαγε ανεξάρτητες έρευνες.

Όμως, όπως προκύπτει από το 1537/7 Αυγούστου 1948, έγγραφο της αμερικανικής πρεσβείας «Η πρεσβεία αισθάνεται πως οποιαδήποτε αποστολή στην Ελλάδα για να ερευνήσει την υπόθεση Πολκ, ανεξαρτήτως της αντικειμενικότητάς της, είναι ανεπιθύμητη καθ' εαυτή... Ο Τζων Ντόνοβαν δεν είναι αρκετά αντικειμενικός ή δυναμικός για να ισορροπήσει την ομάδα, αντιδρώντας στον Πούλο, άτομο ανέμπιστο και κινούμενο από συναισθηματισμούς».

Τα πράγματα όμως για τον Ντόνοβαν δεν σταμάτησαν εδώ, καθώς απολύθηκε (με περίεργο τρόπο) από το NBL, και κυνηγήθηκε έντεχνα, χωρίς να μπορεί να βρει πουθενά δουλειά.

Χαρακτηριστικό είναι το έγγραφο MSBA-2638 της 9ης Ιανουαρίου 1950, από τον αρχηγό της αμερικανικής αποστολής στη Βέρνη, με θέμα «Τζων Ντόνοβαν του Παρισιού». Ούτε λίγο, ούτε πολύ σ' αυτό το έγγραφο, ο Ντόνοβαν και η παρέα του, κατηγορούνται ότι «διαπράττουν κάθε βίτσιο που είναι γνωστό στην επιστήμη, και έχουν τη χειρότερη φήμη στο Παρίσι». Το «καλό» όμως είναι η κατάληξη: «Μήπως ο Ντόνοβαν του Παρισιού, χτυπά το καμπανάκι;». Και βέβαια ο ανώτερος που παρέλαβε το υπόμνημα κάτι θα θυμόταν από τη δράση του Ντόνοβαν, σε σχέση με την υπόθεση Πολκ.

(Πάντως τα βάσανα του δημοσιογράφου Τζων Ντόνοβαν δεν σταματούν εδώ. Πέρασε πολλά, που θα γέμιζαν ένα βιβλίο, και τελικά σήμερα ζει ήσυχα, κάπου στη Φλόριντα).

3. Κωνσταντίνος Πούλος

Ο Ελληνοαμερικανός δημοσιογράφος Κωνσταντίνος Πούλος, ήταν εξ αρχής στο στόχαστρο των ελληνικών και αμερικανικών αρχών. Ίσως και γιατί ήταν από τους πρώτους που πρότειναν πιο αληθοφανείς εκδοχές του εγκλήματος (άρθρο

στο περιοδικό «Nation»). Πέρα από την επίθεση που του γίνεται μέσω των εγγράφων που αφορούν τον Ουίλιαμ Πολκ, και τον Τζων Ντόνοβαν, η ελληνική κυβέρνηση προσπάθησε πολύ να εμποδίσει τον Πούλο να φθάσει στην Ελλάδα.

Το παρακάτω έγγραφο της 2ας Οκτωβρίου 1948 (Αρ. Πρωτ. 52381 δις ΗΠ 4/Α) της Διευθύνσεως Γ' Πολιτικής, Τμήμα 1 του ΥΠΕΞ, προς όλες τις ελληνικές πρεσβείες στην Ευρώπη, την Άγκυρα, το Κάιρο και το Βελιγράδι, είναι χαρακτηριστικό.

«Έχουμε την τιμήν να γνωρίσωμεν υμίν ότι καθ' α επληροφορήθημεν, ο γνωστός δια τα αριστερά φρονήματά του Ελληνοαμερικανός δημοσιογράφος κ. Κωνσταντίνος Πούλος προτίθεται να ζητήσει θεωρήσιν ινα έλθη ενταύθα ως μέλος Επιτροπής αντιπροσωπευούσης ένωσιν αμερικανών δημοσιογράφων επικρίνουσαν την διεξαχθείσαν υπό του Στρατηγού Ντόνοβαν έρευναν εν σχέσει προς την δολοφονίαν του δημοσιογράφου Γ. Πολκ ως μη ικανοποιητικήν και τον Στρατηγόν ως υπερμέτρως πεισθέντα εις τας διαβεβαιώσεις των ελληνικών αρχών. Έδωσαμεν τηλεγραφικώς οδηγίας εις την Πρεσβειαν Ουασινγκτόν, παρακληθείσαν να ανακοινώση αυτās εις τας Προξενικάς Αρχάς εν Ηνωμέναις Πολιτείαις και την εν Οττάβα Πρεσβειαν, όπως αρνηθή την χορήγησιν θεωρήσεως εις τον κ. Πούλον.

Επειδή είναι ενδεχόμενον ο κ. Πούλος ευρισκόμενος εις την υμετέραν περιφέρειαν να ζητήσει τοιαύτην θεωρήσιν παρ' υμών, παρακαλώμεν όπως ευαρεστούμενοι, μη χορηγήσετε αυτήν, ειδοποιήσετε δε εν τω αυτώ πνεύματι, και τας υφ' υμās Προξενικάς Αρχάς.

ΕΝΤΟΛΗ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΟΥ
Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Φ. Α. ΦΙΛΩΝ

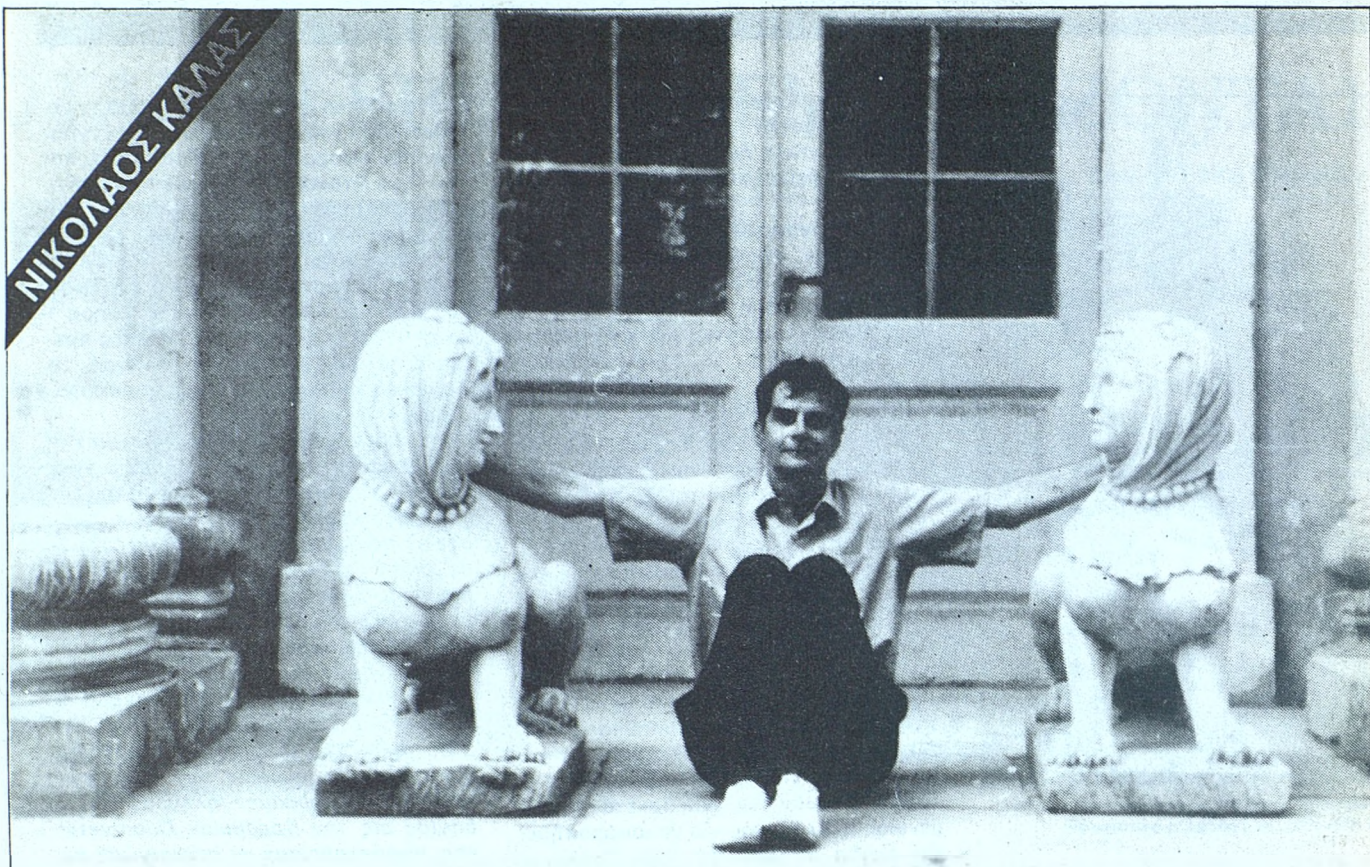
Πρόεδρος Υπουργός

Παρόλα αυτά ο Πούλος, κατάφερε να φτάσει στην Ελλάδα, όχι όμως και στην αλήθεια.

Η υπόθεση Πολκ δεν αποτελεί απλώς μια ανοιχτή πληγή, ένα μεγάλο ερωτηματικό για τη σύγχρονη ιστορία μας. Ίσως, στην πραγματικότητα να σημαίνει πολύ περισσότερα πράγματα, και να αποτελεί την υποδομή πολλών μετέπειτα δεινών.

Λόγοι αποκατάστασης, όχι μόνο της ιστορικής αλήθειας, αλλά και των επωνύμων και ανώνυμων θυμάτων της υπόθεσης, με «κορυφαίο» τον Γρηγόρη Στακτόπουλο, επιβάλλουν την αναψηλάφηση της ιστορίας, τώρα που υπάρχουν τα στοιχεία.

Τα στοιχεία είναι από την έρευνα της ταινίας του Διονύση Γρηγοράτου
«Ο φάκελος Πολκ στον αέρα»

Ο Ν. Κάλας στη Σοβιετική Ένωση, γύρω στα '70, όπου παραθερίζει συχνά σε προάστια της Μόσχας.

ΚΑΤΑΦΕΥΓΩ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ - ΑΡΑΓΙ

του Χρήστου Τσιάμη

Πρωτοχρονιά απόγευμα μας τηλεφώνησαν από το σπίτι του, είχε απαντήσει η Έλλεν που με καλούσε τώρα να πάρω το ακουστικό ενώ στο μεταξύ, με σιγανή φωνή, μου μετέδιδε το νέο του θανάτου του Νίκου. Παραδόξως το πρώτο πράγμα που άκουσα ήταν η φωνή του Κάλας μέσα από την ίδια γραμμή ακριβώς πριν ένα χρόνο (είχαμε τηλεφωνηθεί για ευχές) να μου λέει με το γνωστό ελλειπτικό του τρόπο: «Το Μάιο γίνονται ογδόντα... και δεν έχει καλή οσμή». Τώρα μαθαίνω τις λεπτομέρειες. Πέθανε, μου λένε, την παραμονή το βράδυ —σκέφτομαι το φοβερό αισθητήριο του ποιητή. Τέλος του χρόνου, κλείσιμο των λογαριασμών, έξοδος.

Γνωριστήκαμε πριν από δέκα χρόνια, έχοντας κοινά σημεία επαφής την ποίηση και την Ελλάδα, τα δυο τους αναπόσπαστα. Ζούσαμε από χρόνια στη Νέα Υόρκη κι ετύχαινε εκείνο τον καιρό να αναζητούμε γέφυρες με τον ελληνικό χώρο, εγώ με την πρώτη μου ποιητική συλλογή, εκείνος με την επανεμφάνισή του, μετά από σαράντα τόσα χρόνια, με την «Οδό Νικήτα Ράντου» που μόλις είχε εκ-

«Ο καλλιτέχνης είναι το κοντρόλ του σκάφους. Αυτά που λέει και πράττει, άλλοι, στις επιστήμες, στη φιλοσοφία, στην κυβέρνηση θα τα πράττουν αὐριο»

δώσει ο Ίκαρος. Έτσι αρχίσαμε να συναντιόμαστε τακτικά, για να μιλήσουμε για την ποίηση, για την ποίηση στην Ελλάδα, για τη ζωγραφική, την κριτική, για να μιλήσουμε για ιδέες, για να μιλήσουμε, ναι απλώς για να μιλήσουμε ελληνικά. Και καταλήγαμε πάντα να περιδιαβάζουμε κάποια τοπία ιστορίας που κράταγαν φως από τον λαμπρό νου του Κάλας και που καθόριζαν τις εκφάνσεις του όπως μου ήταν τυχερό να τις γνωρίσω στους χρόνους της φιλίας μας.

Ο Νικόλαος Κάλας αρχίζει δημοσιεύοντας ποιήματα και κείμενα κριτικής

στην Αθήνα γύρω στα 1930. Η υποδοχή που του γίνεται όμως, τόσο από το περιορισμένο αναγνωστικό κοινό όσο κι από τους σύγχρονους του συγγραφείς και ποιητές τον αποθαρρύνει. Θα μου πει κάποτε: «Θεωρούσαν αυτά που έγραφα ασυναρτησίες». Αργότερα βέβαια, πολύ αργότερα, αναγνωρίζεται η συμβολή του στα ελληνικά γράμματα, ειδικά όσον αφορά την ανάπτυξη του υπερρεαλισμού στην Ελλάδα. Το αξιοπερίεργο εδώ είναι ότι ο ίδιος θεωρούσε τις πιο σημαντικές επιδράσεις στην ποίηση του καβαφικές μάλλον παρά υπερρεαλιστικές.

Στα μέσα της δεκαετίας του '30 πάει στο Παρίσι όπου θα μείνει μέχρι τις αρχές του πολέμου. Η συμμετοχή του εδώ στο φλέγον την εποχή εκείνη υπερρεαλιστικό κίνημα και η συναναστροφή του με τους υπερρεαλιστές δημιουργούς θα καθορίσουν την πνευματική του πορεία για το υπόλοιπο της ζωής του. Εδώ θα αποτυχθεί το ενδιαφέρον του για τη ζωγραφική και ο δημιουργικός του οίστρος θα διοχετευθεί σχεδόν αποκλειστικά στην κριτική και στο δοκίμιο. Ο Αντρέ Μπρετόν, που είχε αναλάβει την «ενορχή-

στρωση» της υπερρεαλιστικής κίνησης εκείνα τα χρόνια, έβλεπε στον οξύνο και θεωρητικά κατατοπισμένο Κάλας τον κριτικό που χρειαζόταν η κίνηση. Κατά προτροπή λοιπόν του Μπρετόν γράφει ο Κάλας στα γαλλικά το βιβλίο «Foyers d' Incendie» (Εστίες Πυρκαγιάς) που εκδίδεται στο Παρίσι το 1938. Το βιβλίο αυτό έχει απήχηση όχι μόνο στη Γαλλία, αλλά και σε πολλούς συγγραφείς της Αμερικής (όπως ο William Carlos Williams και ο Henry Miller) που το επαινούν «εκάθε ευκαιρία. Χαρακτηριστικά, όταν το περιοδικό Books Abroad, τον Ιούνιο του 1939, ζήτησε από κριτικούς και συγγραφείς να υποδείξουν, υπό τύπον απονομής ενός «Σούπερ Βραβείου Νόμπελ», το πιο σημαντικό βιβλίο ή σύνολο βιβλίων ενός συγγραφέα που δημοσιεύτηκαν από το Νοέμβριο του 1918 μέχρι τότε, σε παγκόσμια κλίμακα, ο W.C. Williams πρότεινε το «Foyers d' Incendie» του Κάλας. (Σημειωτέον ότι 50 χρόνια μετά την έκδοσή του, το βιβλίο αυτό δεν έχει μεταφραστεί ακόμα στα ελληνικά).

Αναφορές - κείμενα

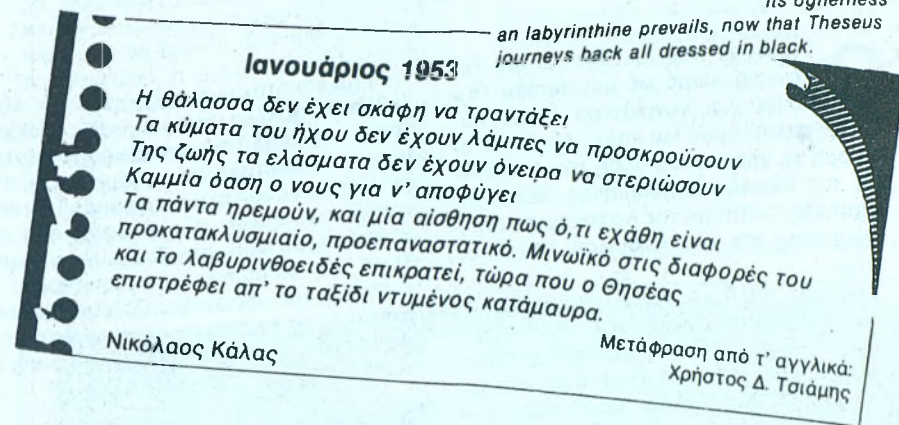
Με το ξέσπασμα του πολέμου ο Κάλας φεύγει για την Αμερική κι εγκαθίσταται μόνιμα στη Νέα Υόρκη. Στην Αμερική, ασχολείται συστηματικά με την κριτική της τέχνης εκδίδοντας βιβλία, δημοσιεύοντας άρθρα στα πιο έγκυρα τεχνοκριτικά περιοδικά, δίνοντας το θεωρητικό υπόβαθρο σε καινούργιες τεχνοτροπίες

ΜΑΣ ΘΕΛΕΙ;

και σε νέους καλλιτέχνες. Του ζήτησα κάποτε να μου εξηγήσει γιατί είχε ουσιαστικά εγκαταλείψει την ποίηση για χάρη της κριτικής της τέχνης. Μου απάντησε πως έβλεπε τη ζωγραφική σαν ένα είδος γραφής και πως τον ενδιέφεραν οι πιθανότητες της σύνταξης πάνω στον καμβά, όσο και οι πιθανότητες της γλώσσας στη σελίδα. Προτιμούσε πίνακες με λεκτικές ιδιότητες, παραστάσεις που μπορούσαν να διαβαστούν σαν κείμενα.

Σαν ακραία περίπτωση, προτιμούσε λέξεις ζωγραφισμένες πάνω στους πίνακες όπως ο μεγάλος πίνακας πάνω από το κρεβάτι του, έργο του ζωγράφου Aragawa: γκρίζο χρώμα μόνο και στο κάτω περιθώριο δυο αράδες μαύρα γράμματα. Δεν είναι λοιπόν τυχαίο πως η σχεδόν ολική έλλειψη ενδιαφέροντός του, τα τελευταία χρόνια, για τα καλλιτεχνικά ρεύματα συνέπεσε με την έξαρση του νεοεξπρεσιονισμού τόσο στην Αμερική όσο και στην Ευρώπη που ο Κάλας επισκεπτόταν συχνά.

Αυτή λοιπόν η λεκτική προδιάθεση του Κάλας για την ζωγραφική έδωσε μια ιδιαίτερη διάσταση στις κριτικές του με-

Ιανουάριος 1953

Η θάλασσα δεν έχει σκάφη να τραντάξει
Τα κύματα του ήχου δεν έχουν λάμπες να προσκρούσουν
Της ζωής τα ελάσματα δεν έχουν όνειρα να στεριώσουν
Καμία όσση ο νους για ν' αποφύγει
Τα πάντα ηρεμούν, και μία αίσθηση πως ό,τι εχάθη είναι
προκατακλυσμάιο, προεπαναστατικό. Μινωϊκό στις διαφορές του
και το λαβυρινθιοειδές επικρατεί, τώρα που ο Θησέας
επιστρέφει απ' το ταξίδι ντυμένος κατάμαυρα.

Νικόλαος Κάλας

Μετάφραση από τ' αγγλικά:
Χρήστος Δ. Τσιάμης

λέτες, που τις διαφοροποιεί από όλο το υπόλοιπο σώμα της τεχνοκριτικής του χώρου του και της εποχής του. Οι τεχνοκριτικές του Κάλας δεν εξέτασαν υλικά και τεχνικές, δεν αναφέρονταν στην ιστορία της τέχνης. Οι αναφορές τους βρίσκονταν στα πεδία της φιλοσοφίας, των ιδεών, της γλώσσας και της λογοτεχνίας. Δεν ήταν εικόνες - αναφορές, μα αναφορές - κείμενα. Έρχονται στο νου συγκεντρώσεις στο σπίτι του με φίλους του ζωγράφους, όπου άρχιζε η συζήτηση με κάποια έκθεση ζωγραφικής στο Soho και καταλήγαμε να μιλάμε επί ώρες για Zen και για τη φιλοσοφία του Wittgenstein. Τον Κάλας τον ενθουσίαζε το παιχνίδι των ιδεών. Δεν έψαχνε για συμπεράσματα.

Όταν τον γνώρισα είχε ήδη εκδώσει, όπως προκύπτει τώρα, το κύριο έργο της κριτικής του δουλειάς. Ένα ακόμα βιβλίο του, που συγκέντρωνε άρθρα του σκόρπια σε περιοδικά και σε καταλόγους εκθέσεων, εκδόθηκε από το Πανεπιστήμιο του Μίτσιγκαν το 1985. Συνέχιζε όμως να ερευνά το έργο του Ιερώνυμου Bosch, μια έρευνα που είχε αρχίσει πριν από 40 περίπου χρόνια, και να δημοσιεύει τα ευρήματά του σε περιοδικά τέχνης και κυρίως στο Art Forum. Και βέβαια, υπήρχαν τα ελληνικά του ποιήματα. Σπάνια σαν πολύτιμοι λίθοι. Θα μου τα διάβαζε, ένα ένα ή καθ' ομάδες, όπως γραφόντουσαν κι ύστερα θα με κάρφωνε με το απαστράπτον βλέμμα της νεανικότητας μορφής του «Ποια η γνώμη σου;». Τα συγκέντρωνε όλα και στο τελευταίο του ταξίδι στην Ελλάδα το '83 τα παρέδωσε στον εκδότη του να συμπεριληφθούν στη συλλογή *Γραφή και Φως* που εκδόθηκε τον ίδιο χρόνο.

Σουρεαλιστής στην πράξη

Δεν θυμάμαι πως το έφερε η κουβέντα, περίπου πριν από τρία χρόνια, μα θυμάμαι πως ήταν κατηγορηματικός όταν μου είπε πως το ήξερε, δεν θα έγραφε

JANUARY 1953
The sea has no vessels to toss
The sound waves no lamps to strike
The springs of life no dreams to embed
The mind no oasis to avoid
All is quiet, and a feeling that the lost is
antideluvian, pre-revolutionary, Minoan in
its ogherness
an labyrinthine prevails, now that Theseus
journeys back all dressed in black.

άλλα ποιήματα. Τότε του ανέφερα το ποιήμα του που είχα δει πριν από λίγα χρόνια κορνιζαρισμένο σε μια μεγάλη έκθεση στο Μουσείο Whitney. Η έκθεση είχε για θέμα τον William Carlos Williams και την επιρροή του στα ρεύματα της ζωγραφικής τη δεκαετία του '40 στην Αμερική, και το ποίημα του Κάλας ήταν μια μετάφραση του Αμερικανού ποιητή από το γαλλικό πρωτότυπο. Τον ρώτησα αν το ποίημα υπήρχε στα χαρτιά του και μου απάντησε πως είχε χαθεί. Στη συζήτηση προέκυψε πως είχε γράψει ποιήματα στα γαλλικά και στα αγγλικά, τα περισσότερα αδημοσίευτα. Μου ζήτηγε να του διαβάσω από καιρό σε καιρό ό,τι νεότερο δικό μου είχα. Συμφωνήσαμε για να μη γίνεται μονόπαντη ή ανάγνωση θα έψαχνε κι αυτός να εντοπίσει και να μου διαβάσει τα αγγλικά του ποιήματα (για τα γαλλικά ήταν σίγουρος πως είχαν χαθεί). Το ποίημα που δημοσιεύεται σε μετάφραση εδώ ανέκυψε στην αναζήτηση αυτή. Πρόσφατα είχαμε συζητήσει τη μετάφραση των αγγλικών ποιημάτων του στα ελληνικά. Ήξερε πως είχε γίνει το πρώτο σχέδιο της μετάφρασης. Δεν πρόφτασε να τη δει.

Ο Νικόλαος Κάλας μας αφήνει πλούσια κληρονομιά την ποίησή του και τη διανοήσή του (αν και αυτή η έκφανση του νου του παραμένει εντελώς άγνωστη στην Ελλάδα). Ήταν ένας μεγάλος υπερρεαλιστής, όχι τόσο από τεχνικής πλευράς του έργου του όσο από τη φιλοσοφική του στάση και το ποίον της ζωής του. Του αρμόζει απόλυτα αυτό που έγραψε ο W.C. Williams όταν τον πρότεινε για το βραβείο που αναφέραμε παραπάνω: «Το βιβλίο του Κάλας αφορά τον καλλιτέχνη. Ο καλλιτέχνης είναι το κοντρόλ του σκάφους. Αυτά που λέει και πράττει, άλλοι στις επιστήμες, στη φιλοσοφία στην κυβέρνηση θα τα πράττουν αύριο».

Νέα Υόρκη, 8.1.89

ΕΘΝΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ: ΘΕΣΜΟΣ ΚΑΙ Δ

Ο διάλογος που διεξάγεται τον τελευταίο καιρό σε μια μερίδα του Τύπου και γενικότερα στους κύκλους φιλοτέχνων και καλλιτεχνών με αφορμή τη χηρέυουσα θέση του Διευθυντή της Εθνικής Πινακοθήκης, θέτει επί τάπητος το ζήτημα της λειτουργίας του ιδρύματος και του θεσμικού του πλαισίου.

Μπορούν παρά να αλληλοσυναρτώνται, εφόσον από τους θεσμούς εξαρτάται η επιλογή των προσώπων και από την επάρκεια ή μη των προσώπων η αποδοτική λειτουργία των θεσμών, θα περιοριστούμε αποκλειστικά στους τελευταίους. Πιστεύουμε ότι η όλη συζήτηση θα μπορούσε να προαχθεί αφού με κάθε αντικειμενικότητα εξετάσουμε αν την ευθύνη για την υπάρχουσα κατάσταση του Μουσείου έχει ο ισχύων οργανισμός ή η μη αυστηρή τήρηση και εφαρμογή του. Έτσι, δεν ευθύνεται ο θεσμός για την πληθωρική εκθεσιακή πολιτική που εφαρμόζεται από τα πρώτα χρόνια της ίδρυσης της Πινακοθήκης (1972), η οποία αναπόφευκτα οδηγεί σε φαινόμενα που η διεθνής πρακτική και σωστή μουσειολογική αντίληψη δεν μπορεί παρά να θεωρεί αρνητικά:

α) Απονέκρωση της επιστημονικής έρευνας

Με το ρυθμό που ανεβαίνουν και κατεβαίνουν οι περιοδικές εκθέσεις αμφίβολης συχνά ποιότητας και χωρίς σαφή οπωσδήποτε προσανατολισμό, και οι οποίες υπερβαίνουν τον μέσο όρο των 20 κάθε χρόνο, το επιστημονικό προσωπικό δεν προλαβαίνει παρά να συντάξει έναν κατάλογο των έργων, ένα σύντομο βιογραφικό σημείωμα του καλλιτέχνη και το πολύ-πολύ έναν ενημερωτικό πρόλογο, χωρίς να προηγηθεί συστηματική έρευνα και μελέτη του εκτιθέμενου αντικειμένου. Τις περισσότερες μάλιστα φορές η επιλογή των έργων μιας αναδρομικής έρχεται έτοιμη από τον ίδιο τον καλλιτέχνη ή το συγγενικό του περιβάλλον μαζί με την ανθολόγηση μνημικών αποκλειστικά κριτικών ή λογοτεχνικών σημειωμάτων που έχουν γραφεί κατά το παρελθόν. Σ' αυτό το πλαίσιο, οι κληρονόμοι-οργανωτές υποκαθιστούν απολύτως τους επιμελητές στο επιστημονικό τους έργο, η ερευνητική δουλειά καταλήγει σε ρουτίνα και διεκπαιωτική τρεχάλα, ενώ η οργάνωση εκθέσεων σε μια άνευ όρων φιλοξενία έργων, επιλογών και συμφερόντων ερήμην κάθε επιστημονικής δεοντολογίας.

Αλλά και όταν ακόμη έρχονται απ' έξω εκθέσεις, πολλές από τις οποίες ενδέχεται να είναι καλά οργανωμένες, η επιστημονική συμμετοχή των επιμελητών περιορίζεται μόνον στη μετάφραση των κειμένων των ξένων συναδέλφων, και σε κάθε περίπτωση σε δουλειά γραμματείας και διερμηνέως, όπως απαιτεί η σύνταξη της σχετικής αλληλογραφίας. Συνεπώς τα επιστημονικά προσόντα που απαιτεί ο νόμος δεν αξιοποιούνται και εκμηδενίζονται.

β) Υποβάθμιση των μόνιμων συλλογών

Από πολλά χρόνια ο καταγιγισμός των περιστασιακών εκθέσεων αποβαίνει εις βάρος των ισχυρών σημείων του Μουσείου, και γενικότερα των συλλογών του. Τα πιο σημαντικά έργα, αυτά που διαμόρφωσαν την ιδιαίτερη φυσιογνωμία της εθνικής καλλιτεχνικής κληρονομιάς κατά τη διάρκεια αυτού του αιώνα κατεβάζονται για να φιλοξενηθούν ποικίλες εκθέσεις, πολλές από τις οποίες δεν θα είχαν θέση σε μια Εθνική Πινακοθήκη, όχι μόνο για την έλλειψη ποιότητας, αλλά γιατί είναι και άσχετες προς το αντικείμενό της (αρχαιολογικές, πολεοδομικού σχεδιασμού, κουκλοθέατρο, φωτογραφικά ρεπορτάζ επικαιρότητας, ημερολόγια τραπεζών κ.ά.). Η περίπτωση της αίθουσας Παρθένη είναι απολύτως ενδεικτική. Εδώ και δύο χρόνια διατίθεται σε μόνιμη βάση για άλλους σκοπούς, ενώ το κοινό αποστερείται από μια σημαντική συλλογή και ένα αριστούργημα, όπως αυτό της *Αποθέωσης του Αθανάσιου Διάκου*. Μέσα από μια τέτοια εκθεσιακή πολιτική αλλοιώνεται η ταυτότητα και ο προορισμός του Μουσείου. Επιπλέον παραμελείται αναπόφευκτα τόσο η μουσειολογική παρουσίαση των εκτιθέμενων μόνιμων συλλογών (κακός και άνισος φωτισμός, θερμοκρασία, ασαφής αντίληψη στησίματος), όσο και η ερευνητική τους αξιοποίηση. Η συνεχής δραστηριότητα του μουσείου δεν παρέχει ούτε το χρόνο και πολύ περισσότερο τα κίνητρα στους επιμελητές για την αρμόζουσα ενασχόληση με καθαρά ερευνητική δουλειά και γνώση των έργων της συλλογής ώστε να μπορούν να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις του ίδιου του χώρου και του κοινού.

γ) Άμβλυνση της κριτικής συμμετοχής του κοινού

Μέσα στο πλαίσιο που περιγράψαμε, το κοινό καθίσταται παθητικός αποδέ-

κτης και καταναλωτής εικόνων. Η προσέλευσή του δεν αποβαίνει ωφέλιμη για την αισθητική εμπειρία και γνώση, όταν με την έλλειψη σχεδιασμού, σωστής επιλογής και παρουσίασης των εκθέσεων η κριτική στάση και συμμετοχή δεν μπορούν εκ των πραγμάτων να καλλιεργηθούν.

Μετά την επισήμανση βασικών δυσλειτούργιών που οφείλονται πρωτίστως σε μια «ανοιχτή», «δραστήρια», «κινητική», εκθεσιακή πολιτική, πιστεύουμε ότι η κατάρτηση ταυτότητας, ουσιαστικού ερευνητικού και παιδευτικού ρόλου καθώς και ορθού μουσειολογικού προγραμματισμού —όπως προβλέπονται από το ισχύον θεσμικό πλαίσιο—, δεν θα μπορέσει να επιτευχθεί, αν δεν «νοικοκυρευθούν» άμεσα τα υπάρχοντα και δεν καλυφθούν εν τω άμα οι ακόλουθες λειτουργικές ανάγκες:

1. Η πλήρης απογραφή των συλλογών του Μουσείου που εκκρεμεί εδώ και είκοσι χρόνια περίπου εφόσον η τελευταία έγινε επί διευθύνσεως Μ. Καλλιγά.
2. Η ολοκλήρωση φωτογράφισης των ζωγραφικών και γλυπτών έργων που θα επιτρέψει στη συνέχεια να γίνει το ίδιο και για τα σχέδια και τα χαρακτηριστικά.
3. Η σωστή και αποτελεσματική συντήρηση των έργων μερικά από τα οποία κινδυνεύουν να φθαρούν ανεπανόρθωτα. Η εξασφάλιση σύγχρονων όρων φύλαξης και προστασίας για όλες τις συλλογές ανεξαιρέτως.
4. Η επαναδραστηριοποίηση και βελτίωση των τεχνικών υπηρεσιών (ξυλουργικό και ηλεκτρολογικό εργαστήριο, συνεργείο βαφών, συσκευασίας και μεταφοράς των έργων, κ.ά.) που, ως σημειωθεί, υπάρχουν ως υποδομή όπως και σε ένα ξένο σύγχρονο μουσείο. Έτσι, η Πινακοθήκη θα λειτουργήσει ως αυτόρκης και αυτόνομος οργανισμός, εξασφαλίζοντας ταυτόχρονα πολύ σημαντικούς οικονομικούς πόρους.
5. Να αρχίσει, έστω και τώρα, η επιστημονική τεκμηρίωση των συλλογών ώστε το κάθε έργο να διαθέτει το δικό του φάκελο (φωτογραφία, ιστορικό, βιβλιογραφία, εκθέσεις, αισθητική ανάλυση, σχέδια, συντήρηση, διοικητικές πληροφορίες). Εάν δεν γίνει αυτό, δεν θα μπορέσει ποτέ το Ίδρυμα να συντάξει έναν επιστημονικό πλήρη κατάλογο των συλλογών του. Επιπλέον, με αυτόν τον τρόπο, σε συνδυασμό οπωσδήποτε και με την εξασφάλιση σύγχρονων τεχνολογικών προδιαγραφών, θα είναι πλέον σε θέση η Εθνική Πινακοθήκη να αντιμετω-

ΕΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ

της Άννας Καφέτση

πισει υπεύθυνα και συστηματικά την ολοένα με αυξανόμενο ρυθμό κυκλοφορία πλαστών έργων.

6. Εκσυγχρονισμός του τρόπου αρχειοθέτησης (υπολογιστές, βίντεο) ώστε η πρόσβαση στις συλλογές να είναι προσιτή στον καθένα, εντός και εκτός του Μουσείου.

7. Εκσυγχρονισμός της μουσειολογικής παρουσίασης, όχι μόνο από τεχνική άποψη αλλά και σε επίπεδο ρητορικής του στησίματος. Θα πρέπει να αναθεωρηθεί η ισχύουσα αντίληψη που υπαγορεύεται αποκλειστικά από τον παράγοντα της ιστορίας και ενός εγκυκλοπαιδισμού, για να βρεθούν νέες γέφυρες ανάμεσα στα παρουσιαζόμενα έργα μέσα από μια διαλεκτική των μορφών και των ειδών. Έτσι, θα μπορέσει επιτέλους να αναβαθμιστεί η γλυπτική συλλογή ενώ νέοι χώροι θα διαμορφωθούν ειδικά για να φιλοξενηθούν εκ περιτροπής άγνωστα σχέδια και χαρακτικά.

8. Ελάττωση των περιοδικών εκθέσεων σε 2-3 το χρόνο, σύμφωνα με τη διεθνή πρακτική των μουσείων, ώστε να πάψει η Εθνική Πινακοθήκη να ταυτίζεται με γκαλερί. Το σχεδιασμό και οργάνωσή τους θα αναλαμβάνουν οι επιμελητές του Ιδρύματος συνεργαζόμενοι, όταν χρειάζεται, με ειδικούς μελετητές εκτός των τειχών και οπωσδήποτε μετά από πολυετή έρευνα και κριτική σκέψη. Δεν μας ενοχλεί η αναδρομική μονογραφία, όπως συχνά ακούγεται, αλλά οποιαδήποτε έκθεση μεροληψίας και σκοπιμότητας κατά τα ειωθότα. Στο πλαίσιο αυτό, οι προσφερόμενες έτοιμες εκθέσεις μέσω διακρατικών συμφωνιών, ή ορισμένες περιφερόμενες που οργανώνουν μεγάλα μουσεία και κέντρα τέχνης στο εξωτερικό, μπορούν να αποβούν εξαιρετικά ενδιαφέρουσες.

9. Όσο δεν προβάλλεται στον ορίζοντα η πιθανότητα για την ίδρυση ενός αληθινού Μουσείου Μοντέρνας Τέχνης και όχι ενός νέου εκθεσιακού κέντρου, η Εθνική Πινακοθήκη οφείλει να καλύπτει μέρος τουλάχιστον των δραστηριοτήτων του πρώτου, χωρίς να προδίδει το κύριο έργο και την αποστολή της.

10. Άμεση σύνταξη εσωτερικού κανονισμού που να διασφαλίζει την προώθηση της επιστημονικής έρευνας, τις δημοκρατικές διαδικασίες λειτουργίας, την συμμετοχή των επιμελητών στις προτάσεις για τις αγορές των έργων και την χάραξη της όλης μουσειολογικής πολιτικής. Βεβαίως το πρόβλημα επιλογής του διευθυντή είναι πολύ σημαντικό σήμερα

αλλά όπως επιβάλλει η διεθνής πείρα και ο κοινός νους δεν θα πρέπει αυτός να έχει λιγότερα προσόντα από τους υφιστάμενους του, για να συγκαταβούμε σε μια λέξη που θα έπρεπε προ πολλού να έχει αχρηστευθεί. Η ίδια αυτή πείρα διδάσκει ότι ο εκάστοτε διευθυντής ασκεί τα καθήκοντά του σε συνεργασία πάντοτε με μια ομάδα επιστημόνων που δεν θα ναρκώνεται, δεν θα αργεί, δεν θα ανακόπτεται αλλά θα τις παρέχονται κίνητρα για έρευνες και δημιουργία, στο πλαίσιο του θεσμού που υπάρχει και θα πρέπει επιτέλους να λειτουργήσει.

Αν δεν εξασφαλιστούν τα παραπάνω είναι το λιγότερο αφέλεια και μεγαλομανία κάθε περαιτέρω θεωρητικολογία για τις προοπτικές του μέλλοντος και το ρόλο που καλούνται να αναλάβουν τα εικαστικά μας ιδρύματα σε ολόκληρο τον ευρωπαϊκό και διεθνή χώρο για την υπερεπείγουσα προβολή προς τα έξω της σύγχρονης και αξιόλογης καλλιτεχνικής δημιουργίας.

* Η Άννα Καφέτση
είναι επιμελήτρια της Εθνικής Πινακοθήκης

Μένης Κουμανταρέας Πλανόδιος σαλπικτής

Κυκλοφορεί

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΕΔΡΟΣ

Γ. Γενναδίου 3 - τηλ. 36.02.007

Δεκατέσσερα κομμάτια γραμμένα σε διάστημα δεκαπέντε χρόνων. Κείμενα αυτοβιογραφικά, ευκαιριακά, εξομολογητικά. Για την Ομόνοια και τη Φιλανδία. Για τη Μεγάλη Παρασκευή και τον Βάγγερ. Τον Κοσμά Πολίτη, τον Μάνο Χατζιδάκι και την Πάτρα του '50. Για τη Ναβά Καλλιανέση και τη Μέλω Αξιότη. Τον Ιωάννου και τον Χατζή. Τα πρώτα μου διαβάσματα και τα πρώτα μου γραψίματα. Μαρτυρίες, δοκιμές, ημερολόγια και ό,τι άλλο δεν χώρεσε στα διδλία μου τόσα χρόνια. Κι επί πλέον, το «Play», γραμμένο ειδικά γι' αυτό το διδλίο.

ΤΟ ΜΥΣΤΗΡΙΟ ΤΗ

KONAN ΝΤΟΥΛ

Όπου το πτώμα μιας όμορφης γυναίκας, πεταγμένο μέσα σε αντικείμενα του επαγγέλματος του αρχιτέκτονα, φέρνει σε απόγνωση τους αστυνομικούς και παραπλανά ως και τον Σέρλοκ Χολμς. Το πτώμα εξαφανίζεται αναπάντεχα κάτω από μυστηριώδεις συνθήκες και η υπόθεση κουκουλώνεται από τις αρχές. Μετά από χρόνια βγαίνουν στο φως κάποιες πτυχές της ιστορίας, χωρίς όμως ποτέ να διευκρινιστεί ως προς τα κίνητρα. Οι ευθύνες της κυβέρνησης.

Σ.Ε. Το άγνωστο κείμενο του διάσημου συγγραφέα αστυνομικών διηγημάτων Κόναν Ντόουλ που ακολουθεί δημοσιεύεται για πρώτη φορά σε όλο τον κόσμο. Η επιτυχία της ανακάλυψής του οφείλεται στον ερευνητή Δ. Φιλιππίδη, που φρόντισε για τη μετάφραση και επιμελήθηκε την έκδοσή του. Η ανακάλυψή του έγινε τυχαία στα υπόγεια του ΥΠΕΧΩΔΕ μέσα σε σωρούς άχρηστων εγγράφων, χωρίς να έχει ακόμα διευκρινιστεί πως βρέθηκε εκεί. Πρέπει να γράφτηκε κατά την πιο γόνιμη περίοδο του συγγραφέα, γύρω στα 1888. Είμαστε ιδιαίτερα υπερήφανοι που μπορούμε τώρα να το παρουσιάσουμε στο ελληνικό κοινό.

Στο Γ.Σ. που πρωτομίλησε για το δολοφόνο στην Αρχιτεκτονική.

Ο Σέρλοκ Χολμς κάπνιζε σκεπτικός την πίπα του, καθισμένος μπροστά στο πτώμα. Ήταν ακίνητος εδώ και μισή ώρα. Όταν μπήκαμε στο διαμέρισμα της άτυχης γυναίκας, σήκωσε το σεντόνι, έριξε μια ματιά στο πτώμα και κάθισε αμίλητος στην πολυθρόνα. Δεν τόλμησα να ταραξω τις σκέψεις του, αλλά αδημονούσα να μάθω τι περνούσε από το μυαλό του. Σε λίγο άλλωστε θα κατέφθαναν οι αστυνομικοί κι έπρεπε τα πράγματα να πάρουν μια αποφασιστική τροπή για τη διαλεύκανση του εγκλήματος. Ποιος το είχε κάνει, με ποια ελαττήρια, γιατί άφησε το πτώμα επιδεικτικά σε κοινή θέα; Πόσο λίγο ήταν εκείνα που ξέραμε για αυτή την

αινιγματική γυναίκα - δυστυχώς τώρα νεκρή, να μην μπορεί να μιλήσει...

Είχε σίγουρα προηγηθεί πάλη. Το δωμάτιο ήταν ανάστατο, κάτω χυμένες φωτογραφίες σε σωρούς, από γιαπιά ή τελειωμένα κτίρια· στημένα προσοπτικά, σκίτσα με χρώματα, λεπτομέρειες και δείγματα υλικών, καρτ ποστάλ με αποκαταστημένα παραδοσιακά κτίρια και διαμορφώσεις πλατειών ή παιδοτόπων. Μισάνοιχτα ρολά με φωτοτυπίες σχεδίων και ξεκοιλιασμένες, μακέτες. Τι έψαχνε να βρει εκεί μέσα ο παράξενος δολοφόνος; Ούτε ένα δακτυλικό αποτύπωμα, ούτε ίχνος από πατήματα στο γκαζόν του κήπου, η κλειδαριά στη θέση της. Τότε

πρέπει να τον γνώριζε και του άνοιξε τσώσ τον περιμενε, είχαν κανονισμένο ραντεβού.

Ο Χολμς κάπνιζε αμίλητος. Κοίταξα απελπισμένος το ρολόι μου και τόλμησα να πω ότι καθυστερούμε και θα μας προλάβουν. Εκείνος πάλι αδιαφόρησε. Μετά μια παύση που μου φάνηκε αιώνας, χαμογέλασε: «'Ασ' τους να έρθουν, δεν θα βρουν σπουδαία πράγματα. Ο δολοφόνος βρίσκεται κιόλας μακριά — αν υπάρχει». Δεν καταλάβαινα τίποτα και φαίνεται πως διαγράφηκε μια απορία στο πρόσωπό μου.

«Μα είναι στοιχειώδες, αγαπητέ μου Γουάτσον. Το ύποπτο είναι ότι όλα τα

Σ ΝΕΚΡΗΣ ΠΟΥ ΕΞΑΦΑΝΙΣΤΗΚΕ

στοιχεία έχουν επίτηδες αφαιρεθεί ώστε να οδηγούν στη δολοφονία: τα σημάδια της πάλης, η αναστάτωση του δωματίου, η λεηλασία του αρχείου. Όσο και να ακούγεται αντιφατικό, δεν έχει αφαιρεθεί τίποτα από εδώ μέσα — πάω στοίχημα. Τίποτα δεν προστέθηκε, τίποτα δεν αφαιρέθηκε».

«Μα γιατί τότε όλη αυτή η σκηνοθεσία, αν δεχτούμε τα όσα λες. Ποιος είχε συμφέρον να κρύψει την αλήθεια;». Η ερώτησή μου έμεινε στον αέρα, γιατί την ίδια στιγμή έμπαιναν στο δωμάτιο οι δώδεκα αστυνομικοί του FBI. (Ωστε η υπόθεση είχε διεθνείς προεκτάσεις, για σκέψου...). Σα να διάβαζε τη σκέψη μου, οπότε γύρισε και μου είπε: «Μη σε απασχολεί τι κάνουν αυτοί: Ξέχασέ τους. Δεν βλέπεις πού ψάχνουν; Είναι ποτέ δυνατόν να βρεθούν στοιχεία, έστω το παραμικρό σημάδι, μέσα από αυτά τα ευτελή και δευτερογενή αντικείμενα της ζωής της; Αδιαφορώντας για τις πραγματικές αιτίες, που συνδέουν όλα αυτά τα ανακατωμένα πράγματα πάνω στο πάτωμα, και τους δίνουν κάποιο νόημα; Τι θα βγάλεις κοιτάζοντας τα σχέδια και τις μακέτες — σε αυτά έχει ήδη κλείσει ο κύκλος, τα ελατήρια είναι βαθεία χωμένα μέσα, δεν υπάρχει τίποτα στην επιφάνεια τους που βλέπεις. Αλλά ας πούμε ωστόσο τα δικά μας: η νεκρή είχε από καιρό προβλήματα συνειδησιακά, έτσι δεν είναι; Κράτησε για χρόνια την ανωνυμία της και η αδιαφορία των γειτόνων της ταίριαζε γάντι. Ήθελε να κάνει ό,τι της καπνίσει χωρίς να δίνει λογαριασμό σε κανέναν, με το πρόσχημα πως κάνει τέχνη — ΤΕΧΝΗ! Έτσι, η στρόφη των προβολών πάνω της πριν καμιά δεκαριά χρόνια άλλαξε την κατάσταση. Μπήκαν μέσα οι εφημερίδες, που πάντα μυρίζονται το ψαχνό, και άρχισαν τους μεγάλους τίτλους: “Μεγιστάνες του Πλούτου Μαχαιρώνονται για Χάρη της”, “Η Μεγάλη Ερωμένη”, “Βρώμικα Πάθη και Δημιουργία”. Έψαξαν για την καταγωγή της, για τη ζωή που έκανε, τους κλειστούς κύκλους που σύχναζε, τις διασυνδέσεις με τα μονοπώλια — τα πάντα».

«Το θυμάμαι πολύ καλά», τον διέκοψε, «που όλοι απόρησαν με το σκάνδαλο και ήθελαν να μάθουν περισσότερα. Τους τραβούσε το μυστήριό της: γιατί ήθελε να δείχνει ανεξάρτητη ενώ διατηρούσε έναν αρρωστημένο δεσμό με τον ντόπιο φύλακα της Ιστορίας — πως τον έλεγαν. Πικ κάτι ή Κων κάτι; Γιατί άφηνε να την εκμεταλλεύονται όλοι εκείνοι οι σπεκουλαδόροι της γης που δυσφημούσαν το όνομά της. Ήταν άραγε μια πόρνη ή μια φτωχή παραστρατημένη;».

«Καλέ μου Γουάτσον, σωστά τα λες. Οι δημοσιογράφοι της έκαναν ζημιά με τις υποκαλύψεις τους. Όσο μαλιστα εκείνοι την κυνηγούσαν, τόσο αυτή κρυβόταν — δεν είχε άλλη επιλογή. Για να τους μπερδέψει και να χάσουν τα ίχνη της άρχισε τα παραμύθια: ότι αλλάζει ζωή και

θα ξαναβρεί τη χαμένη της αγνότητα. Ό,τι θα φροντίζει τον εαυτό της καλύτερα και δε θα δεχτεί να ξαναγίνει υποχείριο κανενός. Στην τελευταία της συνέντευξη — πότε ήταν να δεις, την περασμένη άνοιξη — ασχολήθηκε αποκλειστικά με το ντύσιμό της και τι συμβολίζει το παραμικρό μπιζού που φοράει: και αν θυμάσαι, είπε πως προσπαθεί να τα ξαναφτιάξει με τον παλιό της εραστή, τον Μοντ Ερνισμό. Αλλά για πες μου, τι σου λένε όλα αυτά, είναι ποτέ δυνατόν να τα πιστεύεις; Πώς από όλες αυτές τις υποσχέσεις για την πραγματική αλλαγή φτάνουμε σήμερα στη δολοφονία; Από την ελπίδα για το μέλλον σε αυτό το θλιβερό κατάντημα: Ποιες δυνάμεις αυτοκαταστροφής την κυβερνούσαν άραγε;».

«Δεν καταλαβαίνω τώρα τίποτα», ομολόγησα κακόκεφος. «Εδώ όλα έδειχναν πως πήγαινε προς το καλύτερο όπως λες και εσύ. Ακόμα και αν ήταν κάπως νωρίς για να κρίνει κανείς αν πραγματικά πρόκειται για μια αλλαγή (τόσα ακούμε για αυτά), ένα είναι το σίγουρο: η γυναίκα αυτή ήταν γεμάτη ζωή. Μου είναι τελείως ανεξήγητο πως...».

«Και όμως φίλε μου, θα έπρεπε τουλάχιστον εσύ να το έχεις υποψιαστεί. Τι είχε στο καλό αλλάξει. Όπως σου είπα πριν: τίποτα! Στην υπόθεση υπήρχε μια μεγάλη απάτη. Απλούστατα, μην έχοντας άλλη διεξόδο: έκανε απεγνωσμένες προσπάθειες να το κρύψει από τον ίδιο τον εαυτό της. Το ότι ντυνόταν πιο τολμηρά, το ότι ξόδευε τόσες ώρες μπροστά στον καθρέφτη και βόφόταν προκλητικά, αυτά πρόσθεταν στη φωτογένειά της και μόνο. Από μέσα της ήταν όλα ίδια. Έξω από τα σαλόνια που κυκλοφορούσε και ψάρευε πελάτες, ο πολύς κόσμος την αγνοούσε. Για ποιον ντυνόταν και στολιζόταν; Αν ήταν για να ξεχωρίζει από τις σκληρόπετσες ανταγωνιστριές της, την είχε πατήσει. Εκείνες ήταν πάντα πιο γρήγορες και φτηνές στην πιάτσα. Αν εκείνες ακολουθούσαν χωρίς να πολυσκοτίζουν όποιον είχε να πληρώσει, αυτή δεν θα τα κατάφερνε — ήταν πολυτελείας, πώς να το κάνουμε».

«Αλλά η ποιότητα των υπηρεσιών που πρόσφερε έμεινε πάνω κάτω η ίδια, εδώ και τόσα χρόνια!» παρατήρησα σεμνότευφα.

«Όχι μόνο αυτό: πολλοί πελάτες της είχαν αρχίσει να βαριούνται τις παραξενιές της. Θα έλεγε κανείς πως με την ηλικία — ακόμα και με τη δημοσιότητα που πήρε — ήταν αδύνατο να ξεπνήσει το πάθος στην πελατεία της. Ήταν, πώς να το κάνουμε, μια ξεπερασμένη σύμβαση, κάτι σαν τις παρελάσεις στις εθνικές εορτές. Δώστου ταξίδια στο εξωτερικό όλο και πιο συχνά από άλλοτε, για να φέρει τα καινούρια μοντελάκια από την Ευρώπη. Θυμάσαι τα ντεκολτέ του Μεταμόντ, που τόλμησε να φορέσει με μακιγιάρισμα της Τεφλόν, θυμάσαι τα τριγωνικά καπελάκια με τις στρογγυλές τρύπες

(που είχε κληρονομήσει από τη γιαγιά της), τα κοσμήματα από πλάκες γρανίτη και λείο ατσάλι, τα ρολό φρου-φρου και τις αισθησιακές αναφορές στα ταγιάρ της Παραδός; Το τι σκαρφιζόταν δε λέγεται».

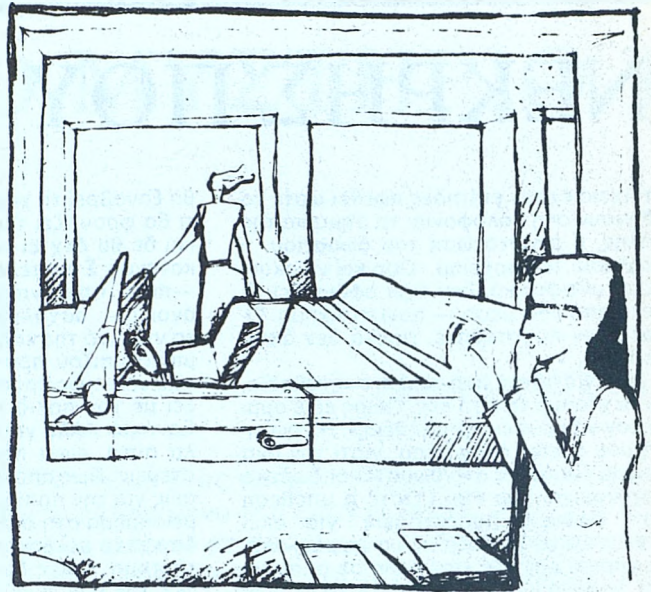
«Ναι, αλλά όπως είπες και εσύ, αυτά ήταν η βιτρίνα. Εκείνο που μου χτύπησε το μένα ήταν πως απαιτούσε να την παρουν οι γύρω στα σοβαρά. Ως ένα σημείο μάλιστα το πετύχαινε. Συνεχώς τροφοδοτούσε τις στήλες των εντύπων με εμβριθείς μελέτες από διάσημους αναλυτές, παντογνώστες και παντοδύναμους ερμηνευτές της ψυχής, που έπιαναν τα αυτιά τους. Είναι και του Φαίνεσθα! Άσε πια όλη εκείνη τη φιλολογία για κοινωνικό λειτουργήμα, τις δήθεν προοδευτικές θέσεις, όλη εκείνη τη ρητορεία για την παραγωγή του χώρου...».

«Ακριβώς όπως τα λες, φίλε Γουάτσον, οι αφελείς δε θα λείψουν ποτέ σε αυτό τον πλανήτη. Και να το αποτελεσμαργά ή γρήγορα εκεί θα εφτανε. Κινηγούσε τις απολαύσεις, ποτισμένη ως το κόκκαλο με τη λατρεία της πολυτελείας. Χωρίς λεφτά, δηλώνει, δε γίνεται τέχνη. Ακούς; ΤΕΧΝΗ — εκείνη το βιολί της. Έκανε παρέα με τους ισχυρούς της ημερας, γιατί μόνο αυτοί μπορούσαν να τη συντηρήσουν. Προσφερόταν με ελαφριά καρδιά, χωρίς τύψεις. Για όλα εφταίγε η κοινωνία — α, πόσο βολική, αλήθεια, δικαιολογία!».

Ο Χολμς είχε χαθεί στους συλλογισμούς του. Τόλμησα να ξανανοιξω τη συζήτηση. «Για να πάρουμε τα πράγματα με τη σειρά τους. Με όλα όσα είπαμε, δεν εξακριβώθηκε ποιος ήταν εκείνος που τον ενοχλούσε η παρουσία της, σε τέτοιο βαθμό που να θέλει να την βγάλει από τη μέση. Αφού δεν απειλούσε κανένα, τι σημασία είχε η ύπαρξή της; Η γη θα γύριζε γύρω από τον εαυτό της και χωρίς τη βοήθειά της».

«Ξεχνάς όμως φίλε Γουάτσον, πως υπήρχαν μερικοί φανατικοί που δεν έεχονούν τόσο εύκολα τις προσβολές. Εκείνους είχε πια κάνει να αηδιάσουν. Όλη εκείνη η ηδονική ελαφρότητα, η ανέμελη «καλλιτεχνική» επιπολαιότητα και ασυδοσία τους εξόργισε. Την ήθελαν κοινωνικά υπεύθυνη, να ενδιαφέρεται για τις πραγματικές ανάγκες του λαού, να μπορεί να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις της σύγχρονης παραγωγής, να καταπιαστεί με την οικονομική πλευρά των προβλημάτων της, πραγματικά και με την απαραίτητη σοβαρότητα. Να κάνει κάτι επιτέλους για την κρίση της κατοικίας, για την κρίση της πόλης γύρω μας και όχι να τρέχει την ημέρα για τις άδειες στα πολεοδομικά γραφεία και τη νύχτα να ρητορεύει για τα αυθαίρετα. Να αρθρώσει ένα λόγο πειστικό απέναντι σε ολόκληρη την κοινωνία και όχι μόνο για τους καλλιεργημένους αστούς. Με ένα λόγο, να πείσει να κάνει πεζοδρόμιο. Ίσως κάποιος από αυτούς...».

Έμεινα άναυδος και τον κοίταζα. Έν-

Σ.Μ. Η εικονογράφηση οφείλεται στο Μέμο Φιλίππιδη· η συνωνυμία είναι απλή σύμπτωση χωρίς καμιά προέκταση.

κλήμα λοιπόν τιμής; Ήταν δύσκολο να το χωνέψω· ακόμα και αν τύλιξε κάποιον (ή κάποιους), πώς μπορούσε να ανεχθεί όλες εκείνες τις αφόρητες κοινοτυπίες που αράδιαζε στην πρώτη ευκαιρία, για το θαύμα της ανθρώπινης κλίμακας, για τα αυθεντικά αγγεία που στέκουν χωρίς να ραγίζουν, για την ιερή γη των προγόνων που κληρονόμησε κτλ. Μπα, ήταν αδύνατο... Ο Χολμς φαίνεται πως κατάλαβε τους ενδοιασμούς μου· σηκώθηκε αργά και είπε: «Άντε, καιρός να του δίνουμε. Δεν έχουμε τίποτα να κάνουμε εδώ. Η υπόθεση για μένα έκλεισε». Τον ακολούθησα έξω· νύχτωνε. Αντί να βρούμε την άκρη, αφήναμε τον τόπο του εγκλήματος με άδειες χέρια. Τον λυπήθηκα και πρότεινα να πάμε για μια μπύρα. Ήταν χειρότερα από μνημόσυνο.

Μέσα όμως στο δωμάτιο που μόλις είχαμε εγκαταλείψει, συνέβαιναν παράδοξα πράγματα. Πρώτα ακούστηκε ένας βαθύς αναστεναγμός, μετά κάτι κουνήθηκε κάτω από το σεντόνι και να, πρόβαλε ένα χέρι. Το πτώμα είχε ζωντανέψει! Η πρώην νεκρή ανέπνεε βαθειά. Μετά τιναξε μακριά το σεντόνι και σηκώθηκε με αποφασιστικές κινήσεις. Χωρίς να ανάψει το φως κατευθύνθηκε προς το τηλέφωνο. Εκεί σχημάτισε ένα αριθμό και ακούστηκε να λέει ψιθυριστά:

«Μοντ, εγώ είμαι. Όλα πήγαν θάυμα. Με εκείνο το σιρόπι που μου βρήκες, έγινα το τέλειο πτώμα. Τους ξεγέλασα όλους. Πίστεψαν πως με δολοφόνησαν εκείνοι οι εισαγωγείς νεωτερισμών ή η σπείρα των τοπικών φανατικών. Τους άκουγα να μιλούν από πάνω μου σε όνειρο. Σκέψου τι έχουν να γράψουν αύριο οι εφημερίδες. Θα προσπαθούσαν να το περάσουν για απλή αυτοκτονία —σε κανένα δε συμφέρει η αλήθεια— για να κλείσει η υπόθεση και να ηρεμήσει η κοινή γνώμη. Όσοπου να το καταλάβουν, εμείς θα βρισκόμαστε μακριά, θα μας χάνουν. Σε περιμένω να έρθεις να με πά-

ρεις, μην αργήσεις. Είμαι δικιά σου».

Ύστερα από λίγη ώρα ένα αυτοκίνητο με σβηστά φώτα σταμάτησε μπροστά στο σπίτι. Κανείς δε βρισκόταν έξω για να προσέξει την όμορφη γυναίκα που σα σκιά γλίστρησε από την είσοδο της πολυκατοικίας και χώθηκε στο μπροστινό κάθισμα, δίπλα στον οδηγό. Το αυτοκίνητο ξεκίνησε αμέσως και χάθηκε στην πρώτη στροφή. Ένας ασπρομάλλης γραφιάς, που κοιτάζε τυχαιά από την απέναντι πολυκατοικία και είδε τη σκηνή, θα κουνούσε όλο δυσπιστία το κεφάλι, το επόμενο πρωί. «Μπορεί να το φαντάστηκα», έλεγε και ξανάλεγε στους δημοσιογράφους, «αλλά η θέση του οδηγού έμοιαζε (ήταν;) άδεια —εντελώς άδεια!».

Δεν νομίζω πως τον πίστεψε κανείς, έτσι που ήταν όλοι τους αναστατωμένοι από την εξέλιξη της υπόθεσης: απαγωγή του πτωματος, νεκρανάσταση, ένας θεός ξέρει τι. Τελικά την πλήρωσε ο Διευθυντής της Αστυνομίας. Όπως πάντα σε τέτοιες περιπτώσεις, έγινε το ελαστήριο θύμα· αποκεφαλίστηκε χωρίς χρονοτριβή.

Όσο για μας, μάθαμε τα νέα στο δελτίο των Εξ. Ο Χολμς χλώμιασε αλλά δεν είπε κουβέντα. Τον άφησα διακριτικά, κάνοντας πως δεν κατάλαβα τίποτα. Φεύγοντας από τη Λέσχη αναρωτιόμουν σε ποιο άραγε λιμάνι της επαρχίας θα εμφανιζόταν πάλι αυτή η τυχοδιωκτική, με ψεύτικα χαρτιά, να κάνει τη ζωή της. Γιατί δεν είχα πια καμιά αμφιβολία ότι ζούσε, και ότι όλα ήταν μια σκηνοθεσία, για να ξεγλιστρήσει και να ξεφύγει από τις ευθύνες που τη βάρυναν.

Θα έβαζα και στοιχημα πως θα γύριζε πάλι πίσω όταν θα είχε ξεχαστεί η ιστορία. Και για όλα αυτά θα έφταιγε πάντα εκείνος ο προστάτης της, ο Μοντ, αδίσταχτος και σκληρός, να τη σπρώχνει σε κάθε παρανομία. Όσο υπήρχε αυτός ο τιποτένιος, θα έτρεχε ξωπίσω του, πειθνιο όργανο σε κάθε του σκοτεινό σχέδιο.

Η ανάμιξη των εξτρεμιστών ήταν σταχτη στα μάτια —γι' αυτό ορκιζόμουν. Πάει η εποχή που έπαιρναν τη δικαιοσύνη στα χέρια...

Εννοείται πως η συνέχεια της ιστορίας που σας διηγήθηκα μαθευτηκε πολύ αργότερα, επαληθεύοντας τις αρχικές μου υποψίες. Ακριβώς όπως το είπα: η υπόθεση ξανάνοιξε μόλις οι αρχές βεβαιώθηκαν ότι δεν υπήρχε κανένας ανατρεπτικός κίνδυνος στον ορίζοντα. Όλοι τώρα ήταν άλλωστε ευχαριστημένοι: τα μεταμόνι και τα τεφλόν έδιναν και έπαιρναν σε όλη την επικράτεια, το ίδιο και τα πλαστικά τσαρούχια για το βολικό ανέβασμα στις βουνοπλαγιές. Ο τζίρος να είναι καλά και άλλη ανάγκη δεν υπήρχε πουνθενά, παρ' όλο που μερικοί γκρίνιαζαν από συνήθεια.

Ήταν τότε που άκουσα αναπάντεχα μια συνέντευξή της στο «ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΡΑΔΙΟ»· λες και δεν έτρεχε τίποτα. Το όνομά της ήταν τώρα *Αρχιτεκτονική*, έτσι συστηνόταν —αλλά ποιος ξέρει πόσα διαβατήρια κουβαλούσε στην τσάντα της. Διψούσε, λέει, για προβολή και παραπονοιόταν πως την είχαν παραγκωνίσει, όλοι, ποίαν, αυτή που τόσα πρόσφερε στον τόπο... Για τη δήθεν δολοφονία, μιλά. Στην Ελλάδα, έτσι και αλλιώς, όλα παραγράφονται σχεδόν την ώρα που γίνονται, —γιατί να παραξενεύεται κανείς με τα όσα συμβαίνουν. Οπότε η επίσημη ανακοίνωση του κυβερνητικού εκπροσώπου λίγες μέρες μετά ήρθε και έδεσε, όπως λένε. Την αποκατάστησαν και στην κομματική ιεραρχία: η υπόθεση είχε πραγματικά κλείσει. Θα μπορούσα και να την είχα επινοήσει, αν δεν με βασάνιζε η εικόνα εκείνης της γυναίκας, τυλιγμένη με το σεντόνι. Αυτή ήταν η αλήθεια, το είχα δει με τα μάτια μου, και ας λένε ό,τι θέλουν.

για την αντιγραφή.
Δημήτρης Φιλίππιδης

ΒΙΒΛΙΟ

Οι επίγονοι του Homosapiens

**Η Μάρη Θεοδοσοπούλου
γράφει για το «Θαυμαστό
καινούργιο κόσμο» του
Άλντους Χάξλεϋ (μετ. Α.
Αποστολίδης, εκδ.
Μέδουσα, Αθήνα 1988)
και για «Το διάφανο
αυγό» του Ζακ Τεστάρ
(μετ. Γ. Κρητικός, εκδ.
Ράππα, Αθήνα 1987)**

Συχνά, σε περιόδους ανησυχίας ή παρακμής εμφανίζονται προικισμένοι οραματιστές που φαντασιώνουν μια υποδειγματική κοινωνική διάρθρωση απαλλαγμένη από τα ένστικτα και τις ατομιστικές φιλοδοξίες των ατελών όντων που απαρτίζουν την υπαρκτική κοινωνία. Αυτή η εκτός χρόνου, μη πραγματική κοινωνία, πήρε το όνομα «Ουτοπία» από τον Σερ Τόμας Πουρ, εμβριθή μελετητή και γνώστη της αρχαιότητας, φίλο του Έρασμου που θέλοντας να εκφράσει τις τάσεις για τελείωση της Αναγέννησης ανάπλασε την ανθρωπότητα σε ένα μακρινό νησί που αλληγορικά αποκάλεσε «ουτόπος». Από τότε επικράτησε να ονομάζεται ουτοπία κάθε λογοτεχνικό έργο που αρνείται την υφιστάμενη τάξη πραγμάτων και με ουμανιστική διάθεση σκοπεύει στη δημιουργία ενός ιδανικού τύπου κοινωνικής δομής όπως η «Πολιτεία» του Πλάτωνα, η «Ηλιούπολη» του Ιταλού φιλόσοφου Τομάζου Καμπανέλα, η «Νέα Ατλαντίδα» του Άγγλου φιλόσοφου Φράνσις Βάκωνα ή το «Φαλανστέριο» του Γάλλου κοινωνιολόγου Καρόλου Φουριέ, για να περιορίσουμε στις ουτοπίες που έγιναν ευρύτερα γνωστές.

Η δόμηση της ουτοπίας ακολουθεί φιλοσοφικές, πολιτικές και κοινωνιολογικές αρχές όπου συνήθως υπερισχύει ένας ανεξίτηλος κολληκτισμός, χωρίς βέβαια να

λείπουν κάποια εσχατολογικά στοιχεία. Έτσι προκύπτει ένα μοντέλο της ανθρωπότητας από το οποίο έχουν απαληφθεί οι διαφορές ως επουσιώδεις και βλαβερές, ενώ η ατομικότητα του ανθρώπου υποσκελίζεται για να εξασφαλισθεί στο ενεργό κύτταρο του συνόλου ισονομία και ισοτιμία.

Στα μέσα του περασμένου αιώνα οι επιστημονικές ανακαλύψεις, κυρίως τεχνολογικής φύσεως, διέγερσαν τη φαντασία των συγγραφέων. Κορυφαίος, μεταξύ αυτών ο Ιούλιος Βερν που, με ιδιαίτερη αφηγηματική δεξιότητα, στηριζόμενος σε ακριβή επιστημονικά δεδομένα του καιρού του και με αξιόθαύμαστη διαίσθηση για τις μελλοντικές εξελίξεις της επιστήμης, γράφει τα περιπετειώδη μυθιστορήματά του. Αν και ο κόσμος των ενθλίκων με τη συνήθη σοβαροφάνεια του τα καταχώρησε στα παιδικά αναγνώσματα —από τα πλέον προσφιλή έως τις ημέρες μας— η τεχνολογική εξέλιξη ακολούθησε στα πόδια του χιμαιρικού του όραμα και σήμερα, σχεδόν έναν αιώνα αργότερα, έχει πλέον οικειοποιηθεί τα περισσότερα από τα γεννήματα της γόνιμης φαντασίας του.

Στη συμβολή των ιδανικών πρότυπων των ουτοπιστών και της επιστημονικής φαντασίας του Ιουλίου Βερν τοποθετείται η αντι-ουτοπία του Άγγλου μυθιστοριογράφου Άλντους Χάξλεϋ. Εγγονός του γνωστού φυσιολόγου και φιλόσοφου Τόμας Χένρυ Χάξλεϋ, ένθερμου θιασώτη του Δαρβίνου και αδελφός του βιολόγου Σερ Τζούλιαν Χάξλεϋ που υπήρξε από τους πρωτοστάτες της νεοδαρβινικής θεωρίας, είχε προνομιούχα εποπτεία των επιστημονικών επιτευγμάτων και ανησυχιών της εποχής του. Επηρεάσθηκε έντονα από τους κινδύνους που εγκυμονούσε η νεόκοπη τότε, επιστημονικοφανής θεωρία του «βιολογικού υπερκαθορισμού» που διακήρυττε ότι τα γονίδια καθορίζουν όχι μόνο την ανθρώπινη ανατομία αλλά και την ανθρώπινη συμπεριφορά: ακραίος ευγονισμός που έμελλε να εξελιχθεί σε έναν απάνθρωπο ρατσισμό.

Έτσι, το 1932, δημοσιεύει το «Θαυμαστό καινούργιο κόσμο», ουτοπικό όραμα ενός μέλλοντος που δυναστεύεται από την αμφιβολία και τις αντιφάσεις της προόδου —τερατόμορφο γέννημα ενός ευαίσθητου δέκτη που πρόβα-

λε διαισθητικά τα επιστημονικά σκιρτήματα της εποχής του στις πιθανές μελλοντικές τους διάστρφες πραγματώσεις. Η δομή της ουτοπίας του διατηρεί πολλά από τα χαρακτηριστικά της «Πολιτείας» του Πλάτωνα, τουναντίον διαφέρει αισθητά από τις φιλελεύθερες ουτοπικές πραγματείες που δημιουργήθηκαν στα χρόνια της Αναγέννησης και αργότερα, στον 17ο και 18ο αιώνα, όπου το ενδιαφέρον επικεντρωνόταν στον ορθό —σύμφωνα με τις καινοφανείς τότε σοσιαλιστικές ιδέες— σχεδιασμό της οικονομίας αγνοώντας ή θέτοντας σε υποδεέστερη μοίρα τα κοινωνικά ήθη.

Ο Α. Χάξλεϋ περιγράφει ένα τελειοποιημένο σύστημα ευγονικής, σχεδιασμένο για την τυποποίηση του ανθρώπινου προϊόντος που τίθεται σε εφαρμογή από τη μηδενική στιγμή της ύπαρξης, όταν το ώριμο ωάριο συναντά τον αρσενικό γαμέτη του. Απίστευτα πιο αποτελεσματικό από την προγραμματισμένη συνεύρεση ανδρών και γυναικών με βάση κάποιες αόριστες αρχές ευγονισμού στην οποία αναγκαστικά περιοριζόταν, εικοσιτέσσερις αιώνες πριν, ο Πλάτωνας.

Αυτό το εύρημα, μαζί με τον κατάλληλο εθισμό του ανθρώπου που επιτρέπουν οι εκλεπτυσμένες τεχνικές υπόβολής όπως οι ευφάνταστες εφαρμογές των εξηρημένων αντανakλαστικών του Ρώσου φυσιολόγου Ιβάν Πέτροβιτς Παβλόφ —το όνομά του έμεινε στην ιστορία της επιστήμης άρρηκτα συνδεδεμένο με το πειραματικό σκέυος που χρησιμοποιούσε, τον περιώνυμο «σκύλο του Παβλόφ»— και η υποπαιδεία, επιτεύγματα ιδιαίτερα προσφιλή στη δεκαετία του '30 που εκθειάστηκαν στη Σοβιετική Ένωση, δημιουργούν μια αυστηρή ιεραρχία ατόμων απόλυτα ικανοποιημένων με την εργασιακή που κάνουν, αφού ουσιαστικά «κάνασκευάστηκαν» με τις ανάλογες πνευματικές και σωματικές δυνατότητες.

Όπως στην «Πολιτεία» του Πλάτωνα έτσι και στο «Θαυμαστό καινούργιο κόσμο» θεσμοθετείται πλήρης σεξουαλική ελευθεριότητα σε αντιστάθμισμα της μερικής εξάλειψης πολιτικής και οικονομικής ελευθερίας —ηθικοπολιτικά σχέδιασματα που αντιπαραβάλλονται με τα κατ'εξοχήν ανθρωπιστικά οράματα των σοσιαλιστών ουτοπιστών του 18ου αιώνα.

Τέλος, ένα ακόμη κοινό σημείο: η ουτοπία του Πλάτωνα, αντίθετα με τις μεταγενέστερες, αντιμετώπιστηκε από τους συγχρόνους της σαν μία πιθανή εναλλακτική πρόταση κοινωνικής δομής —τίποτα δεν απέκλειε την πραγμάτωσή της σε κάποια απομακρυσμένη αποικία στις Ισπανικές ή γαλιτικές ακτές αφού προϋπήρχε το παράδειγμα της κοινοβιακής ζωής στην αρχαία Σπάρτη και η απόπειρα διακυβέρνησης από φιλοσόφους στις αποικίες της Νότιας Ιταλίας. Εν μέρει, το ίδιο ισχύει για την αντι-ουτοπία του Α. Χάξλεϋ, αν συνδυάσουμε τη ραγδαία εξέλιξη της τεχνολογίας με την πολιτισμική στάθμη της κοινωνίας που την εγκολπώνεται και ενδέχεται να τη χρησιμοποιήσει.

Παραδόξως, ο Α. Χάξλεϋ στο «Θαυμαστό καινούργιο κόσμο» δεν φαντασιώνει τις τεχνολογικές τελειοποιήσεις ούτε τα καταστρεπτικά επακόλουθα που εμπεριέχει η ατομική ενέργεια, όπως άλλωστε ο ίδιος ψέγει τον εαυτό του στον πρόλογο για την επανέκδοση του βιβλίου του το 1946. Ίσως αυτό οφείλεται στο συγχρωτισμό του με βιολόγους και όχι φυσικούς στην κρίση, και για τις δύο επιστήμες, δεκαετία του '20 που είχε σαν συνέπεια τη μερική μόνη θέαση του επιστημονικού πανοράματος.

Το συμπλήρωμα, κατά κάποιον τρόπο, της αντι-ουτοπίας του Α. Χάξλεϋ είναι «Το σκοτεινό βασίλειο του Μεγάλου Αδελφού» που δημοσιεύει δεκαπέντε χρόνια αργότερα ο Όργουελ, απόρροια των πιο πικρών εμπειριών μιας ολόκληρης γενιάς που υπέστη το φασισμό, το σταλινισμό και τις αθλιότητες του Δεύτερου Παγκοσμίου Πολέμου. Μέσα από το προσωπείο του μυθιστορηματός επιστημονικής φαντασίας, ο Όργουελ στο «1984» εκφράζει τις πολιτικές του απόψεις. Γι' αυτό αν και κινείται στο επιστημονικό πλαίσιο του Α. Χάξλεϋ, αντιπαρέρχεται τις μεταλλαγές που μπορεί να προκαλέσει η τεχνολογία αν εφαρμοστεί στο ίδιο το ανθρώπινο είδος και επικεντρώνει το ενδιαφέρον του στη ζοφερή κοινωνία που υπόσχεται η επικράτηση των ηλεκτρονικών υπολογιστών και η άλογος χρήση των μελλοντικών εξελίξεων της πληροφορικής.

Πρόσφατα, όπως συνέβη παλαιότερα με τις φαντασιώσεις του Ιουλίου Βερν, η επιστήμη έφθασε στο λυκαυγές

Ξενοδοχεία ΚΑΡΑΒΕΛ

ΑΘΗΝΑ - ΖΑΚΥΝΘΟΣ

Για κάθε εκδήλωση και με την καλύτερη περιποίηση.

CARAVEL HOTEL

Για Συνέδρια, Δεξιώσεις, Εκθέσεις, Τσάγια, Χορούς, Επιδείξεις, Γάμους, κ.λ.π. για εξυπηρέτηση 10 έως 2000 ατόμων, με ασυναγώνιστες τιμές και ποιότητα.

CARAVEL HOTEL

Για Γυμναστική γυναικών και ανδρών, κολύμπι στην κλειστή θερμαινόμενη πισίνα, σάουνα, μασάζ, τζόκινγκ, αισθητική, υδρομασάζ, υδροθεραπεία.

CARAVEL HOTEL

Για φιλοξενία στα 520 δωμάτια και σουίτες, με κλιματισμό, Έγχρωμη Δορυφορική τηλεόραση, 24 ώρες υπεραυτόματο τηλεφωνο, 100% πυρασφαλές και αντισεισμικό, με πάρκινγκ, έξω από το δακτύλιο.

CARAVEL HOTEL

Ρουμ Σέρβις, Εστιατόριο Lido, Disco Αμαλία, Μπαρ Κωνσταντινούπολη, Lord Byron Piano Bar, Καφετέρια, 12 Αίθουσες Δεξιώσεων.

ΚΑΡΑΒΕΛ

Βασ. Αλεξάνδρου 2Α
ΑΘΗΝΑ
Τηλ: 7290721-9
7290731-9
Telex 214401 CHGR
Fax 7236683

του «Θαυμαστού καινούργιου κόσμου» του Α. Χάξλεϋ. Την επιστημονική περιπέτεια εξιστορεί το βιβλίο του Γάλλου βιολόγου Ζακ Τεστάρ — «πατέρα» του πρώτου «παιδιού του σωλήνα» στη Γαλλία— «Το διάφανο αυγό» που κυκλοφόρησε το 1986: δοκίμιο πάνω στην εξωσωματική γονιμοποίηση. Αντίθετα όμως με το ταξίδι στο διάστημα που προκάλεσε ριγή ευδαιμονίας, η χειραγώγηση του ανθρώπινου γενετικού υλικού προξενεί —τουλάχιστον στη μεγαλύτερη πλειοψηφία— φρικιάση.

Το αυγό του ανθρώπου, διάφανο και ανυπεράσπιστο, έγινε αντικείμενο πειραματισμών —«το κουτί της Πανδώρας» παραβιάστηκε κι αυτή τη φορά δεν απειλείται με καταστροφή τμήμα ή και ολόκληρη η ανθρωπότητα αλλά προμηνύεται το τέλος του homo sapiens, η μετάλλαξη του ανθρώπινου είδους προς έτερο είδος δικής του επινόησης!

Ανθρωπιστικά κίνητρα οδηγησαν αρχικά στο απόλυτα θεμιτό εγχείρημα της εξωσωματικής γονιμοποίησης που αποβλέπει στο να κάνει δυνατή τη συνεύρεση του ωαρίου και των σπερματοζωαρίων. Στην πράξη η συνάντηση μπορεί να παρακωλύεται είτε από μηχανικά εμπόδια που βρίσκονται στο δρόμο του προς το ποθητό ωάριο ο αρσενικός γαμέτης, όπως σαλπιγγικές ανωμαλίες, είτε από μία μυστηρία άμυνα ενάντια στην ίδια τη φύση του γυναικείου οργανισμού ο οποίος παράγει αντισώματα για την εξολόθρευση του εισβολέα. Ακόμη υπάρχουν εκείνες οι περιπτώσεις που ο άνδρας αυτοκαταστρέφει το σπέρμα του παράγοντας ο ίδιος αντισώματα.

Όταν όμως το ωάριο με όλα τα αποθέματα και τον εξοπλισμό που διαθέτει για την έναρξη της έμβιας ανάπτυξης εξαχθεί από το σώμα, ο πειρασμός για τον ερευνητή είναι μεγάλος. Για πρώτη φορά μπορεί να παρακολουθήσει το μυστήριο που αιώνες ολόκληρους συντελείτο στα μύχια της ανθρωπίνης ύπαρξης και να προσπαθήσει να το αποκρυπτογραφήσει.

Αρχικά θα αρκестεί να αναγνωρίσει την ταυτότητα αυτού που κυοφορείται, αργότερα θα προχωρήσει στη γενετική διόρθωση, πρώτα τη θεμιτή —χρωμοσωματικές ανωμαλίες— και στη συνέχεια θα εισακουσθούν οι επιταγές των γονικών επιθυμιών που αναπόφευκτα θα οδηγήσουν στο γενετικό προσδιορισμό ε-

νός —γιατί όχι— «κατά παραγγελία εμβρύου». Όλες οι υπερβολές και φαντασιώσεις μπορούν να υλοποιηθούν αν συναινεί ο ερευνητής και το υποκείμενο που θα κυοφορήσει το γονιμοποιημένο ωάριο. Όμως κάποτε ο δεύτερος περιορισμός θα εκλείψει, όταν δεν θα είναι πλέον αναγκαία η μετεμφύτευση του εμβρύου στη μήτρα, τότε θα παραμείνει μόνο «η αδηφάγος βούληση για καινοτομία του ερευνητή».

Γεννάται έτσι το ερώτημα: Ποιος είναι αυτός ο μυστηριώδης, πανίσχυρος ερευνητής; Λίγο μελετημένος από την ψυχολογία, παραγκωνισμένος στην εκτίμηση του ευρύτερου κοινωνικού συνόλου, φέρει κάποια από τα χαρακτηριστικά του καλλιτέχνη - δημιουργού. Δείχνει πάθος και ολοκληρωτική προσήλωση στο ερευνητικό του έργο. Είναι αγωνιστικά στρατευμένος και αναπτύσσει σχεδόν «ερωτική» σχέση με το αντικείμενό του, για την κατάκτηση του οποίου επιδεικνύει ανεξάντλητη υπομονή συνταριασμένη με παράφορη επιμονή. Δεν έχει τακτές ώρες εργασίας, ακολουθεί ένα δικό του ρυθμό, απόλυτα αφοσιωμένος στο ομφαλοκεντρικό του όνειρο. Γίνεται δεισιδαίμονας και εριστικός εμφανίζοντας αδυσώπητη διάθεση για επικράτηση. Ιδιαίτερα εξειδικευμένος, συνήθως έχει αρκετά περιορισμένη εποπτική εικόνα της επιστήμης. Συχνά αμφιβάλλει περισσότερο από κάθε άλλον για το νόημα και τις αρετές της επικρατούσας ιδεολογίας της προόδου. Τον συναρπάζει όμως να ενσκήπτει στα ευπρόσβλητα σε αυτόν μυστήρια, έστω κι αν γνωρίζει ότι οι πρόοδοι που επωάζει βρίσκονται τελικά στα χέρια των τεχνοκρατών που δεν κωλύονται από ανθρωπιστικά κριτήρια για την καλύτερη εξυπηρέτηση της τεχνικής αποτελεσματικότητας.

Πολλές καινοτομίες υποσχεται η εξωσωματική γονιμοποίηση, οι περισσότερες προσεγγίζουν τα όρια της επιστημονικής φαντασίας. Εκτός των άλλων, παρεμβάλλεται θεαματικά και στη διαμάχη των δύο φύλων ευνοώντας τη γυναικεία πλευρά, παρόλο που αρχικά το Κίνημα Χειραφέτησης των Γυναικών —ιδιαίτερα στη Γαλλία— την έβλεπε σαν «μία τελευταία μέθοδο που εφεύραν οι αρσενικοί αφέντες για να οικειοποιηθούν το γυναικείο σώμα». Για παράδειγμα, σήμερα είναι γενικά αποδεκτό μεταξύ των ερευνητών ότι στο ζωικό βα-

σίλειο ο συνδυασμός δύο αρσενικών γονοτύπων δεν φαίνεται βιώσιμος, αντίθετα υπάρχουν θετικές ενδείξεις πως ένα θηλυκό ομοφυλόφυλο ζευγάρι ίσως κάποτε μπορέσει να «κάνει» μαζί ένα παιδί. Και μάλιστα, αν η επιστήμη κατορθώσει τη συνένωση δύο ωαρίων — προς στιγμή μόνο στις ποντικίνες ευώδωσε το πείραμα— αφού τα τεχνητά γονιμοποιημένα ωάρια είναι συνήθως περισσότερα του ενός, θα μπορεί η κάθε εράστρια να κυοφορήσει από ένα έμβρυο. Αυτονόητα επακόλουθο, η αυτάρκης δυναμική γυναίκα των αιώνων που θα έρθουν —αν υπό αυτές τις συνθήκες κατορθώσουν να έρθουν— θα μπορεί να διαωνίζει τη μονόφυλη ιδιότητά της.

Τουναντίον ο άνδρας θα πρέπει να αρκестεί στο βίωμα της εγκυμοσύνης καθώς το ανθρώπινο έμβρυο εμφανίζεται ιδιαίτερα βολικό και αρκείται σε μια οποιαδήποτε κοιλότητα, έστω κι αυτή του όσχεως. Περιέργως, η τρέχουσα ηθική δεν απορρίπτει αυτά τα φαντασμοκοπήματα —πρόσφατη δημοσκόπηση του γαλλικού περιοδικού «Le Nouvel Observateur» δείχνει ότι το εν τρίτον των νέων από 16 έως 35 ετών τάσσονται υπέρ της αρσενικής κυοφορίας. Ίσως φθόνησαν τον συμπαθητικό ιππόκαμπο που υπομονετικά κυοφορεί τα αυγά της οκνηρής θηλυκιάς του.

Σήμερα, στους θρησκόληπτους και πουριτανούς πολέμιους της εξωσωματικής γονιμοποίησης προστίθεται και μία μερίδα επιστημόνων, ιδιαίτερα Γάλλων όπως ο Ζακ Τεστάρ, που απαιτούν η έρευνα να αρκестεί στην τελειοποίηση της υπάρχουσας μεθόδου και παράλληλα να δημιουργηθεί το αναγκαίο νομικό πλαίσιο που θα διέπει την υπόσταση του γονιμοποιημένου ωαρίου και τις σχέσεις δοτών και πιθανών παραληπτών.

Θα ήταν όμως παράλογο στους αλλόφρονους καιρούς που ζούμε να υπερισχύει σε αυτόν τον τομέα η σύνεση. Πράγματι ξεπερνώντας την επιστημονική φαντασία του Α. Χάξλεϋ, κάποιος εμβρυολόγος διατείνεται ότι θα μπορούσε να διασταυρώσει ανθρώπινο ωάριο με ποντικίου και στη συνέχεια να αναπτύξει τις όποιες χιμαιρικές υπάρξεις ήθελαν προκύψει —κι αυτά σε επίσημη επιστημονική ανακοίνωση στο Διεθνές Συνέδριο Τεχνητής Γονιμοποίησης στη Βιέννη το 1986.

Αν λοιπόν, κατορθώσουμε να χειραγωγήσουμε τις θανατηφόρες μορφές ενεργείας που βρίσκονται στη διάθεσή μας, ο προσεχής αιώνας μας επιφυλάσσει άκρως ενδιαφέρουσες εξελίξεις για το ανθρώπινο είδος αν βεβαίως είναι ακόμη σε θέση να τις αντιληφθεί ως παρατηρητής.

ΕΝΤΓΚΑΡ ΑΛΑΝ ΠΟΕ

Ο χρυσοκάραβος
Μετάφρ.: Εμμανουήλ Ροΐδης
Εκδ. Κριτική, Αθήνα 1988.

«Ο Χρυσοκάραβος» (ή «Χρυσός σκαραβαίος»), είναι μια πολύ γνωστή νουβέλα του Βοστωνέζου συγγραφέα, που κυκλοφόρησε μαζί με πέντε ακόμη διηγήματα στη μετάφραση τους από τον Εμμανουήλ Ροΐδη. Ανάμεσά τους υπάρχει και το επίσης γνωστό «Ο αλλόκοτος φονεύς» («Οι φόννοι της οδού Μοργκ»), που θεωρείται ως το πρώτο σύγχρονο αστυνομικό μυθιστόρημα.

Το ενδιαφέρον της έκδοσης συγκεντρώνεται στην ανατύπωση μιας μετάφρασης, που έγινε απευθείας από το αμερικάνικο πρωτότυπο (οι περισσότερες μεταφράσεις του Πόε στα ελληνικά έχουν γίνει από τη γαλλική απόδοση των έργων του συγγραφέα από τον Μπωντλαίρ) στην καθαρεύουσα, που ο Ροΐδης χειριζόταν θαυμάσια.

ΜΑΡΓΚΑΡΕΤ ΝΤΡΑΜΠΑ

Ο καταρράκτης
Μετάφραση: Νανά Ησαΐα
Εκδόσεις Εστία, Αθήνα 1989

Μια προσωπική ερωτική ιστορία αφηγείται η ηρωίδα —συγγραφέας στο βιβλίο αυτό, πότε σε πρώτο και πότε σε τρίτο πρόσωπο. Η σχέση της αυτή, με τα γεγονότα που τη συνοδεύουν, και που αντιμετωπίζεται με όλους τους δυνατούς τρόπους από κάθε δυνατή οπτική γωνιά, αποτελεί έναν καθρέπτη των μεσαιών τάξεων της σύγχρονης Αγγλίας, καθρέπτη των συγκρούσεων που προκαλούν η σημερινή με τη βικτωριανή ηθική.

ΜΑΡΤΖΟΡΙ ΡΟΥΛΙΝ

Η καθημερινή ζωή στο Μεσαίωνα
Μετάφραση: Έλλη Ι. Αγγέλου
Εκδόσεις Δ. Ν. Παπαδήμας, Αθήνα 1989

Οι κρίσεις για το Μεσαίωνα είναι διχασμένες. Άλλες τον θεωρούν μια εποχή ιπποτισμού και πίστης, στοιχεία από τα οποία ο σύγχρονος κόσμος μπορεί να αντλεί παραδείγματα και έμπνευση, άλλες όμως σαν αιώνα βίας, δεισδαιμονίας και πνευματικής ύφεσης,

στοιχεία που είναι καλύτερο να ξεχαστούν.

Η συγγραφέας του βιβλίου δεν βγάζει συμπεράσματα, απλά προσπαθεί να προσεγγίσει την καθημερινή ζωή των φεουδαρχών, των χωρικών, των δουλοπάροικων, των γυναικών, των επιστημόνων από τα χρόνια του Καρλομάγνου έως αυτά της αναγέννησης.

Γ. Χ. ΣΩΤΗΡΕΛΗΣ

Το δικαίωμα της λευκής ψήφου
Κατά το Σύνταγμα και την εκλογική νομοθεσία
Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκουλα, Αθήνα - Κομοτηνή 1988

Η επικείμενη αλλαγή του εκλογικού νόμου, καθώς και οι προηγούμενες εκλογικές αναμετρήσεις ανέδειξαν ως κρίσιμο ζήτημα τη λευκή ψήφο. Η μελέτη αυτή, αποτελεί ολοκληρωμένη και διεισδυτική πραγμάτευση της σχετικής προβληματικής.

Στο πρώτο μέρος τονίζεται ο εποικοδομητικός ρόλος της λευκής ψήφου, για το δημοκρατικό πολίτευμα καθώς και η λειτουργική της αυτοτέλεια σε σχέση με την άκυρη ψήφο και την αποχή από την ψηφοφορία. Στο δεύτερο μέρος αναδεικνύονται τα στέρια συνταγματικά θεμέλια του δικαιώματος της λευκής ψήφου και προσδιορίζονται οι βασικοί αποδέκτες της συνταγματικής επιταγής.

Σ.Η.Β. και Μ. ΚΟΥΥΕΝΕΛΛ

Η καθημερινή ζωή στους Προϊστορικούς χρόνους
Μετάφραση: Άννα Γιαννοπούλου
Εκδόσεις Δ. Ν. Παπαδήμας, Αθήνα 1989

Το σκληρό αγώνα του ανθρώπου, στα μακρινά για μας χρόνια, αυτά της προϊστορικής εποχής, για να λύσει τα προβλήματα της τροφής, της κατοικίας, της ενδυμασίας και της άμυνας του αναπαριστούν οι συγγραφείς στο βιβλίο αυτό.

Στα οκτώ κεφάλαια του παρακολουθούμε την ανοδική πορεία του ανθρώπου από την παλαιολιθική εποχή, έως την πρώτη εποχή του σιδήρου.

Στο τέλος έχει προστεθεί και ένα συμπληρωματικό κεφάλαιο για τους προϊστορικούς χρόνους στην Ελλάδα γραμμένο από τη φιλόλογο-μεταφράστρια του βιβλίου.

ΓΙΩΡΓΗΣ ΠΙΚΡΟΣ

Το χρονικό της Μακρονήσου
Εκδόσεις «Σύγχρονη Εποχή», Αθήνα 1989

Πρόκειται για μια συγκλονιστική αναπαράσταση της ζω-

ής των πολιτικών εξόριστων πάνω στο νησί που έχει στοιχειοθετηθεί από ένα μεγάλο αριθμό σημειωμάτων των ιδίων των κρατουμένων. Η αυθεντικότητα της μαρτυρίας τους προσδίδει μια μοναδική δύνομη στη γραμμή που, αν και δεν θα μπορούσε να χαρακτηριστεί λογοτεχνική, αποτυπώνει απaráμιλλα την εφιαλτική αυτή σελίδα της νεότερης ιστορίας μας.

ΓΙΩΡΓΗΣ ΜΑΝΟΥΣΑΚΗΣ

Χώροι αναπνοής
Εκδόσεις Πρόσπερος, Αθήνα 1988

Με τη γνωστή πυκνή, εικονοπλαστική γραφή του ο Γιώργης Μανουσάκης επιτυγχάνει στη νέα συλλογή ποιημάτων του να δημιουργήσει μια σειρά αφορισμούς, όπου καθένας εξ αυτών διαθέτει τη δικιά του προσωπική καθηλωτική αναπνοή! Δείγμα γραφής:

«Γιατί σταμάτησαν άεφανα
ολ' οι ήχοι της νύχτας;
Τα μύρια ζωύφια κι οι φωνές
των ανθρώπων, τα τετράποδα
κι όσα πετούν με φτερούγες
ορατές ή αδιόρατες;

Μήπως
κι υψώθηκε τρομερό το χέρι
που θα θρυμματίσει τόν κόσμο;

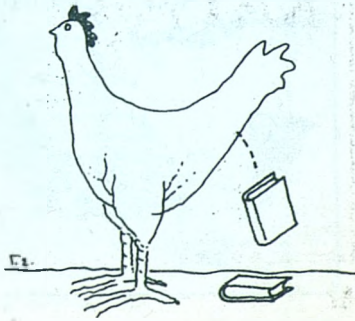
Το σύμπαν κρατά την ανάσα
του.

Ένας κόκορας μυκτηρίζει
τους φόβους μου
αδειάζοντας το λαιμό του ως
τον πάτο.

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΔΡΑΚΟΝΤΑΕΙΔΗΣ

Χρόνια προύπνρεσίας
Εκδόσεις «Εστία», Αθήνα 1988

Στο νέο του βιβλίο ο Φίλιππος Δρακονταειδής επιχειρεί μια σκιαγράφηση της φυσιογνωμίας του εσωτερικού των πολυεθνικών εταιρειών, σπώντας το απρόσωπο περίβλημά τους, συνθέτοντας μέσα από μία λεπτομερειακή ανάλυση την πολυπλοκότητα των καθημερινών τους σχέσεων, που διέπονται από τους ίδιους κανόνες με εκείνους του πλατύτερου κοινωνικού συνόλου, αποτελώντας σε τελευταία ανάλυση μία μικρογραφία του.

Ο ΠΙΚΙΩΝΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΗ

Το κείμενο που ακολουθεί, ως τώρα αθησαύριστο, αρχικά αποτέλεσε μέρος δημοσιογραφικής έρευνας (υπογράφεται με τα αρχικά Σ. ΒΛ.) για τα προβλήματα της Αθήνας, με αφορμή την περίφημη περίπτωση του Δικαστικού Μεγάρου προπολεμικά. Πέρα από την ιστορική του αξία όμως, έχει και μια έντονη γεύση επικαιρότητας, μια και τα «προβλήματα» που θίγει δεν έπαψαν να υπάρχουν. Εκείνο ίσως που έχει τη μεγαλύτερη σημασία είναι ο τρόπος με τον οποίο ο Πικιώνης ταυτίζει την πόλη με την αρχιτεκτονική της, μακριά από κάποιες μεταγενέστερες εξειδικεύσεις που στέρησαν την πόλη (ως αντικείμενο) από το περιεχόμενό της (την αρχιτεκτονική).

Δ. Φιλιππίδης

ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΗ

Είναι ευχάριστον —μας είπε ο κ. Πικιώνης όταν τον συναντήσαμεν— ότι ο τύπος ασχολείται με ζητήματα όπως εκείνο που πρόκειται να χειρισθείτε¹. Αυτό δεικνύει ότι εννοείτε την ζωτικήν σημασίαν που έχουν τα ζητήματα της μορφής δια μίαν χώραν. Διεξάγετε έναν αγώνα ο οποίος πρέπει κατά την γνώμην μου να παύσει μόνον όταν κατορθώσετε να περιέλθουν αυτά άπαξ για παντός εις τους ειδικούς.

Εάν σήμερον αι Αθήναι παραδείγματος χάριν είναι μια πόλις άσχημη, το οφείλομεν εις τούτο: ότι ανέκαθεν η μορφή ετέθη, είτε εξ αγνοίας είτε εκ συμφεροντολογίας, εις δευτέραν και τρίτην μοίραν. Προχειρολόγος σκοπιμότης της στιγμής, συμφέροντα, ανάγκαι κατά το

μάλλον και ήττον σοβαράι, ικανοποιήθησαν πάντοτε εις βάρος της ατυχούς αυτής πόλεως. Και όταν δεν υπήρχαν αυτά, υπήρχεν η άγνοια των αρμοδίων, η οποία μας εχάρισε παραδείγματος χάριν τους δρόμους εις μεγάλην κλίσιν που καταλήγουν εις τους πρόποδας του Λυκαβηττού. Ξεύρω πολύ καλά ποίας τεραστίας δυσχερείας ενέχει οιαδήποτε προσπάθεια υπέρ της πόλεως αλλά πιστεύω ότι μια υπηρεσία κατηρτισμένη από τους αρίστους ειδικούς μας, με επί κεφαλής μίαν κορυφήν της πολεοδομικής, θα ηδύνατο να επιτύχη πολλά πράγματα. Αυτά αναμφιβόλως απαιτούν αναλόγους θυσίας, αλλά ποίος θα τολμήσει να ειπή ότι αι Αθήναι δεν τας αξίζουν;

Με όλην εν τούτοις την σημασίαν των Αθηνών θα ήτο εγκληματικόν να τεθούν κατά μέρος αι άλλαι πόλεις. Αυτήν την στιγμήν το κράτος έχει καθήκον να θέσθ ζητήματα σχεδίου όλων των ελληνικών πόλεων. Διότι η πολεοδομική έρχεται πρώτη εις την ιεραρχίαν των αρχιτεκτονικών ειδικοτήτων, και μόνον εις το πλαίσιον ενός αρτίου και αμυστηρώς επιστημονικού σχεδίου είναι δυνατόν να προκόψει η αρχιτεκτονική των σημερινών πόλεων.

— Πώς την φαντάζεσθε αυτήν την ανάπτυξιν της αρχιτεκτονικής εις τας Αθήνας;

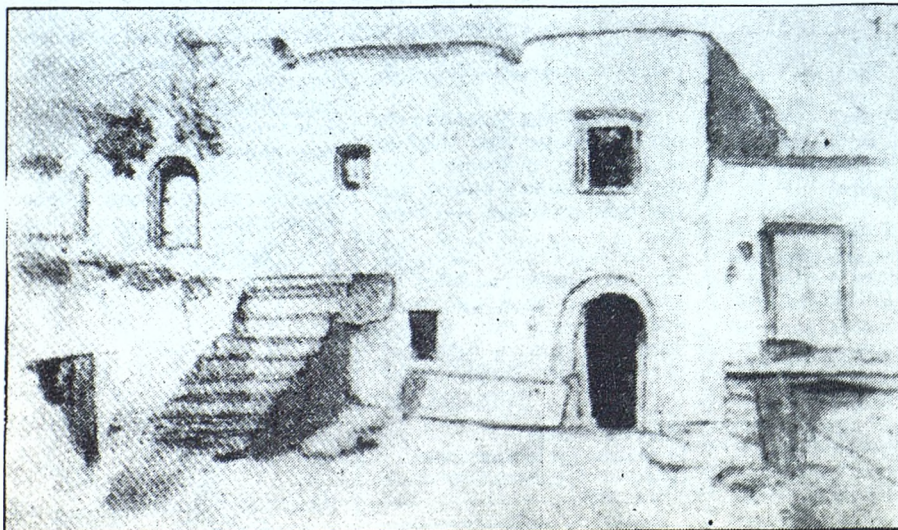
Η ιστορία της τέχνης μας εις τας νεωτέρας Αθήνας είναι ιστορία ατομικών επιδιώξεων. Οι Έλληνες αρχιτέκτονες αφοσιώθηκαν ο καθείς εις την ατομικιστικήν προσπάθειαν, της

οποίας το τέρμα επέρχεται μαζί με το τέλος της ιδικής των σταδιοδρομίας. Ενώ αντιθέτως η μορφή είναι ενότης, είναι ομοιογένεια, είναι πειθαρχία των ατομικών προσπαθειών εις την κατευθυντήριον γραμμήν.

— Βλέπετε μίαν κατευθυντήριον γραμμήν εις την τέχνην; Και είναι δυνατόν να την ακολουθήσουν οι Έλληνες αρχιτέκτονες;

Η γραμμή υπάρχει: Είναι η νέα αρχιτεκτονική της απλότητος, η ορθολογιστική οικοδομική του μετόν αρμέ. Δεν πρόκειται, όπως λέγουν μερικοί, περί μόδας. Ο νέος ρυθμός έχει μέσα του την αρτιωτέραν, την πληρεστέραν δυνατόν δικαιολογίαν: πηγάζει από την φύσιν του νέου υλικού. Όπως η οικοδομική των Δωριέων εξέφραζε το μάρμαρον, όπως η «Νοτρ Νταμ» εκφράζει τον λίθον, έτσι και η αρχιτεκτονική ενός Λεκορμπουζιέ παραδείγματος χάριν εκφράζει το μετόν, τον χάλυβα και το κρύσταλλον. Η Ελλάς λοιπόν είναι κατ' εξοχήν η χώρα της νέας αυτής τέχνης. Δεν θέλω ως απόδειξιν παρά τας αναλογίας της λαϊκής μας αρχιτεκτονικής, της νησιώτικης ιδίως με τα έργα των ξένων «μοντέρνων», αναλογίας τόσοσν κτυπητάς ώστε και ένας αμήνητος ακόμη τας αντιλαμβάνεται εκ πρώτης όψεως². Κατηγορούν την νέαν αρχιτεκτονικήν ότι είναι γυμνή. Αλλά δεν υπάρχει δυστυχώς τίποτε εις τον κόσμον που να γεννάται εξ αρχής τέλειον: ούτε το ανθρώπινον σώμα. Ο νέος ρυθμός είναι ακόμη γυμνός. Σύμφωνοι. Εις τους αρχιτέκτονας απόκειται να τον εργασθούν και να τον διαπλάσουν, να τον διαφοροποιήσουν αναλόγως του κλίματος και του χαρακτήρος εκάστης χώρας. Ο δρόμος της νέας τέχνης δεν δύναται να είναι άλλος.

Ελεύθερον Βήμα 27.11.1930

1. Απόσπασμα αυτού του κειμένου δημοσιεύτηκε το 1931 στο διαφημιστικό τεύχος *Νέα Αλεξάνδρεια* για τον οικισμό που αργότερα ονομάστηκε Φιλοθέη, χωρίς όμως αναφορά στην προέλευσή του. Η σειρά αυτή των έξι συνολικά άρθρων περιλάμβανε συνεντεύξεις με τους Α. Μεταξά, Ε. Εμπράρ, Α. Ζάχο, Πικιώνη και Παρασκευόπουλο, Ζ. Παπαντωνίου, Μ. Τόμπρο.

2. Η περίφημη για την ιστορική της σημασία ταύτιση της νησιώτικης αρχιτεκτονικής με τη μοντέρνα δεν ανήκει (όπως νομιζαμε ως τώρα) στον Α. Ορλάνδο, που την εκστόμισε το 1933 στο τέταρτο συνέδριο των CIAM στην Αθήνα. Τον είχε προλάβει ο Πικιώνης, και μάλιστα δηλώνοντας ότι πρόκειται για κοινό τόπο.

δια λογος

ΚΑΤΟΧΙΚΑ

● Από τον «φίλο του πρωθυπουργού» κ. Ιπποκλείδη Βογιατζόπουλο πήραμε την ακόλουθη επιστολή:

Κύριε Διευθυντά,
Στο δημοσίευμα του «ΑΝΤΙ» — τεύχος 394/10.02.1989 σελίδα 8 — με τίτλο Ερωτική φωλιά, «ΠΛΟΥΤΙΣΑΝΤΕΣ ΕΠΙ ΚΑΤΟΧΗΣ» θεώρησα καθήκον μου να διαφωτίσω την αλήθεια παρακάτω, χάριν του αναγνωστικού κοινού:

1. Ούτε νεόπλουτος είμαι ούτε «πλουτίσας επί Κατοχής» επειδή, δημοσιεύετε, ότι αγόρασα ένα τουλάχιστον ακίνητο, που ήταν όμως οικόπεδο - ρετάλι σε χωματόδρομο με φάτσα 10 x βάθος 20,20 = 202 τ.μ., από μεγαλοκτηματία, με το 10962/10.08.1942 του Συμβ/φου Πάνου Καραμπή που ήταν και το μοναδικό αντί δραχμών πληθωρισμού 2.500.000 - ισότιμο με 14 χρ. Λ. Αγγλίας, που έφθασαν οικειοθελώς και ελευθέρως στις 50 συμβιβαστικά το (1951).

2. Αν και τα πιο πάνω αναλυτικά στοιχεία, καταλυτικά, αποκατακαταρτίζουν το «πλουτίσας επί Κατοχής» επειδή από κοινού υπέρτατος αγωνιστικός στόχος είναι η «ηθική τάξη» επεξηγώ ότι το μικροβιακόν τμήμα των 14 χρ. Λ. Αγγλίας κ.λπ. προέρχεται από μεγάλην πηγή τιμήματος δρχ. 1.325.000 ισότιμον 1400 χρ. Λ. Α. «προπολεμικής εποχής» με το 62546/07.03.1939 του Συμβ/φου Κ. Ιωάννου εκ πωλήσεως τριωρόφου ιδιοκτητού οικοδομής κ.λπ.

3. Ρωτάμε λοιπόν με το δική μας τον αρχαιολόγο πληροφοριοδότη σας, γιατί αφού πωλώθηκε μισό - αιώνα, παρέλειψε να προχωρήσει ένα βήμα από το μαύρο 1942 στο άσπρο 1939; Μήπως πονοκεφάλιαζε αν έπρεπε να αλλάξει ένα άτοπο χαρακτηρισμό με τον νέον «ΠΛΟΥΤΙΣΑΣ ΕΠΙ ΠΡΟΠΟΛΕΜΙΚΗΣ ΕΠΟΧΗΣ»; που κόπηκε στην μέση λόγω επιστρατεύσεως στα πρόσω του Αλβανικού μετώπου.

4. Η προσφορά μου όμως στα μαύρα εκείνα χρόνια Κατοχής, είχε τραγικόν επίλογον γιατί πέρα από τα άλλα βάφτηκε με το αίμα αγωνιστικού μέλους οικογενείας μας και εκδότη του αντιστασιακού επί Κατοχής φυλλαδίου «ΡΑΦ», που συνελήφθη και εξετελέσθη τον Οκτώβριο 1943 από τον στρατόν Κατοχής.

5. Ύστερα από τα παραπάνω, που ειλικρινά λυπάμαι γιατί ασφαλώς αγνοούσατε, είμαι βέβαιος ότι θα δημοσιεύσετε την παρούσαν μου, προς αποκατάσταση της αλήθειας ενώπιον του αναγνωστικού σας κοινού.

Με τιμή
Ιπποκλείδης Βογιατζόπουλος

Σ.Σ. Ο κ. Ιπποκλείδης λησμόνησε να μας απαντήσει για την πολιτεία του στην Κτηματική Τράπεζα και όσα προκύπτουν για την δραστηριότητά του «επί Αλλαγής». Όσο για τα περί Κατοχής, το μόνο αγωνιστικό εύσημο που επικαλέστηκε είναι η θυσία ενός μέλους της οικογενείας του. Τα σημεία 1-3 της επιστολής του δεν απαντούν νομίζουμε καθόλου σ' αυτό που εμείς χαρακτηρίσαμε «πλουτίσας επί Κατοχής». Εί τώρα αν ήταν και επί «προπολεμικής εποχής» δεν αλλάζει σε τίποτε. Ο κ. Ιπποκλείδης γενικώς «επλουτίζε»: Προπολεμικά, κατοχικά, μεταπολεμικά, επί Αλλαγής και έπειτα συνέχεια. Πώς άλλωστε θα είχε τη δυνατότητα να προσφέρει και στον πρωθυπουργό μας μια ερωτική φωλιά;

ΜΟΝΟΛΟΓΟΙ ή ΔΙΑΛΟΓΟΙ;

Οι αναγνώστες του περιοδικού δεν θα έχουν την ευκαιρία να διαβάσουν τελικά το κείμενο του Δ. Δημητράκου στο οποίο αναφέρονται οι επιστολές που δημοσιεύονται στη θέση αυτή. Το ΑΝΤΙ αν και δεν υιοθετούσε στο σύνολό του το κείμενο αυτό, είχε πρόθεση να το δημοσιεύσει. Για το λόγο αυτό έθεσε υπόψη του άλλου συνεργάτη του Γ. Βέλτσου το άρθρο του Δ. Δημητράκου. Η πληθώρα της επικαιρικής πολιτικής ύλης καθυστέρησε τη δημοσίευσή.

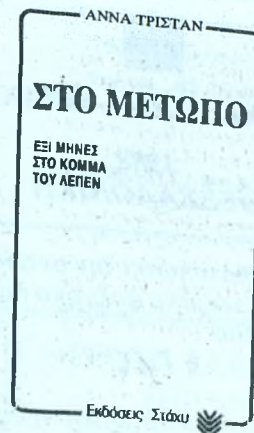
Ακολουθούν οι επιστολές:

Δ. ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΣ

Αθήνα, 24-2-89

Αγαπητέ κύριε διευθυντά,
Στις 7-1-89 δημοσίευσε ο σεπτός κ. Βέλτσος υβριστικό

Κυκλοφορεί σύντομα
στα βιβλιοπωλεία από τις
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΤΑΧΥ

Κεντρική διάθεση:
«ΠΡΟΟΔΟΣ»
ΠΡΑΚΤΟΡΙΟ ΔΙΑΝΟΜΗΣ ΒΙΒΛΙΩΝ
Α. ΚΩΣΤΑΜΠΑΡΗΣ ΚΑΙ ΣΙΑ Ο.Ε.
ΖΑΛΟΓΓΟΥ 6 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 36.21.001 - 36.30.889

ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ

ΕΛΛΗ ΣΚΟΠΕΤΕΑ:
ΤΟ «ΠΡΟΤΥΠΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ»
ΚΑΙ Η ΜΕΓΑΛΗ ΙΔΕΑ
Όψεις του εθνικού προβλήματος
στην Ελλάδα (1830-1880)

Ποιες είναι οι αντιλήψεις για το ελληνικό έθνος και τον προορισμό του;

Αυτό είναι το καίριο ερώτημα που θέτει και ερευνά η ιστορικός Έλλη Σκοπετέα. Βιβλίο ιστορικό όσο και ιδεολογικό, που είναι χρήσιμο για την κατανόηση του νεοελληνικού βίου, έως και της σημερινής συγκυρίας.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΝΑΚΡΑΤΖΑΣ

Η ΣΤΕΝΗ ΕΘΝΟΛΟΓΙΚΗ ΣΥΓΓΕΝΕΙΑ ΤΩΝ ΣΗΜΕΡΙΝΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΒΟΥΛΓΑΡΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥΡΚΩΝ

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ - ΘΡΑΚΗ

1988

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Το βιβλίο αυτό διατυπώνει την αντίθεση του συγγραφέα στον αυξανόμενο φυλετικό σωβινισμό του βαλκανικού χώρου.

Διατίθεται στα κεντρικά βιβλιοπωλεία της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης.

Κεντρική διάθεση: Αθήνα τηλ. 3644284
Θεσσαλονίκη τηλ. 237463

Έκδόσεις Στιγμή

ΖΩΟΔΟΧΟΥ ΠΗΓΗΣ 91-93, ΑΘΗΝΑ 114 73
τηλ. 36.44.064

Γεωργίου Χορτάτση

ΕΡΩΦΙΛΗ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

Στυλιανός Άλεξίου - Μάρθα Άποσκήτη

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ

1. Όδυσσέως Σχεδία
Έη πέμπτη ραψωδία τής Όδύσσειας
Μετάφραση - σχόλια: Δ. Ν. Μαρωνίτης
2. Ίσαάκ Μπάμπελ
Στό ύπόγειο
και άλλες Ιστορίες
Μετάφραση: Σπύρος Τσακνιάς
3. Έρνεστ Χεμινγκγουάι
Ό γέρος και ή θάλασσα
Μετάφραση: Νίκος Κάσδαγλης
4. Ίβάν Γκόλ
Μαλαισιακά Τραγούδια
Μετάφραση: Έ. Χ. Γονατιάς

άρθρο εναντίον μου στη μόνη στήλη που έχει στα ΝΕΑ. Την μεθεπομένη 9-1-89 παρέδωσα άρθρο - απάντηση στο ΑΝΤΙ. Μου ζητήσατε να το συντομεύσω το οποίο και έκανα. Όμως δεν περιλήφθηκε στο τεύχος της 13.1.89, ούτε στις 27.1.89, ούτε στις 10.2.89. Μου υποσχθήκατε ότι «σίγουρα» θα δημοσιευόταν στις 24.2.89. Την τελευταία στιγμή το απορρίψατε. Έχω, επομένως, κάθε λόγο να πιστέψω ότι με παγιδεύσατε δολίως με τις ημερομηνίες.

Γνωρίζω τις πιέσεις που άσκησε σε σας ο κ. Γεώργιος Βέλτσος για να μη δημοσιευθεί το άρθρο μου από σας τον ίδιο. Δεν του αρκεί να υβρίζει από τη μόνιμη στήλη του. Θέλει να εξασφαλίσει για τον εαυτό του την απουσία αντιλόγου. Και από το εν λόγω άτομο δεν ανέμενα τίποτα καλύτερο.

Περιμένα όμως ότι δεν θα σας είχε του χεριού του. Και περιμένα ότι το ΑΝΤΙ, όχι διότι είμαι χρόνια συνεργάτης του, αλλά επειδή πάγια γραμμή του είναι να δίνει δυνατότητα αντιλόγου, θα την παρείχε και σε μένα. Χωρίς να θέλω να δώσω μεγαλύτερη διάσταση από την πραγματική στο συμβάν, επιτρέψτε μου να εκφράσω την απογοήτευσή μου.

Ελπίζω ότι ΤΟΥΛΑΧΙΣΤΟΝ τη φορά αυτή θα έχετε την τιμιότητα να δημοσιεύσετε την επιστολή μου, ολόκληρη και χωρίς περικοπές.

Με τις καλύτερες προθέσεις
Δημήτρης Δημητράκος

Γ. ΒΕΛΤΣΟΣ

Αγαπητό ΑΝΤΙ
διερρωτώ γιατί αφιέρωσες πέντε στήλες του πολύτιμου χώρου σου για ένα γελοιογραφικό κείμενο εις βάρος μου. Αν θα ήθελες να προσφέρεις έναν τόνο ευθυμίας στους αναγνώστες σου, δεν σου φτάνει άραγε ο γενικός τζερετζελές; Και, εν πάση περιπτώσει, γιατί δεν υπέδειξες στον κύριο Δημητράκο να βάλει κάτω από την υπογραφή του την τέως και τη νυν ιδιότητά του; Τέως διευθυντής του πολιτικού γραφείου του Πάγκαλου και νυν βιογράφος —απ' όσο ξέρω από σχόλιο στα «Νέα»— του Μητσotάκη...

Γιώργος Βέλτσος

Αγαπητέ Χρήστο,
Σκέφτομαι και ξανασκέφτομαι, μετά το τηλεφώνημά μας, ότι μια τέτοια παραχώρηση

προς τον Δημητράκο σημαίνει αυτόματα μια επιλογή φιλίας εκ μέρους σου.

Αν έχεις πάρει την απόφαση να το δημοσιεύσεις, και μάλιστα με σκίτσο, για λόγους που εγώ σε διαβεβαιώ αδυνατώ να τους καταλάβω, δημοσίευσε και αυτή τη μικρή απάντηση που σου εσωκλείω, συρόμενος από τη δική σου χειρονομία παρά από το ίδιο το κείμενο.

Θέλω και γω να προστατεύσω τον εαυτό μου, και θέλω —γιατί όχι— να μ' αγαπούνε όλοι...

Πολύ φιλικά
Γιώργος Βέλτσος

Επιθυμούμε να σημειώσουμε μόνον τα εξής:

● Θεωρούμε ότι το άρθρο αλλά και όλη η παρέμβαση του Δ. Δημητράκου έβαλε επί «δικαιών και αδικιών».

● Ο Γ. Βέλτσος ενήργησε πέραν οποιασδήποτε δεοντολογίας και πίεσε το περιοδικό για να μην γίνει η δημοσίευση του άρθρου. Αυτό αποτελεί άσκηση έμμεσης λογοκρισίας.

● Ο Δ. Δημητράκος, ωθούμενος από υποκειμενισμό βιάστηκε να βγάλει συμπεράσματα για την εκδοτική τακτική του περιοδικού που δεν έχει σχέση με την πραγματικότητα. Εξάλλου ο ίδιος, πριν το άρθρο δημοσιευθεί, το δημοσιοποίησε από το Κανάλι 15.

● Από την πλευρά μας λυπούμαστε που βρεθήκαμε εμπλεγμένοι σε αυτήν την ιστορία, στην οποία και είμαστε αποφασισμένοι να μην δώσουμε συνέχεια.

ΛΑΘΗ

Κανείς δεν είναι τέλειος, κι εμείς ακόμη που δεν είμαστε επιεικείς με τους εαυτούς μας στο θέμα της γλώσσας. Ωστόσο, να που πάλι ο φίλος επιστολογράφος αλίευσε «μαργαρίτην», τούτέστιν λάθος διατύπωση στο προηγούμενο φύλλο, και έσπευσε να μας διορθώσει. Έκανε πολύ καλά.

Αγαπητό «ΑΝΤΙ»

Παρακαλώ να μου επιτρέψεις μια παρατήρηση-διόρθωση. Στο τεύχος 394, στη σελίδα 25, δεύτερη στήλη, σειρά 25, εκ των κάτω, γράφεις: Ο κ. Ρώτης ανέπεμψε πρύμνη. Η έκφραση δεν είναι σωστή. Το σωστό είναι ανέκρουσε πρύμνη.

Ευχαριστώ
Ηλίας Π. Κωστάκης
Δικηγόρος
Αθήνα

ΑΝΑΤΟΛΙΚΟΣ ΚΑΙ ΔΥΤΙΚΟΣ ΑΝΕΜΟΣ

● Από την ΟΑΚΚΕ (Οργάνωση
για την Ανασυγκρότηση του ΚΚΕ)
η επιστολή που ακολουθεί:

Κύριοι,

Στη στήλη «Ημεροδότης»
του φύλλου σας της 10 Φλε-
βάρη ο συντάκτης σας γράφει
ειρωνικά πως η ΟΑΚΚΕ κάνει
«αντιτρομοκρατική ενότητα
στη βάση» με την εφημερίδα
Ακρόπολη επειδή αυτή πρό-
βαλε την εκδήλωσή της ενάν-
τια στη 17 Νοέμβρη.

Για την ίδια εκδήλωση και
το περιεχόμενό της δεν γρά-
φτηκε τίποτα στο ίδιο φύλλο.
Επίσης ποτέ δεν έχει γραφτεί
στο περιοδικό σας για τις θέ-
σεις της ΟΑΚΚΕ. Μια ξαφνική
χοντρή σφήνα δεν είναι ο κα-
λύτερος τρόπος για να φωτι-
στούν τα ζητήματα, όμως έχει
το καλό ότι έστω και έτσι μας
δίνει την ευκαιρία να απευ-
θυνθούμε στους αναγνώστες
σας.

Η ΟΑΚΚΕ δεν θεωρεί την
17Ν-1η Μάη ένα λάθος του κι-
νήματος, αλλά μια σοσιαλφα-
σιστική παρακρατική ομάδα.
Με βάση την πολιτική ανάλυ-
ση έχουμε αποδείξει ότι η
δράση της από την πρώτη
στιγμή της ύπαρξής της μέχρι
σήμερα υπηρετεί με εκπληκτι-
κή ακρίβεια τη στρατηγική
του ρώσικου σοσιαλιμπερια-
λισμού στη χώρα μας. Αυτή η
στρατηγική σε ανοιχτό πολι-
τικό επίπεδο υλοποιείται από
την ομάδα Παπανδρέου μέσα
στο ΠΑΣΟΚ και από το ψευτο-
ΚΚΕ. Σε διεθνές επίπεδο ση-
ματίζεται στο μέτωπο Ελλάδας-
Βουλγαρίας - Συρίας ενάντια
σε Τουρκία και Γιουγκοσλα-
βία, ενώ στο εσωτερικό της
χώρας κινείται ως εξής:

Μέχρι το 1985 ο Παπανδρέ-
ου επικεφαλής όλου του ΠΑ-
ΣΟΚ εξουδετερώνει σταδιακά
τα ερείσματα της φιλοδυτικής
αστικής τάξης στο κράτος, ι-
διαίτερα μέσα στο στρατό.
Μετά την πτώση του Καρα-
μανλή η ρωσόφιλη ομάδα Πα-
πανδρέου - Λαλιώτη - Γεννη-
ματά σε συμμαχία με τον Πε-
ρισσό, έχει αναλάβει να συν-
τρίψει τους αντίπαλους της
συγκυβέρνησης ΠΑΣΟΚ - ψευ-
τοΚΚΕ που βρίσκονται μέσα
στο ΠΑΣΟΚ. Αυτοί είναι από τη
μία οι «αυτοδυναμικοί» σωβι-
νιστές (Κουτσόγιωργας, Τσο-
χατζόπουλος) και από την άλ-
λη οι φιλοευρωπαίοι παλαιοί
κεντρώοι (Αλευράς - Σημίτης -
Βερυβάκης). Στη διάρκεια αυ-

τής της φάσης συγκροτείται
το μέτωπο Φλωράκη - Μητσο-
τάκη για να καθυστερούνται
όλες οι δυτικόφιλες δυνάμεις,
αλλά και για να αξιοποιείται η
αντίθεσή τους με τους «αυτο-
δυναμικούς».

Διανύουμε σήμερα μια εν-
διαφέρουσα περίοδο, στη
διάρκεια της οποίας συνυπάρ-
χουν όλες οι δυνάμεις μέσα
στη χώρα. Όμως οι αντιθέ-
σεις που σιγοβράζουν ανάμε-
σά τους, ιδιαίτερα ανάμεσα
στις υπερδυνάμεις δεν θ' α-
γήσουν να εκδηλωθούν με
βίαιο τρόπο και τότε θα απει-
λήσουν να συμπαρασύρουν
και το λαό να υποταχτεί στο έ-
να ή στο άλλο στρατόπεδο.

Αν η ΟΑΚΚΕ αντιπαράθε-
ται στη 17Ν, είναι επειδή δια-
κρίνει ότι η δράση της αποτε-
λεί το μεγαλύτερο εμπρηστή
εξελιξών τύπου Λίβανου αλ-
λά και επειδή πολιτικά εξυπη-
ρετεί το ανερχόμενο μπλοκ
μέσα στους κόλπους του ιμ-
περιαλισμού και της άρχου-
σας τάξης που σαν απότερο
στόχο έχει να ασκήσει μια φα-
σιστική δικτατορία πάνω στο
λαό μας. Μπροστά σε αυτό το
μπλοκ όλοι υποκλίνονται.

Αν υπάρχει κάτι λίγο βαθύ
να ειπωθεί για τις αντιδρά-
σεις του αστικού Τύπου απέν-
αντι στην εκδήλωση της
ΟΑΚΚΕ δεν είναι η προβολή
της από μια αστική εφημερί-
δα, αλλά το πνίξιμό της από ό-
λες τις άλλες της νέας δε-
ξιάς.

Σε ό,τι τώρα αφορά την ι-
δια την Ακρόπολη λέμε τού-
το:

Ο λαός είναι αντίθετος με
την 17Ν - 1η Μάη. Αλλά και έ-
να τμήμα της μεγαλοαστικής
τάξης που έχει χτυπηθεί άμε-
σα από τη 17Ν είναι αντίθετο
σ' αυτήν. Όταν η Ακρόπολη
προβάλλει την αντι-17Ν πλευ-
ρά της ΟΑΚΚΕ αποδειχνει ότι
η άρχουσα τάξη είναι τόσο
βαθιά διασπασμένη, ώστε τα
πιο αδύναμα και κατερχόμενα
τμήματά της, τουλάχιστον σ'
ένα ζήτημα να βάζουν την αν-
τίθεσή τους με τους κομμου-
νιστές πιο χαμηλά από την
αντίθεσή τους με το αντιπαλό
τους ισχυρότερο και ανερχό-
μενο κομμάτι της άρχουσας
τάξης.

Αυτό όχι μόνο είναι στη φύ-
ση των πραγμάτων, αλλά εί-
ναι και πολύ καλό για το λαό.
Εκείνο που είναι κακό, είναι
να παρασέρνεται κανείς από
τον ανατολικό ή το δυτικό ά-
νεμο και να υποτάσσει σ' αυ-
τόν τα στρατηγικά συμφέρον-
τα του λαού και της επανά-
στασης.

Είμαστε της άποψης ότι
δεν είναι η ΟΑΚΚΕ που παρα-
σύρθηκε από το δυτικό άνε-

ΕΚΚΛΟΓΗ

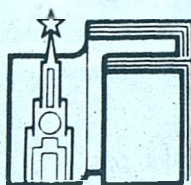
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ

Καραολή & Δημητρίου 12

152 32 χαλανδρί

τηλεφ. 68.13.222

ΚΩΝΣΤ. ΑΓΓ. ΒΛΑΧΟΣ

ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΚΘΕΣΗ ΒΙΒΛΙΟΥ
ΤΗΣ ΜΟΣΧΑΣ
12-18 ΣΕΠΤΕΜΒΡΗ 1989

Μια παγκόσμια πολιτιστική
συνάντηση με θέμα:

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ
ΣΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ
ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΡΟΟΔΟΥ

Η Οργανωτική Επιτροπή καλεί εκδότες,
ενώσεις, πρακτορεία και όλους όσους α-
σχολούνται με το βιβλίο να πάρουν μέρος
στην έκθεση.

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ:

General Directorate of International Book Exhibitions
and Fairs

16, Chekhov St., Moscow, 103006, USSR

ΤΗΛΕΦ.: 299-40-34 ΤΗΛΕΓ. Moskva EXPOKNIGA

μο, αλλά ο συντάκτης σας από τον ανατολικό. Η μεγάλη δυσκολία για τους αριστερούς ανθρώπους σήμερα είναι να απαλλαχτούν από ριζωμένες προλήψεις και να παραδεχτούν ότι το κόκκινο μπορεί να μετατραπεί σε μαύρο, ότι η χώρα του Λένιν μπορεί να ξαναγίνει χώρα των Τσάρων και ότι μια νέα τρομερή δεξιά — ανεμίζοντας κόκκινες σημαίες και φορτωμένη παράσημα — μπορεί να αναδυθεί μέσα από τις στάχτες μιας επαναστατικής εποχής και ενός επαναστατικού κόμματος.

24 Φλεβάρη 1989

Κ. Λιακόπουλος
Υπεύθυνος Τύπου της ΟΑΚΚΕ

● Διαβεβαιώ τον υπεύθυνο τύπου της ΟΑΚΚΕ ότι η πρόθεσή μου δεν ήταν να ειρωνευτώ, έγραψα για «αντιτρομοκρατική ενόχληση στη βάση», αλλά να αναδείξω ένα σημείο των καιρών. Αντιθέτως, η επιστολή της ΟΑΚΚΕ ξυπνά μέσα μου όλα τα θηρία της ειρωνείας — θα σεβαστώ όμως τους πατροπαράδοτους ελληνικούς κανόνες της φιλοξενίας.

Ημεροδότης

Από τις 16 Μαρτίου στους κινηματογράφους

Ο ΦΑΚΕΛΟΣ ΠΟΛΚ ΣΤΟΝ ΑΕΡΑ

Ένα πολιτικό θρίλερ που θυμίζει... και μοιάζει με πολλά σήμερα...

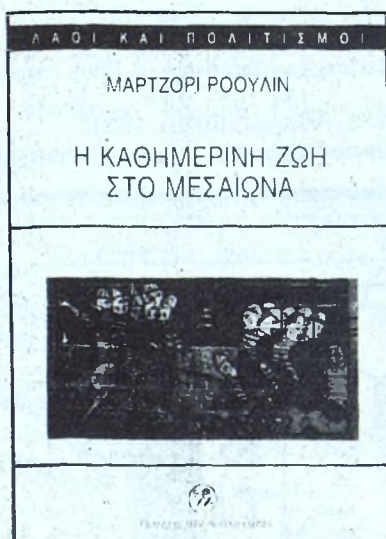
4 ΒΡΑΒΕΙΑ ΣΤΟ ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΘΕΣ ΝΙΚΗΣ 5 ΚΡΑΤΙΚΑ

Μια ταινία του ΔΙΟΝΥΣΗ ΓΡΗΓΟΡΑΤΟΥ

ΑΓΑΠΗ ΜΑΝΟΥΡΑ • ΜΙΧΑΗΛΗΣ ΚΟΣΜΙΔΗΣ
ΝΙΚΟΣ ΧΥΤΑΣ • ΚΩΣΤΑΣ ΧΑΤΖΟΥΔΗΣ
ΚΑΖΑΝ • ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ • ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΙΔΗΣ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΙΔΗΣ • ΠΟΥΛΙΚΑΚΟΣ • ΤΖΟΥΜΑΣ
ΤΣΑΓΚΑΣ • ΤΣΑΧΕΙΡΙΔΗΣ • ΧΑΤΖΗΚΟΥΤΣΕΛΗΣ

Φωτογραφία: Μοντάζ: Μουσική: Κόστούμια: Β. Σκηνοθέτη: Π. ΔΑΦΝΟΣ • Β. ΓΟΥΣΙΑΣ • Κ. ΜΥΛΩΝΑΣ • Ν. ΛΕΛΟΥΔΑ • Α. ΠΙΝΝΑΣ

Νέες Εκδόσεις

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΔΗΜ. Ν. ΠΑΠΑΔΗΜΑ
Ιπποκράτους 8
τηλ. 36.27.318

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ
Δημοχάρους 60
115 21 Αθήνα
Τηλ. 72.32.713 — 72.32.819
72.49.300 — 72.48.240

- Συντακτική επιτροπή:
ΒΑΣΙΛΗΣ ΖΗΣΗΣ
ΤΑΚΗΣ ΚΑΦΕΤΖΗΣ
ΧΡ. ΠΑΠΟΥΤΣΑΚΗΣ
ΓΙΑΝΝΗΣ ΦΛΩΡΟΣ
- Εκδότης:
ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΑΠΟΥΤΣΑΚΗΣ
Δεινοκράτους 131
115 21 Αθήνα
- Σύμβουλος έκδοσης:
ΔΗΜ. ΚΑΚΑΒΕΛΑΚΗΣ
- Διαφημίσεις:
ΑΛΕΚΑ ΣΗΜΑΝΤΗΡΑ
- Γραμματεία-Λογιστήριο:
ΤΑΣΙΑ ΡΟΥΜΠΟΥ
- Σελιδοποίηση, Μοντάζ:
ΤΑΣΙΑ ΛΕΒΟΝ
ΜΑΡΙΑ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΥ
- Φωτοστοιχειοθεσία —
Αναπαραγωγή φιλμς:
«ΠΟΛΥΤΥΠΟ»
Δεινοκράτους 131
Τηλ. 72.49.300
- Εκτύπωση:
«ΤΥΠΟΕΚΔΟΤΙΚΗ» Α.Ε.
Λ. Ηρακλείου 145
Τηλ. 25.15.340
- Κάθε ενυπόγραφο άρθρο
εκφράζει τις απόψεις του
συγγραφέα του.
- Χειρόγραφα δεν επιστρέ-
φονται.

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Εσωτερικού

Εξαμ. 1.650 δρχ. -
Ετήσια 3.300
Ετήσια Οργανισμών,
Τραπεζών, κτλ.: 10.000 δρχ.
Φοιτητική ετήσια: 2.800

Εξωτερικού

Ευρώπη - Μεσογ. χώρες:
εξαμηνιαία: δολ. 25
ετήσια: δολ. 50
Η.Π.Α. - Καναδάς - Αν. Ασία -
Αυστραλία - Ωκεανία:
εξαμηνιαία: δολ. 28
ετήσια: δολ. 57

- Εμβάσματα, επιταγές:
ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΑΠΟΥΤΣΑΚΗΣ
Δημοχάρους 60
115 21 ΑΘΗΝΑ

ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ: δρχ. 150
ΠΑΛΙΑ ΤΕΥΧΗ: δρχ. 250

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ

- Για τα βιβλιοπωλεία
της Αθήνας:
Περιοδικό «ΑΝΤΙ»
Δημοχάρους 60
τηλ.: 72.32.713 - 72.32.819
- Για τα βιβλιοπωλεία
Β. Ελλάδας:
Κέντρο του βιβλίου.
Α. Πουλουκτσή και Σία Ε.Ε.
Λαοσάνη 9,
Τηλ. (031) 285.857
54 622 Θεσσαλονίκη

ΣΤΕΓΑΣΤΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ ΚΤΗΜΑΤΙΚΗΣ

18%

ΝΕΟ ΕΠΙΤΟΚΙΟ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ ΓΙΑ ΠΡΩΤΗ ΚΑΤΟΙΚΙΑ

35% ΠΙΟ ΠΑΝΩ ΑΠΟ ΤΟ ΑΠΛΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ

**ΟΙ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΣΑΣ ΣΤΟ
ΣΤΕΓΑΣΤΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ
ΤΗΣ ΚΤΗΜΑΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ
ΠΡΙΜΟΔΟΤΟΥΝΤΑΙ
ΑΠΟ ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ.**

Τώρα, το Στεγαστικό Ταμειυτήριο της Κτηματικής Τράπεζας αυξάνει τη δύναμη του περισσότερο από κάθε άλλο απλό ταμειυτήριο. Γιατί σας προσφέρει:

❑ Επιτόκιο καταθέσεων 18% (επιτόκιο απλού ταμειυτηρίου 14,5% + κρατική πριμοδότηση 3,5%) εφόσον θέλετε να αποκτήσετε πρώτη κατοικία.

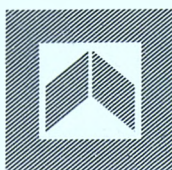
❑ Ανατοκισμό στους τόκους και την κρατική πριμοδότηση κάθε εξάμηνο, που αυξάνει ακόμη περισσότερο το κεφάλαιό σας.

❑ Δικαίωμα να πάρετε μακροπρόθεσμο στεγαστικό δάνειο, ίσο με τις καταθέσεις σας και τους τόκους σας, μετά από δύο χρόνια. Το ποσό του δανείου ανεβαίνει στο 125% μετά από τρία χρόνια και στο 150% μετά από τέσσερα χρόνια.

❑ Ενισχυμένη χρηματοδότηση, που φθάνει στο 75% της αξίας του ακινήτου.

**...ΑΛΛΑ ΚΑΙ ΤΑ ΔΑΝΕΙΑ ΤΟΥ
ΣΤΕΓΑΣΤΙΚΟΥ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΥ
ΕΠΙΔΟΤΟΥΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ**

Τα χαμηλότοκα μακροπρόθεσμα δάνεια του Στεγαστικού Ταμειυτηρίου για την απόκτηση πρώτης κατοικίας, χάρη στην κρατική επιδότηση του επιτοκίου, σας συμφέρουν ακόμη περισσότερο. Χορηγούνται με επιτόκία 12% έως 14,5% (μετά την επιδότηση) και εξοφλούνται σε 15 χρόνια.

ΚΤΗΜΑΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

κτίζει το αύριο σήμερα

Και μην ξεχνάτε, οι τόκοι των δανείων σας εκπίπτουν από το φορολογητέο εισόδημά σας. Έτσι τα δάνεια γίνονται ακόμη πιο χαμηλότοκα.

Για σας που θέλετε να αποκτήσετε πρώτη επαγγελματική στέγη – με επιδότηση του στεγαστικού δανείου σας – δεύτερη κατοικία, εξοχικό, ή να γίνετε καταθέτης του προγράμματος μακρόχρονης αποταμίευσης, ισχύουν οι παλαιοί συμφέροντες όροι του Στεγαστικού Ταμειυτηρίου της Κτηματικής Τράπεζας.

Ανοίξτε και σεις ένα λογαριασμό καταθέσεων στο Στεγαστικό Ταμειυτήριο της Κτηματικής Τράπεζας και δώστε στα χρήματά σας πολλαπλή δύναμη.

Επισκεφθείτε τώρα αμέσως τα Καταστήματα της Κτηματικής Τράπεζας και ζητήστε περισσότερες πληροφορίες.

F U L L F L A V O R B L E N D

Geo II

150
ΔPX.